

DECYZJA KOMISJI (UE) 2025/429

z dnia 30 kwietnia 2024 r.

**w sprawie środka pomocy państwa SA.58207 (2021/N), który Czechy planują wdrożyć w celu
wsparcia budowy i eksploatacji nowej elektrowni jądrowej w Dukovanach**

(notyfikowana jako dokument nr C(2024) 2858)

(Jedynie tekst w języku angielskim jest autentyczny)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 108 ust. 2 akapit pierwszy,

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w szczególności jego art. 62 ust. 1 lit. a),

po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag zgodnie z przywołanymi artykułami⁽¹⁾ i uwzględniając otrzymane odpowiedzi,

a także mając na uwadze, co następuje:

1. PROCEDURA

- (1) Czechy powiadomiły Komisję pismem z 15 marca 2022 r. o środku mającym na celu wsparcie budowy i eksploatacji nowej elektrowni jądrowej w Dukovanach („projekt”). W następstwie wezwania Komisji do udzielenia informacji z 21 kwietnia 2022 r. Czechy przedstawiły Komisji dodatkowe informacje pismem z 5 maja 2022 r.
- (2) Pismem z dnia 30 czerwca 2022 r. Komisja poinformowała Czechy, że podjęła decyzję o wszczęciu postępowania przewidzianego w art. 108 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w odniesieniu do tego środka („decyzja o wszczęciu postępowania”). Decyzja o wszczęciu postępowania została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej. Komisja wezwała zainteresowane strony do przedstawienia uwag.
- (3) Czechy przekazały swoje uwagi do decyzji o wszczęciu postępowania w dniu 31 sierpnia 2022 r.
- (4) Komisja otrzymała uwagi od trzech osób trzecich. Przekazała te uwagi Czechom, aby państwo to mogło się do nich odnieść; władze czeskie przekazały swoje uwagi pismem z dnia 21 października 2022 r.
- (5) Czechy przekazały dodatkowe informacje 30 stycznia 2023 r., 16 marca 2023 r., 4 kwietnia 2023 r., 11 kwietnia 2023 r., 24 kwietnia 2023 r., 9 czerwca 2023 r., 21 czerwca 2023 r., 3 lipca 2023 r., 14 lipca 2023 r., 2 sierpnia 2023 r., 8 września 2023 r., 14 września 2023 r., 22 września 2023 r., 6 października 2023 r., 9 października 2023 r., 18 października 2023 r., 19 października 2023 r., 22 października 2023 r., 25 października 2023 r., 8 listopada 2023 r., 20 listopada 2023 r., 16 grudnia 2023 r., 10 stycznia 2024 r., 26 stycznia 2024 r., 1 lutego 2024 r., 7 lutego 2024 r., 9 lutego 2024 r., 12 lutego 2024 r., 21 lutego 2024 r., 23 lutego 2024 r., 26 lutego 2024 r., 1 marca 2024 r., 7 marca 2024 r., 8 marca 2024 r., 11 marca 2024 r., 19 marca 2024 r., 20 marca 2024 r., 21 marca 2024 r. i 15 kwietnia 2024 r.
- (6) W dniu 26 stycznia 2024 r. władze czeskie wyjątkowo zgodziły się zrzec się swoich praw wynikających z art. 342 TFUE w związku z art. 3 rozporządzenia 1/1958 oraz zgodziły się na przyjęcie i notyfikowanie niniejszej decyzji w języku angielskim.

⁽¹⁾ Dz.U. C 299 z 5.8.2022, s. 5.

2. OPIS KONTEKSTU

2.1. Wytwarzanie energii elektrycznej w Czechach

- (7) Jak wyjaśniono w sekcji 2.1 decyzji o wszczęciu postępowania, w koszyku energetycznym Czech dominuje obecnie wytwarzanie energii elektrycznej przy wykorzystaniu lignitu i energii jądrowej. W poniższej tabeli przedstawiono zmiany zdolności wytwórczych energii elektrycznej i wytwarzania energii elektrycznej brutto w Czechach w latach 2000–2022.

Tabela 1

Zmiany zdolności wytwórczych energii elektrycznej w gigawatach (GW) i wytwarzania energii elektrycznej brutto w terawatogodzinach („TWh”) w Czechach w latach 2000–2022

	2000	2005	2010	2015	2018	2019	2020	2021	2022
Installed Electricity Capacity (GW)	15,3	17,4	20,1	21,9	22,3	22,0	21,4	20,9	20,8
Combustible Fuels	11,5	11,5	12,0	13,0	13,3	13,0	12,4	11,9	11,8
Nuclear	1,8	3,8	3,9	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3
Hydro	2,1	2,2	2,2	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3
Wind	0,0	0,0	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Solar	0,0	0,0	1,7	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1
Geothermal	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tide, Wawe, Ocean	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	2000	2005	2010	2015	2018	2019	2020	2021	2022
Gross Electricity Generation, by Fuel (TWh)	75,3	82,6	85,8	83,8	87,9	86,9	81,4	84,9	84,5
Solid Fossil Fuels, Peat & Products, Oil Shale	52,8	49,5	46,9	41,1	41,2	37,3	31,0	38,6	41,0
Oil and Petroleum Products	0,4	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Natural gas	3,9	4,2	4,2	5,0	6,1	7,9	6,6	9,2	6,4
Nuclear	13,6	24,7	28,0	26,8	29,9	30,2	30,0	30,7	31,0
Renewables and Biofuels	2,8	3,8	6,5	10,7	10,5	11,2	13,7	6,4	6,0
Wastes non-Res	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

Źródło: Władze czeskie.

- (8) W zaktualizowanym projekcie krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu na 2023 r. (KPEiK) ⁽²⁾ Czechy potwierdziły zobowiązanie na rzecz dekarbonizacji swojego systemu elektroenergetycznego i stopniowego odchodzenia od wykorzystywania węgla do produkcji energii i ciepła do 2033 r.
- (9) Zgodnie ze zaktualizowanym projektem KPEiK elektrownie fotowoltaiczne i lądowe elektrownie wiatrowe odegrają znaczącą rolę w dekarbonizacji dostaw energii elektrycznej do 2030 r. Czechy uważają, że odnawialne źródła energii („OZE”) o zmiennej wydajności, pomimo ich oczekiwanej znacznej rozbudowy, nie będą w stanie samodzielnie obniżyć emisyjności czeskiego systemu energetycznego, ponieważ nie będą w stanie pokryć przewidywanej luki w dostawach. Władze czeskie wyjaśniły, że w Czechach te źródła o zmiennej wydajności mają stosunkowo niskie wskaźniki średniego wykorzystania mocy – wynoszą one 11 % w przypadku energii fotowoltaicznej i 22 % w przypadku lądowej energii wiatrowej. W Czechach odnotowano ponadto ograniczony potencjał rozwoju energii wiatrowej ze względu na niski poziom akceptacji społecznej i obszary o wysokiej gęstości zaludnienia. Czechy nie dysponują ponadto potencjałem do rozwoju morskiej energii wiatrowej ani energii hydroelektrycznej na dużą skalę, co dodatkowo ogranicza możliwości znaczącego zwiększenia zdolności wytwórczych z odnawialnych źródeł energii na dużą skalę.
- (10) Czechy nie uważają gazu ziemnego za odpowiedni zamiennik węgla i lignitu ze względu na wysoki współczynnik emisji (499 ton ekwiwalentu dwutlenku węgla/GWh w porównaniu z 29 tonami w przypadku energii jądrowej lub 85 w przypadku energii słonecznej w jednym cyklu życia) oraz zależność od importu gazu. Zależność od gazu jest zazwyczaj większa w okresie zimowym, ponieważ OZE nie wytwarzają wystarczającej ilości energii elektrycznej w tym okresie, a ogrzewanie zwiększa zapotrzebowanie na gaz ziemny. Ponadto, biorąc pod uwagę obecną sytuację geopolityczną i jej wpływ na dostawy gazu do Unii Europejskiej, w szczególności z Rosji, władze czeskie dążą do zmniejszenia zależności od importu gazu.

⁽²⁾ Dostępny pod adresem: https://commission.europa.eu/publications/czech-draft-updated-necp-2021-2030_pl.

- (11) W październiku 2019 r. czeski operator systemu przesyłowego ČEPS przedstawił prognozę wystarczalności zasobów⁽³⁾, prezentując dwa scenariusze – scenariusz A: scenariusz odniesienia, który zakłada produkcję energii elektrycznej w zmodernizowanych elektrowniach zasilanych lignitem (elektrownie Prunéřov II, Tušimice, Mělník I i Ledvice) oraz scenariusz B: scenariusz niskich emisji, który zakłada stopniowe wyłączanie wszystkich elektrowni zasilanych lignitem oprócz elektrowni Ledvice. W obu scenariuszach występują problemy z wystarczalnością.
- (12) Inne nowsze badanie, które również przeprowadził ČEPS⁽⁴⁾, wskazuje na problemy z wystarczalnością zdolności wytwórczych począwszy od 2030 r. ze względu na wycofywanie lignitu z eksploatacji i konieczność zwiększenia importu do poziomu przekraczającego 20 %, aby zaspokoić popyt w Czechach. Problemy związane z niedoborem energii elektrycznej występują we wszystkich scenariuszach począwszy od 2035 r. i są szczególnie dotkliwe w scenariuszach, w których zakończenie stopniowego wycofywania węgla następuje w 2033 r. (scenariusz centralny, który ČEPS uważa za najbardziej prawdopodobny), albo w 2030 r. (scenariusz dekarbonizacji). W prognozie tej (przy założeniu maksymalnego poziomu importu netto wynoszącego 20 TWh ze względu na ograniczenia techniczne i ograniczenia w zakresie bezpieczeństwa oraz uwzględnienie nowego bloku elektrowni jądrowej w założeniach na okres po 2035 r.) podkreśla się, że poziomy oczekiwanego czasu braku dostaw energii elektrycznej⁽⁵⁾ pozostałoby niezadowalające. Z obliczeń przeprowadzonych dla scenariusza centralnego wynika, że już w 2030 r. zdolności wytwórcze nie wystarczą do tego, aby pokryć zapotrzebowanie.
- (13) W badaniach przedstawionych przez władze czeskie uwzględniono oczekiwane przepływy transgraniczne między Czechami a państwami sąsiadującymi. Czeski system elektroenergetyczny jest dobrze połączony z systemami w sąsiadujących państwach członkowskich, a w przyszłości planuje się dalszy wzrost zdolności przyłączeniowej⁽⁶⁾. Czeski rynek energii elektrycznej dnia następnego jest połączony za pomocą mechanizmu łączenia rynków Multi-Regional Coupling⁽⁷⁾ wykorzystującego alokację typu „implicit” transgranicznych zdolności w oparciu o zdolności przesyłowe netto. W czerwcu 2022 r. uruchomiono projekt Core Flow-Based Market Coupling⁽⁸⁾ (9), a Czechy w pełni zintegrowały swoje rynki energii elektrycznej dnia następnego i dnia bieżącego, osiągając docelowy model rynku energii elektrycznej w Unii Europejskiej określony w rozporządzeniu Komisji (UE) 2015/1222 z dnia 24 lipca 2015 r. ustanawiającym wytyczne dotyczące alokacji zdolności przesyłowych i zarządzania ograniczeniami przesyłowymi⁽¹⁰⁾.

(3) Hodnocení zdrojové přiměřenosti ES ČR do roku 2040 (MAF CZ), 2019. Więcej informacji można znaleźć pod adresem: https://www.mpo.cz/assets/cz/energetika/elektroenergetika/2021/2/Hodnoceni-zdrojove-primerenosti-ES-CR-_2019__1.pdf.

(4) Hodnocení zdrojové přiměřenosti ES ČR do roku 2040 (MAF CZ), 2022. Więcej informacji można znaleźć pod adresem: <https://www.mpo.cz/assets/cz/energetika/elektroenergetika/2023/5/Hodnoceni-zdrojove-primerenosti-elektrizacni-soustavy-CR-2022.pdf>.

(5) LOLE oznacza „oczekiwany czas braku dostaw energii elektrycznej” i stanowi liczbę godzin rocznie, w których – w ujęciu długoterminowym – można statystycznie oczekiwać, że podaż nie zaspokoi popytu.

(6) Władze czeskie wyjaśniły, że połączenie między czeskim systemem elektroenergetycznym i systemami elektroenergetycznymi państw sąsiadujących jest tradycyjnie bardzo silne. Ponadto oczekują, że wymiana energii elektrycznej jeszcze wzrośnie w wyniku transformacji sektora energetycznego. Aktualne rynkowe zdolności wzajemnych połączeń dla Czech są następujące: CZ00-AT00: 900 MW, AT00-CZ00: 900 MW, CZ00-DE00: 2 800 MW, DE00-CZ00: 2 600 MW, CZ00-PLI0: 800 MW, PLE0-CZ00: 800 MW, CZ00-SK00: 2 000 MW, SK00-CZ00: 1 200 MW. Planuje się szereg inwestycji w celu zwiększenia istniejących zdolności, aby poprawić bezpieczeństwo energetyczne z państwami sąsiadującymi. Co istotne, na lata 2027–2028 zaplanowano modernizację połączenia wzajemnego między Niemcami a Czechami, która doprowadzi do zwiększenia zdolności importowej rynku o 500 MW w obu kierunkach (tj. CZ00-DE00: 3 300 MW oraz DE00-CZ00: 3 100 MW). Przewiduje się utworzenie nowego połączenia wzajemnego między Czechami a Słowacją (Otrokovice–Ladce) po 2035 r., a wynikający z tego wzrost zdolności rynkowej netto powinien wynieść około 500 MW w obu kierunkach. Więcej informacji można znaleźć w czeskim krajowym planie rozwoju na lata 2023–2032, który jest dostępny pod adresem: <https://www.ceps.cz/en/transmission-system-development>. Władze czeskie twierdzą, że Czechy są jedynym państwem w regionie Europy Środkowej, które spełnia minimalny wymóg udostępniania 70 % zdolności do obrotu międzystrefowego (określony w art. 16 ust. 8 rozporządzenia (UE) 2019/943 w sprawie energii elektrycznej).

(7) Mechanizm łączenia rynków Multi-Regional Coupling obejmuje rynki energii elektrycznej w 19 państwach, odpowiadając za około 85 % zużycia energii elektrycznej w Europie.

(8) Region wyznaczania zdolności przesyłowych to obszar geograficzny, na którym operatorzy systemów przesyłowych koordynują zadania związane z wyznaczaniem zdolności przesyłowych. Region wyznaczania zdolności przesyłowych CORE obejmuje granice obszaru rynkowego między Austrią, Belgią, Czechami, Chorwacją, Francją, Luksemburgiem, Niemcami, Polską, Rumunią, Słowacją, Słowenią i Węgrami. Region Core to region utworzony przez ACER na podstawie decyzji z 2019 r.: https://www.acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Individual%20Decisions/ACER%20Decision%2002-2019%20on%20CORE%20CCM_0.pdf.

(9) Projekt Core Flow-Based Market Coupling ma na celu rozwój i wdrożenie codziennej działalności połączonych rynków dnia następnego w oparciu o podejście oparte na przepływach fizycznych w regionach Core.

(10) Dz.U. L 197 z 25.7.2015, s. 24.

- (14) Obecnie Czechy są eksporterem netto energii elektrycznej do państw Europy Środkowo-Wschodniej, ale według ČEPS ten stan rzeczy w przyszłości ulegnie zmianie. Zgodnie z prognozą wystarczalności z 2019 r. w 2025 r. eksport zmniejszy się do 5,4 TWh, a całkowity bilans na rzecz Czech wyniesie 1,8 TWh. W 2030 r. bilans stałby się ujemny, przy czym import energii elektrycznej wyniósłby 8,2 TWh, a w scenariuszu odniesienia całkowity bilans ujemny wyniósłby 5,4 TWh. W scenariuszu niskoemisyjnym na 2030 r. całkowity bilans ujemny wyniósłby 9,2 TWh.
- (15) Chociaż oczekuje się, że produkcja energii elektrycznej spadnie, zużycie energii elektrycznej ma nieznacznie wzrosnąć z obecnego poziomu, który wynosi około 67 TWh, do około 77,5 TWh w 2040 r., pomimo środków w zakresie efektywności energetycznej przewidzianych w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2002 z dnia 11 grudnia 2018 r. zmieniającej dyrektywę 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej. Prognoza wystarczalności ČEPS z 2022 r. zakłada mierzalny wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną w ciągu najbliższych 15 lat we wszystkich zbadanych scenariuszach, przy czym scenariusz centralny wskazuje wzrost o 46 % do 98 TWh rocznie w porównaniu z obecnym poziomem wynoszącym około 67 TWh. Czechy oczekują również zwiększonego zapotrzebowania na energię elektryczną, częściowo w wyniku przejścia z ogrzewania gazowego na pompy ciepła, a także z uwagi na ogólne zastąpienie gazu energią elektryczną w przemyśle.
- (16) Chociaż Czechy są dobrze połączone z krajami sąsiadującymi, przepływy energii elektrycznej znacznie różnią się w zależności od okresu roku. W prognozie wystarczalności na 2019 r. wskazano, że w regionie Europy Środkowej (region Core do celów obliczania zdolności przesyłowych) okresy niedoboru energii elektrycznej w systemie mają wystąpić w kilku państwach jednocześnie z powodu podobnych warunków klimatycznych, planów stopniowego wycofywania węgla i niedoborów dostaw⁽¹¹⁾. Władze czeskie uważają, że spadek produkcji przemysłowej wynikający z oczekiwanego niedoboru energii elektrycznej doprowadziłby do osłabienia wzrostu gospodarczego i konkurencyjności czeskiej gospodarki, co może również prowadzić do istotnych niedoborów po stronie dochodowej budżetów publicznych. Każda przerwa w dostawie lub długoterminowy niedobór energii elektrycznej mogą zatem mieć znaczący wpływ na stabilność społeczną państwa, wraz ze wszystkimi związanymi z tym negatywnymi konsekwencjami.
- (17) Zgodnie z wyżej wymienionymi badaniami energia jądrowa jawi się jako bezpieczniejsza opcja dla przyszłych inwestycji w energię o obniżonej emisyjności w Czechach. Władze czeskie wyjaśniły, że oparły decyzję o zainwestowaniu w nowe zdolności do produkcji energii jądrowej na swoich celach w zakresie dekarbonizacji, a także na wynikach prognozy wystarczalności z 2019 r., która miała kluczowe znaczenie dla ilościowego określenia zapotrzebowania na nowe inwestycje w energię jądrową. Rząd czeski planuje zwiększenie nowych zdolności do produkcji energii jądrowej (w tym zgłoszonej inwestycji) o około 4 GW w latach 2036–2050.

2.2. Cel i kontekst

- (18) Władze czeskie przewidują utrzymanie lub zwiększenie roli energii jądrowej w wytwarzaniu energii elektrycznej w Czechach, przyczyniając się do dekarbonizacji koszyka energetycznego, tworzenia miejsc pracy i konkurencyjności przemysłowej, a także uwzględniając opisane powyżej problemy związane z bezpieczeństwem dostaw. Projekt jest częścią szerszego programu wsparcia niskoemisyjnych źródeł wytwarzania energii elektrycznej, którego celem jest wytwarzanie energii jądrowej na poziomie około 50 % całkowitych zdolności wytwarzania energii elektrycznej w Czechach. W krajowym planie działania na rzecz rozwoju energii jądrowej w Czechach⁽¹²⁾, zatwierdzonym w czerwcu 2015 r., omówiono już kwestię zwiększenia roli energii jądrowej.

⁽¹¹⁾ Zgodnie z wynikami modelowania niedobór energii elektrycznej dotknie Polskę, Słowację, Austrię, Węgry i Belgię, ale także np. Włochy, Serbię i Litwę, które należą do regionu Core.

⁽¹²⁾ Krajowy Plan Działania na rzecz Rozwoju Sektora Energii Jądrowej w Republice Czeskiej, Data: 22 maja 2015 r., https://www.mpo.cz/assets/en/energy/electricity/nuclear-energy/2017/10/National-Action-Plan-for-the-Development-of-the-Nuclear-2015_.pdf.

- (19) Obecnie w Czechach działa sześć bloków elektrowni jądrowych – w Temelínie⁽¹³⁾ i Dukovanach⁽¹⁴⁾. Według Czech cztery istniejące bloki w Dukovanach mają zostać zamknięte w latach 2045–2047, pod warunkiem że Państwowy Urząd Bezpieczeństwa Jądrowego będzie zatwierdzał wymagania bezpieczeństwa istniejącej elektrowni jądrowej co 10 lat w całym okresie eksploatacji aktywów. Władze czeskie twierdzą, że obecnie nie ma szczegółowego zobowiązania do tego, aby bloki te działały po upływie wspomnianego okresu.
- (20) W zaktualizowanym projekcie KPEiK dla Czech⁽¹⁵⁾ określono cele w zakresie dywersyfikacji energii w odniesieniu do udziału poszczególnych paliw w (i) źródłach energii pierwotnej ogółem (z wyłączeniem energii elektrycznej) oraz (ii) w wytwarzaniu energii elektrycznej. Władze czeskie wyjaśniły, że udział energii jądrowej w 2022 r. wynosił odpowiednio 15 % i 37 %, natomiast poziom docelowy na 2040 r. ustalono na poziomie 25–33 % w przypadku źródeł energii pierwotnej (z wyłączeniem energii elektrycznej) i 46–58 % w przypadku wytwarzania energii elektrycznej.
- (21) W KPEiK uznano, że zwiększenie udziału energii jądrowej i źródeł odnawialnych, aby zastąpić paliwa kopalne, ma zasadnicze znaczenie dla realizacji długoterminowych zobowiązań do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych. Czechy zobowiązały się do osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. Aby osiągnąć ten cel, struktura czeskiego rynku energii oraz źródła wytwarzania energii elektrycznej będą musiały ulec znaczącej zmianie. Należy stopniowo wycofywać elektrownie wytwarzające wysokoemisyjną energię elektryczną z paliw kopalnych, likwidując jednocześnie zdolności produkcji energii elektrycznej w starzejących się elektrowniach jądrowych.
- (22) Czechy uważają, że do 2030 r. staną się importerem energii elektrycznej netto, a brak inwestycji w nowe zdolności wytwórcze energii jądrowej pogłębi zależność Czech od importu energii elektrycznej. Czechy twierdzą, że projekt odegra kluczową rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego i niezawodności dostaw energii elektrycznej, co jest istotnym warunkiem transformacji koszyka wytwarzania energii elektrycznej w celu osiągnięcia w Czechach neutralności pod względem emisji dwutlenku węgla. Czechy twierdzą również, że elektrownie węglowe i elektrownie zasilane lignitem, które dostarczają energię elektryczną na rynek, są obecnie likwidowane, co według przewidywań przyniesie skutek w postaci sektora energii elektrycznej zorientowanego na import począwszy od 2025 r.
- (23) Biorąc pod uwagę skalę potrzeb w zakresie zastępczych zdolności wytwórczych oraz krajowe cele w zakresie dekarbonizacji i bezpieczeństwa dostaw, a także uwzględniając zależność czeskiej gospodarki i bazy przemysłowej od zasobów energetycznych, Czechy stwierdziły, że potrzebne są znaczne nowe zastępcze jądrowe zdolności wytwórcze. Władze czeskie podkreślają, że inwestycje w niskoemisyjne źródła energii jądrowej wraz z OZE i innymi technologiami energetycznymi neutralnymi emisyjnie przyczynią się do osiągnięcia celów UE w zakresie zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska⁽¹⁶⁾.
- (24) Czechy wyjaśniły ponadto, że projekt przyczyni się również bezpośrednio do osiągnięcia celów REPowerEU, ponieważ zmniejszy on zależność od importowanych paliw kopalnych, które podlegają wahaniom cen i zagrożeniom geopolitycznym, a także zwiększy bezpieczeństwo energetyczne⁽¹⁷⁾.

2.3. Alternatywne warianty zapewnienia niskoemisyjnego koszyka energetycznego

- (25) Władze czeskie przeanalizowały szereg wariantów zapewnienia niskoemisyjnego koszyka energetycznego, a mianowicie inwestycje w odnawialne źródła energii, wytwarzanie energii elektrycznej z gazu, wzrost importu, reakcję popytu i energię jądrową. Dalsze informacje dotyczące rozważanych rozwiązań alternatywnych przedstawiono w motywach 19–21 decyzji o wszczęciu postępowania.

⁽¹³⁾ Dwa istniejące bloki w Temelínie z ciśnieniowymi reaktorami wodnymi VVER-1000/320 uruchomiono w 2002 r. i 2003 r., a ich przewidywany okres eksploatacji wynosi 60 lat. Ich moc zainstalowana wynosi łącznie 2,18 GW.

⁽¹⁴⁾ Cztery istniejące bloki Dukovanach z ciśnieniowymi reaktorami wodnymi VVER-440/213 uruchomiono w latach 1985–1987, a ich początkowy przewidywany okres eksploatacji wynosił 30 lat i przedłużono go o kolejne 20 lat. Ich moc zainstalowana wynosi łącznie 2,04 GW.

⁽¹⁵⁾ Zob. motyw 8 oraz przypis 2 powyżej.

⁽¹⁶⁾ Komunikat Komisji – Zabezpieczenie naszej przyszłości: cel klimatyczny na 2040 r. i droga ku neutralności klimatycznej do 2050 r. jako fundamenty zrównoważonego, sprawiedliwego i dostatniego społeczeństwa, 6 lutego 2024 r., COM(2024) 63 final.

⁽¹⁷⁾ Komunikat Komisji, Plan REPowerEU, 18 maja 2022 r. COM(2022) 230 final.

- (26) Ze względu na specyfikę geograficzną i trudności w rozwoju wielkoskalowych projektów w zakresie energii ze źródeł odnawialnych w Czechach energia jądrowa stała się wariantem preferowanym przez władze czeskie⁽¹⁸⁾, które postrzegają długi okres eksploatacji, niskie emisje CO₂, wysoki wskaźnik wykorzystania zdolności wytwórczych, wysokie stężenie paliwa oraz stabilną, niezawodną i przewidywalną eksploatację jako główne zalety tego wariantu. Obie elektrownie jądrowe w Dukovanach i Temelínie są dobrze skomunikowane z ośrodkami przemysłowymi, a także z ośrodkami badań naukowych i innowacji. Z tych powodów rozwój energii jądrowej uznano za cel strategiczny, który uzupełnia inne cele Czech w zakresie bezpieczeństwa energetycznego i zrównoważonego rozwoju (zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii, stopniowe wycofywanie elektrowni zasilanych lignitem itp.).

2.4. Alternatywne warianty dotyczące mechanizmów finansowania energii jądrowej

- (27) 1 października 2021 r. Czechy przyjęły ustawę o środkach na rzecz przejścia Czech na energię niskoemisyjną⁽¹⁹⁾ („ustawa o energii niskoemisyjnej”). Ustawa o energii niskoemisyjnej ustanawia ramy budowy i eksploatacji po 2030 r. mające zastosowanie do elektrowni jądrowych o mocy powyżej 100 megawatów („MW”) w Czechach, w tym do przedmiotowego projektu⁽²⁰⁾.
- (28) Dalsze szczegóły dotyczące rozważanych rozwiązań alternatywnych przedstawiono w motywach 24–31 decyzji o wszczęciu postępowania.

3. SZCZEGÓŁOWY OPIS ŚRODKÓW POMOCY

3.1. Zmiany środków wprowadzone przez Czechy w następstwie decyzji o wszczęciu postępowania

- (29) W odpowiedzi na wątpliwości wyrażone przez Komisję w decyzji o wszczęciu postępowania (zob. sekcja 3.13 poniżej) Czechy zmieniły niektóre elementy początkowo planowanych środków.
- (30) Zmiany te dotyczą w szczególności:
- okresu obowiązywania umowy zakupu energii elektrycznej („PC”), który skrócono z 60 do 40 lat (zob. motywy 83–85),
 - wzoru obliczania wynagrodzenia beneficjenta w ramach umowy zakupu, który zmodyfikowano, aby wprowadzić dalsze zachęty finansowe do efektywnego planowania eksploatacji i konserwacji (zob. motywy 83–106),
 - uzasadnienia docelowej stopy zwrotu z kapitału własnego, w przypadku której Czechy usunęły premię z tytułu ryzyka jądrowego/niezależną premię z tytułu poważnego ryzyka („SMRP”) (zob. motywy 120–140),
 - mechanizmu udziału w zyskach, w ramach którego wprowadzono nieco wyższy współczynnik podziału po zakończeniu obowiązywania umowy zakupu energii elektrycznej, aby odzwierciedlić zwiększone ryzyko, w szczególności wynikające z krótszego okresu obowiązywania umowy zakupu (zob. motywy 161–169),
 - wprowadzenia warunków obrotu energią elektryczną wytwarzaną przez elektrownię jądrową w całym okresie jej eksploatacji (zob. motywy 112–118),
 - aktualizacji szacunków dotyczących kosztów budowy i eksploatacji elektrowni jądrowej, aby odzwierciedlić rozwój sytuacji rynkowej (zob. sekcja 3.6.6).

⁽¹⁸⁾ Władze czeskie wyjaśniają znaczenie źródeł odnawialnych dla wysiłków Czech na rzecz dekarbonizacji, ale również uznają swoje ograniczenia w rozwoju zdolności wytwórczych na dużą skalę w Czechach (zob. motyw 9 powyżej). Czechy rozważyły ponadto inne rozwiązania alternatywne (takie jak import w celu zaradzenia deficytowi wytwarzania lub wytwarzanie energii w elektrowniach gazowych), które przedstawiono w decyzji o wszczęciu postępowania (zob. motywy 19–21). W związku z powyższym Czechy zdecydowały, że połączenie zasobów jądrowych i odnawialnych wiąże się z niższymi kosztami systemowymi, a zatem stanowi oszczędną ścieżkę dekarbonizacji.

⁽¹⁹⁾ Władze czeskie wyjaśniają, że ustawę o energii niskoemisyjnej poprzedził szeroko zakrojony proces konsultacji przeprowadzonych w latach 2020 i 2021, w ramach którego stwierdzono szerokie poparcie społeczeństwa (63–65 % w perspektywie długoterminowej), a także szerokie poparcie polityczne.

⁽²⁰⁾ Niniejsza decyzja nie obejmuje możliwej pomocy państwa na rzecz innych projektów zgodnie z ustawą o energii niskoemisyjnej: dotyczy ona wyłącznie wsparcia dla przedmiotowego projektu.

(31) Powyższe zmiany przedstawiono szczegółowo w pozostałej części sekcji 3 niniejszej decyzji.

3.2. Beneficjenci

3.2.1. ČEZ i EDU II

(32) ČEZ jest jedynym operatorem elektrowni jądrowej w Czechach. Jest to spółka publiczna notowana na giełdach papierów wartościowych w Pradze i Warszawie oraz spółka dominująca grupy ČEZ prowadząca działalność w szeregu krajów europejskich (w szczególności w Czechach, Niemczech, Polsce, na Słowacji, we Francji, we Włoszech, w Niderlandach i Austrii). Grupa ČEZ prowadzi działalność głównie w zakresie wytwarzania energii elektrycznej, obrotu nią, jej dystrybucji, a także sprzedaży energii elektrycznej i ciepła. Grupa ČEZ prowadzi również w mniejszym stopniu działalność w zakresie handlu towarami, dystrybucji i dostaw gazu, górnictwa i usług energetycznych⁽²¹⁾. Większościowym akcjonariuszem przedsiębiorstwa ČEZ są Czechy (69,78 %), a prawa akcjonariuszy wykonuje Ministerstwo Finansów.

(33) Bezpośrednim beneficjentem środka jest Elektrárna Dukovany II a. s. („EDU II”), spółka zależna należąca w całości do przedsiębiorstwa ČEZ, utworzona w celu budowy i eksploatacji nowej elektrowni jądrowej w Dukovanach. Przedsiębiorstwo EDU II będzie beneficjentem umowy zakupu, którą zawarto z spółką celową⁽²²⁾, oraz zwrotnej pomocy finansowej⁽²³⁾. Przedsiębiorstwa EDU II i ČEZ korzystają również z ochrony inwestycji w ramach mechanizmu ochrony przed zmianą prawa lub polityki.

(34) Czechy wyjaśniły, że projekt będzie nadzorowany przez dwie rady (Radę Komitetu Sterującego ds. Projektu Strategicznego i Radę Komitetu Sterującego ds. Projektu) oraz zespół złożony z członków kierownictwa, który posiada doświadczenie w dziedzinie elektrowni jądrowych i konwencjonalnych.

- Rada Komitetu Sterującego ds. Projektu Strategicznego⁽²⁴⁾ (z udziałem przedstawicieli przedsiębiorstwa ČEZ) jest najwyższym organem projektowym w grupie ČEZ. Przewodniczy jej dyrektor generalny przedsiębiorstwa ČEZ. Składa się ona z członków zarządu przedsiębiorstwa ČEZ i innych najważniejszych kierowników przedsiębiorstw ČEZ i EDU II, takich jak dyrektor generalny przedsiębiorstwa EDU II i dyrektor projektu.
- Rada Komitet Sterującego ds. Projektu jest odpowiedzialna za zarządzanie projektem wspólnie przez przedsiębiorstwa ČEZ i EDU II. Przewodniczy jej dyrektor generalny przedsiębiorstwa EDU II i składa się ona z członków przedsiębiorstw ČEZ i EDU II, którzy są odpowiedzialni za odrębne części projektu. Członkowie zarządu przedsiębiorstwa ČEZ są uprawnieni do regularnego uczestnictwa w posiedzeniach tej rady.

(35) Podczas gdy przedsiębiorstwo ČEZ jest sponsorem projektu odpowiedzialnym za sprawowanie strategicznej kontroli i nadzoru nad projektem, przedsiębiorstwo EDU II jest odrębnym podmiotem, który będzie pełnił wszystkie funkcje kierownicze pod faktyczną kontrolą i nadzorem przedsiębiorstwa ČEZ. Władze czeskie wskazują, że przedsiębiorstwa ČEZ i EDU II będą zarządzane niezależnie od siebie z następujących powodów.

⁽²¹⁾ Grupa ČEZ, roczne sprawozdanie finansowe za 2022 r., s. 2, dostępne pod adresem: <https://www.cez.cz/en/investors/financial-reports/annual-reports>.

⁽²²⁾ Wyjaśnienia można znaleźć w motywie 40 poniżej.

⁽²³⁾ Aby uzyskać więcej informacji, zob. motyw 170–180 poniżej.

⁽²⁴⁾ Główne obowiązki Rady Komitetu Sterującego ds. Projektu Strategicznego obejmują zatwierdzanie planu projektu i jego regularnych aktualizacji oraz kryteriów kontynuacji i ukończenia projektu; powoływanie członków Rady Komitetu Sterującego ds. Projektu oraz wydawanie wytycznych, które wdraża Rada Komitetu Sterującego ds. Projektu; podejmowanie decyzji we wszelkich sprawach przekazywanych przez Radę Komitetu Sterującego ds. Projektu; zatwierdzenie przejścia projektu z jednego etapu do kolejnego oraz określenie kryteriów akceptacji dla realizacji projektu; ocenę warunków bezpieczeństwa projektu; ocenę istotnych zagrożeń dla bezpieczeństwa i wszelkich istotnych incydentów bezpieczeństwa związanych z projektem, a w konsekwencji wprowadzenie środków mających na celu ich ograniczenie lub rozwiązanie; zatwierdzenie końcowej oceny projektu po wydaniu ostatecznego świadectwa odbioru po upływie okresu gwarancji.

- (36) Po pierwsze, Czechy wskazują, że między przedsiębiorstwami EDU II a ČEZ będzie istniała wyraźna odrębność prawna i finansowa. Struktura zarządzania ⁽²⁵⁾ zapewni niezależność przedsiębiorstwa EDU II od ČEZ i skutecznie wyeliminuje zachęty dla ČEZ do nieuzasadnionej ingerencji w bieżącą działalność EDU II.
- (37) Po drugie, warunki umowy zakupu będą miały na celu ochronę interesu Państwa w zakresie zabezpieczenia dostaw i zapewnienie mechanizmów kar w przypadku naruszenia zobowiązań umownych przez przedsiębiorstwo EDU II. Niezależnie od sytuacji, również państwo mogłoby, poprzez prawa własności w przedsiębiorstwie ČEZ ⁽²⁶⁾, zapewnić, aby EDU II nie napotykało trudności w pełnej eksploatacji elektrowni.
- (38) Po trzecie, Czechy wyjaśniają, że przedsiębiorstwo EDU II ma silną zachętę gospodarczą, aby działać na rynku energii elektrycznej w sposób efektywny, co gwarantuje wzór obliczenia wynagrodzenia zawarty w umowie zakupu. Wszelka działalność mająca na celu zmniejszenie przychodów przedsiębiorstwa EDU II byłaby sprzeczna z interesem gospodarczym spółki.
- (39) Po czwarte, Czechy wyjaśniają, że projekt ma kluczowe znaczenie dla portfela wytwarzania energii elektrycznej i wyników finansowych grupy ČEZ, zwłaszcza po odejściu od węgla i wyłączeniu bloku Dukovany I (które ma według obecnych planów nastąpić w latach 2045–2047, zob. motyw 19). Zgodnie z biznesplanem przygotowanym przez przedsiębiorstwo ČEZ (zob. motyw 76 poniżej), grupa ČEZ szacuje, że średni roczny wynik EBITDA przedsiębiorstwa EDU II w całym okresie eksploatacji projektu wyniesie około [200–500] mln EUR w ujęciu realnym z 2020 r., co przy założeniu pełnej konsolidacji stanowi wzrost o około [10–20] % w stosunku do obecnego wyniku EBITDA grupy. W związku z tym skala projektu, w szczególności w odniesieniu do istniejącego portfela wytwarzania energii elektrycznej i bilansu przedsiębiorstwa ČEZ, oznacza, że będzie on miał istotne skutki dla całej grupy ČEZ.

3.2.2. Spółka celowa

- (40) Umowę zakupu (zob. sekcja 3.6) w odniesieniu do odbioru energii elektrycznej wytworzonej przez elektrownię jądrową planuje się jako umowę między państwem a przedsiębiorstwem EDU II, głównym beneficjentem projektu. Istotne warunki umowy zakupu zawartej między państwem a przedsiębiorstwem EDU II stanowią, że państwo będzie uprawnione do scedowania/przekazania niektórych praw i obowiązków wynikających z umowy zakupu (lub jej określonej części) na rzecz podmiotu prawnego będącego w 100 % własnością państwa, posiadającego koncesję na obrót energią elektryczną na mocy ustawy o energii („spółka celowa”), który stanie się stroną tej umowy w następstwie cesji/przekazania.
- (41) Jeżeli ceny energii elektrycznej będą wyższe od ceny wykonania zawartej w umowie zakupu (jak wyjaśniono w motywach 94–106), spółka celowa nie będzie potrzebowała żadnych dodatkowych zasobów ze strony państwa. Jeżeli jednak cena wykonania zawarta w umowie zakupu będzie wyższa od rynkowych cen energii elektrycznej, państwo będzie musiało sfinansować różnicę cen z zasobów państwowych, mianowicie z budżetu państwa lub z opłat za zużycie energii elektrycznej, zgodnie ze wzorem obliczenia wynagrodzenia z umowy zakupu (jak wyjaśniono w motywach 88–93 poniżej). Art. 8 ustawy o energii niskoemisyjnej pozostawia państwu możliwość skorzystania z jednego lub obu mechanizmów finansowych. Władze czeskie wyjaśniły, że prawdopodobnie będzie to połączenie finansowania zarówno z budżetu państwa, jak i z konkretnych opłat.
- (42) W art. 8 ustawy o energii niskoemisyjnej określono zasady umożliwiające spółce celowej ustalenie opłaty, którą operatorzy systemów przesyłowych i dystrybucyjnych mogą pobierać od konsumentów energii elektrycznej i zwracać spółce celowej. Krajowy organ regulacyjny ds. energii elektrycznej (Urząd Regulacji Energetyki) określiłby metodę i okres rozliczania i wypłacania opłaty, aby pokryć odpowiednie koszty. Władze czeskie potwierdziły również, że jeżeli opłata zostanie wykorzystana, a wpływy z niej nie wystarczą na pokrycie kosztów spółki celowej,

⁽²⁵⁾ Strukturę zarządzania przedsiębiorstw ČEZ i EDU II można znaleźć odpowiednio na następujących stronach internetowych: <https://www.cez.cz/en/cez-group/cez/governing-bodies-of-cez> oraz <https://www.cez.cz/cs/o-cez/skupina-cez/vyznamne-spolecnosti-skupiny-cez/elektrarna-dukovany-ii/informace-o-spolecnosti>. Władze czeskie wyjaśniły, że przedsiębiorstwo EDU II jest odrębną jednostką gospodarczą, którą niezależnie zarządza zarząd i nad którą nadzór sprawuje rada nadzorcza. W szczególności zarząd EDU II jest zobowiązany do działania z należytą starannością i w interesie spółki. Dodatkowe mechanizmy zapewniające niezależność przedsiębiorstwa EDU II obejmują jasno określone prawa i obowiązki, które opisano w postanowieniach umowy zawartej między przedsiębiorstwem ČEZ a EDU II, zakaz przenoszenia udziałów przedsiębiorstwa EDU II oraz zakaz przenoszenia majątku przedsiębiorstwa EDU II na rzecz grupy ČEZ.

⁽²⁶⁾ Struktura własności przedsiębiorstwa ČEZ jest dostępna na stronie internetowej: <https://www.cez.cz/en/investors/shares/structure-of-shareholders>.

pozostała część kosztów zostanie pokryta z budżetu państwa. Z drugiej strony, w przypadku gdyby opłata ta miała generować przychody przewyższające koszty, powstała nadwyżka trafiałaby do budżetu państwa. Władze czeskie stwierdziły, że wszelkie koszty spółki celowej zrekompensowano by w ramach środka w zakresie, w jakim występują one wyłącznie w warunkach rynkowych⁽²⁷⁾. Ponadto przepisy dotyczące zamówień publicznych zagwarantują, że spółka celowa będzie działała na warunkach rynkowych.

- (43) Środek 1 skutecznie przekierowuje przepływy pieniężne przez spółkę celową (zob. sekcja 3.6). Spółka celowa przejmie zatem straty i uzyska dochody ze sprzedaży na rynek energii elektrycznej, którą wytwarza przedsiębiorstwo EDU II. W sprzyjających warunkach rynkowych spółka celowa zachowa zatem zyski z działalności w zakresie sprzedaży energii elektrycznej. Władze czeskie wyjaśniły, że dochody te zostaną ostatecznie wpisane do budżetu państwa (lub zostaną wykorzystane do finansowania wsparcia na inwestycje w odnawialne źródła energii, zmniejszając odpowiednią opłatę), ponieważ spółka celowa będzie w pełni własnością Czech i będzie podlegać czeskiej kontroli. Władze czeskie wyjaśniły, że w ramach środka nie przewiduje się bezpośredniego podziału dochodów między odbiorców energii elektrycznej.
- (44) Spółka celowa będzie posiadać koncesję na obrót energią elektryczną na mocy czeskiej ustawy o energii, co umożliwi jej wprowadzenie energii wyprodukowanej przez przedsiębiorstwo EDU II na hurtowe rynki energii elektrycznej. Przewiduje się, że będzie ona przede wszystkim podmiotem odpowiedzialnym za bilansowanie względem czeskiego operatora rynku, przedsiębiorstwa OTE.
- (45) Władze czeskie wyjaśniły, że celem utworzenia tej struktury jest zmniejszenie ryzyka wystąpienia potencjalnych zakłóceń na rynku wynikających z koncentracji władzy rynkowej w ramach grupy ČEZ.
- (46) Władze czeskie przewidują, że spółka celowa ustanowi własną jednostkę odpowiadającą za handel i będzie prowadzić działalność we własnym zakresie. Wskazały one jednak, że jeżeli spółka celowa uzna to za bardziej odpowiednie i opłacalne w świetle wybranego podejścia do handlu, wówczas może ona przeprowadzić konkurencyjny, przejrzysty i niedyskryminujący przetarg otwarty dla wszystkich odpowiednich stron, aby zlecić wybrane funkcje na zasadzie outsourcingu. Może to obejmować działanie jako podmiot odpowiedzialny za bilansowanie lub funkcję handlową w przyszłości, w przypadku gdy na danym rynku będzie wystarczająca liczba kwalifikujących się potencjalnych kontrahentów. Jednakże handlu energią elektryczną, którym zajmuje się spółka celowa, w żadnym przypadku nie można zlecić na zasadzie outsourcingu grupie ČEZ ani podmiotom, które należą do grupy ČEZ.
- (47) W związku z tym spółka celowa będzie sprzedawać energię elektryczną na hurtowym rynku za pośrednictwem własnej jednostki odpowiadającej za handel, albo zleci swoją działalność osobie trzeciej, która następnie zobowiąże się do sprzedaży energii elektrycznej na rynku w imieniu spółki celowej. Oprócz sprzedaży na rynku dnia następnego i dnia bieżącego (ryнку transakcji natychmiastowych), spółka celowa może również zawierać dwustronne umowy sprzedaży energii elektrycznej lub umowy zabezpieczające z indywidualnymi odbiorcami.
- (48) Czechy wyjaśniły, że oczekuje się, iż spółka celowa zostanie utworzona nie wcześniej niż w 2030 r., ale nie później niż 12 miesięcy przed rozruchem nowej elektrowni jądrowej, aby uniknąć niepotrzebnych kosztów z uwagi na niepewność związaną z rynkiem i otoczeniem regulacyjnym po 2030 r. Według Czech spółka celowa zostanie utworzona zgodnie z mającym zastosowanie prawem krajowym i prawem Unii Europejskiej, tj. stosując w szczególności zasady niezależności, kompetencji i przejrzystości. Zgodnie z ustawą o energii niskoemisyjnej spółka celowa ma być podmiotem będącym w 100 % własnością państwa, posiadającym koncesję na obrót energią elektryczną⁽²⁸⁾.
- (49) Spółka celowa nie będzie częścią pionowo zintegrowanej grupy kontrolowanej przez przedsiębiorstwo ČEZ. Struktura korporacyjna spółki celowej będzie interpretowana zgodnie z ustawą nr 90/2012 Sb. w sprawie spółek i spółdzielni handlowych („ustawa o korporacjach”), w tym zgodnie z zasadami dochowania należytej staranności przez kadrę kierowniczą obowiązującymi członków organów spółki celowej. Powstanie rada nadzorcza spółki celowej, aby zapewnić przestrzeganie zasad kompetencji i przejrzystości. Ponadto utworzony zostanie niezależny komitet ds. kontroli, który będzie nadzorował wszystkie czynności spółki celowej związane z rachunkowością i kontrolą.

⁽²⁷⁾ Władze czeskie wyjaśniły, że warunki rynkowe dotyczące kosztów operacyjnych spółki celowej zapewni się poprzez porównanie z kosztami odniesienia innych podmiotów gospodarczych działających na tym samym rynku. Takie koszty poddawano by regularnemu nadzorowi i kontroli. Koszty operacyjne spółki celowej pokryto by z dochodów rynkowych powyżej ceny wykonania, w przypadku ich uzyskania. W przeciwnym razie państwo pokryłoby takie koszty.

⁽²⁸⁾ Art. 6 ust. 1 ustawy o energii niskoemisyjnej stanowi: Ministerstwo upoważni podmiot prawny będący w 100 % własnością państwa, posiadający koncesję na obrót energią elektryczną na podstawie ustawy o energii (zwany dalej „upoważnionym podmiotem”), do wykonywania obowiązków wynikających z umowy o odbiór oraz związanych z nią obowiązków wynikających z przedmiotowej ustawy.

3.2.3. Wybór beneficjenta

- (50) Władze czeskie wyjaśniły, że wybór obecnego modelu projektu i wybór przedsiębiorstwa ČEZ jako promotora projektu wynikał ze szczegółowej oceny przeprowadzonej przez rząd, ale nie poprzedzono go przetargiem, procedurą wyboru ani publicznym zaproszeniem do wyrażenia zainteresowania.
- (51) W czerwcu 2017 r. Stały Komitet ds. Energii Jądrowej opracował i omówił sprawozdanie⁽²⁹⁾, w którym podsumowano przeprowadzoną analizę oraz ocenę różnych modeli inwestycyjnych (w tym konsorcjów spółek prywatnych) i modeli finansowania rozważanych dla projektu. W sprawozdaniu wyszczególniono trzy warianty. Pierwszym wariantem było konsorcjum inwestorów prywatnych z trzema podwariantami: (i) konsorcjum inwestorów całkowicie wykluczające udział państwa czeskiego lub grupy ČEZ; (ii) konsorcjum inwestorów z udziałem mniejszościowym w rękach grupy ČEZ; oraz (iii) konsorcjum inwestorów, w którym państwo posiada udziały mniejszościowe. Pierwszego wariantu nie wybrano ze względu na niski poziom kontroli, jaką państwo mogłoby sprawować po ukończeniu projektu. Drugi wariant zakładał pełną realizację projektu przez odrębny podmiot należący do państwa, któremu powierzono by budowę i eksploatację nowej elektrowni jądrowej. Chociaż uznano, że wariant ten zapewnia wystarczające bezpieczeństwo, odrzucono go ze względu na duży wpływ na budżet i brak wystarczającej wiedzy technicznej.
- (52) Trzeci wariant, w ramach którego grupa ČEZ byłaby promotorem projektu⁽³⁰⁾, władze czeskie uznały za optymalny, ponieważ zapewniał on niezbędną kontrolę państwa (w szczególności poprzez utworzenie spółki celowej) i wykorzystywał doświadczenie przedsiębiorstwa ČEZ w zakresie budowy i eksploatacji elektrowni jądrowych. Według władz czeskich przedsiębiorstwo ČEZ jest najodpowiedniejszym podmiotem do działania w charakterze promotora i inwestora projektu, po części ze względu na większościowe udziały własnościowe Czech reprezentowane przez Ministerstwo Finansów w spółce, co zapewnia rządowi czeskiemu pewność co do aspektów bezpieczeństwa narodowego i dostępności środków na wymagany kapitał własny. Wariant ten zatwierdzono uchwałą rządu nr 485 z dnia 8 lipca 2019 r.
- (53) Władze czeskie wyjaśniły, że przedsiębiorstwo ČEZ ma rozległe doświadczenie na rynku jako wiarygodny i sprawny podmiot, który odpowiada za budowę i eksploatację elektrowni jądrowych w Czechach oraz dobrze zna ramy legislacyjne i prawne, w tym procedury udzielania koncesji. Grupa ČEZ, jako jedno z dziesięciu największych przedsiębiorstw energetycznych w Europie, posiada również doświadczenie w zakresie badań jądrowych, planowania, budowy i konserwacji instalacji energetycznych oraz przetwarzania produktów ubocznych energii. W związku z tym władze czeskie wyjaśniły, że przedsiębiorstwo ČEZ dysponuje wysoko wykwalifikowanym personelem, nie tylko w dziedzinie energii jądrowej, ale również w dziedzinie zamówień publicznych i negocjacji, co powinno ułatwić realizację projektu.
- (54) Według władz czeskich innymi ważnymi aspektami projektu jest dostępność odpowiednich terenów przeznaczonych pod budowę elektrowni jądrowej oraz ekonomiczna racjonalność takiej budowy. Odpowiednie warunki geologiczne, geograficzne i techniczne do budowy nowej elektrowni jądrowej w Czechach są ograniczone, szczególnie pod względem stabilności podglebia, dostępności wody oraz możliwości przesyłania wytworzonej energii elektrycznej. Władze czeskie uznały, że najlepsze warunki, potwierdzone ponad 30-letnią eksploatacją istniejących bloków, występują w Dukovanach.
- (55) Władze czeskie szczegółowo opisały prace przygotowawcze podjęte do tej pory przez przedsiębiorstwo ČEZ. W szczególności przedsiębiorstwo ČEZ nabyło własność terenów pod budowę elektrowni jądrowej – proces ten rozpoczął się w kwietniu 2008 r., a zakończył w 2021 r. Przedsiębiorstwo ČEZ przeprowadziło ponadto studia wykonalności, aby przyspieszyć harmonogram realizacji projektu i zmniejszyć związane z tym koszty. Działania te podjęto w celu zmniejszenia przewidywanej luki w zdolnościach wytwórczych i zapewnienia, aby zapotrzebowanie

⁽²⁹⁾ Analýza vhodného investorského modelu pro výstavbu nového jaderného zdroje a návrh možných modelů financování pro zajištění návratnosti investic (Stały Komitet ds. Energii Jądrowej, analiza odpowiedniego modelu inwestycyjnego dla budowy nowej elektrowni jądrowej oraz propozycja możliwych modeli finansowania, aby zapewnić zwrot z inwestycji, czerwiec 2017 r.).

⁽³⁰⁾ Model ten poddano dalszej ocenie w sprawozdaniu uzupełniającym w 2018 r.: Analýza vybraných investorských modelů výstavby nových jaderných zdrojů a způsobu jejich financování. W sprawozdaniu tym uwzględniono oczekiwane jednostkowe koszty produkcji energii elektrycznej dla różnych wariantów własności, szczegółową analizę mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń dla każdego wariantu, sposób, w jaki każdy wariant najlepiej odpowiada celom państwowej polityki energetycznej oraz krajowego planu działania na rzecz energii jądrowej; oraz wpływ każdego modelu na budżet. W sprawozdaniu zawarto również ocenę ryzyka.

systemu na dostawy było zabezpieczone. Czechy podkreśliły ponadto, że alternatywne projekty o dłuższym horyzoncie czasowym rozwoju nie rozwiążą w wystarczający sposób bieżących problemów z dostawami. Władze czeskie wyjaśniły, że w przypadku, gdyby inny promotor projektu miał znaleźć odpowiedni teren pod budowę elektrowni jądrowej w Czechach, trzeba by było liczyć się ze znaczącymi opóźnieniami, wynoszącymi nawet 14 lat w stosunku do harmonogramu projektu, a także z podwyższonym ryzykiem i kosztami. Władze czeskie wyjaśniły ponadto, że gdyby inny promotor realizowałby projekt, prawdopodobnie poniesiono by dodatkowe koszty w wysokości około [200–700] mln EUR, obejmujące wartość terenu przeznaczonego pod elektrownię jądrową, koncesje, działania rozwojowe, a także synergie z istniejącą infrastrukturą elektrowni jądrowej.

- (56) Przedsiębiorstwa ČEZ i EDU II posiadają już szereg istotnych zezwoleń i zgód na realizację projektu, takich jak ocena oddziaływania na środowisko i zgoda na lokalizację obiektu zgodnie z ustawą o energii jądrowej, a także zezwolenie państwowe na budowę nowej elektrowni jądrowej. Postępuje również proces uzyskania pozwolenia na budowę oraz zgody przestrzennej, wymaganych przez przepisy krajowe.
- (57) Władze czeskie wyjaśniły, że gospodarka kraju jest w dużej mierze narażona na zagrożenia związane z dostawami energii ze źródeł zewnętrznych. Kluczową rolę przy wyborze odgrywał większościowy udział publiczny w akcjach przedsiębiorstwa ČEZ, szczególnie z perspektywy ochrony interesów w zakresie bezpieczeństwa narodowego Czech.
- (58) Dzięki rozszerzeniu zdolności wytwarzania energii jądrowej w portfelu grupy ČEZ celem zastąpienia istniejących zdolności wytwórczych, które zostaną zlikwidowane w przyszłości, projekt stanowi centralny element średnio- i długoterminowej strategii biznesowej ČEZ.
- (59) Czechy twierdziły ponadto, że nie ma innej realnej alternatywy dla projektu niż przedsiębiorstwo ČEZ, przy czym pozostaje to bez wpływu na jakiegokolwiek przyszłe podobne projekty.

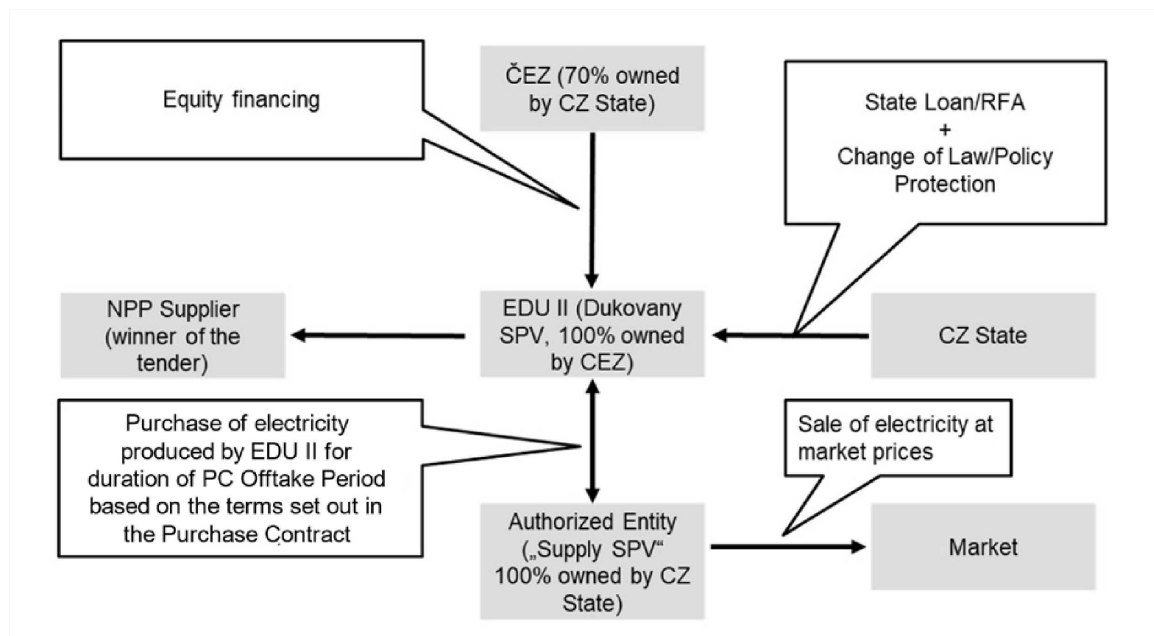
3.3. **Ogólny opis projektu**

- (60) Projekt obejmuje budowę i eksploatację nowej elektrowni jądrowej w Dukovanach w Czechach o mocy do 1 200 MW.
- (61) Ustawa o energii niskoemisyjnej, która ustanawia szerokie ramy wsparcia dla inwestycji w instalację jądrową, nie wchodzi w zakres niniejszej decyzji, ponieważ stanowi ona mające ogólne zastosowanie prawo, odrębne od państwowych środków wsparcia, które zaprojektowano i przewidziano specjalnie dla projektu.
- (62) Wsparcie ze strony państwa składa się z pakietu trzech środków.
- (63) Środek 1: umowa zakupu („PC” lub „umowa o odbiór”) zawarta między głównym beneficjentem – przedsiębiorstwem EDU II, jednostką, w której całościowy udział posiada przedsiębiorstwo ČEZ, a państwem reprezentowanym przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu („ministerstwo”). Energia elektryczna będzie sprzedawana przedsiębiorstwu działającemu w formie spółki celowej, które zostanie utworzone na późniejszym etapie, będzie należeć do państwa oraz będzie przez nie zarządzane bezpośrednio (zob. sekcja 3.6).
- (64) Środek 2: pożyczka państwowa (zwrotna pomoc finansowa) o subsydiowanej stopie procentowej, pokrywająca co do zasady 100 % kosztów budowy (zob. sekcja 3.7).
- (65) Środek 3: mechanizm ochrony przed zmianą prawa lub polityki dla przedsiębiorstwa ČEZ jako inwestora (zwanego również niekiedy „inwestorem”; zob. sekcja 3.8).

(66) Beneficjentów (zob. sekcja 3.2) oraz strukturę projektu przedstawiono na poniższym rysunku:

Wykres 1

Struktura projektu Dukovany

Źródło: Władze czeskie.

(67) Projekt jest podzielony na pięć etapów:

- Etap 1: Przygotowania i wybór dostawców [2020–2025]
- Etap 2: Prace wstępne [2025–2029]
- Etap 3: Budowa i rozruch [2030–2036]
- Etap 4: Okres gwarancji [2036–2038]
- Etap 5a: Eksploatacja [2038–2096]
- Etap 5b: Likwidacja [2096–2116]

(68) Oczekuje się, że nowo wybudowana elektrownia jądrowa zostanie uruchomiona w 2036 r. do celów próbnej eksploatacji, a eksploatacja komercyjna ma rozpocząć się w 2038 r. Planuje się, że okres eksploatacji elektrowni wyniesie 60 lat, a jej likwidacja ma nastąpić w 2096 r.

(69) Władze czeskie wyjaśniły, że pierwsza umowa wykonawcza zawarta między Czechami, przedsiębiorstwem ČEZ i przedsiębiorstwem EDU II obejmuje 1 etap projektu, tj. do chwili wyboru wykonawcy usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych. Umowa ta zabezpiecza między innymi podstawowe interesy bezpieczeństwa Czech podczas realizacji projektu i zapewnia Czechom dostęp do informacji na temat projektu, a także zabezpiecza wdrożenie wymogów bezpieczeństwa w odniesieniu do procedur selekcji. Oczekuje się, że etap ten zostanie zakończony w 2025 r. W odniesieniu do etapów 2 i 3 projektu (tj. prac wstępnych, budowy i rozruchu) pierwsza umowa wykonawcza stanowi, że 31 grudnia 2024 r. lub przed tą datą zostanie podpisana druga umowa wykonawcza lub umowa zakupu, która zastąpi pierwszą umowę wykonawczą. Układ umów przewiduje następnie umowę zakupu, umowę inwestycyjną oraz decyzję państwa o zapewnieniu zwrotnej pomocy finansowej.

- (70) Czechy twierdzą, że ze względu na istotny wpływ projektu na bezpieczeństwo narodowe państwo musiało uwzględnić w ramach umów warunki zapewniające wystarczającą kontrolę nad projektem. Warunki te określono w pierwszej umowie wykonawczej, w tym w odniesieniu do wymiany informacji poufnych i kwestii bezpieczeństwa państwa. W ramach tej umowy strony uznają, że interesy bezpieczeństwa narodowego stanowią ważny powód odstępstwa od krajowych przepisów dotyczących zamówień publicznych na podstawie art. 29 lit. a) ustawy nr 134/2016 o udzielaniu zamówień publicznych ⁽³¹⁾ w odniesieniu do wyboru wykonawcy do budowy elektrowni.
- (71) Przedsiębiorstwa ČEZ i EDU II omówiły możliwość organizacji przetargu w sposób nieregulowany w ustawie o udzielaniu zamówień publicznych z krajowym Urzędem Ochrony Konkurencji i uzyskały pozytywną opinię 15 czerwca 2020 r., po czym ogłosiły zaproszenie do składania ofert ⁽³²⁾.
- (72) Dostawca usług inżynieryjnych, przetargowych i budowlanych będzie odpowiedzialny za prace budowlane i inżynieryjne oraz rozruch projektu. W następstwie decyzji państwa o wykluczeniu wnioskodawców z państw, które nie były stronami Porozumienia w sprawie zamówień rządowych ⁽³³⁾, w momencie rozpoczęcia procedury udzielania zamówień istniały trzy możliwe warianty technologiczne:
- projekt AP1000 opracowany przez Westinghouse Electric Company LLC (Stany Zjednoczone),
 - projekt APR1000+ opracowany przez Korea Hydro & Nuclear Power (Korea Południowa), oraz
 - projekt EPR 1200 opracowany przez przedsiębiorstwo EdF (Francja).
- (73) Przedsiębiorstwo ČEZ ogłosiło zaproszenie do składania ofert na wybór wykonawcy usług inżynieryjnych, przetargowych i budowlanych za pośrednictwem swojej spółki zależnej EDU II w marcu 2022 r., a w listopadzie tego samego roku otrzymano oferty wstępne trzech uprzednio wybranych dostawców. 31 października 2023 r., po dwukrotnym przedłużeniu terminu składania ostatecznych ofert, trzech uprzednio wybranych potencjalnych dostawców przedstawiło zaktualizowane oferty. Czechy wyjaśniły, że zgodnie z warunkami procedury przetargowej w odpowiednich ofertach należało uwzględnić wiążące oferty budowy piątego bloku w Dukovanach, który jest przedmiotem projektu i podstawą niniejszej decyzji, oraz niewiążące oferty na trzy dodatkowe bloki, z których jeden znajdowałby się w Dukovanach, a dwa w Temelinie.
- (74) 31 stycznia 2024 r. rząd czeski ⁽³⁴⁾ podjął decyzję o rozszerzeniu zakresu przetargu na świadczenie usług inżynieryjnych, przetargowych i budowlanych, powierzając przedsiębiorstwu EDU II zadanie zwrócenia się o wiążące oferty na maksymalnie cztery reaktory jądrowe (w tym na przedmiotowy projekt), aby zapewnić możliwość budowy tych dodatkowych bloków w przyszłości, jeśli i kiedy państwo czeskie podejmie taką decyzję. Czechy wyjaśniły, że w momencie przyjęcia niniejszej decyzji nie wskazano jeszcze inwestora/operatora ani modelu finansowania tych dodatkowych bloków. Rząd czeski zlecił ministrowi przemysłu i handlu oraz ministrowi finansów przedstawienie rządowi do 31 grudnia 2024 r. propozycji finansowania trzech dodatkowych bloków jądrowych w Dukovanach i Temelinie. Pomoc państwa na budowę tych trzech dodatkowych bloków, jeśli zostanie udzielona, nie wchodzi w zakres niniejszej decyzji.
- (75) Władze czeskie zobowiązują się, że w przypadku uznania, iż pomoc państwa jest niezbędna w odniesieniu do trzech dodatkowych bloków jądrowych oprócz piątego reaktora w Dukovanach, Czechy odpowiednio zgłoszą pomoc Komisji Europejskiej i wstrzymają się z realizacją do momentu, gdy Komisja zatwierdzi pomoc.

⁽³¹⁾ <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-134#>.

⁽³²⁾ Zob. Urząd Ochrony Konkurencji, art. 29 ust. 1 lit. a) ustawy nr 134/2016 Sb. o udzielaniu zamówień publicznych z dnia 15 czerwca 2020 r., dostępny pod adresem: <https://uohs.gov.cz/cs/legislativa/verejne-zakazky.html>. 23 stycznia 2024 r. Urząd Ochrony Konkurencji potwierdził, że ma to zastosowanie również w ramach zmian w procedurze przetargowej wprowadzonych w celu uzyskania wiążących ofert dla 4 reaktorów.

⁽³³⁾ Światowa Organizacja Handlu, Porozumienie w sprawie zamówień rządowych zmienione w dniu 30 marca 2012 r. („GPA 2012”), https://www.wto.org/english/tratop_e/gproc_e/gp_gpa_e.htm.

⁽³⁴⁾ Zob. uchwała rządu nr 74 z dnia 31 stycznia 2024 r.

3.4. Prace przygotowawcze do projektu

- (76) Przedsiębiorstwo ČEZ, w obliczu potrzeby zwiększenia zdolności do produkcji energii jądrowej, zatwierdziło w 2010 r. początkowy biznesplan, który przewiduje dodanie do 2036 r. do 1 200 MW mocy wytwórczej w Dukovanach. W tym samym roku ukończono studium wykonalności dotyczące rozbudowy obecnych zdolności wytwórczych energii jądrowej w Dukovanach. Początkowy biznesplan przygotowany przez przedsiębiorstwo ČEZ przekazano Komisji w czerwcu 2021 r., a zaktualizowaną wersję przedłożono 25 października 2023 r.
- (77) Przedsiębiorstwo ČEZ rozpoczęło nabywanie gruntów niezbędnych do realizacji projektu już w kwietniu 2008 r. W lutym 2024 r. przedsiębiorstwo EDU II posiadało grunty niezbędne do realizacji projektu, a wszyscy oferenci (w przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych) zostali poinformowani o dostępnej przestrzeni.
- (78) Projekt należało poddać ocenie oddziaływania na środowisko („OOS”), aby określić, opisać i kompleksowo ocenić jego przewidywalny wpływ na środowisko i zdrowie publiczne. Proces ten rozpoczął się na początku 2016 r., a w 2018 r. objął konsultacje międzynarodowe i dyskusje publiczne. Po zakończeniu OOS przeprowadzono niezależną ocenę z pozytywnym rezultatem, a w sierpniu 2019 r. ⁽³⁵⁾ Ministerstwo Środowiska wydało pozytywne wiążące oświadczenie w sprawie oceny oddziaływania projektu na środowisko, co stanowi krok niezbędny do rozpoczęcia procesu wydawania zezwoleń na realizację projektu.
- (79) W marcu 2020 r. przedsiębiorstwa ČEZ i EDU II rozpoczęły proces oceny lokalizacji, w której ma powstać instalacja jądrowa, pod kątem bezpieczeństwa jądrowego, ochrony radiologicznej, bezpieczeństwa technicznego, sytuacji radiacyjnej, monitorowania, zarządzania nadzwyczajnymi wydarzeniami dotyczącymi promieniowania oraz pod kątem bezpieczeństwa w okresie eksploatacji instalacji jądrowej. W marcu 2021 r. przedsiębiorstwo EDU II uzyskało zezwolenie dotyczące lokalizacji instalacji jądrowej, czyli pierwsze zezwolenie wymagane do budowy nowego bloku elektrowni jądrowej. Czechy twierdzą, że uzyskano wszystkie kluczowe koncesje i zezwolenia niezbędne do zapewnienia terminowych postępów w realizacji projektu.

3.5. Parametry techniczne

- (80) Celem projektu jest budowa reaktora wodnego ciśnieniowego generacji III+ („RWC”). Uznaje się, że zakres od 850 MW do 1 200 MW oferuje wystarczające rozwiązania techniczne do wyboru dostawcy technologii. Władze czeskie wyjaśniają, że partnerzy w zakresie technologii i realizacji projektu zostaną wybrani w drodze konkurencyjnej i przejrzystej procedury przetargowej.
- (81) Władze czeskie wyjaśniły również, że projekt będzie spełniał techniczne kryteria kwalifikacji określone w pkt 4.27 aktu delegowanego przyjętego zgodnie z rozporządzeniem w sprawie systematyki ⁽³⁶⁾. 11 stycznia 2023 r. Czechy przyjęły uchwałę rządu nr 24/2023 ⁽³⁷⁾, w której określono obowiązek spełnienia przez Czechy technicznych kryteriów kwalifikacji w związku z gospodarowaniem odpadami promieniotwórczymi, który wynika z rozporządzenia w sprawie systematyki dotyczącej zrównoważonego rozwoju. W szczególności w przedmiotowej uchwale wymaga się zgodności z pkt 4.26, 4.27 i 4.28 załącznika I do rozporządzenia w sprawie systematyki dotyczącej zrównoważonego rozwoju, w tym z wymogami dotyczącymi posiadania udokumentowanego planu zawierającego szczegółowe etapy w celu uruchomienia do 2050 r. obiektu trwałego składowania wysokoaktywnych odpadów promieniotwórczych, a także stosowania paliwa o zwiększonej odporności na niekorzystne warunki od 2025 r. Zgodnie ze wspomnianą uchwałą minister przemysłu i handlu musi przedłożyć rządowi czeskiemu do 31 grudnia 2024 r. wniosek dotyczący aktualizacji krajowej polityki gospodarowania odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem jądrowym, w tym wskazać termin wyboru ostatecznej lokalizacji i zapasowych lokalizacji dla przyszłego obiektu trwałego składowania na dużej głębokości.
- (82) Władze czeskie wyjaśniają ponadto, że zgodnie z rozporządzeniem w sprawie systematyki na koniec szacunkowego okresu eksploatacji elektrowni jądrowej dostępne będą zasoby odpowiadające szacowanym kosztom gospodarowania odpadami promieniotwórczymi i jej likwidacji, czego dowodem jest włączenie kosztów likwidacji i przetwarzania odpadów promieniotwórczych do modelu finansowego projektu (zob. sekcja 3.6.6).

⁽³⁵⁾ https://portal.cenia.cz/eiasea/detail/EIA_MZP469?lang=en.

⁽³⁶⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2022/1214 z dnia 9 marca 2022 r. zmieniające rozporządzenie delegowane (UE) 2021/2139 w odniesieniu do działalności gospodarczej w niektórych sektorach energetycznych oraz rozporządzenie delegowane (UE) 2021/2178 w odniesieniu do publicznego ujawniania szczególnych informacji w odniesieniu do tych rodzajów działalności gospodarczej (Dz.U. L 188 z 15.7.2022, s. 1).

⁽³⁷⁾ Zob. uchwałę rządu nr 24/2023 z dnia 11 stycznia 2023 r., dostępna pod adresem <https://www.odok.cz/portal/zvlady/jednani-detail/2023-01-11/>.

3.6. Środek 1: Umowa zakupu

3.6.1. Główne elementy umowy zakupu

- (83) Pierwszy środek obejmuje zawarcie umowy zakupu między państwem jako odbiorcą a przedsiębiorstwem EDU II jako dostawcą, zapewniając wsparcie dochodowe w ciągu pierwszych 40 lat eksploatacji elektrowni jądrowej. Beneficjentem jest EDU II, spółka zależna należąca w całości do grupy ČEZ (zob. sekcja 3.2), a kontrahentem umowy będzie spółka celowa należąca w całości do państwa czeskiego (zob. sekcja 3.2.2).
- (84) Czechy zgłosiły początkowo umowę obowiązującą 60 lat, po stałej cenie szacowanej na 50–60 EUR/MWh, zachęcając elektrownię do maksymalizacji produkcji.
- (85) Aby wyjaśnić wątpliwości, które Komisja wyraziła w decyzji o wszczęciu postępowania, Czechy zastąpiły środek opisany w motywie 84 powyżej umową zakupu z wzorem obliczenia wynagrodzenia, którą Czechy uważają za wywołującą skutki podobne do dwukierunkowego kontraktu różnicowego ⁽³⁸⁾, który oprócz gwarancji dochodów obejmuje górny limit dochodów rynkowych beneficjenta. Czechy wyjaśniły, że zmieniony środek wsparcia zapewni odpowiednie zachęty dla przedsiębiorstwa EDU II do efektywnego działania i uczestnictwa w rynkach energii elektrycznej poprzez optymalizację swojej produkcji w odpowiedzi na sygnały rynkowe, uwzględniając jednocześnie techniczne ograniczenia elektrowni.
- (86) Spółka celowa, zgodnie z projektem warunków umowy zakupu, będzie odbierać całą energię elektryczną wytworzoną i wysłaną do sieci przez przedsiębiorstwo EDU II („wielkość produkcji”) przez okres 40 lat („okres odbioru”) od rozpoczęcia eksploatacji. ⁽³⁹⁾ Przedsiębiorstwo EDU II będzie zobowiązane do sprzedaży całkowitej wielkości produkcji w okresie odbioru określonym w umowie zakupu wyłącznie spółce celowej i otrzyma płatności w oparciu o wzór obliczenia wynagrodzenia zawarty w umowie zakupu energii elektrycznej (zob. motyw 88 poniżej).
- (87) Wszystkie prawa do dysponowania energią elektryczną przysługują przedsiębiorstwu EDU II. Jeśli spółka celowa nie odbierze całej wielkości produkcji lub jakiegokolwiek jej części, wówczas w tym wyjątkowym przypadku przedsiębiorstwo EDU II sprzeda energię elektryczną jako podmiot przyjmujący cenę na rynku transakcji natychmiastowych. Czechy twierdzą, że celem takiego rozwiązania jest zapewnienie zdolności do kontynuowania wytwarzania energii elektrycznej do czasu rozstrzygnięcia takiej sytuacji. Przyczyny te mogą mieć charakter prawny (utrata zezwolenia na prowadzenie działalności handlowej), finansowy (niewypłacalność, niezdolność do wywiązywania się ze zobowiązań, niespełnienie warunków finansowych rozliczania odchyleń) lub techniczny (utrata dostępu spółki celowej do rynków). W takich okolicznościach elektrownia nadal pracuje, a energię elektryczną należy wprowadzić na rynek. Spółka celowa wypłaci przedsiębiorstwu EDU II rekompensatę na pokrycie wszelkich niedoborów w porównaniu z dochodami, które przedsiębiorstwo EDU II osiągnęłoby, gdyby spółka celowa wywiązała się z obowiązku odbioru. Czechy zobowiązały się, że w takim przypadku przedsiębiorstwo EDU II sprzeda całą wytworzoną energię elektryczną na rynku transakcji natychmiastowych (dnia następnego lub dnia bieżącego) jako podmiot przyjmujący cenę (a zatem bez ustalania minimalnej ceny energii elektrycznej). Władze czeskie stwierdziły, że w takiej sytuacji przedsiębiorstwo EDU II nie mogłoby wybrać konkretnego nabywcy (ponieważ sprzedaż odbywa się na giełdzie na zasadzie anonimowości), ani ustalić ceny lub warunków sprzedaży (ponieważ standardowe produkty sprzedaje się na giełdzie po cenie krańcowej). Władze czeskie twierdzą, że w takim przypadku ministerstwo jako podmiot odpowiedzialny za wskazanie spółki celowej podejmie niezbędne kroki w celu przywrócenia zdolności spółki celowej do wypełnienia jej obowiązków w zakresie odbioru. Zgodnie z ustawą o energii niskoemisyjnej spółka celowa lub ministerstwo informuje krajowy organ regulacyjny o każdym takim zdarzeniu.

⁽³⁸⁾ „Dwukierunkowy kontrakt różnicowy” oznacza umowę zawartą między operatorem zakładu wytwarzania energii a kontrahentem, zazwyczaj podmiotem publicznym, która zapewnia zarówno ochronę minimalnego zysku, jak i ograniczenie nadmiernego zysku; umowa ma na celu utrzymanie zachęt dla zakładów wytwarzania energii do prowadzenia działalności i efektywnego uczestnictwa w rynkach energii energetycznej.

⁽³⁹⁾ Według władz czeskich okres odbioru energii wynikający z umowy zakupu (tj. okres, w którym ma zastosowanie obowiązek zakupu energii elektrycznej przez spółkę celową) rozpoczyna się od wcześniejszej z następujących dat: (i) terminu rozpoczęcia, tj. dnia, w którym elektrownia jądrowa po raz pierwszy wysła energię elektryczną do sieci, a przedsiębiorstwo EDU II powiadomi państwo/spółkę celową, że chce, aby termin rozpoczęcia był zgodny z terminami określonymi w umowie zakupu, oraz (ii) najpóźniejszego terminu realizacji umowy, tj. dnia następującego po ostatnim dniu docelowego terminu rozruchu, który wynosi pięć lat, począwszy od docelowej daty rozruchu. Docelowa data rozruchu zostanie przesunięta, aby uwzględnić wszelkie opóźnienia spowodowane przez zdarzenia stanowiące uzasadnione przesłanki.

Władze czeskie wyjaśniły, że wszelkie opóźnienia w rozpoczęciu eksploatacji komercyjnej wykraczające poza docelowy termin rozruchu, który określono jako pięcioletni okres rozpoczynający się w docelowej dacie rozruchu, w istocie skracają okres obowiązywania umowy zakupu.

- (88) Na podstawie wzoru obliczenia wynagrodzenia, który zawarto w umowie zakupu, oblicza się kwoty do zapłaty przez spółkę celową na rzecz przedsiębiorstwa EDU II lub odwrotnie. Wzór składa się z dwóch składników: 1) rozliczenia *ex post* oraz 2) ekspozycji rynkowej. Utworzono go w oparciu o następujący wzór podstawowy:

$$R = \underbrace{(f - p') * k}_{\text{settlement term}} + \underbrace{\sum_h q_h * p_h}_{\text{market exposure}}$$

uwzględniono w nim pewne korekty mające zastosowanie do składnika dotyczącego rozliczenia *ex post*, w zależności od warunków rynkowych i kosztów operacyjnych elektrowni. W szczególności wzór obliczenia wynagrodzenia, który zawarto w umowie zakupu, określa się następująco:

$$\text{If } p' > c : R = \max [(f - p') * k; (a * c - p') * q] + \sum_h q_h * p_h \quad \text{If } p' \leq c : R = (f - c) * k + \sum_h q_h * p_h$$

gdzie:

- (R) oznacza wynagrodzenie,
- (p_h) oznacza cenę rynkową definiowaną jako godzinowa cena na rynku dnia następnego na giełdzie PXE ⁽⁴⁰⁾,
- (q_h) oznacza wielkość produkcji EDU II w danej godzinie,
- (q) oznacza wielkość produkcji przedsiębiorstwa EDU II zsumowaną w okresie rozliczeniowym (okresie, w odniesieniu do którego ustala się rynkową cenę referencyjną, tj. jeden rok),
- (f) oznacza cenę wykonania (zob. sekcja 3.6.2),
- (p') oznacza rynkową cenę referencyjną definiowaną jako średnia arytmetyczna *ex post* cen rynkowych (p_h) w roku kończącym się w dniu, w którym oblicza się rynkową cenę referencyjną,
- (k) oznacza ilość referencyjną definiowaną *ex ante* jako zakładaną wielkość produkcji w okresie rozliczeniowym,
- (c) oznacza zmienne koszty operacyjne elektrowni,
- (a) alfa to iloraz ceny wykonania i kosztu operacyjnego ($a=f/c$). Alfę ustala się w momencie, w którym rozliczenie *ex post* na rzecz przedsiębiorstwa EDU II oblicza się na podstawie mających zastosowanie wartości (c) oraz (f).

- (89) Władze czeskie wyjaśniły, że pierwszy składnik wzoru podstawowego, tj. rozliczenie *ex post*, zapewni beneficjentowi stabilność dochodów niezależnie od średnich warunków rynkowych, a jednocześnie zapewni państwu ochronę przed nadmierną rekompensatą ⁽⁴¹⁾. Rozliczenie *ex post* będzie obliczane dla okresu rozliczeniowego (okresu, w którym ustalana jest rynkowa cena referencyjna, tj. jeden rok) na podstawie rzeczywistych wartości rynkowej ceny referencyjnej, alfy i innych mających zastosowanie parametrów i będzie następować dwa miesiące po zakończeniu każdego okresu rozliczeniowego. Ogólna zasada wzoru podstawowego polega na tym, że gdy rynkowa cena referencyjna (p') jest niższa niż cena wykonania (f), elektrownia otrzyma różnicę między ceną wykonania (f) a rynkową ceną referencyjną (p') za ilość referencyjną (k); natomiast gdy rynkowa cena referencyjna (p') jest wyższa niż cena wykonania (f), elektrownia będzie zobowiązana zwrócić różnicę za ilość referencyjną (k).
- (90) Wzór obliczenia wynagrodzenia w umowie zakupu, w porównaniu ze wzorem podstawowym, obejmuje pewne korekty składnika dotyczącego rozliczenia *ex post*, w zależności od warunków rynkowych (p') i zmiennych kosztów operacyjnych bloku elektrowni (c), jak określono w motywie 88. Dokładniej rzecz ujmując, jeżeli rynkowa cena referencyjna (p') jest wyższa niż zmienne koszty operacyjne elektrowni (c) w okresie rozliczeniowym, składnik dotyczący rozliczenia *ex post* zostanie dostosowany w taki sposób, aby ograniczyć zwrot nadpłaconych kwot, mając na celu zapewnienie ochrony przed stratami operacyjnymi w przypadku nieplanowanych wyłączeń, gdy ceny są

⁽⁴⁰⁾ Power Exchange Central Europe to giełda energii specjalizująca się w rynkach energii Europy Środkowej i Południowo-Wschodniej. Aby uzyskać więcej informacji, zob. PXE - Power Exchange Central Europe, a.s.

⁽⁴¹⁾ Mechanizm udziału w zyskach uwzględnia także nadmierną rekompensatę (zob. sekcja 3.6.7).

wysokie. Jeśli przykładowo referencyjna cena rynkowa jest wyższa zarówno od zmiennych kosztów operacyjnych (c), jak i od ceny wykonania (f), przedsiębiorstwo EDU II zwróci różnicę między rynkową ceną referencyjną (p^r) a ceną wykonania (f) za ilość referencyjną (k) albo wielkość produkcji (q), w zależności od tego, która z tych wartości jest niższa. Jeżeli rynkowa cena referencyjna (p^r) jest równa lub niższa od zmiennych kosztów operacyjnych elektrowni (c), wartość rozliczenia *ex post* będzie ograniczona do różnicy między ceną wykonania (f) a zmiennymi kosztami operacyjnymi (c) pomnożonej przez ilość referencyjną (k), tak aby zapewnić ochronę przed nadmierną rekompensatą, gdy ceny są niskie.

- (91) Drugi składnik wzoru podstawowego, tj. ekspozycja rynkowa, ma stanowić zachętę dla przedsiębiorstwa EDU II do optymalizacji swojej działalności przez cały rok na podstawie sygnałów cenowych dotyczących godzinowej ceny (p_h) na rynku dnia następnego. Pod koniec każdego miesiąca przedsiębiorstwo EDU II otrzyma odpowiednie płatności od spółki celowej na podstawie sumy jego rzeczywistej godzinowej wielkości produkcji pomnożonej przez rzeczywiste ceny rynkowe w każdej godzinie danego miesiąca, tj. $\sum q_h * p_h$.
- (92) Przedsiębiorstwo EDU II może, zgodnie z umową zakupu, swobodnie decydować o swojej produkcji i nie jest zobowiązane do utrzymania określonego z góry minimalnego poziomu produkcji. Cała energia elektryczna wytwarzana przez przedsiębiorstwo EDU II zostanie zakupiona przez spółkę celową, która będzie sprzedawać ją na rynku, w oparciu o strategię sprzedaży zgodną z pewnymi zobowiązaniami (zob. sekcja 3.6.4). Spółka celowa pokrywa wszelkie różnice między ceną uzyskaną na rynku a ceną rynkową zapłaconą na rzecz przedsiębiorstwa EDU II.
- (93) Czechy stwierdziły, że umowa zakupu zostanie zawarta na późniejszym etapie, po wyborze wykonawcy usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych i partnerów ds. realizacji. Umowa zakupu zostanie zawarta i podpisana zgodnie z warunkami umowy o świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych. Spółka celowa zostanie utworzona w późniejszym terminie i przed rozruchem nowej wybudowanej elektrowni, jako kontrahent wynikający z umowy zakupu.

3.6.2. Ustalenie ceny wykonania na potrzeby umowy zakupu.

- (94) Władze czeskie wyjaśniły, że umowa zakupu określi początkową cenę wykonania, obliczoną na podstawie modelu finansowego przedstawionego przez Czechy ⁽⁴²⁾ w taki sposób, aby umożliwić inwestorowi osiągnięcie docelowego zwrotu z kapitału własnego („dopuszczalna wewnętrzna stopa zwrotu z kapitału własnego”) na poziomie [9–11] % w wartości nominalnej, po opodatkowaniu, przed finansowaniem na zasadach komercyjnych, w przewidywanym okresie eksploatacji projektu (wliczając koszty likwidacji). Cena wykonania na podstawie założeń modelu finansowego przedłożonego Komisji 15 marca 2024 r. wynosi [65–80] EUR/MWh ⁽⁴³⁾, a wartość ilości referencyjnej wynosi [75–100] % mocy netto. Cena wykonania może ulec bardzo dużym zmianom w zależności od szeregu różnych parametrów wejściowych, które opisano poniżej w niniejszej podsekcji. Gdyby na przykład oczekiwane koszty budowy po zawarciu umowy o świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych były znacznie wyższe niż pierwotnie zakładano, w zakresie, w jakim wzrost kosztów wynika z uzasadnionych przesłanek (wyjaśnionych w motywie 104 poniżej), spowodowałoby to znaczny wzrost ceny wykonania. Czechy przedstawiły Komisji łącznie 35 różnych scenariuszy, w których zaprezentowano różne możliwe założenia dotyczące zmian kosztów i dochodów. W tych scenariuszach początkowe ceny wykonania wynoszą od [50–80] EUR/MWh (w scenariuszu 35, w oparciu o założenia dotyczące wysokich cen rynkowych na poziomie [100–200] EUR/MWh) do [100–125] EUR/MWh (w scenariuszu 30, w oparciu o wzrost kosztów budowy do [17–18] mld EUR).
- (95) Model finansowy będzie korzystał z danych wejściowych obejmujących założenia dotyczące m.in. oczekiwań co do cen rynkowych, dostępności przedsiębiorstwa EDU II, założeń co do pracy nadążnej ⁽⁴⁴⁾, oczekiwanych kosztów budowy, kosztów operacyjnych, kosztów likwidacji oraz innych istotnych założeń, takich jak nakłady inwestycyjne i finansowanie (w tym pożyczka państwowa, patrz sekcja 3.7), a także początkowa ilość referencyjna na potrzeby wzoru obliczenia wynagrodzenia zawartego w umowie zakupu. Założenia te opisano szczegółowo w sekcji 3.6.6.

⁽⁴²⁾ Zob. motyw 124 poniżej.

⁽⁴³⁾ Wartość tą podano w ujęciu realnym przy cenach z 2020 roku. Władze czeskie szacują, że równoważna wartość w ujęciu realnym przy cenach z 2025 r. wyniesie [50–100] EUR/MWh.

⁽⁴⁴⁾ Praca nadążna w tym kontekście odnosi się do dostosowania mocy wyjściowej elektrowni jądrowej, aby optymalizować produkcję w odpowiedzi na zmieniające się w ciągu dnia ceny energii elektrycznej. Więcej informacji można znaleźć w motywie 187.

- (96) Model finansowy umożliwia prognozowanie wielkości produkcji i obliczanie wolnych przepływów pieniężnych w każdym roku od podpisania umowy zakupu do końca likwidacji. Cenę wykonania (która wpływa na oczekiwane dochody elektrowni poprzez składnik dotyczący rozliczenia *ex post*) oblicza się w modelu finansowym jako wartość, która generuje wartość bieżącą netto przepływów pieniężnych równą zero przy dopuszczalnej wewnętrznej stopie zwrotu z kapitału własnego.
- (97) Większość pozycji kosztów i innych danych wejściowych (w tym prognoz dotyczących cen rynkowych) stosowanych w modelu będzie podlegać indeksacji inflacyjnej. Cena wykonania zawarta w umowie zakupu również będzie podlegać indeksacji inflacyjnej. Określony indeks lub koszyk indeksów będzie stosowany do wszystkich odpowiednich pozycji kosztów i innych danych wejściowych w modelu. Niektóre pozycje kosztów nie będą objęte indeksacją, ponieważ określa się je na podstawie przepisów prawa lub stanowią element zwrotnej pomocy finansowej (np. odsetki od zwrotnej pomocy finansowej, koszty likwidacji, wypełnienie zobowiązań związanych z kontem do celów energetyki jądrowej, minimalne rezerwy na różne cele). Prognozy cen rynkowych będą indeksowane w oparciu o CZ CPI⁽⁴⁵⁾. Zarówno w odniesieniu do kosztów budowy, jak i kosztów eksploatacji, do określenia indeksacji zastosowany zostanie koszyk publikowanych indeksów. Koszyk ten opiera się na uwzględnieniu wag czterech indeksów: PPI⁽⁴⁶⁾, CZ CPI, EU PPI⁽⁴⁷⁾ i CZ wynagrodzenia⁽⁴⁸⁾ w następujący sposób:
- Koszty budowy będą indeksowane w następujący sposób: CZ PPI ([30–50] %), CZ CPI ([0–10] %), EU PPI ([30–50] %), CZ wynagrodzenia ([10–30] %).
 - Koszty operacyjne będą indeksowane w następujący sposób: CZ PPI ([30–50] %), CZ CPI ([10–30] %), EU PPI ([0–10] %), CZ wynagrodzenia ([30–50] %).
- (98) Mechanizm indeksacji ceny wykonania będzie opierał się na powyższych indeksach i wagach w zależności od tego, czy projekt znajduje się na etapie budowy czy eksploatacji (tj. cena wykonania zostanie skorygowana o koszyk indeksów dotyczących budowy na etapie budowy oraz o koszyk indeksów dotyczących eksploatacji na etapie eksploatacji). W umowie zakupu znajdują się postanowienia dotyczące mechanizmu indeksacji (z odpowiednim indeksem i metodą stosowania), zgodnie z którym obowiązująca wcześniej cena wykonania będzie co roku rosła. Założenia dotyczące inflacji stosowane w mechanizmie indeksacji będą aktualizowane w ramach dokonywanych co pięć lat przeglądów dotyczących nadmiernej rekompensaty, zob. sekcja 3.6.7.
- (99) Przykładowo, przy zakładanej stopie inflacji wynoszącej 2 % oznacza to, że w ujęciu nominalnym cena wykonania wynosząca [60–80] EUR/MWh w 2020 r. (bez uwzględnienia ewentualnych zmian parametrów wejściowych podczas regularnych przeglądów) przełożyłaby się na nominalną cenę wykonania wynoszącą [90–110] EUR/MWh w 2036 r., [130–170] EUR/MWh w 2056 r. i [200–250] EUR/MWh w 2076 r. Władze czeskie wskazują, że takie podejście ma na celu zapewnienie sprawiedliwości międzypokoleniowej, a także pozwoli uniknąć nadmiernej wysokości cen wykonania na początku okresu eksploatacji oraz (w związku z ogólną inflacją) nadmiernie niskich cen wykonania pod koniec okresu obowiązywania umowy zakupu. Twierdzą one, że chociaż wartości wejściowe, których użyto do obliczenia ceny wykonania, uwzględniają również inflację, nie prowadzi to do podwójnej indeksacji, ponieważ bez odrębnej indeksacji ceny wykonania początkowa cena wykonania musiałaby być znacznie wyższa. Na podstawie powyższego przykładu władze czeskie wskazują, że alternatywna nieindeksowana cena wykonania w wariantcie podstawowym wyniosłaby [100–150] EUR/MWh w okresie obowiązywania umowy zakupu.
- (100) Pozostałe koszty indeksuje się w następujący sposób: do kosztów prac rozwojowych i budowlanych wykorzystano wskazany powyżej indeks dotyczący budowy. Do kosztów operacyjnych i kosztów likwidacji wykorzystano wskazany powyżej indeks dotyczący kosztów eksploatacji.
- (101) Cena wykonania i ilość referencyjna zostaną ustalone na podstawie parametrów dostępnych po podpisaniu umowy o świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych, w szczególności w odniesieniu do kosztów budowy i zostaną poddane ponownej kontroli jedynie 1) w trakcie okresowego przeglądu parametrów wzoru obliczenia wynagrodzenia zawartego w umowie zakupu (zob. motyw 102 oraz 2 podczas korekt cen zgodnie z umową zakupu (zob. motyw 104).

⁽⁴⁵⁾ CZ CPI odpowiada wzrostowi średniego rocznego wskaźnika cen konsumpcyjnych w Republice Czeskiej, który publikuje czeski Urząd Statystyczny, zob. https://www.czso.cz/csu/czso/inflation_rate.

⁽⁴⁶⁾ CZ PPI odpowiada całkowitemu wskaźnikowi cen produkcji przemysłowej w Republice Czeskiej, który publikuje czeski Urząd Statystyczny (przemysł – ogółem), zob. https://www.czso.cz/csu/czso/ipc_ts.

⁽⁴⁷⁾ EU PPI odpowiada wskaźnikowi cen produkcji przemysłowej w Unii Europejskiej (ceny produkcji przemysłowej, ogółem), który publikuje Eurostat, zob. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/teis010/default/table?lang=pl&category=t_sts.t_sts_ind.t_sts_ind_pric.

⁽⁴⁸⁾ Wskaźnik wynagrodzeń w przemyśle czeskim (CZ wynagrodzenia) odpowiada rocznej zmianie procentowej średniego wynagrodzenia brutto w przemyśle, zgodnie z informacjami, które publikuje czeski Urząd Statystyczny (średnie wynagrodzenia w przemyśle, ogółem), zob. https://www.czso.cz/csu/czso/pmz_ts.

- (102) Po pierwsze, okresowy przegląd parametrów wzoru obliczenia wynagrodzenia zawartego w umowie zakupu będzie przeprowadzany raz na 5 lat, przy czym pierwszy przegląd planuje się przed rozpoczęciem eksploatacji lub na pisemny wniosek którejkolwiek ze stron umowy. W ramach przeglądu dojdzie do aktualizacji (w górę lub w dół, odpowiednio) wartości niektórych parametrów wzoru obliczenia wynagrodzenia zawartego w umowie zakupu, tj. (c), (k), (f) i (α)), a także niektórych założeń modelu finansowego, na przykład tych, które dotyczą kosztów operacyjnych („OPEX”), wskaźników inflacji lub założeń co do pracy nadążnej. Cena wykonania i ilość referencyjna zostaną ponownie obliczone w modelu finansowym z wykorzystaniem zaktualizowanych założeń, aby inwestor mógł osiągnąć dopuszczalną wewnętrzną stopę zwrotu z kapitału własnego. Przegląd będzie nadzorować niezależna osoba trzecia, którą ma być czeski Urząd Regulacji Energetyki.
- (103) W projektach dokumentów umownych, które przedstawiły Czechy, przewidziano również możliwość zmiany definicji parametrów stosowanych we wzorze obliczenia wynagrodzenia. O wszelkich zmianach tych definicji należy jednak powiadomić Komisję przed ich wprowadzeniem.
- (104) Po drugie, korekt ceny wykonania, zgodnie z umową zakupu, można dokonać w przypadku wystąpienia zdarzeń, które prowadzą do wzrostu nakładów inwestycyjnych/kosztów operacyjnych lub utraty dochodów projektu lub innego niekorzystnego wpływu na projekt, zwanych w umowie zakupu „uzasadnionymi przesłankami”. Umowa zakupu będzie zawierać wyczerpujący wykaz uzasadnionych przesłanek ⁽⁴⁹⁾. Jeśli wystąpi uzasadniona przesłanka, wartości niektórych parametrów wzoru obliczenia wynagrodzenia zawartego w umowie zakupu, tj. (c), (k), (f) i (α), a także parametry wejściowe do modelu finansowego zostaną poddane przeglądowi i zaktualizowane, aby złagodzić skutki uzasadnionej przesłanki dla przedsiębiorstwa EDU II. Te korekty ceny wykonania mają na celu umożliwienie przedsiębiorstwu EDU II osiągnięcia co najwyżej tej samej dopuszczalnej wewnętrznej stopy zwrotu z kapitału własnego, którą osiągnęłoby, gdyby nie wystąpiła odpowiednia uzasadniona przesłanka. Oznacza to, że w sytuacji, gdy wystąpiły inne zmiany, które nie stanowią uzasadnionych przesłanek, i które spowodowały obniżenie wewnętrznej stopy zwrotu, skutki uzasadnionych przesłanek nie pozwalają na uzyskanie rekompensaty z tytułu skutków przesłanek innych niż uzasadnione, a docelowa wewnętrzna stopa zwrotu z kapitału własnego jest niższa niż dopuszczalna wewnętrzna stopa zwrotu z kapitału własnego wynosząca [9–11] %.
- (105) W przypadku wystąpienia uzasadnionych przesłanek przedsiębiorstwo EDU II i państwo, zamiast dostosować cenę wykonania, mogą uzgodnić, że przedsiębiorstwo EDU II otrzyma rekompensatę w formie płatności ryczałtowej (lub kilku rat) płatnej w uzgodnionym terminie od wystąpienia odpowiedniej uzasadnionej przesłanki.
- (106) Władze czeskie wyjaśniły ponadto, że uzasadnione przesłanki mają zastosowanie pod warunkiem, że przedsiębiorstwo EDU II nie może wyeliminować niekorzystnych skutków pomimo dołożenia należytej staranności.

3.6.3. Finansowanie umowy zakupu i wykorzystanie dochodów z umowy o odbiór

- (107) Zgodnie z art. 9 ustawy o energii niskoemisyjnej ministerstwo zapewni finansowanie wsparcia na rzecz energii jądrowej ze środków pochodzących z: (i) dochodów spółki celowej ze sprzedaży energii elektrycznej; (ii) opłaty ⁽⁵⁰⁾ pobieranej przez operatorów sieci od końcowych odbiorców energii elektrycznej, podobnie jak w przypadku finansowania OZE; oraz (iii) wkładów z budżetu państwa.
- (108) Czechy twierdzą, że wybór między wykorzystaniem środków podatników albo konsumentów w odniesieniu do jakichkolwiek opłat lub rabatów jest kwestią z zakresu polityki i wybór ten powinien pozostać w gestii państwa. Władze czeskie wyjaśniły, że zamierzają wykorzystać wszystkie strumienie dochodów opisane w art. 9 ustawy o energii niskoemisyjnej. Ministerstwo lub spółka celowa przechowują środki przeznaczone na finansowanie działań na rzecz przejścia do sektora energii niskoemisyjnej oddzielnie, na specjalnych rachunkach w bankach z siedzibą w Czechach.

⁽⁴⁹⁾ W oparciu o warunki umowy zakupu za uzasadnione przesłanki uznaje się następujące zdarzenia: zmiany kosztów finansowania związanych ze zwrotną pomocą finansową lub przypadki jednostronnego wycofania lub zmiany w zwrotnej pomocy finansowej, opóźniona ostateczna decyzja inwestycyjna, zmiany w przepisach prawnych, naruszenie zobowiązań przez państwo lub jednostki kontrolowane przez państwo, wymagania dotyczące bezpieczeństwa, wymagania władz, klęski żywiołowe lub podobne zdarzenia, zdarzenia poza kontrolą przedsiębiorstwa EDU II, problemy z infrastrukturą i siecią energetyczną.

⁽⁵⁰⁾ Ewentualna opłata i ewentualne zwolnienia z niej nie wchodzą w zakres tej procedury.

- (109) Władze czeskie potwierdziły, że gdyby opłata pobierana przez operatorów sieci była niewystarczająca do pokrycia deficytu między środkami pozyskanymi z opłaty a dochodami spółki celowej ze sprzedaży energii elektrycznej, do jego pokrycia zostałyby wykorzystane wkłady z budżetu państwa czeskiego zgodnie z art. 9 ust. 1 lit. d) i art. 9 ust. 9 ustawy o energii niskoemisyjnej. Jeśli natomiast po pokryciu kosztów środka pozostanie nadwyżka, zostanie ona wpłacona do budżetu państwa.
- (110) Władze czeskie wyjaśniły ponadto, że chociaż opłata może stanowić wkład w finansowanie środków, finansowanie nie będzie zależne od takiej opłaty, a potencjalne deficyty pokryto by w razie potrzeby z budżetu państwa. W szczególności Czechy zobowiązały się do interwencji mającej na celu pokrycie wszelkich niedoborów między środkami pozyskanymi z potencjalnej opłaty a planowanym poziomem wsparcia w ramach projektu.
- (111) Jeżeli chodzi o potencjalne dochody spółki celowej z płatności dotyczących rozliczenia *ex post*, zgodnie z ustawą nr 367/2021 w sprawie środków na rzecz przejścia Republiki Czeskiej na energię niskoemisyjną będą one wykorzystywane (i) przede wszystkim do finansowania płatności dotyczących rozliczenia na rzecz beneficjenta w przyszłości, (ii) w drugiej kolejności do finansowania odnawialnych źródeł energii zgodnie z ustawą nr 165/2012 Sb. w sprawie promowanych źródeł energii (na niedyskryminujących warunkach poprzez obniżenie kwoty finansowanej regulowanego składnika ceny energii elektrycznej) lub zostaną zwrócone do budżetu państwa.

3.6.4. Zobowiązania dotyczące obrotu energią elektryczną

- (112) Czechy zobowiązały się do zapewnienia, aby co najmniej 70 % całkowitej energii elektrycznej wytwarzanej przez przedsiębiorstwo EDU II sprzedawać na rynku dnia następnego, rynku dnia bieżącego i na rynku terminowym przez cały okres eksploatacji elektrowni jądrowej. Zobowiązanie to ma zatem zastosowanie do spółki celowej przez cały okres obowiązywania umowy zakupu, a po tym okresie do przedsiębiorstwa EDU II, jak również do każdego podmiotu, któremu spółka celowa lub przedsiębiorstwo EDU II mogą powierzyć swoją działalność handlową (wszelkie odniesienia do spółki celowej/przedsiębiorstwa EDU II w niniejszej sekcji 3.6.4 obejmują każdy podmiot, któremu powierzono działalność handlową).
- (113) Co do zasady spółka celowa/przedsiębiorstwo EDU II⁽⁵¹⁾ będą prowadzić działalność handlową na rynku dnia następnego i rynku dnia bieżącego na giełdzie handlu krótkoterminowego prowadzonej przez czeskiego operatora rynku energii elektrycznej (OTE) i na rynkach terminowych na czeskiej giełdzie energii elektrycznej (PXE), a także na innych giełdach, ale jedynie w wyjątkowych przypadkach i po uzyskaniu uprzedniej zgody służb Komisji.
- (114) Spółka celowa/przedsiębiorstwo EDU II sprzedaje pozostałą część całkowitej produkcji energii elektrycznej EDU II (tj. nie więcej niż 30 %) na obiektywnych, przejrzystych i niedyskryminujących warunkach w drodze aukcji. Czeski organ regulacyjny ds. energetyki musi z wyprzedzeniem dokonać przeglądu i zatwierdzenia zbioru norm lub ram takich aukcji, zgodnie ze swoimi obowiązkami i kompetencjami, które określa czeska ustawa o energetyce. Spółka celowa/przedsiębiorstwo EDU II musi powiadomić czeski organ regulacyjny ds. energetyki o każdej aukcji nie później niż jeden dzień przed jej publicznym ogłoszeniem.
- (115) Czechy zobowiązują się do zapewnienia, aby aukcje energii jądrowej były otwarte, jasne, przejrzyste i niedyskryminujące, oparte na obiektywnych kryteriach, które określono *ex ante* i które minimalizują ryzyko składania ofert strategicznych. Aukcje prowadzi się na powszechnie dostępnej platformie aby zapewnić dostępność, przy jednoczesnym wyeliminowaniu barier geograficznych i umożliwieniu szerokiego udziału różnych uczestników rynku. Platforma musi być zaprojektowana w taki sposób, aby uprościć proces aukcyjny i zwiększyć użyteczność dla wszystkich uczestników, zapewniając jednocześnie poufność i integralność danych dotyczących aukcji. Platforma musi spełniać odpowiednie wymogi regulacyjne i normy regulujące rynki energii elektrycznej, w tym zasady dotyczące struktury rynku, jego funkcjonowania, przejrzystości, a także uczciwej konkurencji. Należy zapewnić, aby udział w akcjach był jednakowo możliwy dla wszystkich licencjonowanych i zarejestrowanych

⁽⁵¹⁾ W okresie obowiązywania umowy zakupu spółka celowa lub podmiot spoza grupy ČEZ, któremu spółka celowa powierzyła tę działalność, będą odpowiedzialne za sprzedaż wytworzonej energii elektrycznej. W wyjątkowych przypadkach, jeżeli spółka celowa nie odbierze wielkości produkcji lub jakiegokolwiek jej części, wówczas przedsiębiorstwo EDU II sprzedaje energię elektryczną jako podmiot przyjmujący cenę na rynku transakcji natychmiastowych (zob. motyw 83). Po zakończeniu obowiązywania umowy zakupu przedsiębiorstwo EDU II lub podmiot, któremu powierzyło ono działalność handlową, będzie bezpośrednio odpowiedzialny za sprzedaż wytworzonej energii elektrycznej. Zobowiązania dotyczące obrotu energią elektryczną mają zastosowanie do każdego z dwóch podmiotów sprzedających energię elektryczną wytwarzaną przez elektrownię jądrową w przewidywanym okresie jej eksploatacji, a także do wszelkich podmiotów, którym mogą one powierzyć działalność handlową.

przedsiębiorstw handlowych na tych samych warunkach. Nie nakłada się żadnych ograniczeń na ostateczne wykorzystanie energii elektrycznej sprzedawanej na aukcjach. Kryteria dotyczące aukcji należy publikować z odpowiednim wyprzedzeniem przed terminem składania ofert, spodziewana liczba oferentów powinna być wystarczająca, aby umożliwić efektywną konkurencję, a ilość sprzedawanej na aukcji energii elektrycznej będzie stanowić wiążące ograniczenie. Należy unikać korekt *ex post* rezultatu procesu składania ofert aukcyjnych. Czeski organ regulacyjny ds. energetyki będzie monitorować przebieg aukcji i nadzorować przestrzeganie zatwierdzonych zasad aukcji. Czeski organ regulacyjny ds. energetyki będzie również informować Komisję Europejską o wszelkich przypadkach niezgodności z tymi zasadami.

- (116) Czechy wyjaśniły, że przewidywane parametry przyszłych aukcji energii jądrowej będą następujące: partie o wielkości 1–10 MW, okres obowiązywania umów wynoszący jeden rok, kwartał lub krótszy okres. Aukcje będą organizowane w formule aukcji dyskryminacyjnej (*pay-as-bid*) ze wstępnie określoną ceną minimalną ogłaszaną nie wcześniej niż od jednego do dwóch dni przed zamknięciem oferty. Ponadto aukcje będą odbywać się co kwartał lub raz w roku i będą podlegać przejrzystym zasadom dotyczącym okresu ogłoszenia wynoszącego 30 dni przed rozpoczęciem aukcji. Czas trwania aukcji nie przekroczy ponadto siedmiu dni kalendarzowych, przy czym wyniki zostaną ogłoszone w następnym tygodniu. Powyższe ma zastosowanie zarówno do aukcji w okresie obowiązywania umowy zakupu, jak i po jego zakończeniu.
- (117) W wyjątkowych okolicznościach spółka celowa/przedsiębiorstwo EDU II może odstąpić od opisanych powyżej przepisów dotyczących obrotu. W związku z tym, jeżeli wskaźnik *churn* ⁽⁵²⁾ dla giełdy, na której spółka celowa/przedsiębiorstwo EDU II są zobowiązane sprzedać co najmniej 70 % całkowitej produkcji energii elektrycznej EDU II, spadnie poniżej 40 % („próg”) w okresie 30 kolejnych dni, spółka celowa/przedsiębiorstwo EDU II będzie mieć prawo do sprzedaży do 50 % całkowitej produkcji energii elektrycznej EDU II w drodze aukcji spełniających warunki określone w niniejszej sekcji przez okres 30 dni, który rozpoczyna się trzydziestego pierwszego dnia po ustaleniu przez czeski organ regulacyjny ds. energetyki, że wskaźnik *churn* spadł poniżej tego progu. Aby uniknąć wątpliwości, Czechy zobowiązują się, że w takiej sytuacji co najmniej 50 % całkowitej produkcji energii elektrycznej przedsiębiorstwa EDU II zostanie sprzedane na giełdach zgodnie z motywem 113.
- (118) Czechy bez zbędnej zwłoki poinformują służby Komisji, gdy wskaźnik *churn* spadnie poniżej progu i kiedy spółka celowa/przedsiębiorstwo EDU II zamierza sprzedać do 50 % całkowitej mocy wyjściowej przedsiębiorstwa EDU II w drodze aukcji.
- (119) W przypadku gdy spółka celowa korzysta z przedmiotowego wyjątku, aby sprzedać do 50 % całkowitej mocy wyjściowej przedsiębiorstwa EDU II w drodze aukcji w roku kalendarzowym, Republika Czeska przedkłada Komisji roczne sprawozdanie monitorujące dotyczące tego wyjątku, wyszczególniając przyczyny skorzystania z tego wyjątku i czas takiego korzystania.

3.6.5. Stopa zwrotu

- (120) Początkowo Czechy zgłosiły ⁽⁵³⁾ docelową wewnętrzną stopę zwrotu z kapitału własnego (lub dopuszczalną wewnętrzną stopę zwrotu z kapitału własnego) w wysokości [9–11] % ⁽⁵⁴⁾, co jest uzasadnione szacunkami modelu wyceny dóbr kapitałowych (CAPM) w odniesieniu do wymaganej stopy zwrotu z kapitału własnego w wysokości od [...] % do [...] %. Oparto ją na bieżących danych dotyczących rynku i podmiotów porównywalnych oraz zawarto w niej premię z tytułu budowy i eksploatacji instalacji jądrowej, aby uwzględnić czynniki ryzyka związane w sposób szczególny z elektrownią jądrową.
- (121) Komisja wyraziła w decyzji o wszczęciu postępowania ⁽⁵⁵⁾ wątpliwości co do tego, czy założenia przyjęte do oszacowania wymaganej stopy zwrotu z kapitału własnego prawidłowo odzwierciedlały ekspozycję inwestora na ryzyko. W szczególności Komisja miała wątpliwości co do premii z tytułu budowy i eksploatacji instalacji jądrowej, biorąc pod uwagę zmniejszoną ekspozycję beneficjenta na ryzyko.
- (122) Aby rozwiązać wątpliwości, które Komisja wyraziła w decyzji o wszczęciu postępowania, Czechy przedstawiły szereg uwag i zaktualizowały stopę zwrotu z kapitału własnego w oparciu o:
- a) najnowsze dane rynkowe: w związku z tym Czechy zaktualizowały założenia dotyczące stopy zwrotu wolnej od ryzyka, premii z tytułu ryzyka rynkowego i bety; oraz

⁽⁵²⁾ Wskaźnik *churn* jest miarą płynności rynkowej. Definiuje się go jako całkowity wolumen obrotu na rynku wyrażony jako wielokrotność fizycznego zużycia energii elektrycznej.

⁽⁵³⁾ Motyw 67 decyzji o wszczęciu postępowania.

⁽⁵⁴⁾ Motyw 71 decyzji o wszczęciu postępowania.

⁽⁵⁵⁾ Motywy 207 i 208 decyzji o wszczęciu postępowania.

- b) ekspozycję na ryzyko związane z projektem: aby uwzględnić ochronę dochodów i inne rządowe środki wsparcia przyjęte w ramach struktury umownej i handlowej projektu, z czeskich obliczeń dotyczących stopy zwrotu z kapitału własnego usunięto niezależną premię z tytułu dużych projektów (zwaną wcześniej premią z tytułu budowy i eksploatacji instalacji jądrowej) w wysokości od 3 % do 3,5 %.
- (123) Czechy twierdzą, że zmieniona stopa zwrotu z kapitału własnego lub docelowy kapitał własny w wysokości [9–11] % w całym okresie eksploatacji projektu zapewni odpowiednie wynagrodzenie udziałowcom EDU II.
- (124) Na poparcie swojego stanowiska Czechy przedłożyły szereg dokumentów. Rząd czeski przedłożył również model finansowy. 15 marca 2024 r. przedłożono Komisji ostatnią wersję tego modelu.
- (125) W decyzji o wszczęciu postępowania przedstawiono ocenę stanowiska Czech w odniesieniu do każdej z kluczowych kwestii ujętego w dokumentach przedłożonych przez Czechy do dnia wydania tej decyzji⁽⁵⁶⁾. Pozostała część niniejszej sekcji zawiera przegląd stanowiska Czech w kluczowych kwestiach poruszonych po opublikowaniu decyzji o wszczęciu postępowania, dotyczących oszacowania stopy zwrotu z kapitału własnego, kosztu finansowania dłużnego i średniego ważonego kosztu kapitału (WACC), a także wewnętrznej stopy zwrotu z kapitału własnego i projektu.

3.6.5.1. Zwrot na rzecz udziałowców

- (126) Model finansowy opisany w sekcji 3.6.2 ma na celu oszacowanie ceny wykonania zawartej w umowie zakupu, która jest niezbędna do osiągnięcia docelowej stopy zwrotu z kapitału własnego wynoszącej [9–11] %.
- (127) Władze czeskie wyjaśniły, że oceniły wymaganą stopę zwrotu z kapitału własnego zgodnie z przyjętymi praktykami rynkowymi. W szczególności Czechy przeprowadziły tzw. analizę oddolną w oparciu o model wyceny dóbr kapitałowych i porównały ją z innymi projektami i inwestycjami o podobnym profilu ryzyka.
- (128) Standardowy wzór modelu wyceny dóbr kapitałowych jest następujący:

$$R_e = R_f R + \beta * (R_m - R_f R)$$

gdzie:

- 1) $R_f R$ oznacza stopę zwrotu wolną od ryzyka, tj. oczekiwany zwrot z inwestowania w aktywa nieobarczone ryzykiem;
 - 2) R_m oznacza oczekiwany zwrot z rynku, który obejmuje tzw. premię z tytułu ryzyka kraju, aby odzwierciedlić ryzyko związane z inwestowaniem w danym kraju;
 - 3) $(R_m - R_f R)$ oznacza premię z tytułu ryzyka; oraz
 - 4) β (lub lewarowana beta) jest miarą niesystematycznego, niedywersyfikowalnego ryzyka projektu⁽⁵⁷⁾.
- (129) Władze czeskie oszacowały, że rynkowa stopa zwrotu z kapitału własnego dla projektu podobnego do projektu w Dukovanach mieści się w przedziale od [...] % do [...] %, z uwzględnieniem niezależnej premii z tytułu poważnego ryzyka („SMRP”) ⁽⁵⁸⁾ i od [...] % do [...] %, bez uwzględnienia takiej premii. Te dane oraz założenia leżące u ich podstaw przedstawiono w tabeli 2 i wyjaśniono poniżej.

⁽⁵⁶⁾ Sekcja 4.4.2.5 decyzji o wszczęciu postępowania.

⁽⁵⁷⁾ Zob. informacje przekazane przez Czechy w dniu 1 marca 2024 r. Władze czeskie wyjaśniają, że do oszacowania lewarowanej bety zastosowano metodę Harrisa-Pringle’a. Zgodnie z tym podejściem tarczy podatkowej odsetek (tj. obniżenia podatku wynikającego z dopuszczalnego odliczenia od dochodu podlegającego opodatkowaniu) nie wykorzystuje się w korektach lewarowania bety. Wzór Harrisa-Pringle’a jest następujący: $\beta_L = \beta_U + \frac{D}{E}(\beta_U - \beta_D)$, gdzie β_L oznacza lewarowaną betę, β_U oznacza nielewarowaną betę, β_D oznacza betę długu, D oznacza dług, a E oznacza kapitał własny. Czechy twierdzą ponadto, że podejście to odpowiada modelowi finansowemu, w którym wszystkie przepływy pieniężne dyskontowane według kosztu kapitału są po opodatkowaniu i obejmują wszelkie tarcze podatkowe.

⁽⁵⁸⁾ Premia ta jest „premią z tytułu budowy i eksploatacji instalacji jądrowej” opisaną w decyzji o wszczęciu postępowania, którą Czechy nazwali „niezależną premią z tytułu poważnego ryzyka” lub „SMRP”.

Tabela 2

Przedstawione przez Czechy szacunki dotyczące stopy zwrotu z kapitału własnego

Koszt kapitału własnego	Bieżąca RfR		Długoterminowe historyczne średnie RfR	
	Niska	Wysoka	Niska	Wysoka
RfR	[...] %	[...] %	[...] %	[...] %
Premia z tytułu ryzyka (MRP)	[...] %	[...] %	[...] %	[...] %
Nielewarowana beta	[...]	[...]	[...]	[...]
Wskaźnik dźwigni finansowej	[...] %	[...] %	[...] %	[...] %
Stopa zwrotu z kapitału własnego	[...] %	[...] %	[...] %	[...] %
Beta zadłużenia	[...]	[...]	[...]	[...]
Stopa zwrotu z kapitału własnego – z betą zadłużenia	[...] %	[...] %	[...] %	[...] %
Niezależna premia z tytułu poważnego ryzyka (SMRP)	3,0 %	3,5 %	3,0 %	3,5 %
Stopa zwrotu z kapitału własnego – z niezależną premią z tytułu poważnego ryzyka	[...] %	[...] %	[...] %	[...] %

Źródło: Władze czeskie.

- (130) W odniesieniu do stopy zwrotu wolnej od ryzyka (RfR),⁽⁵⁹⁾ władze czeskie wykorzystały średnie dwuletnie i dwudziestoletnie dla 30-letnich obligacji skarbowych Niemiec i strefy euro, a także dla europejskich obligacji korporacyjnych o ratingu AAA i terminie zapadalności wynoszącym 10 lat lub więcej⁽⁶⁰⁾. Czechy twierdzą, że uwzględniły zarówno bieżące dane, jak i średnie długoterminowe, aby zapewnić prawidłowość analizy, ponieważ wskazują one wysokość stopy zwrotu wolnej od ryzyka z perspektywy zarówno krótkoterminowej, jak i długoterminowej⁽⁶¹⁾. Z uwagi na ten wybór władze czeskie opracowały dwa scenariusze – jeden uwzględniający bieżące dane, a drugi uwzględniający długoterminowe średnie stopy zwrotu wolnej od ryzyka. Czechy twierdzą ponadto, że po wybraniu obligacji niemieckich i europejskich w celu zastąpienia stopy zwrotu wolnej od ryzyka należy dokonać korekt w celu przełożenia tej stopy zwrotu wolnej od ryzyka na stopy zwrotu wolnej od ryzyka dla Republiki Czeskiej, tj. należy dodać premię⁽⁶²⁾. Premia ta jest równa średniej czeskiej premii z tytułu ryzyka kraju w okresie dwóch lat⁽⁶³⁾. Analiza ta zapewnia stopy zwrotu wolnej od ryzyka w zakresie [2–5] %.

⁽⁵⁹⁾ Zob. informacje przekazane przez Czechy 1 marca 2024 r. i 26 lutego 2024 r.

⁽⁶⁰⁾ W przypadku europejskich obligacji o ratingu AAA najdłuższym terminem zapadalności charakteryzują się obligacje 10-letnie.

⁽⁶¹⁾ Czechy wyjaśniają, że chociaż średnie krótkoterminowe lepiej odzwierciedlają panujące warunki rynkowe i nastroje inwestorów, to z uwagi na zmienność obserwowaną w danych dotyczących obligacji skarbowych, samo oparcie stopy zwrotu wolnej od ryzyka na niestabilnych danych z rynku transakcji natychmiastowych może nie być rozsądne w przypadku bardzo długoterminowych projektów infrastrukturalnych, takich jak elektrownia jądrowa. Zastosowanie średniej długoterminowej zmniejsza zmienność związaną z danymi i może zapewnić bardziej zrównoważony obraz, pozwalając na korekty rynku (na przykład powrót do średniej). Informacje przekazane przez Czechy 9 stycznia 2024 r.

⁽⁶²⁾ Podejście czeskiego organu regulacyjnego do ustalania stopy zwrotu wolnej od ryzyka opiera się na koszyku obligacji skarbowych emitowanych przez Republikę Czeską o średnim rezydualnym terminie zapadalności wynoszącym 10 lat. Obligacje te są denominowane w CZK. Ponieważ jednak wszystkie finanse projektu EDU II są liczone w EUR, stopę zwrotu wolną od ryzyka oparto na europejskich obligacjach skarbowych i obligacjach korporacyjnych o wysokim ratingu.

⁽⁶³⁾ Zob. model finansowy Czech i informacje przekazane przez Czechy 9 stycznia 2024 r., z których wynika, że premia wynosi 0,6 %. Damodaran (lipiec 2023 r.), <https://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/pc/datasets/ctrypremJuly23.xlsx>.

- (131) W odniesieniu do premii z tytułu ryzyka Czechy zakładają przedział od [5–7] %⁽⁶⁴⁾. [...] % to średnia podejścia Damodarana opartego na swapie ryzyka kredytowego ([...] %) i podejścia opartego na ratingu kredytowym ([...] %) (65). [...] % to średnia z następujących wartości: a) wartości prof. Damodarana wynoszącej [...] %; oraz b) najnowszego badania premii z tytułu ryzyka prof. Fernandez, opublikowanego w czerwcu 2022 r., w którym wskazano średnią i medianę premii z tytułu ryzyka. Wyniosły one odpowiednio [...] % i [...] % (66).
- (132) Aby oszacować betę, Czechy uwzględniły bety grupy przedsiębiorstw porównywalnych (67). Dla tej grupy Czechy uwzględniły szereg europejskich przedsiębiorstw energetycznych notowanych na giełdzie, zawiązując wykaz w taki sposób, aby wziąć pod uwagę głównie bety dla przedsiębiorstw, które w ramach swoich portfeli prowadzą działalność związaną z energią jądrową (68). Wynikiem tej analizy jest nielewarowana beta wynosząca [...] (69). Czechy wyjaśniają, że chociaż te przedsiębiorstwa są najbardziej odpowiednie do przeprowadzenia analizy porównawczej względem przedsiębiorstwa EDU II, zapewniają one jedynie orientacyjne szacunki dotyczące bety dla projektów związanych wyłącznie z energią jądrową, a wskazany zakres bety jest zachowawczy. W szczególności Czechy wyjaśniają, że wiele z tych wymienionych w wykazie przedsiębiorstw porównywalnych prowadzi szereg innych rodzajów działalności gospodarczej poza działalnością związaną z energią jądrową. W związku z tym Czechy twierdzą również, że biorąc pod uwagę, iż niektóre dane odzwierciedlają ryzyko związane z regulowanymi aktywami przesyłowymi i dystrybucyjnymi (a nie czyste ryzyko związane z elektrownią jądrową), dane te należy interpretować z elementem osądu. Z tego powodu Czechy twierdzą, że prawdopodobne jest, iż beta dla elektrowni jądrowej w Republice Czeskiej jest bliższa górnej granicy zakresu bet przedsiębiorstw porównywalnych (70).
- (133) W odniesieniu do oszacowania bety zadłużenia (71) Czechy uznały za właściwe założenie zera i szacunku niezerowego na poziomie [...] (72), jak przyjęto w niedawnych uregulowaniach prawnych w sektorach gospodarki wodnej i energetycznej w Zjednoczonym Królestwie (73). Docelową stopę zwrotu z kapitału własnego wynoszącą [9–11] % obliczono na podstawie bety zadłużenia wynoszącej [...].

(64) Zob. informacje przekazane przez Czechy 1 marca 2024 r. i 26 lutego 2024 r.

(65) Dane te pochodzą z globalnej bazy danych z lipca 2023 r. dotyczącej premii z tytułu ryzyka cen akcji, którą opracował prof. A. Damodaran („Damodaran”) z New York University (<https://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/pc/datasets/ctrypremJuly23.xlsx>). W tym celu Damodaran stosuje implikowaną premię z tytułu ryzyka cen akcji z S&P 500. Po określeniu premii z tytułu dojrzałego rynku (5 % w tym zbiorze danych) Damodaran szacuje domyślny spread, lub premię z tytułu ryzyka kraju, w danym państwie. Premię z tytułu ryzyka rynkowego dla Republiki Czeskiej oblicza się sumując premię z tytułu długoterminowego ryzyka cen akcji w kraju (5 %) i premię z tytułu ryzyka kraju w przypadku Czech (w wysokości 0,3 % i 0,9 %). Premię z tytułu ryzyka kraju w odniesieniu do Czech szacuje się według dwóch metodyk. Pierwsza metodyka, która daje premię w wysokości 0,3 %, opiera się na spreadzie swapu ryzyka kredytowego (CDS) między Niemcami (0,22 %, w zakładce „10-letnie spready swapu ryzyka kredytowego” we wspomnianym wyżej pliku Excel) a Republiką Czeską (0,45 %, w zakładce „10-letnie spready swapu ryzyka kredytowego” we wspomnianym wyżej pliku Excel), który następnie mnoży się przez mnożnik 1,4 zgodnie ze zbiorem danych Damodarana. Druga metodyka, która daje premię w wysokości 0,9 %, opiera się na ratingu kredytowym Aa3 Republiki Czeskiej, co skutkuje spreadem w wysokości 0,64 %, który następnie mnoży się przez mnożnik 1,4, jak opisano powyżej.

(66) Baza danych opracowana przez prof. P. Fernandez („Fernandez”) z IESE Business School of the University of Navarra. Ta baza danych powstała w wyniku badania przeprowadzonego przez Fernandez i in., które dotyczyło stopy zwrotu wolnej od ryzyka i premii z tytułu ryzyka stosowanych w 2023 r. w odniesieniu do 80 państw (zob. Fernandez i in. (2023), „Survey: Market Risk Premium and Risk-Free Rate used for 95 80 countries in 2023, 2Survey: Market Risk Premium and Risk-Free Rate used for 80 countries in 2023 by Pablo Fernandez, Diego García de la Garza, Javier Fernandez Acin: SSRNhttps://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4407839).

(67) Zob. informacje przekazane przez Czechy w dniu 1 marca 2024 r.

(68) Pod uwagę wzięto następujące przedsiębiorstwa: RWE, ČEZ, Fortum, EDF, Engie, Iberdrola, Uniper, Centrica, Nuclearelectrica. Zob. informacje przekazane przez Czechy w dniu 27 lutego 2024 r.

(69) Czechy wyjaśniają, że ich analiza jest zgodna z podejściem Modiglianiego i Millera, w którym wykorzystuje się zalecany zakres analizy porównawczej, aby uzyskać szacunkową nielewarowaną betę (aktywów) przedsiębiorstwa EDU II. Następnie ponownie się ją lewaruje, aby uzyskać odpowiadający szacunek lewarowanej bety (kapitału własnego) (w oparciu o założenie zerowego zadłużenia bety). Czechy, aby oszacować nielewarowaną betę, skoncentrowały się na dwuletnich i pięcioletnich tygodniowych szacunkach na potrzeby analizy. W szczególności betę obliczono w oparciu o podejście Damodarana, które polega na wyborze bety dla przedsiębiorstw równorzędnych na podstawie cotygodniowych danych cenowych z okresu dwóch lat (z wagą 66,7 %) oraz pięciu lat (z wagą 33,3 %). Zob. https://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/New_Home_Page/datafile/variable.htm. Zob. informacje przekazane przez Czechy w dniu 27 lutego 2024 r.

(70) Informacje w sprawie stopy zwrotu z kapitału własnego przekazane przez Czechy 10 stycznia 2024 r.

(71) Betę aktywów można podzielić na betę kapitału własnego, czyli ekspozycję udziałowców na ryzyko rynkowe oraz betę zadłużenia, czyli ekspozycję właścicieli obligacji na ryzyko rynkowe. Przy obliczaniu bety aktywów bety długu i kapitału własnego są ważone udziałem zadłużenia i kapitału własnego w strukturze kapitałowej.

(72) Zob. informacje przekazane przez Czechy w dniu 9 stycznia 2024 r.

(73) Jako źródło Czechy wskazały regulowany sektor usług wodociągowych Zjednoczonego Królestwa, w którym stosuje się betę długu wynoszącą 0,15–0,05 (zob. metodyka końcowego przeglądu cen przez organ regulacyjny sektora usług wodociągowych, Ofwat, grudzień 2022 r., https://www.ofwat.gov.uk/wp-content/uploads/2022/12/PR24_final_methodology_Appendix_11_Allowed_re_turn.pdf).

- (134) W odniesieniu do szacunków dotyczących dźwigni finansowej ⁽⁷⁴⁾ Czechy stosują wartość wynoszącą [...] %. Odzwierciedla to średnią arytmetyczną dźwigni finansowej przez cały okres eksploatacji elektrowni jądrowej oraz docelowy poziom dźwigni finansowej w przypadku przedmiotowego projektu ⁽⁷⁵⁾. Czechy zauważają, że założenie to jest zachowawcze ponieważ, po pierwsze, struktura kapitałowa projektu przewiduje 98 % zadłużenia, a po drugie, „skuteczny poziom dźwigni finansowej” projektu mieści się w przedziale 67–78 % ⁽⁷⁶⁾.
- (135) Czechy twierdziły, w odniesieniu do niezależnej premii z tytułu poważnego ryzyka, że elektrownie jądrowe są samodzielnymi dużymi projektami o pewnych unikalnych cechach i czynnikach ryzyka w porównaniu z innymi projektami dotyczącymi wytwarzania energii elektrycznej, co należy rozważyć poprzez włączenie niezależnej premii z tytułu poważnego ryzyka do stopy zwrotu z kapitału własnego wynikającej z modelu wyceny dóbr kapitałowych. Władze czeskie szacują, że premia na poziomie 3–3,5 % pozwoliłaby uwzględnić to ryzyko, którego nie ujęto w szacunkach bety zdwyersyfikowanych przedsiębiorstw energetycznych ⁽⁷⁷⁾. Biorąc jednak pod uwagę znaczące środki ograniczające ryzyko wprowadzone w proponowanej strukturze finansowej i umownej, w tym długoterminową ochronę ceny wykonania, w docelowej stopie zwrotu z kapitału własnego nie uwzględniono niezależnej premii z tytułu poważnego ryzyka.
- (136) Na podstawie powyższych założeń Czechy wyprowadziły szacunkowy zakres docelowej stopy zwrotu z kapitału własnego wynoszący od [...] do [...], z pominięciem niezależnej premii z tytułu poważnego ryzyka. Czechy twierdzą, że docelową stopę zwrotu z kapitału określono jako dolną granicę zakresu z następujących powodów: jest ona bliższa wartości w środku zakresu wskaźnika referencyjnego (zob. pkt 137), a projekt ma solidny profil ryzyka ze względu na ochronę dochodów i inne środki ograniczające ryzyko uwzględnione w strukturze handlowej.
- (137) Aby przeprowadzić analizę porównawczą, Czechy porównały docelową stopę zwrotu projektu wynoszącą [9–11] % z docelową stopą zwrotu w odniesieniu do projektów porównywalnych, w tym innych projektów jądrowych, dużych komercyjnych projektów infrastrukturalnych, czeskich regulowanych usług użyteczności publicznej regulowanych i UK YieldCos. Wyniki tego porównania podano w poniższej tabeli ⁽⁷⁸⁾.

⁽⁷⁴⁾ W tym kontekście dźwignię finansową definiuje się jako stosunek długu do kapitału, gdzie kapitał stanowi sumę długu i kapitału własnego.

⁽⁷⁵⁾ Zob. informacje przekazane przez Czechy w dniu 21 marca 2024 r.

⁽⁷⁶⁾ W piśmie z 9 stycznia 2024 r. Czechy wyjaśniają, że w ramach struktury finansowania przedsiębiorstwa EDU II poziom dźwigni finansowej projektu zmienia się w czasie. Poziom dźwigni finansowej EDU II przekracza 90 % w trakcie budowy, a następnie zmniejsza się w trakcie eksploatacji projektu w miarę spłaty zwrotnej pomocy finansowej. Czechy wyjaśniają ponadto, że zmienny w czasie poziom dźwigni finansowej przedsiębiorstwa EDU II oznacza, iż zgodnie ze standardowymi ramami modelu wyceny dóbr kapitałowych wymagana stopa zwrotu z kapitału własnego musi być dodatkowo skorelowana z dźwignią finansową, ponieważ inwestorzy kapitałowi zazwyczaj oczekują wyższej stopy zwrotu w sytuacji, gdy rośnie poziom dźwigni finansowej. W związku z tym ramy modelu wyceny dóbr kapitałowych zakładałyby, że stopa zwrotu z kapitału własnego będzie się zmieniać w miarę upływu czasu, aby odzwierciedlić tę względną dynamikę między zwrotem z kapitału własnego a skutecznym poziomem dźwigni finansowej. Czechy twierdzą następnie, że biorąc pod uwagę, iż obecny model finansowy zakłada stałą roczną stopę zwrotu z kapitału własnego w całym okresie realizacji projektu, nie jest to spójne z tym, w jaki sposób należy ustalić stopę zwrotu z kapitału własnego, biorąc pod uwagę zmienny w czasie roczny poziom dźwigni finansowej przedsiębiorstwa EDU II. Celem rozwiązania tego problemu należałoby wyliczyć stały poziom „skutecznej” rocznej dźwigni finansowej, aby (1) dokładnie ustalić zmiany ekspozycji na ryzyko cen akcji w okresie realizacji projektu EDU II, a także po to, aby (2) w ramach modelu wyceny dóbr kapitałowych stosować stałą roczną stopę zwrotu z kapitału własnego zgodnie z mechanizmem obecnego modelu finansowego. W związku z tym średnia arytmetyczna poziomu dźwigni finansowej w funkcji czasu nie odzwierciedla rzeczywistej ekspozycji projektu na ryzyko ani wymaganego przez inwestorów poziomu stopy zwrotu z kapitału własnego. Na przykład, biorąc pod uwagę ten sam poziom średniej arytmetycznej rocznego poziomu dźwigni finansowej, ekspozycja na ryzyko cen akcji w przypadku projektu, który charakteryzuje się wyższym poziomem dźwigni finansowej na etapie budowy, byłaby większa niż na etapie eksploatacji, na którym poziom dźwigni finansowej jest niższy. Wynika to z faktu, że etap budowy pociąga za sobą znacznie wyższe ryzyko dla inwestorów kapitałowych niż etap eksploatacji. W związku z tym Czechy przedstawiły trzy podejścia alternatywne jako wskaźniki zastępcze skutecznego poziomu dźwigni finansowej, które wpływają na oszacowanie stopy zwrotu z kapitału własnego. Te podejścia alternatywne szczegółowo opisano w informacjach przekazanych przez Czechy 9 stycznia 2024 r., a także w informacjach przekazanych przez Czechy 8 listopada 2023 r.

⁽⁷⁷⁾ Zob. informacje przekazane przez Czechy w dniu 9 stycznia 2024 r.

⁽⁷⁸⁾ Zob. informacje przekazane przez Czechy w dniu 9 stycznia 2024 r.

Tabela 3

Wskaźniki referencyjne Czech ⁽⁷⁹⁾

Projekt porównywalny	Dźwignia finansowa (%)	Lewarowana stopa zwrotu z kapitału własnego (%)
Projekty dotyczące wytwarzania energii jądrowej		
Hinkley Point C ⁽¹⁾	nie dotyczy	11,0–11,5
Paks II ⁽²⁾	40,0–50,0	10,9–12,5
Duże komercyjne projekty infrastrukturalne		
Niemiecki węgiel kamienny ⁽³⁾	60,0	11,0
Niemieckie turbiny gazowe w cyklu kombinowanym ⁽³⁾	60,0	10,0
Morskie farmy wiatrowe ⁽⁴⁾		7,0–9,0
Czeskie regulacyjne mechanizmy kontroli cen ⁽⁵⁾		
Dystrybucja i przesył energii elektrycznej (2021–25)	48,9	7,9
Dystrybucja i przesył gazu (2021–25)	48,9	7,8
UK YieldCos ⁽⁶⁾	34,0–65,0	7,2–11,0

⁽¹⁾ Zob. decyzja Komisji (UE) z dnia 8 października 2014 r. w sprawie środka pomocy SA.34947 (2013/C) (ex 2013/N), który Zjednoczone Królestwo planuje wdrożyć w celu wsparcia elektrowni jądrowej Hinkley Point C.

⁽²⁾ Zob. decyzja Komisji (UE) z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie środka pomocy/programu pomocy państwa SA.38454 – 2015/C (ex 2015/N), które Węgry planują wdrożyć w celu wsparcia utworzenia dwóch nowych reaktorów jądrowych w elektrowni jądrowej Paks II.

⁽³⁾ Fraunhofer ISE (2021 r.), „Levelized cost of electricity – Renewable energy technologies” („Uśredniony koszt energii elektrycznej – Technologie energii odnawialnej”), <https://www.ise.fraunhofer.de/en/publications/studies/cost-of-electricity.html>.

⁽⁴⁾ Światowe Forum Morskiej Energii Wiatrowej (2022 r.), Finansowanie morskiej energii wiatrowej, WFO_FinancingOffshoreWind_2022.pdf (wfo-global.org).

⁽⁵⁾ ERÚ (2020 r.), s. 154, (<https://www.eru.cz/en/price-control-principles-2021-2025-regulatory-period-electricity-and-gas-industries-and-market>). ERÚ (2020), s. 154 (<https://www.eru.cz/en/price-control-principles-2021-2025-regulatory-period-electricity-and-gas-industries-and-market>).

⁽⁶⁾ Czechy informują, że YieldCos jest klasą aktywów spółek giełdowych, które koncentrują się na operacyjnych aktywach związanych z energią odnawialną. Wzięto pod uwagę sześć spółek w okresie od czerwca 2022 do czerwca 2023 roku, z czego dwie opublikowały raporty w 2023 r. i wskazały odpowiadające im wartości dźwigni finansowej oraz lewarowanej stopy zwrotu z kapitału własnego. Dolny próg dźwigni określono na podstawie wyników portfela, natomiast górny próg odnosi się do maksymalnego poziomu dozwolonego w ramach polityki inwestycyjnej tych spółek. Dźwignia finansowa TRIG: <https://www.trig-ltd.com/wp-content/uploads/2023/08/TRIG-H1-2023-Interim-Results-Presentation.pdf>; Lewarowana stopa zwrotu z kapitału własnego TRIG: <https://www.trig-ltd.com/wp-content/uploads/2023/02/TRIG-2022-Annual-Report.pdf>; Dźwignia finansowa i lewarowana stopa zwrotu z kapitału własnego UKW: https://www.greencoat-ukwind.com/~media/Files/G/GreenCoat-UKWind/documents/Results/2911%20Greencoat%20Interim%20Report_CL.pdf.

Źródło: Władze czeskie, informacje przekazane w dniu 9 stycznia 2024 r.

- (138) Czechy twierdzą, że ustalenia z tego porównania wskazują, iż szacunki stopy zwrotu z kapitału własnego dotyczące proponowanej elektrowni jądrowej w Dukovanech są spójne z szacunkami dotyczącymi innych elektrowni jądrowych i projektów dotyczących infrastruktury energetycznej. Czechy twierdzą ponadto, że oczekuje się, iż stopa zwrotu z kapitału własnego przedsiębiorstwa EDU II będzie wyższa niż w przypadku innych wybudowanych niedawno elektrowni jądrowych, między innymi ze względu na większą dźwignię finansową EDU II. Dostosowanie regulowanych zwrotów dla przedsiębiorstw energetycznych w Republice Czeskiej poprzez uwzględnienie różnic w zależności ryzyko/zwrot (tj. poprzez dodanie niezależnej premii z tytułu poważnego ryzyka na poziomie 3–3,5 %) doprowadzi do osiągnięcia porównywalnego zwrotu ⁽⁸⁰⁾.

⁽⁷⁹⁾ Czechy zauważają ponadto, że wyniki w znacznym stopniu zgadzają się z analizą ryzyka, w której projekty jądrowe znajdują się w górnej części spektrum ryzyka i wykazują odpowiednio wysoki poziom zwrotu; porównywalne przedsiębiorstwa jądrowe pokrywają się z szacowanym zakresem stopy zwrotu z kapitału własnego; czeskie regulacyjne mechanizmy kontroli cen wykazują stosunkowo stabilne zwroty w okresach kontroli 2021–2025. Jest to jeden z najniższych wskaźników porównawczych i zgadza się z kategoryzacją ryzyka jako „niskie” na podstawie analizy ryzyka. Ponadto dwa z porównywalnych niemieckich projektów dotyczących wytwarzania energii elektrycznej (opartych na węglu kamiennym i układzie gazowo-parowym z turbiną gazową) mają stopę zwrotu z kapitału własnego na poziomie, który jest porównywalny, ale nieco niższy niż w przypadku projektów dotyczących wytwarzania energii jądrowej, głównie ze względu na znacznie niższe ryzyko związane z budową i eksploatacją. Zob. informacje przekazane przez Czechy w dniu 9 stycznia 2024 r.

⁽⁸⁰⁾ Informacje przekazane przez Czechy w dniu 9 stycznia 2024 r.

- (139) Władze czeskie stwierdzają, że docelowa wewnętrzna stopa zwrotu z kapitału własnego w wysokości [9–11] % jest odpowiednia, biorąc pod uwagę ryzyko rynkowe i związane z nim środki ograniczające ryzyko. Czechy twierdzą ponadto, że wartość docelowa stopy zwrotu z kapitału własnego [9–11] % odzwierciedla proponowaną strukturę finansową projektu, przy czym przedsiębiorstwo EDU II ponosi odpowiedzialność za działania poprzedzające rozpoczęcie budowy, a budowa finansowana jest z pożyczki państwowej oraz umowy o odbiór zawartej na okres 40 lat ⁽⁸¹⁾.
- (140) Władze czeskie wyjaśniają ponadto, że stosując realistyczny scenariusz zakładający przekroczenie kosztów o 10 % z nieuzasadnionych przesłanek, wewnętrzna stopa zwrotu z kapitału własnego spadłaby do [...] %.

3.6.5.2. Koszt finansowania dłużnego

- (141) Czechy wyjaśniają, że koszt zwrotnej pomocy finansowej w trakcie budowy i w okresie gwarancji wynosi 0 % rocznie, podczas gdy podczas eksploatacji komercyjnej koszt zwrotnej pomocy finansowej będzie równy kosztom finansowania długu publicznego powiększonym o 1 %, ale nie mniej niż 2 % rocznie. Czechy wyjaśniają ponadto, że w świetle niedawnych zmian kosztów finansowania zewnętrznego państwa oraz inflacji koszt finansowania dłużnego wynosi 3,5 % w trakcie eksploatacji ⁽⁸²⁾. Czechy obliczają, że całkowity koszt finansowania dłużnego w odniesieniu do projektu wynosi [2–4] % ⁽⁸³⁾.

3.6.5.3. Ogólna stopa zwrotu

- (142) Czechy opierały się na następującym podstawowym wzorze służącym do obliczenia wartości WACC: ⁽⁸⁴⁾

$$WACC = CoE \times \left(1 - \frac{D}{D + E}\right) + CoD \times \left(\frac{D}{D + E}\right)$$

gdzie:

- (1) CoE to koszt kapitału własnego, lub stopa zwrotu z kapitału własnego w wysokości [9–11] %, co omówiono w sekcji 3.6.5.1;
- (2) CoD to koszt finansowania dłużnego wynoszący [2–4] %, omówiony w sekcji 3.6.5.2; oraz
- (3) $\left(\frac{D}{D + E}\right)$ to wskaźnik dźwigni dla projektu wynoszący [...] %, omówiony w sekcji 3.6.5.1

⁽⁸¹⁾ Informacje przekazane przez Czechy w dniu 9 stycznia 2024 r.

⁽⁸²⁾ Czechy wyjaśniają, że koszt finansowania dłużnego w wysokości 3,5 % oszacowano na podstawie najnowszych danych dotyczących krzywej dochodu z obligacji skarbowych Republiki Czeskiej. Przy zastosowaniu przybliżenia liniowego między dostępnymi notowaniami 20-letnich a 50-letnich obligacji, odpowiednia stopa dla 30-letnich obligacji wynosi 4,04 % w CZK. Ponieważ rząd czeski nie posiada żadnych obligacji długoterminowych w EUR, oszacowano odpowiednią stopę EUR na podstawie ofert cenowych według terminowych kursów walutowych CZK/EUR, aby obliczyć stałą stopę oprocentowania. Ta analiza wykazała, że odpowiednia stała stopa oprocentowania w EUR wynosi ok. 2,5 %. Dodanie wyżej wspomnianego marginesu w wysokości 1 % skutkuje szacowanym kosztem finansowania dłużnego wynoszącym 3,5. Zob. informacje przekazane przez Czechy w dniu 1 marca 2024 r. i w dniu 7 marca 2024 r.

⁽⁸³⁾ Zob. informacje przekazane przez Czechy w dniu 7 marca 2024 r. Czechy wyjaśniają, że po zakończeniu okresu obowiązywania umowy zakupu projekt mógłby w latach 2081–2095 pozyskać finansowanie dłużne na zasadach komercyjnych w wysokości 304 mln EUR, czyli 3 % zwrotnej pomocy finansowej, aby odzwierciedlić oczekiwanie, że inwestor będzie dążył do refinansowania projektu po wygaśnięciu umowy zakupu w celu skuteczniejszego zarządzania swoim portfelem aktywów. Oczekuje się, że finansowanie dłużne na zasadach komercyjnych zostanie wypłacone po zakończeniu obowiązywania umowy zakupu po koszcie wynoszącym 5,5 %. Wartość tą oszacowano przyjmując koszt finansowania dłużnego dla zwrotnej pomocy finansowej (tj. 3,5 %) jako wartość referencyjną. Biorąc pod uwagę pełną ekspozycję na ceny rynkowe pod koniec okresu realizacji projektu, do 3,5 % dodano margines w wysokości 2 %, aby oszacować koszt finansowania dłużnego na zasadach komercyjnych na tym etapie. Zob. również model finansowy Czech.

⁽⁸⁴⁾ Zob. informacje przekazane przez Czechy w dniu 13 października 2023 r. i w dniu 1 marca 2024 r.

- (143) Po zastosowaniu tego wzoru wartość WACC wynosi [4,5–7] %. Czechy wyjaśniają, że we wzorze służącym do obliczenia wartości WACC nie uwzględnia się efektu tarczy podatkowej, ponieważ wszystkie skutki podatkowe ujmują się w modelu finansowym i uwzględnia w przepływach pieniężnych wykorzystywanych do obliczania wskaźników modelu finansowego⁽⁸⁵⁾. Gdyby jednak uwzględnić efekt tarczy podatkowej i zastosować efektywną stawkę opodatkowania w wysokości 21 %, wówczas wartość WACC wyniosłaby [4–7] %⁽⁸⁶⁾.

3.6.6. Przychody i koszty związane z projektem

- (144) Jak wyjaśniono w sekcji 3.6.2, model finansowy przedłożony przez Czechy opiera się na szeregu założeń związanych z oczekiwaniami dotyczącymi cen rynkowych, dostępnością elektrowni, kosztami budowy, kosztami operacyjnymi i kosztami likwidacji oraz innymi istotnymi założeniami, takimi jak nakłady inwestycyjne i finansowanie projektu.
- (145) Dochody elektrowni oblicza się z uwzględnieniem prognoz cen rynkowych i przy założeniu ograniczonego działania w trybie pracy nadążnej, przy czym elektrownia dostosowuje swoją moc wyjściową, w ramach pewnych ograniczeń technicznych, z uwzględnieniem godzinowych cen na rynku transakcji natychmiastowych, zgodnie z zachętami finansowymi przewidzianymi we wzorze obliczenia wynagrodzenia opisanym w motywie 88.
- (146) Władze czeskie wyjaśniły, że zdolności w zakresie pracy nadążnej będą podlegać ograniczeniom technicznym, które będą częściowo zależeć od wybranej technologii. Modelując dysponowanie energią elektrowni w odpowiedzi na ceny rynkowe, Czechy zakładały, że elektrownia ta będzie spełniać co najmniej europejskie wymogi w zakresie użyteczności przewidziane dla elektrowni jądrowych z reaktorami lekkowodnymi.⁽⁸⁷⁾ Jeśli zdolności techniczne elektrowni przekroczą te minimalne wymogi, zostanie to odzwierciedlone w założeniach dotyczących dochodów, stosowanych do obliczenia ceny wykonania po zawarciu umowy o świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych. Taka zwiększona elastyczność umożliwiłaby większą optymalizację pracy nadążnej, a tym samym spowodowałaby obniżenie ceny wykonania.
- (147) Jeżeli chodzi o szacunkowe ceny na rynku centralnym, Czechy opierały się na założeniach handlowych przedsiębiorstwa ČEZ dotyczących zmian średnich rocznych cen rynkowych energii elektrycznej w Republice Czeskiej w latach 2035–2050. W latach 2051–2096, aby uwzględnić cały przewidywany okres eksploatacji elektrowni, władze czeskie zakładają, że ceny rynkowe będą stopniowo spadać w stałym tempie wynoszącym [...] % rocznie, aby odzwierciedlić oczekiwanie, iż ceny rynkowe będą spadać w dłuższej perspektywie ze względu na wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w systemie. Szacunkowe ceny na rynku centralnym, bez korekty o wskaźnik inflacji, zaczynają się od [...] EUR/MWh w 2036 r., maleją do [...] EUR/MWh do 2050 r., a następnie stopniowo spadają do [...] EUR/MWh w 2076 r. i [...] EUR/MWh w 2096 r.
- (148) Władze czeskie przedstawiły analizy wrażliwości cenowej w ramach modelu finansowego, wykorzystując kolejne scenariusze zakładające spodziewane stałe średnie roczne ceny rynkowe wynoszące od -10 EUR/MWh do 150 EUR/MWh. W scenariuszach, w których ceny rynkowe wynoszą -10 EUR/MWh, 10 EUR/MWh i 20 EUR/MWh, władze czeskie spodziewają się, że elektrownia zostanie zamknięta po zakończeniu obowiązywania umowy zakupu. W odniesieniu do wszystkich scenariuszy wrażliwości cenowej władze czeskie szacują, że zakres ceny wykonania niezbędnej do osiągnięcia docelowej stopy zwrotu z kapitału własnego w wysokości [9–11] % w całym okresie eksploatacji projektu wynosi od [50–80] EUR/MWh do [75–90] EUR/MWh. Przy założeniu stałej ceny wykonania wynoszącej [65–80] EUR/MWh (w ujęciu realnym z 2020 r.) oczekiwana wewnętrzna stopa zwrotu z kapitału własnego w ramach różnych obliczeń wrażliwości wyniosłaby [...] % przed udziałem w zyskach w okresie obowiązywania umowy, [...] % przed udziałem w zyskach w okresie eksploatacji projektu i [...] % po udziale w zyskach po cenach rynkowych wynoszących 150 EUR/MWh, [...] % zarówno przed, jak i po udziale w zyskach po cenach na poziomie 40 EUR/MWh, [...] % zarówno przed, jak i po udziale w zyskach po cenach na poziomie 20 EUR/MWh oraz [...] % zarówno przed, jak i po udziale w zyskach po cenach na poziomie 10 EUR/MWh, a także - 10 EUR/MWh.

⁽⁸⁵⁾ Czechy wyjaśniają, że podejście to różni się od podejścia opartego na finansowaniu przedsiębiorstw, w ramach którego wycenę przeprowadza się w odniesieniu do wolnych przepływów pieniężnych do przedsiębiorstwa, a korekta tarczy finansowej w WACC (w ramach której koszt finansowania dłużnego mnoży się przez współczynnik $(1-t)$, gdzie t to stawka podatkowa), jest wymagana do uchwycenia wpływu struktury finansowej na podatki, których nie odzwierciedlono bezpośrednio w modelu. W związku z tym korekta ta nie ma zastosowania do modelu finansowania projektu, z którego skorzystano w tym przypadku. Zob. informacje przekazane przez Czechy w dniu 21 lutego 2024 r.

⁽⁸⁶⁾ Informacje przekazane przez Czechy w dniu 1 marca 2024 r. oraz model finansowy Czech.

⁽⁸⁷⁾ Dostępne dla członków na stronie <https://europeanutilityrequirements.eu/>.

- (149) Jak wyjaśniono w motywie 145, Czechy opracowały model przychodów rocznych, w którym oblicza się przychody elektrowni za każdą godzinę jej działania na podstawie szacunkowych godzinowych cen rynkowych i zakładając optymalizację produkcji w odpowiedzi na sygnały dotyczące cen rynkowych, przy jednoczesnym uwzględnieniu planowanych i nieplanowanych prac konserwacyjnych. Krzywe cen godzinowych ustalono na podstawie zmienności cen w 2035 r. zgodnie z centralnym scenariuszem cenowym przedsiębiorstwa ČEZ, który zastosowano do rocznych prognoz cen w okresie eksploatacji aktywów. Następnie, dla każdej krzywej cen godzinowych, dochody elektrowni oblicza się przy użyciu wzoru obliczenia wynagrodzenia opisanego w sekcji 3.6.1 przy założeniu, że produkcję optymalizuje się pod kątem reagowania na sygnały rynkowe w ramach możliwości technicznych elektrowni jądrowej.
- (150) Czechy oszacowały wpływ na rentowność elektrowni, zakładając działanie w trybie pracy nadążnej zgodne z powyższym, w porównaniu ze scenariuszem działania w trybie innym niż praca nadążna, w którym produkcję utrzymuje się na średnim rocznym poziomie dostępności [75–100] % zdolności wytwórczych elektrowni. Uwzględniając pracę nadążną, władze czeskie szacują, że elektrownia działa na średnim poziomie dostępności [70–90] % zdolności wytwórczych (co wynika z oczekiwanego zmniejszenia produkcji do 75 % w okresach, w których ceny rynkowe p są niższe od kosztów c), osiągając średnio 101,24 % przychodów i generując 96,59 % kosztów, które elektrownia osiągnęłaby lub wygenerowałaby bez pracy nadążnej w trakcie eksploatacji projektu. Władze czeskie podkreślają, że wynik analizy w dużej mierze wynika z profilu zakładanych cen rynkowych, które mają charakter hipotetyczny i można je uznać jedynie za teoretyczne wskaźniki wydajności elektrowni.
- (151) Wzór obliczenia wynagrodzenia opisany w motywie 88 zapewnia stabilność dochodów przedsiębiorstwa EDU II niezależnie od średnich warunków rynkowych w okresie obowiązywania umowy zakupu (2038–2078).
- (152) Ponieważ w momencie przyjmowania niniejszej decyzji wynik przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych nie jest znany, Czechy przedłożyły orientacyjne szacunki kosztów oparte na analizie porównawczej i publicznie dostępnych informacjach dotyczących opracowania, rozwoju i eksploatacji istniejących elektrowni. Czechy uznają, że wiarygodność prognoz dotyczących kosztów jest ograniczona, ponieważ w Czechach nie istnieją bezpośrednio porównywalne wcześniejsze projekty, a prace projektowe nie są jeszcze wystarczająco szczegółowe. Czechy twierdzą jednak, że spodziewają się, iż w przetargu konkurencyjnym, który wyłoni wykonawcę usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych, uda się wyłonić najkorzystniejsze pod względem ekonomicznym rozwiązanie, które powinno zminimalizować koszty.
- (153) W scenariuszu wariantu podstawowego ogólne nakłady inwestycyjne, tj. koszty budowy („koszty nakładów na budowę”), szacuje się na [...] EUR/kW, co odpowiada [...] mld EUR w cenach rzeczywistych z 2020 r. (i [...] mld EUR w cenach nominalnych).
- (154) Czechy twierdzą ponadto, że biorąc pod uwagę złożoność i specyfikę techniczną elektrowni jądrowych, koszty budowy nierzadko okazują się być znacznie wyższe niż pierwotnie przewidywano. Czechy zapewniły, że w najbardziej pesymistycznym scenariuszu przekroczenia kosztów na podobnym poziomie jak w przypadku elektrowni jądrowych w Vogtle (Stany Zjednoczone) i Hinkley Point C (Zjednoczone Królestwo), koszty nakładów na budowę mogą wynieść [14 000–15 000] EUR/kW lub [17–18] mld EUR (w cenach rzeczywistych z 2023 r.).
- (155) Szacunki dotyczące zmiennych kosztów operacyjnych obejmują koszty paliwa, opłaty za gospodarowanie odpadami uiszczane na rzecz państwa, koszty eksploatacji i utrzymania z wyłączeniem kosztów paliwa oraz wymóg w zakresie tworzenia na bieżąco rezerw na wydatki związane z likwidacją. Łącznie władze czeskie szacują zmienne koszty operacyjne na około [10–15] EUR/MWh (z szacunkowymi kosztami zakupu paliwa w wysokości [...] EUR/MWh, kosztami likwidacji i gospodarowania odpadami w wysokości [...] EUR/MWh oraz zmiennymi kosztami eksploatacji i utrzymania w wysokości [...] EUR/MWh). Zmienne koszty operacyjne wykorzystuje się jako zmienną wejściową (c) we wzorze obliczenia wynagrodzenia zawartym w umowie zakupu oraz do oszacowania działania w trybie pracy nadążnej na podstawie godzinowych cen na rynku transakcji natychmiastowych.
- (156) Całkowite koszty operacyjne w modelu finansowym obejmują również bieżące koszty w cyklu życia wynoszące [...] EUR/MWh, które według władz czeskich stanowią koszty wymiany i znacznej modernizacji komponentów elektrowni, ale nie obejmują kosztów przedłużenia okresu eksploatacji. Koszty operacyjne w modelu finansowym obejmują ponadto stałe koszty operacyjne w wysokości [10–20] EUR/MWh, które według władz czeskich obejmują wynagrodzenia, zakupione usługi, ubezpieczenie i podatki, opłaty, wydatki na kontrole i przeglądy, odpisy na likwidację, a także koszty różne.

- (157) Aby odzwierciedlić wpływ pracy nadążnej na koszty, władze czeskie dodały koszty operacyjne w wysokości [...] EUR/MWh. Według władz czeskich dodatkowe koszty związane z pracą nadążną elektrowni jądrowych wiążą się ze zwiększoną złożonością eksploatacji, utrzymania, a także obawami o efektywność paliwową, podczas gdy wynikają one z takich czynników jak szczególne cechy projektowe elektrowni jądrowej, jej wiek, otoczenie regulacyjne w którym działa, a także jej praktyki operacyjne. Obecne założenie dotyczące [...] EUR/MWh stanowi wstępną ocenę i zostanie poddane przeglądowi po zakończeniu przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych, a także w ramach okresowych przeglądów.
- (158) Po zakończeniu przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych Czechy zaktualizują niektóre założenia dotyczące kosztów opisane powyżej (zob. załącznik). W szczególności koszty bieżące, zmienne koszty operacyjne (koszty paliwa, koszty eksploatacji i utrzymania, koszty likwidacji i gospodarowania odpadami), koszty w cyklu życia, stałe koszty operacyjne, koszty pracy nadążnej oraz założenia dotyczące dostępności zostaną zaktualizowane i wykorzystane w modelu finansowym do obliczenia początkowej ceny wykonania.
- (159) Podczas okresowych przeglądów można zaktualizować niektóre założenia (tj. skorygować w górę lub w dół), w tym założenia dotyczące inflacji, zmienne koszty operacyjne, koszty w cyklu życia, stałe koszty operacyjne, koszty pracy nadążnej i szacunki dotyczące rentowności pracy nadążnej (zob. załącznik). Przegląd będzie nadzorować niezależna osoba trzecia, którą ma być czeski Urząd Regulacji Energetyki.
- (160) Niektóre założenia można zaktualizować również ze względu na uzasadnione przesłanki, jak opisano w sekcji 3.8.

3.6.7. Kontrola nadmiernej rekompensaty

- (161) Jak wyjaśniono w decyzji o wszczęciu postępowania, władze czeskie początkowo zaproponowały mechanizm kontroli nadmiernej rekompensaty składający się z udziału w zyskach kapitałowych o wartości progowej ustalonej na poziomie docelowej stopy zwrotu z kapitału własnego, a mianowicie [9–11] %, oraz podziału w proporcji 50:50.
- (162) Z uwagi na zmiany, które zaproponowano w odniesieniu do środka 1, w szczególności biorąc pod uwagę skrócenie okresu obowiązywania umowy zakupu z 60 do 40 lat, co zdaniem Czech naraża beneficjenta na ryzyko zmiany cen rynkowych w ciągu ostatnich 20 lat okresu eksploatacji aktywów, władze czeskie twierdzą, że właściwa byłaby nieznaczna zmiana udziału w zyskach kapitałowych, aby lepiej odzwierciedlić wyższy poziom ekspozycji beneficjenta na ryzyko zmiany cen rynkowych po zakończeniu okresu obowiązywania umowy zakupu. W związku z tym udział w zyskach kapitałowych zapewni, że:
- Wszelkie zyski powyżej poziomu stopy zwrotu z kapitału własnego w wysokości [9–11] % (wartość nominalna, po opodatkowaniu, przed finansowaniem na zasadach komercyjnych) będą dzielone między beneficjenta i spółkę celową w proporcji 50:50 przez okres 40 lat, który rozpoczyna się w dniu rozruchu elektrowni jądrowej.
 - Wszelkie zyski powyżej poziomu stopy zwrotu z kapitału własnego w wysokości [9–11] % (wartość nominalna, po opodatkowaniu, przed finansowaniem na zasadach komercyjnych) będą dzielone między beneficjenta i spółkę celową w proporcji 60:40 przez okres 20 lat następujący bezpośrednio po wyżej wymienionym okresie 40 lat.
- (163) Czechy wyjaśniły, że faktyczne zwroty z projektu będą oceniane w odstępach pięcioletnich przez cały okres eksploatacji projektu, aby sprawdzić, czy osiągnięto nadmierne zyski. Ocena ta zostanie (i) przeprowadzona po raz pierwszy po zakończeniu roku obrotowego, w którym wchodzi w życie uzyskane zezwolenie na eksploatację elektrowni jądrowej, lub, jeśli nastąpi to wcześniej, po zakończeniu roku obrotowego bezpośrednio poprzedzającego upływ okresu pięciu lat od rozpoczęcia dostarczania energii elektrycznej z elektrowni jądrowej do sieci („początkowy przegląd dotyczący nadmiernej rekompensaty”), a następnie (ii) w odstępach pięcioletnich („kolejny przegląd dotyczący nadmiernej rekompensaty”) do czasu zakończenia komercyjnej eksploatacji projektu.
- (164) Ocena będzie oparta na najnowszej wersji modelu finansowego zaktualizowanego na koniec roku budżetowego poprzedzającego ocenę („data oceny”) wraz z danymi liczbowymi dotyczącymi rzeczywistych dochodów i kosztów.

- (165) Ocena będzie polegać na sprawdzeniu, czy rzeczywista stopa zwrotu z kapitału własnego („rzeczywista wewnętrzna stopa zwrotu z kapitału własnego”) przekracza próg wewnętrznej stopy zwrotu z kapitału własnego („próg nadmiernej rekompensaty wewnętrznej stopy zwrotu z kapitału własnego”). Rzeczywista wewnętrzna stopa zwrotu z kapitału własnego będzie równa stopie zwrotu osiągniętej przy cenie wykonania i dochodach rynkowych oraz innych parametrach wzoru obliczenia wynagrodzenia mających zastosowanie w dacie oceny. Określenie rzeczywistej wewnętrznej stopy zwrotu z kapitału własnego będzie odzwierciedlać rzeczywiste wyniki projektu od momentu jego rozpoczęcia do momentu przeprowadzenia odpowiedniej oceny. Nie uwzględnia się przy tym prognozowanych przepływów pieniężnych do końca eksploatacji. Próg nadmiernej rekompensaty wewnętrznej stopy zwrotu z kapitału własnego ustalono *ex ante* na poziomie [9–11] % na okres eksploatacji projektu (tj. zarówno w trakcie, jak i po zakończeniu okresu odbioru energii wynikającego z umowy zakupu).
- (166) Jeżeli rzeczywista wewnętrzna stopa zwrotu z kapitału własnego przekracza próg nadmiernej rekompensaty wewnętrznej stopy zwrotu z kapitału własnego, uznaje się, że wystąpiła nadmierna rekompensata w kapitale własnym („wystąpienie nadmiernej rekompensaty w kapitale własnym”). W przypadku wystąpienia nadmiernej rekompensaty w kapitale własnym zryczałtowana kwota gotówkowa („kwota nadmiernej rekompensaty w kapitale własnym”) zostanie zwrócona państwu i przedsiębiorstwu ČEZ. Wszelkie kwoty nadmiernej rekompensaty w kapitale własnym zostaną wypłacone wyłącznie bezpośrednio po przeglądzie dotyczącym nadmiernej rekompensaty, a nie w roku, w którym wystąpiła jakakolwiek nadmierna rekompensata w kapitale własnym.
- (167) W przypadku stwierdzenia nadmiernej rekompensaty w kapitale własnym kwotę tej rekompensaty oblicza się w następujący sposób:
- (168) Pierwszy etap polega na określeniu ilościowo tej kwoty środków pieniężnych, która jest równa różnicy między rzeczywistą wewnętrzną stopą zwrotu z kapitału własnego a nadmierną rekompensatą wewnętrznej stopy zwrotu z kapitału własnego, z uwzględnieniem momentu zaistnienia przepływów pieniężnych i z wyłączeniem wszelkich rekompensat z tytułu kapitału uprzednio wypłaconych państwu.
- (169) Drugi etap polega na pomnożeniu tej kwoty przez wskaźnik podziału, aby określić wysokość płatności, którą przekazuje się beneficjentowi, a pozostałą część wypłaca się państwu. Czechy potwierdziły ponadto, że korekty nadmiernej rekompensaty mogą przybrać formę płatności ryczałtowej lub korekty ceny wykonania z umowy zakupu.

3.7. Środek 2: Pożyczka państwowa (zwrotna pomoc finansowa)

- (170) Czechy zamierzają udzielić pożyczki państwowej, zwrotnej pomocy finansowej, w celu sfinansowania etapu 2 (rozwój projektu) i etapu 3 (budowa). Czechy twierdzą, że spodziewane nakłady inwestycyjne na etapach 2 i 3 w ramach scenariusza bazowego wynoszą [...] mld EUR (nominalne, w cenach z 2020 r.). Czechy przedstawiły jednak również scenariusze oparte na wyższych nakładach inwestycyjnych. Na podstawie wcześniejszych projektów jądrowych o najwyższym koszcie ukończenia (tj. Vogtle i HPC) nakłady inwestycyjne na etapy 2 i 3 oszacowano na poziomie [17–18] mld EUR (w wartościach rzeczywistych z 2023 r.). Dokładna kwota pożyczki zostanie określona na podstawie wyniku przetargu i podpisania umowy o świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych w celu sfinansowania rozwoju projektu.
- (171) Czechy twierdzą, że udzielenie pożyczki przynosi następujące korzyści w porównaniu z udzieleniem gwarancji państwowej na pożyczkę na warunkach rynkowych. *Po pierwsze*, zwrotna pomoc finansowa eliminuje ryzyko braku komercyjnego rynku zapewniającego dostęp do finansowania projektu. *Po drugie*, zwrotna pomoc finansowa zapewnia bardziej terminowe rozwiązanie w celu uzgodnienia ogólnego pakietu finansowania niż w przypadku komercyjnego instrumentu pożyczkowego. *Po trzecie*, zwrotna pomoc finansowa wiązałaby się z niższymi kosztami finansowania dłużnego w związku z tym, że bezpośrednich pożyczek udziela państwo, a także z uwagi na niższe opłaty związane z organizacją i zapewnieniem finansowania przez cały okres budowy. Władze czeskie wyjaśniły ponadto, że w związku z dużą kwotą zadłużenia i podejściem rynku do projektów jądrowych opartym na niechęci do ryzyka, wyższy koszt potencjalnych pożyczek na warunkach rynkowych przełożyłby się na wyższą cenę wykonania w umowie zakupu. Władze czeskie wskazały ponadto, że państwo ma większą elastyczność w decydowaniu o ostatecznej kwocie finansowania w porównaniu z kredytodawcami rynkowymi i że elastyczność ta jest konieczna, ponieważ nie zawarto jeszcze umowy o świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych.

- (172) Oczekuje się, że zwrotna pomoc finansowa pokryje 100 % kosztów związanych z etapami 2 i 3 (zob. motyw 67). Zwrotna pomoc finansowa będzie zabezpieczona aktywami przedsiębiorstwa EDU II i nie będzie w jej przypadku możliwości skorzystania z pomocy ani gwarancji ze strony przedsiębiorstwa ČEZ. Beneficjent zapłaci odsetki według stopy procentowej wynoszącej 0 % na etapie budowy projektu⁽⁸⁸⁾. Następnie roczna stopa procentowa będzie odpowiadać kosztom finansowania długu publicznego zdefiniowanym przez Ministerstwo Finansów jako stopa procentowa w danym roku powiększona o 1 punkt procentowy, ale nie mniej niż 2 % rocznie⁽⁸⁹⁾. Zwrotna pomoc finansowa zostanie przekazana po zakończeniu przetargu dotyczącego umowy o świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych.
- (173) Zwrotną pomoc finansową będzie można wykorzystać od dnia wejścia w życie umowy zakupu, umowy inwestycyjnej i zwrotnej pomocy finansowej. Wyплаты będą dokonywane okresowo (np. raz w roku) zgodnie ze zaktualizowanym budżetem przedsiębiorstwa EDU II.
- (174) Zwrotna pomoc finansowa będzie amortyzowana w oparciu o konkretne cele pośrednie projektu, etapy, a także przewidywane zmiany w ciągu 30 lat. Amortyzacja zwrotnej pomocy finansowej rozpocznie się z chwilą udzielenia zezwolenia zgodnie z ustawą o energii jądrowej. Do tego czasu powstanie rezerwa na obsługę zadłużenia wyłącznie do celów amortyzacji zwrotnej pomocy finansowej i spłaty odsetek z jej tytułu („rezerwa na obsługę zadłużenia”) w okresie do rozpoczęcia amortyzacji. Następnie przedsiębiorstwo EDU II utrzyma tą rezerwę w okresie amortyzacji i wykorzysta wyłącznie do amortyzacji zwrotnej pomocy finansowej i spłaty odsetek z jej tytułu w sytuacji niedoboru środków pieniężnych. W przypadku niewykorzystania w okresie amortyzacji rezerwy na obsługę zadłużenia, zostanie ona wykorzystana na ostatnie raty i płatności odsetek.
- (175) W przypadku gdy przedsiębiorstwo EDU II zawiadomi państwo, że projekt wymaga zawieszenia amortyzacji zwrotnej pomocy finansowej, aby zapobiec niewykonaniu zobowiązania finansowego⁽⁹⁰⁾, a przedsiębiorstwo EDU II wykorzystało rezerwę na obsługę zadłużenia oraz że przedsiębiorstwo ČEZ nie narusza swoich obowiązków w zakresie zobowiązań kapitałowych⁽⁹¹⁾ („zawiadomienie o zawieszeniu”), amortyzacja zwrotnej pomocy finansowej i spłata odsetek z jej tytułu ulegną zawieszeniu na taki okres, na jaki należy je zawiesić, aby zapobiec niewykonaniu zobowiązania finansowego.
- (176) Dobrowolna przedterminowa spłata zwrotnej pomocy finansowej lub refinansowanie będą dozwolone zgodnie z warunkami zwrotnej pomocy finansowej.
- (177) W przypadku zmiany kontroli nad przedsiębiorstwem EDU II będzie ono zobowiązane do spłaty kwoty pożyczki wraz z odsetkami w terminie określonym w decyzji dotyczącej zwrotnej pomocy finansowej, chyba że państwo czeskie nabyte wszystkie udziały w EDU II.
- (178) Przedsiębiorstwo EDU II będzie uprawnione do wypłaty dywidend od początku okresu obowiązywania umowy zakupu, zgodnie z uzgodnionymi parametrami i pod warunkiem wcześniejszej spłaty wszelkich zapadłych rat zwrotnej pomocy finansowej. Przedsiębiorstwo EDU II będzie również mogło wypłacać wolne środki pieniężne na rzecz przedsiębiorstwa ČEZ za pośrednictwem innych kanałów (takich jak płatności w ramach pożyczek udzielonych przez akcjonariuszy lub w drodze finansowania dłużnego między przedsiębiorstwami udzielonego przez przedsiębiorstwo EDU II na rzecz przedsiębiorstwa ČEZ).
- (179) Do czasu całkowitej spłaty zwrotnej pomocy finansowej przez przedsiębiorstwo EDU II (wraz z należnymi odsetkami) nie może ono dokonywać żadnych podziałów środków ani wypłat na rzecz ČEZ ani żadnego członka grupy ČEZ, z wyjątkiem płatności stanowiących wynagrodzenie za dostawy lub usługi wewnątrz grupy wymagane przez EDU II lub za eksploatację i utrzymanie elektrowni jądrowej. Jednakże w zakresie określonym w zwrotnej pomocy finansowej, jeżeli przedsiębiorstwo EDU II uczestniczy w łączeniu środków pieniężnych grupy ČEZ, poprzednie zdanie nie będzie zakazywać ani ograniczać żadnych płatności dokonywanych przez przedsiębiorstwo EDU II lub na jego rzecz w związku z takim łączeniem środków pieniężnych.
- (180) W przypadku przekroczenia kosztów nie można ponadto wykluczyć, że spłata zwrotnej pomocy finansowej może częściowo wymagać refinansowania za pośrednictwem prywatnych pożyczek rynkowych. W tym scenariuszu spłata kosztu inwestycji nie byłaby już bezpośrednio związana z okresem spłaty zwrotnej pomocy finansowej.

⁽⁸⁸⁾ Ta stopa procentowa będzie obowiązywać do czasu udzielenia zezwolenia na eksploatację elektrowni jądrowej. Zob. art. 9 lit. f) i art. 4 ust. 2 ustawy o energii jądrowej (eksploatacja obiektu jądrowego).

⁽⁸⁹⁾ Ta stopa procentowa będzie obowiązywać po udzieleniu przez beneficjenta zezwolenia na eksploatację elektrowni jądrowej. Zob. art. 9 lit. f) i art. 4 ust. 2 ustawy o energii jądrowej (eksploatacja obiektu jądrowego).

⁽⁹⁰⁾ Pojęcie „niewykonanie zobowiązania finansowego” zdefiniowano w pkt 6 warunków umowy inwestycyjnej.

⁽⁹¹⁾ Zgodnie z warunkami umowy inwestycyjnej zobowiązania kapitałowe przedsiębiorstwa ČEZ dotyczą obowiązku zapewnienia uzgodnionego warunkowego finansowania kapitałowego na rzecz projektu w łącznej wysokości 1,95 mld EUR.

3.8. Środek 3: Mechanizm ochrony przed zmianą prawa lub polityki

- (181) Trzecim środkiem mającym na celu wsparcie projektu jest ochrona przedsiębiorstwa ČEZ w zakresie zwrotu kosztów w przypadku, gdy Czechy zdecydują się zmienić politykę krajową dotyczącą energii jądrowej lub nie przyznać środków 1 lub 2 bądź w przypadku wystąpienia uzasadnionych przesłanek („mechanizm ochrony przed zmianą prawa lub polityki”) ⁽⁹²⁾.
- (182) Mechanizm ochrony przed zmianą prawa lub polityki obejmuje opcję sprzedaży ⁽⁹³⁾ dla przedsiębiorstwa ČEZ lub opcję kupna ⁽⁹⁴⁾ dla państwa w przypadku wystąpienia określonych okoliczności. Środek ten określono w umowie między władzami czeskimi a przedsiębiorstwami ČEZ i EDU II wraz ze zobowiązaniem przedsiębiorstwa ČEZ do zapewnienia finansowania kapitałowego na rzecz projektu.
- (183) Do czasu podpisania umowy inwestycyjnej pierwsza umowa wykonawcza określa ramy współpracy w ramach projektu, w tym mechanizm ochrony przed zmianą prawa lub polityki dla pierwszego etapu projektu. W szczególności w pierwszej umowie wykonawczej określono procedury i warunki renegotjacji warunków umowy w przypadku wystąpienia uzasadnionych przesłanek oraz w sprawie sprzedaży udziałów państwu na podstawie uzasadnionych przesłanek na etapie 1 projektu. W pierwszej umowie wykonawczej szczegółowo określono warunki umów nabycia akcji, aby zagwarantować, że operacja będzie neutralna dla obu stron (np. poprzez zapewnienie, że cena nabycia odpowiada środkom zainwestowanym w przedsiębiorstwo EDU II, aby nie dochodziło do transferów dochodów z przedsiębiorstwa EDU II do przedsiębiorstwa ČEZ itp.).
- (184) Władze czeskie wyjaśniają, że cenę nabycia z tytułu sprzedaży wszystkich udziałów państwu do końca etapu 1 ustala się na poziomie 4 509 591 000 CZK, przy czym ewentualna dodatkowa opłata wynikająca z uzasadnionych przesłanek nie przekracza 200 000 000 CZK, co odpowiada całkowitej kwocie dopłat do kapitału, które wniesie przedsiębiorstwo ČEZ. W odrębnej umowie strony określiły warunki, na jakich te kwoty będą obejmować ekonomiczny zwrot z inwestycji oraz warunki, na jakich nie będą go obejmować. Co do zasady, jeżeli projekt zostanie zamknięty na podstawie uzasadnionych przesłanek, zwrot z inwestycji również przypadnie przedsiębiorstwu ČEZ.
- (185) Władze czeskie wyjaśniają ponadto, że mechanizm ochrony przed zmianą prawa lub polityki zagwarantuje ochronę przedsiębiorstwa EDU II w odniesieniu do zdarzeń pozostających poza jego kontrolą (np. w przypadku „uzasadnionych przesłanek” ⁽⁹⁵⁾), jak przewidziano w umowie zakupu (zob. motyw 104). W szczególności w przypadku uzasadnionych przesłanek, które uniemożliwiają lub opóźniają wykonanie zobowiązań prawnych EDU II, przedsiębiorstwo to będzie zwolnione z odpowiedzialności z tytułu takiego niewykonania lub opóźnienia w wykonaniu zobowiązań. Podobnie, jeżeli uzasadniona przesłanka prowadzi do opóźnień w realizacji projektu, docelowa data rozruchu projektu będzie przesuwana na bieżąco. Przedsiębiorstwo EDU II będzie ponadto uprawnione do otrzymania rekompensaty pieniężnej w przypadku wystąpienia uzasadnionej przesłanki.
- (186) Władze czeskie wyjaśniają, że celem tego środka jest zminimalizowanie kwoty pomocy potrzebnej przy określaniu ceny wykonania poprzez stworzenie akceptowalnych ram podziału ryzyka. Środek ten ograniczy ryzyko dla inwestora, a jednocześnie zmniejszy zakres zwrotu z inwestycji. Ma to na celu ochronę przedsiębiorstwa EDU II przed określonymi rodzajami ryzyka (zob. załącznik do decyzji o wszczęciu postępowania). Jednocześnie przedsiębiorstwo EDU II poniesie ryzyko przekroczenia kosztów projektu z powodów innych niż uzasadnione przesłanki. Władze czeskie przedstawiły przegląd zmian, które zostałyby przyjęte jako uzasadnione przesłanki.

⁽⁹²⁾ Zob. motyw 104 powyżej, aby zapoznać się z definicją uzasadnionych przesłanek.

⁽⁹³⁾ „Opcja sprzedaży” dotyczy prawa przedsiębiorstwa ČEZ do sprzedaży na rzecz państwa wszystkich udziałów w przedsiębiorstwie EDU II w przypadku wystąpienia określonych zdarzeń.

⁽⁹⁴⁾ „Opcja kupna” dotyczy prawa państwa czeskiego do nabycia od przedsiębiorstwa ČEZ wszystkich udziałów przedsiębiorstwa EDU II w przypadku wystąpienia określonych zdarzeń.

⁽⁹⁵⁾ „Uzasadnione przesłanki” oznaczają zdarzenia i okoliczności, które zostaną określone w umowie zakupu (i zostały już wpisane do pierwszej umowy wykonawczej), związane ze zmianami warunków zwrotnej pomocy finansowej, opóźnioną ostateczną decyzją inwestycyjną rządu czeskiego, przyjęciem, zmianą lub uchyleniem wszelkich mających zastosowanie przepisów ustawowych lub wykonawczych dotyczących projektu, naruszeniem przez państwo lub podmioty kontrolowane przez państwo określonych zobowiązań umożliwiających realizację projektu oraz kwestie związane z infrastrukturą i siecią elektryczną, wymogami państwa związanymi z interesami bezpieczeństwa narodowego i powiązanymi skutkami itp.

Obejmują one zmiany danych wejściowych, aby obliczyć cenę wykonania w zależności od wyników przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych (w odniesieniu do kosztów inwestycji, czasu trwania okresów budowy, okresów dostępności⁽⁹⁶⁾ eksploatacji, kosztów utrzymania, paliwa i kosztów w cyklu życia⁽⁹⁷⁾ oraz zdolności technicznych zakładu) lub zakończenia zwrotnej pomocy finansowej (oprocentowanie, kwota pożyczki i warunki płatności określone w ramach zwrotnej pomocy finansowej (zob. motyw 172), a także założenia dotyczące kredytów komercyjnych oparte na kwocie i warunkach zwrotnej pomocy finansowej). W tym względzie władze czeskie potwierdzają, że model finansowy opiera się na minimalnej elastyczności prawnej wymaganej od elektrowni oraz że jakiekolwiek zwiększenie elastyczności doprowadziłoby do bardziej efektywnych założeń w zakresie pracy nadążnej, obniżając tym samym cenę wykonania.

- (187) Obejmują one również zmiany w okresie eksploatacji projektu, które w zakresie, w jakim opierają się na uzasadnionych przesłankach, będą aktualizowane w ramach regularnych przeglądów umowy zakupu, w tym zmian kosztów operacyjnych i kosztu inwestycji (zarówno wzrosty, jak i spadki) oraz zmian w przepisach, takich jak parametry likwidacji i stawki podatkowe. Władze czeskie uznają, że wykorzystanie (lub nie) elastyczności technicznej elektrowni w celu optymalizacji produkcji w świetle zmieniających się cen rynkowych (praca nadążna) nie stanowi uzasadnionej przesłanki usprawiedliwiającej dodatkowy wzrost kosztów do poziomu wykraczającego poza ogólną aktualizację kosztów operacyjnych, do której dochodzi w ramach regularnych przeglądów przeprowadzanych co pięć lat (zob. sekcja 3.6.7). Ograniczenia techniczne dostosowywania się do obciążenia wyłączone zatem z wykazu uzasadnionych przesłanek. Mechanizm ochrony przed zmianą prawa lub polityki ma na celu zapewnienie ogólnej akceptowalności projektu zarówno dla inwestora, jak i dla państwa.

3.9. Podstawa prawna i przejrzystość

- (188) Krajową podstawą prawną tego środka jest ustawa o środkach mających na celu przejście Czech do sektora energii niskoemisyjnej oraz o zmianie ustawy nr 165/2012⁽⁹⁸⁾.
- (189) Władze czeskie wyjaśniły, że pomoc będzie również uregulowana ustawą nr 218/2000 Sb., ustawą o zasadach budżetowych i zmianie niektórych powiązanych ustaw (zasady budżetowe), z późniejszymi zmianami, a także różnymi kontraktami i umowami z beneficjentem, jak opisano poniżej.
- (190) W umowie ramowej o współpracy w zakresie budowy nowych źródeł energii jądrowej w Republice Czeskiej, którą podpisało ministerstwo, przedsiębiorstwem ČEZ i przedsiębiorstwem EDU II 28 lipca 2020 r., ustanowiono ogólne ramy nawiązania, a następnie rozwoju współpracy między stronami w zakresie projektu budowy nowych źródeł energii jądrowej w Dukovanech. W umowie tej strony nie zawarły żadnych konkretnych prawnie wiążących zobowiązań. W umowie ramowej realizację projektu uzależnia się o uprzedniego zatwierdzenia pomocy państwa.
- (191) Pierwsza umowa wykonawcza między ministerstwem, przedsiębiorstwem ČEZ i przedsiębiorstwem EDU II zawiera prawnie wiążące ustalenia dotyczące praw i obowiązków stron na pierwszym etapie projektu, tj. do czasu wyboru wykonawcy usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych. Umowę podpisano 28 lipca 2020 r., a następnie zmieniono 24 grudnia 2022 r., 20 grudnia 2023 r. i 30 stycznia 2024 r.
- (192) 26 stycznia 2024 r. władze czeskie przekazały kopie:
- a) projektu warunków umowy zakupu, które określają te prawa i obowiązki stron w odniesieniu do projektu i które zastępują, po podpisaniu, umowę ramową i pierwszą umowę wykonawczą. W szczególności w umowie określone zostaną warunki dotyczące obowiązku zakupu energii przez państwo czeskie (w tym w odniesieniu do obliczania ceny wykonania i jej korekt oraz warunków zobowiązania do udziału w zyskach), zobowiązanie państwa do ustanowienia spółki celowej, zobowiązanie przedsiębiorstwa EDU II do opracowania, budowy i eksploatacji elektrowni jądrowej, a także warunki mające zastosowanie w przypadku zmiany własności;

⁽⁹⁶⁾ Jako podstawę wynagrodzenia ustala się docelową dostępność na poziomie [75–100] %. W zależności od wybranej technologii różnice w harmonogramach dostępności mogą jednak mieć wpływ na model finansowy.

⁽⁹⁷⁾ Koszty w cyklu życia obejmują wymianę i znaczną modernizację komponentów elektrowni jądrowej. W wybranej ofercie wykonywania usługi inżynierskich, przetargowych i budowlanych zostanie szczegółowo określony harmonogram wymiany i znacznej modernizacji. Koszty te nie obejmują kosztów przedłużenia okresu eksploatacji.

⁽⁹⁸⁾ Ustawę zmieniono po raz ostatni w 2023 r. i jest ona dostępna pod adresem: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-165>.

- b) projektu warunków umowy z inwestorem między państwem czeskim, przedsiębiorstwem ČEZ i przedsiębiorstwem EDU II, w którym określono obowiązki dotyczące finansowania kapitałowego projektu przez ČEZ, przeniesienia udziałów na osoby trzecie, a także szczegółowe informacje na temat opcji kupna i opcji sprzedaży;
 - c) projektu warunków zwrotnej pomocy finansowej, która ma zostać przyznana decyzją Ministerstwa Przemysłu i Handlu.
- (193) Władze czeskie oświadczają, że warunki powyższych umów zostaną sfinalizowane po zamknięciu postępowania o udzielenie zamówienia na wybór wykonawcy usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych oraz potwierdzeniu kosztów inwestycji i kosztów operacyjnych projektu, a także jego charakterystyki technicznej. Z tego samego powodu niektóre dane wejściowe modelu finansowego, które zostaną wykorzystane do ponownego obliczenia ceny wykonania z umowy zakupu, zostaną zaktualizowane w celu odzwierciedlenia warunków umowy o świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych (zob. załącznik).
- (194) Władze czeskie oświadczają ponadto, że pozostałe warunki zawarte w dokumentach umownych wymienionych w motywie 191 powyżej oraz w ostatecznych dokumentach finansowych będą zawierały standardowe klauzule, których inwestorzy mogą spodziewać się w tego rodzaju projekcie i w uzasadniony sposób oczekiwać, że osiągną porozumienie w odniesieniu do nich. Jeżeli odpowiednie ostateczne dokumenty umowne poprawią warunki umowne, zmieniając równowagę ryzyka, oczekiwaną stopę zwrotu lub pokrycie kosztów dotyczących projektu i związanej z nim infrastruktury na korzyść beneficjentów, lub w inny sposób zawierają dalsze elementy, które mogą stanowić pomoc państwa, władze czeskie zobowiązują się zgłosić je Komisji Europejskiej przed jego wdrożeniem.
- (195) Władze czeskie wyjaśniły, że informacje na temat projektu zostaną opublikowane na stronie internetowej ministerstwa <https://www.mpo.cz/cz/energetika/>.

3.10. Struktura finansowania projektu

- (196) Łączne wymagane finansowanie projektu w ramach pierwotnej sprawy oszacowano na [...] mld EUR (w ujęciu realnym w cenach z 2020 r.) lub [...] mld EUR w ujęciu nominalnym. Projekt zostanie sfinansowany z początkowego kapitału własnego w wysokości 0,18 mld EUR od przedsiębiorstwa ČEZ na etapie 1 oraz z pożyczki państwowej – zwrotnej pomocy finansowej – w wysokości [9,8–10,8] mld EUR na drugim i trzecim etapie.
- (197) Przedsiębiorstwo ČEZ zapewni dodatkowy warunkowy kapitał w wysokości 1,77 mld EUR w celu sfinansowania wszelkich potencjalnych przekroczeń kosztów, które nie wynikają z uzasadnionych przesłanek. Przedsiębiorstwo ČEZ i państwo uzgodnią szczegóły dotyczące podejścia do finansowania wszelkich przekroczeń kosztów. Całkowite maksymalne zobowiązanie kapitałowe przedsiębiorstwa ČEZ na rzecz projektu na etapie rozwoju i budowy wyniesie 1,95 mld EUR.
- (198) Władze czeskie wyjaśniają, że górna granica przekroczeń kosztów jest wynikiem negocjacji handlowych między stronami oraz skutecznego i optymalnego podziału ryzyka w projekcie. Władze czeskie uważają, że projektu nie udałoby się zrealizować przy nieograniczonym zobowiązaniu finansowym.
- (199) Jak wspomniano w sekcji 3.6.6, władze czeskie przewidują, że koszty budowy projektu wyniosą [...] EUR/kW (nakłady na budowę, a zatem bez odsetek w okresie budowy, przy poziomie cen z 2020 r.) i zakładają, że koszty operacyjne wyniosą około [25–50] EUR/MWh (przy poziomie cen z 2020 r.) obejmujące paliwo, eksploatację i utrzymanie, koszty przedłużenia cyklu życia oraz koszty likwidacji i gospodarowania odpadami. W scenariuszu alternatywnym⁽⁹⁹⁾ władze czeskie szacują, że koszty budowy projektu, niezwiązane z przekroczeniami, które wynikają z uzasadnionych przesłanek, są o 10 % wyższe.
- (200) Jak określono w motywie 154, władze czeskie wyjaśniły, że w najbardziej pesymistycznym scenariuszu przekroczenia kosztów, jak w przypadku kosztów poniesionych przez elektrownie w Vogtle i Hinkley Point C, koszty nakładów na budowę projektu mogą wynieść [17–18] mld EUR (w ujęciu realnym w cenach z 2023 r.) lub [...] mld EUR w ujęciu nominalnym. W takim przypadku, jeżeli przekroczenie kosztów w całości wynika z uzasadnionych przesłanek, kwota zwrotnej pomocy finansowej wyniosłaby [...] mld EUR w ujęciu nominalnym.

⁽⁹⁹⁾ „Realistyczny przypadek” to termin, którego ČEZ używa w odniesieniu do alternatywnego scenariusza, w którym zakłada się wzrost kosztów projektu o 10 %, przy czym koszty uznano za nieuzasadnione.

- (201) Na tym etapie szacunki kosztów mają charakter orientacyjny i opracowano je w oparciu o precedensy. Rzeczywiste koszty zostaną określone na podstawie wyniku przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych i wybranej technologii.

3.11. Kumulacja

- (202) Środka nie można kumulować z inną pomocą otrzymaną w celu pokrycia tych samych kosztów, które zostaną poniesione w ramach projektu.

3.12. Przejrzystość

- (203) Władze czeskie stwierdziły, że wszystkie istotne informacje dotyczące środka zostaną opublikowane na państwowej stronie internetowej ⁽¹⁰⁰⁾, a także w **prowadzonym przez Komisję rejestrze służącym przejrzystości**.

3.13. Podstawy wszczęcia postępowania

- (204) 30 czerwca 2022 r. Komisja przyjęła decyzję o wszczęciu postępowania. Komisja wstępnie uznała, że środki stanowią pomoc państwa, i wyraziła wątpliwości co do zgodności środków z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE. W szczególności w decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyraziła wątpliwości co do adekwatności i proporcjonalności pomocy, a także co do potencjalnych zakłóceń konkurencji i wymiany handlowej.
- (205) W odniesieniu do zawartych w decyzji o wszczęciu postępowania wątpliwości co do adekwatności Komisja zbadała, czy połączenie początkowo proponowanej umowy o odbiór po stałej cenie ze zwrotną pomocą finansową oraz mechanizmem ochrony przed zmianą prawa lub polityki stanowiło odpowiedni instrument do zapewniania pomocy, szczególnie w porównaniu z innymi instrumentami uznanymi za odpowiednie w przypadku wcześniejszych inwestycji w instalacje jądrowe. Komisja wyraziła wątpliwości co do tego, czy wyższy stopień ryzyka dla beneficjenta nie byłby bardziej odpowiedni. W szczególności w decyzji o wszczęciu postępowania Komisja zauważyła, że chroniąc beneficjenta przed znaczącym ryzykiem rynkowym odbiera mu się niektóre zachęty do zachowań konkurencyjnych, i uznała, że łącznie te trzy środki (tj. przepisy dotyczące ochrony przed zmianą prawa, umowa o odbiór i zwrotna pomoc finansowa) znacznie zmniejszają ryzyko rynkowe. W świetle powyższego Komisja stwierdziła, że nie jest jasne, czy równowaga, którą proponują Czechy stosując te trzy środki, jest właściwa, a także czy konieczne mogą być instrumenty alternatywne lub zmiana proponowanych instrumentów, aby zapewnić wyższy stopień ekspozycji na ryzyko rynkowe ⁽¹⁰¹⁾.
- (206) Jeżeli chodzi o proporcjonalność projektu, w decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyraziła wątpliwości, czy okres obowiązywania umowy o odbiór wynoszący 60 lat był ograniczony do minimum niezbędnego do zapewnienia realizacji projektu. W szczególności Komisja zauważyła, że okres ten znacznie przekracza okres spłaty pomocy finansowej (w tym przypadku 30 lat od daty rozpoczęcia eksploatacji komercyjnej), a także czas trwania wsparcia, który zaakceptowano w poprzednich sprawach ⁽¹⁰²⁾. Komisja zauważyła ponadto, że chociaż umowy długoterminowe stanowią wspólny wymóg umożliwiający realizację dużych inwestycji długoterminowych, okres obowiązywania umowy niekoniecznie zawsze obejmuje cały okres ekonomicznej eksploatacji projektu.
- (207) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyraziła ponadto wątpliwości, czy założenia przyjęte do oszacowania wymaganego zwrotu prawidłowo odzwierciedlają ekspozycję inwestora na ryzyko. W szczególności Komisja wyraziła wątpliwości dotyczące premii z tytułu budowy i eksploatacji obiektów jądrowych, którą dodano do oszacowania kapitałowego modelu wyceny aktywów, biorąc pod uwagę ograniczoną ekspozycję beneficjenta na ryzyko ze względu na trzy środki pomocy, a także możliwości korekty ceny w umowie zakupu energii elektrycznej. W związku z tym Komisja zapytała, czy wymagana stopa zwrotu z kapitału własnego prawidłowo odzwierciedla

⁽¹⁰⁰⁾ Dostępna pod adresem: <https://mpo.cz/cz/energetika/novy-jaderny-zdroj/rozvoj-novych-jadernych-zdroju/>.

⁽¹⁰¹⁾ Zob. motywy 191–193 decyzji o wszczęciu postępowania.

⁽¹⁰²⁾ Tamże, motywy 197–198. W szczególności umowę o odbiór dla elektrowni Hinkley Point C zawarto na 35 lat, podczas gdy okres spłaty zwrotnej pomocy finansowej w przypadku elektrowni PAKS II wynosił jedynie 21 lat, a środkowi nie towarzyszyła żadna inna forma pomocy operacyjnej.

ryzyko ponoszone przez beneficjenta i czy odpowiada odpowiedniemu zyskowi dla inwestora z tytułu takiej działalności, ponieważ umowa o odbiór przenosi zarówno ryzyko cenowe, jak i ryzyko rynkowe na spółkę celową, a tym samym na państwo ⁽¹⁰³⁾.

- (208) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyraziła ponadto wątpliwości co do tego, czy mechanizm udziału w zyskach kapitałowych zaproponowany przez Czechy pozwoliłby w wystarczającym stopniu zapobiec nadmiernej rekompensacie, w szczególności dlatego, że zakłada on podział między państwem a przedsiębiorstwem EDU II w proporcjach 50:50 ⁽¹⁰⁴⁾.
- (209) Ponadto, odnosząc się do przedsiębiorstwa ČEZ jako promotora projektu, Komisja zauważyła, że przeprowadzenie otwartej procedury wyboru promotora projektu mogłoby doprowadzić do zmniejszenia wsparcia niezbędnego do realizacji projektu ⁽¹⁰⁵⁾.
- (210) W odniesieniu do wątpliwości związanych z możliwym negatywnym wpływem na wymianę handlową i konkurencję Komisja zakwestionowała wybór przedsiębiorstwa ČEZ jako beneficjenta projektu oraz fakt, że przedsiębiorstwo ČEZ zostało wybrane bez przeprowadzenia przetargu lub procedury wyboru, a także prawdopodobnie bez rzeczywistego uwzględnienia innych potencjalnych podmiotów. W związku z tym Komisja poruszyła kwestię tego, czy przedsiębiorstwo ČEZ byłoby najbardziej efektywnym operatorem, dlaczego nie przeprowadzono żadnego przetargu ani nie skorzystano z innego mechanizmu wyboru, a także z jakich względów technicznych lub ekonomicznych wybrano przedsiębiorstwo ČEZ. Wybór przedsiębiorstwa ČEZ budzi wątpliwości co do potencjalnego zakłócenia struktury rynku ze względu na silną pozycję przedsiębiorstwa ČEZ na czeskim rynku energii elektrycznej ⁽¹⁰⁶⁾.
- (211) Komisja wskazała ponadto, że nie można całkowicie wykluczyć możliwości manipulowania cenami i wstrzymywania sprzedaży zdolności wytwórczych przez przedsiębiorstwo ČEZ. Na przykład w okresach, w których ceny rynkowe są wyższe niż cena stała wynikająca z umowy zakupu energii elektrycznej, nie wykluczono, że grupa ČEZ mogłaby mieć zachętę gospodarczą do zmniejszenia produkcji przedsiębiorstwa EDU II, tak aby inne bloki ČEZ mogły sprzedawać więcej energii elektrycznej po wyższych cenach rynkowych. Komisja uznała, że nie można wykluczyć ewentualnej manipulacji na rynku, w szczególności ze względu na obecną silną pozycję rynkową przedsiębiorstwa ČEZ w odniesieniu do zdolności wytwarzania energii elektrycznej oraz faktycznej produkcji energii elektrycznej w Czechach. W świetle powyższego Komisja wyraziła obawy co do tego, czy przedsiębiorstwa ČEZ lub EDU II mogą mieć zachęty lub zdolność do manipulowania rynkiem ⁽¹⁰⁷⁾.
- (212) Wreszcie Komisja wyraziła wątpliwości co do roli spółki celowej na rynku. W szczególności Komisja zauważyła, że ponieważ spółka celowa może zrównoważyć swoje straty środkami pochodzącymi od państwa, nie było jasne, czy spółka celowa miałaby wystarczające zachęty do działania jako podmiot prywatny dążący do maksymalizacji zysków, chyba że rola ta zostanie faktycznie przejęta przez odrębne przedsiębiorstwo, które realizuje strategię maksymalizacji zysków, wybrane w drodze procedury otwartej, która nie prowadzi do ponownej integracji działalności handlowej spółki celowej z przedsiębiorstwem ČEZ. Komisja uznała ponadto, że istnieje ryzyko, że pomoc na rzecz spółki celowej może wywołać efekt zewnętrzny u dużych odbiorców energii elektrycznej. Ryzyko to może być dodatkowo spotęgowane przez fakt, że spółka celowa będzie kontrolowana przez państwo. Ponieważ nie jest jeszcze całkowicie jasne, w jaki sposób lub komu spółka celowa sprzeda energię elektryczną, nie można wykluczyć, że spółka celowa będzie zawierać dwustronne umowy z konsumentami przemysłowymi na korzystnych warunkach ⁽¹⁰⁸⁾. Komisja wskazała ponadto, że może dojść do zakłócenia na rynku, ponieważ nie jest pewne, czy struktura zależności między spółką celową a umową zakupu energii elektrycznej może uniemożliwić dotarcie sygnałów rynkowych do operatora elektrowni ⁽¹⁰⁹⁾.

⁽¹⁰³⁾ Tamże, motywy 207–208.

⁽¹⁰⁴⁾ Tamże, motyw 205.

⁽¹⁰⁵⁾ Tamże, motyw 209.

⁽¹⁰⁶⁾ Tamże, motyw 215.

⁽¹⁰⁷⁾ Tamże, motywy 217–218.

⁽¹⁰⁸⁾ Tamże, motywy 221–223.

⁽¹⁰⁹⁾ Tamże, motyw 224.

4. STANOWISKO RZĄDU CZESKIEGO

- (213) W dniu 30 sierpnia 2022 r. Czechy przesłały swoją odpowiedź do decyzji o wszczęciu postępowania. W informacjach przesłanych przez Czechy przedstawiono szereg analiz w odpowiedzi na wątpliwości Komisji wyrażone w decyzji o wszczęciu postępowania w odniesieniu do adekwatności, proporcjonalności oraz wpływu środka na wymianę handlową i konkurencję.
- (214) Należy zauważyć, że w odpowiedzi Czech na decyzję o wszczęciu postępowania omówiono opisane w tej decyzji środki pomocy państwa. Obecne środki wsparcia, obejmujące zmiany w porównaniu z pierwotnie planowanymi środkami, które wprowadzono w odpowiedzi na wątpliwości wyrażone przez Komisję w decyzji o wszczęciu postępowania, przedstawiono szczegółowo w sekcji 3 niniejszej decyzji.
- (215) Argumenty przedstawione przez Czechy przedstawiono bardziej szczegółowo poniżej.

4.1. Stanowisko Czech co do adekwatności pomocy

- (216) W odpowiedzi na decyzję o wszczęciu postępowania Czechy argumentowały, że w obecnych niepewnych i szybko zmieniających się warunkach rynkowych wszystkie trzy środki przewidziane w projekcie są konieczne, aby zaradzić niedoskonałościom rynku związanym z rozwojem energii jądrowej (tj. skali wymogu kapitałowego, długotrwałości ekspozycji na sygnały dotyczące cen rynkowych, które same są zakłócone przez interwencje, oraz długotrwałości ekspozycji na decyzje polityczne), jak uznała Komisja w decyzji o wszczęciu postępowania⁽¹¹⁰⁾. Według Czech odrębne, ale połączone ze sobą ingerencje państwa są niezbędne, aby wyeliminować wyżej wymienione niedoskonałości rynku.
- (217) Po pierwsze, w przypadku braku finansowania na warunkach rynkowych ze źródeł prywatnych ze względu na znaczną skalę inwestycji i inne rodzaje ryzyka związane z rozwojem projektów jądrowych, zwrotna pomoc finansowa złagodziłaby w znacznej skali ryzyko z tytułu wymogu kapitałowego.
- (218) Po drugie, długotrwałość ekspozycji na ryzyko z tytułu sygnałów dotyczących cen rynkowych naraża projekt na wysokie ryzyko związane z dochodami w związku ze znacznymi kosztami stałymi, co przekłada się na bardzo wysoki poziom operacyjnej dźwigni finansowej, którym inwestorzy prywatni nie są zainteresowani. Ryzyko to zostałoby wyeliminowane poprzez długoterminową ochronę cen oferowaną na warunkach umowy zakupu⁽¹¹¹⁾.
- (219) Po trzecie, długotrwałość ekspozycji na decyzje polityczne, która występuje na wszystkich etapach projektu (tj. od budowy do likwidacji), zostałaby rozwiązana w ramach mechanizmu ochrony przed zmianą prawa lub polityki, w tym ochrony „uzasadnionych przesłanek” określonej w umowie zakupu.
- (220) Na poparcie powyższego władze czeskie przedstawiły wykaz projektów jądrowych, których zaniechano w wyniku co najmniej jednej z wyżej wymienionych niedoskonałości rynku związanych z rozwojem projektów dotyczących wytwarzania energii jądrowej⁽¹¹²⁾.
- (221) Władze czeskie wyjaśniły ponadto, że oprócz tych głównych niedoskonałości rynku obecne warunki rynkowe znacznie zwiększyły ryzyko dla nowych promotorów projektów jądrowych. Warunki te obejmują: (i) trwające przemiany technologiczne w kierunku, na przykład, odnawialnych źródeł energii i wodoru, co może skutkować wypieraniem technologii jądrowej przez źródła o minimalnych kosztach krańcowych produkcji, (ii) krajobraz makroekonomiczny, w którym występowała presja inflacyjna, a także zmiany m.in. stóp procentowych i kursów

⁽¹¹⁰⁾ Tamże, motywy 182–184.

⁽¹¹¹⁾ Terminu „umowa zakupu energii elektrycznej” („PPA”) użyto w decyzji o wszczęciu postępowania, aby opisać umowę o odbiór. W trakcie formalnego postępowania wyjaśniającego Czechy zaktualizowały ten termin w swoich umowach i wybrały termin „umowa zakupu” („PC”). W celu zachowania spójności w niniejszej decyzji posłużono się zaktualizowanym terminem, który prawidłowo odzwierciedla obecny środek.

⁽¹¹²⁾ Po pierwsze, władze czeskie wskazały kilka przykładów projektów, których zaniechano w wyniku znacznej niedoskonałości rynku w zakresie wymogów kapitałowych. W szczególności wskazały projekty Horizon w Zjednoczonym Królestwie, Belene w Bułgarii oraz Virgil C. Summer w USA. Po drugie, władze czeskie argumentowały, że projektu Temelín II (w odniesieniu do bloków 3 i 4) w Czechach częściowo zaniechano z powodu braku mechanizmu wsparcia państwa ograniczającego ryzyko zmienności cen rynkowych. Po trzecie, Czechy wyjaśniły, że nowe projekty jądrowe są narażone na zmiany polityczne w całym okresie ich eksploatacji, a takie zmiany mogą mieć negatywny wpływ na rentowność i zdolność finansowania projektów. Władze czeskie wspomniały o projektach Olkiluoto 4 i Hanhikivi 1 w Finlandii, których zaniechano w wyniku decyzji politycznych.

walutowych, (iii) zmienność cen rynkowych towarów, która skutkuje zmiennością cen energii elektrycznej, oraz wydarzenia typu „czarny łabędź”, takie jak rosyjska agresja na Ukrainę, która doprowadziła do zakłóceń na rynku i w łańcuchach dostaw.

- (222) Władze czeskie przedstawiły ponadto scenariusze kontrfaktyczne, zgodnie z którymi w przypadku usunięcia któregokolwiek z trzech środków wsparcia w ramach projektu nie udałooby się złagodzić głównych rodzajów ryzyka opisanych powyżej, co podważyłoby rentowność projektu i skutkowałoby niedopuszczalnym ryzykiem dla promotora projektu, a ostatecznie niepowodzeniem w realizacji.
- (223) W pierwszym scenariuszu kontrfaktycznym władze czeskie wyjaśniły, że zwrotna pomoc finansowa zapewnia kapitał wymagany do budowy nowego bloku elektrowni jądrowej i ogranicza ryzyko niedoskonałości rynku wynikające z bardzo dużej skali wymogu kapitałowego i wysokiego poziomu ryzyka związanego z budową. Władze czeskie twierdzą, że w przypadku braku zwrotnej pomocy finansowej promotor projektu nie byłby w stanie pozyskać kapitału na rynkach długu na zasadach komercyjnych na etapie budowy ze względu na wyżej wymienione rodzaje ryzyka, co doprowadziłoby do niepowodzenia projektu. Czechy twierdzą ponadto, że gdyby w ogóle można było pozyskać kapitał na rynkach długu na zasadach komercyjnych, wysoce prawdopodobne byłoby, że dostęp do tego finansowania prywatnego wiązałby się ze znacznie wyższymi kosztami finansowania dłużnego w porównaniu ze środkiem, który zaproponowało państwo; ostatecznie doprowadziłoby to do wyższych poziomów wsparcia w ramach pomocy państwa. W szczególności, aby osiągnąć taką samą stopę zwrotu z kapitału własnego, należałoby podwyższyć cenę wykonania zawartą w umowie zakupu.
- (224) W drugim scenariuszu kontrfaktycznym władze czeskie wskazały, że umowa zakupu stanowi kluczowy czynnik łagodzący bardzo dużą skalę wymogu kapitałowego i długotrwałość ekspozycji na zmienność cen rynkowych. Czechy uważają, że bez umowy zakupu inwestorzy nie byłiby zainteresowani poleganiem na zyskach w oparciu o zasady rynkowe przez cały okres eksploatacji projektu, a pełna ekspozycja na ryzyko, że koszty paliwa/koszty operacyjne przewyższą ceny energii elektrycznej, oraz na zmienność przepływów pieniężnych i dodatkowe koszty zabezpieczenia w trakcie eksploatacji dodatkowo zniechęcałyby inwestorów.
- (225) Wreszcie w trzecim scenariuszu kontrfaktycznym władze czeskie wyjaśniły, że zmiany prawne, polityczne i regulacyjne pozostają poza kontrolą promotorów projektów jądrowych i takie zmiany stanowią znaczne ryzyko dla nowych projektów jądrowych ze względu na długi czas ich trwania i rozbieżne opinie na temat roli technologii jądrowej. Władze czeskie twierdzą, że w przypadku braku mechanizmu ochrony przed zmianą prawa lub polityki promotor prawdopodobnie wycofałby się z projektu, co spowodowałoby opóźnienia w rozruchu lub niepowodzenie w realizacji projektu.
- (226) W trakcie formalnego postępowania wyjaśniającego Czechy podjęły decyzję o zmianie środka, aby zwiększyć ryzyko rynkowe w projekcie, zastępując wynagrodzenie stałe wynikające z umowy zakupu⁽¹¹³⁾ zaktualizowanym wzorem obliczenia wynagrodzenia, który odzwierciedla warunki rynkowe i reaguje na sygnały rynkowe. Szczegółowy opis wzoru obliczenia wynagrodzenia przedstawiono w motywach 83–106 powyżej.

4.2. Stanowisko Czech co do proporcjonalności pomocy

4.2.1. Czas trwania wsparcia

- (227) W odpowiedzi na wyrażone w decyzji o wszczęciu postępowania wątpliwości Komisji dotyczące okresu obowiązywania umowy zakupu władze czeskie argumentowały przede wszystkim, że umowa zakupu musi być proporcjonalna do obecnego otoczenia inwestycyjnego pod względem ryzyka. W szczególności władze czeskie wyjaśniły, że krajobraz inwestycyjny w zakresie rozwoju energii jądrowej ulega znaczącym zmianom w wyniku gwałtownego wzrostu ryzyka wynikającego z braków w globalnym łańcuchu dostaw, presji inflacyjnej, niestabilnych rynków walutowych i pogorszenia się sytuacji geopolitycznej w Europie (m.in. z uwagi na rosyjską agresję na Ukrainę). Rynki energii są podatne na takie zagrożenia geopolityczne, które ostatnio doprowadzały do

⁽¹¹³⁾ Zob. motywy 60–65 decyzji o wszczęciu postępowania.

dużej zmienności cen energii. Zmiany te mają szczególnie wpływ na inwestorów w energię jądrową ze względu na długi czas trwania projektów i znaczny kapitał wymagany w początkowym okresie ich eksploatacji. W związku z powyższym Czechy twierdzą, że proponowany okres zapadalności umowy zakupu wynoszący 60 lat odpowiada obecnemu poziomowi ryzyka, a każde skrócenie okresu zapadalności przełożyłoby się na wyższą ekspozycję inwestorów na ryzyko, a tym samym na wyższą stopę zwrotu z kapitału własnego. Według władz czeskich przełożyłoby się to na wyższą cenę wykonania zawartą w umowie zakupu, co podważyłoby cel projektu, jakim jest zapewnienie przystępnych cenowo dostaw energii elektrycznej.

- (228) Po drugie, władze czeskie wyjaśniły, że wydłużenie okresu obowiązywania umowy o odbiór przekłada się na spadek ceny wykonania zawartej w umowie zakupu, a także na spadek ryzyka wzrostu cen energii elektrycznej. Czechy stwierdziły, że umowa zakupu, której okres obowiązywania jest krótszy niż 60 lat, narażałaby projekt na zwiększone ryzyko. Takie ryzyko polegałoby na tym, że promotor projektu musiałby zaproponować o wiele wyższą cenę wykonania zawartą w umowie zakupu, aby zbudować większą rezerwę kapitału obrotowego, a także wnieść większy wkład w rezerwę na likwidację⁽¹¹⁴⁾ w krótszym okresie, by zarządzać ryzykiem w niekorzystnych warunkach rynkowych (takich jak zmienność cen rynkowych) po wygaśnięciu umowy o odbiór. Jednocześnie władze czeskie podkreśliły znaczenie stabilnych i przystępnych cen energii elektrycznej dla konsumentów, które można by osiągnąć za pomocą umowy zakupu energii elektrycznej o długim okresie zapadalności. Czechy stwierdziły ponadto, że długi okres zapadalności umowy zakupu, wykraczający poza 30-letni termin spłaty zwrotnej pomocy finansowej, byłby niezbędny do zapewnienia, aby projekt nie był narażony na zwiększone ryzyko, a cena wykonania zawarta w umowie zakupu pozostała rozsądna i stabilna w perspektywie długoterminowej.
- (229) Po trzecie, władze czeskie wskazały, że rozłożenie wsparcia operacyjnego na cały okres eksploatacji elektrowni jądrowej zapobiega ryzyku uzyskania przez beneficjenta nadzwyczajnych dochodów. Czechy wyjaśniły w szczególności, że mechanizm zapobiegania nadmiernej rekompensacie, wraz z mechanizmem korekty ceny wykonania zawartej w umowie zakupu w regularnych odstępach czasu w celu zapewnienia proporcjonalnego wynagrodzenia, minimalizuje ryzyko nieoczekiwanych zysków. Władze czeskie wspomniały ponadto, że 60-letni okres obowiązywania umowy zakupu ograniczyłby również wszelkie nieoczekiwane zyski, które mogą wystąpić po wygaśnięciu umowy o odbiór w przypadku krótszego okresu zapadalności.
- (230) Po czwarte, Czechy wyjaśniły, że rozłożenie wsparcia na cały okres eksploatacji elektrowni jądrowej minimalizuje konkretny wpływ na ceny i zmniejsza ryzyko niesprawiedliwych międzypokoleniowych transferów gospodarczych. Władze czeskie wskazały w szczególności, że umowy zakupu są ważnym narzędziem służącym do ochrony konsumentów przed zmiennością rozwoju sytuacji rynkowej. Ponadto okres obowiązywania umowy zakupu dotyczącej projektu odpowiadający okresowi eksploatacji elektrowni jądrowej zapewniłby odbiorcom energii większą stabilność dostaw i cen, w przeciwieństwie do umowy o odbiór o krótszym okresie obowiązywania, która narażałaby promotora projektu i odbiorców energii na niepewność dotyczącą cen i dostaw. W przypadku okresu obowiązywania umowy zakupu krótszego niż 60 lat istniałoby zwiększone ryzyko niesprawiedliwych międzypokoleniowych transferów gospodarczych, które mogłoby wynikać z niepewności dotyczącej cen lub dostaw. Czechy wspomniały ponadto, że wsparcie operacyjne przez cały okres eksploatacji elektrowni jądrowej jest powszechne w przypadku wielu projektów związanych z odnawialnymi źródłami energii. Takie podejście pozwala zmniejszyć ryzyko związane z inwestycjami, ponieważ zapewnia inwestorom gwarantowany poziom zwrotu.
- (231) Po piąte, władze czeskie stwierdziły, że długi okres zapadalności umowy zakupu zwiększyłby zaufanie w to, że elektrownia jądrowa będzie działać przez cały okres eksploatacji, a także wspierałoby bezpieczeństwo energetyczne Czech. W szczególności władze czeskie wyjaśniły, że długi okres obowiązywania umowy zakupu będzie sygnałem rynkowym wskazującym na zaangażowanie państwa na rzecz bezpieczeństwa energetycznego opartego na energii niskoemisyjnej w perspektywie długoterminowej. Zaufanie to mogłoby przełożyć się na niższe koszty projektu.

⁽¹¹⁴⁾ Zob. art. 51 ust. 2 ustawy o energii atomowej, dostępny pod adresem: https://sujb.gov.cz/fileadmin/sujb/docs/legislativa/zakony/Act_263_2016_web.pdf.

- (232) Po szóste, Czechy twierdzą, że środki (w tym proponowany okres obowiązywania umowy zakupu) pozwalają na maksymalne możliwe przeniesienie ryzyka na dewelopera projektu i wykonawcę, które te strony są w stanie ponieść. Władze czeskie wspomniały, że w ramach proponowanego pakietu wsparcia na promotorze projektu spoczywa duże ryzyko (związane z opóźnieniami, przekroczeniem kosztów, problemami dotyczącymi łańcucha dostaw, wydajnością elektrowni i przerwami w zasilaniu, a także zmianami, których nie obejmują uzasadnione przesłanki). Zdaniem Czech proponowane środki stanowią proporcjonalną pomoc, ustaloną na minimalnym poziomie, który nie wykracza poza to, co jest konieczne.
- (233) W trakcie formalnego postępowania wyjaśniającego Czechy postanowiły skrócić okres obowiązywania umowy zakupu z 60 do 40 lat (zob. motywy 83–85 powyżej).

4.2.2. Ryzyko nadmiernej rekompensaty

- (234) W odpowiedzi na wątpliwości Komisji dotyczące ryzyka nadmiernej rekompensaty, które podniesiono w decyzji o wszczęciu postępowania, władze czeskie stwierdziły, że proponowany mechanizm zapobiegania nadmiernej rekompensacie jest wystarczający, aby do niej nie dopuścić. Proponowany mechanizm zapobiegania nadmiernej rekompensacie składa się z trzech głównych narzędzi zapewniających silną ochronę, a mianowicie: (i) mechanizmu udziału w zyskach, który zdaniem Czech wykracza poza równoważne przepisy w uprzednio zatwierdzonych projektach jądrowych i jest od nich bardziej rygorystyczny, (ii) procedury przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych, która przyczyni się do wyliczenia ceny wykonania w umowie zakupu⁽¹¹⁵⁾, oraz (iii) oddzielenia od rynków energii poprzez strukturę umowy zakupu, która uniemożliwia przedsiębiorstwu EDU II uzyskanie nadmiernej rekompensaty w wyniku istotnych zmian w długoterminowej cenie energii.
- (235) Jeżeli chodzi o pierwszy środek, władze czeskie wspomniały, że proponowany mechanizm służy do pomiaru wyników projektu w całym okresie jego eksploatacji i zapewnia, aby wszystkie nadplanowe wyniki wchodziły w jego zakres. W szczególności wszystkie zwroty osiągnięte powyżej wynegocjowanego zwrotu przedsiębiorstwa EDU II w początkowym scenariuszu podlegają współczynnikowi podziału wynoszącemu 50 %. Władze czeskie podkreśliły ponadto, że proponowany mechanizm udziału w zyskach zachęca przedsiębiorstwo EDU II do osiągania większych zwrotów i oferuje państwu możliwość otrzymania wpływów w ramach udziału w zyskach w przypadku, gdy projekt osiągnie nadplanowe wyniki.
- (236) Władze czeskie stwierdziły ponadto, że proponowany mechanizm udziału w zyskach opiera się na zatwierdzonym przez Komisję mechanizmie zastosowanym w przypadku elektrowni Hinkley Point C. Władze czeskie uważają jednak, że mechanizm udziału w zyskach w ramach projektu zapewnia większy podział między państwem a operatorem przy niższej stopie zwrotu z kapitału własnego w porównaniu z elektrownią Hinkley Point C. W szczególności mechanizm udziału w zyskach w ramach projektu ma znacznie niższy próg podziału niż w przypadku elektrowni Hinkley Point C⁽¹¹⁶⁾. Ponadto mechanizm udziału w zyskach elektrowni Hinkley Point C uruchamia się tylko wtedy, gdy wewnętrzna stopa zwrotu projektu (WACC) przekracza 11,4 % (WACC wariantu podstawowego w wysokości 9,02 %), podczas gdy mechanizm udziału w zyskach w ramach projektu zostałby uruchomiony przy znacznie niższej wewnętrznej stopie zwrotu z projektu (WACC wariantu podstawowego w wysokości 3,7 %). Mechanizm udziału w zyskach w ramach projektu charakteryzuje się ponadto wyższym początkowym współczynnikiem podziału niż w przypadku Hinkley Point C (50 % w stosunku do 30 %).

Wykres 2

Przedsiębiorstwo EDU II a mechanizmy udziału w zyskach Hinkley Point C [...]

Źródło: Władze czeskie.

- (237) W odniesieniu do drugiego środka władze czeskie twierdzą, że przetarg na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych wprowadza konkurencyjny mechanizm rynkowy do procesu ustalania założeń. Mechanizm ten gwarantuje, że wszelkie potencjalne korzyści ujęte w założeniach długoterminowych będą zmniejszone w wyniku procedury przetargowej. Podobnie, zdaniem Czech, procedura przetargowa na świadczenie

⁽¹¹⁵⁾ Zdaniem Czech miałyby to miejsce w oparciu o założenia zmienione w ramach procedury przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych na zasadach rynkowych, która wprowadza najnowsze poglądy rynkowe do wszelkich wykorzystanych założeń długoterminowych.

⁽¹¹⁶⁾ Czechy twierdzą, że chociaż w przypadku Hinkley Point C zwroty muszą wzrosnąć o 26,7 % powyżej początkowej wewnętrznej stopy zwrotu (9,02 %), zanim nastąpi jakikolwiek podział, mechanizm udziału w zyskach w ramach projektu ma zastosowanie do wszelkich nadmiernych rekompensat powyżej początkowej wewnętrznej stopy zwrotu.

usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych zapewniłaby, aby ewentualna nadmierna rekompensata z tytułu potencjalnych nadmiernych zdarzeń awaryjnych w podstawowych założeniach była ograniczona. Czechy argumentują ponadto, że procedura przetargowa w ramach projektu różni się od procedury wyboru w przypadku Hinkley Point C, w której promotor projektu dysponował większą liczbą narzędzi, aby doprowadzić do nadmiernej rekompensaty⁽¹¹⁷⁾.

- (238) W odniesieniu do trzeciego środka władze czeskie wyjaśniły, że proponowana struktura umowy zakupu eliminuje zależność między promotorem projektu a ekspozycją na ceny rynkowe, a tym samym pozbawia promotora możliwości otrzymania nadmiernej rekompensaty w wyniku zmian rynkowych (strukturalnych lub związanych z cenami). Takie ryzyko może teoretycznie wystąpić po zakończeniu okresu obowiązywania umowy zakupu i zdaniem Czech jest to dodatkowy powód przemawiający za dłuższą, 60-letnią umową zakupu energii elektrycznej, której okres obowiązywania odpowiada okresowi eksploatacji elektrowni jądrowej. Przedsiębiorstwo EDU II, w oparciu o proponowaną strukturę umowy zakupu, może uzyskać nadmierną rekompensatę jedynie w przypadku nadplanowych wyników w zakresie zdolności produkcyjnej.
- (239) Władze czeskie wyjaśniły ponadto, że zdolność promotora projektu do osiągnięcia pewnego ograniczonego wzrostu powyżej docelowej stopy zwrotu z kapitału własnego przynosi zamierzony efekt zachęty i zachęci przedsiębiorstwo EDU II do angażowania się w rynkowe zachowania gospodarcze. Czechy opracowały i wynegocjowały wsparcie dla projektu, aby, z jednej strony, przenieść maksymalne możliwe do poniesienia ryzyko na przedsiębiorstwo EDU II, a z drugiej strony utrzymać zachęty do właściwego zachowania gospodarczego przedsiębiorstw EDU II i ČEZ. Zachęty zawarte w proponowanej strukturze umożliwiają przedsiębiorstwu EDU II skuteczne zarządzanie ryzykiem, wprowadzenie innowacji, zabezpieczenie wydajności i realizację projektu na ustalonych warunkach. Czechy twierdzą ponadto, że dodatkowe mechanizmy zapobiegania nadmiernej rekompensacie, które mają na celu ograniczenie potencjalnych korzyści, zwiększyłyby pozycję ryzyka netto przedsiębiorstwa EDU II, a zatem mogłyby nie być dostosowane do obecnej pozycji minimalnej pomocy. Władze czeskie wspomniały w szczególności, że proponowany mechanizm udziału w zyskach chroni przed nadmierną rekompensatą poprzez zmniejszenie potencjału uzyskania korzyści, co znajduje odzwierciedlenie w obecnej stopie zwrotu z kapitału własnego i cenie wykonania zawartej w umowie zakupu, które Czechy uzgodniły z promotorem projektu. Wszelkie dodatkowe środki mające na celu dalsze zmniejszenie potencjalnych korzyści mogą skutkować wyższym narażeniem promotora projektu na ryzyko, a w rezultacie prawdopodobnie wyższą stopą zwrotu z kapitału własnego i ceną wykonania zawartą w umowie zakupu.
- (240) W trakcie formalnego postępowania wyjaśniającego Czechy zmieniły zawarty w umowie zakupu wzór obliczenia wynagrodzenia przedsiębiorstwa ČEZ (zob. motywy 83–106 powyżej), aby odzwierciedlić ryzyko rynkowe, a także zaktualizowały mechanizm udziału w zyskach (zob. motywy 161–169 powyżej), aby nie dopuścić do nadmiernej rekompensaty.

4.2.3. Stopa zwrotu z kapitału własnego obliczona na minimalnym wymaganym poziomie

- (241) Władze czeskie wyjaśniły, że proponowany zakres dla stopy zwrotu z kapitału własnego oceniono z uwzględnieniem ryzyka, na jakie narażone jest przedsiębiorstwo EDU II w porównaniu z innymi dużymi projektami dotyczącymi infrastruktury energetycznej. W szczególności ryzyko związane z projektem oceniono w sześciu kategoriach: rozwoju, budowy, eksploatacji, przychodów, finansowania i regulacji. Projekty porównywalne dzielą się na trzy sekcje: (i) projekty dotyczące wytwarzania energii jądrowej (EDU II, HPC i Paks II), (ii) duże komercyjne projekty infrastrukturalne (projekty dotyczące elektrowni konwencjonalnych i morskiej energii wiatrowej) oraz (iii) czeskie regulacyjne mechanizmy kontroli cen. W jakościowej ocenie ryzyka przeprowadzonej przez Czechy stwierdzono, że projekty dotyczące wytwarzania energii jądrowej uznaje się za projekty „wysokiego” ryzyka, natomiast pozostałym kategoriom przypisuje się ryzyko „średnie” i „niskie”. W poniższej tabeli podsumowano analizę porównawczą ryzyka obejmującą wszystkie czynniki ryzyka i projekty porównywalne rozpatrywane w sześciu kategoriach ryzyka.

⁽¹¹⁷⁾ Władze czeskie argumentowały w szczególności, że w sprawie Hinkley Point C promotor projektu był również dostawcą technologii dostarczającym znaczną część sprzętu i usług inżynierskich, które zapewniono w ramach ponad 180 bezpośrednich umów. Biorąc pod uwagę fakt, że deweloper projektu pełni również istotną rolę w łańcuchu dostaw technologii, Czechy twierdzą, że ma on większą kontrolę i zdolność do wywoływania nadmiernej rekompensaty w stosunku do podstawowych założeń i kosztów transferowych.

Tabela 4

Skrócona ocena ryzyka obejmująca wszystkie czynniki ryzyka i projekty porównywalne

Project	Development	Construction	Operational	Revenue	Financing	Regulatory	Overall
EDU II	High	High	High	Medium (40-year PPA)	Medium	Medium	High
				Low (60-year PPA)			
HPC	High	High	High	Low	High	Medium	High
Paks II	High	High	High	Medium	Medium	Medium	High
Conventional power plant projects (IPPs)	Medium	Medium	Low	High	Medium	Low	Medium

Project	Development	Construction	Operational	Revenue	Financing	Regulatory	Overall
Offshore wind	Medium	Medium	Low	Low	Low	Low	Low
Czech regulated distribution	Low	Low	Low	Low	Low	Medium	Low

Źródło: Władze czeskie.

- (242) Według Czech typowe zwroty z tych projektów porównywalnych wydają się odpowiadać podstawowemu ryzyku. W przypadku projektów związanych z wytwarzaniem energii jądrowej zwroty wahają się między 9–12,5 % (w przypadku Hinkley Point C, 11–11,5 % (z dźwignią finansową), 9,02 % (bez dźwigni finansowej), a w przypadku Paks II – 10,9–12,5 %. W przypadku projektów dotyczących zwykłych elektrowni lewarowane zwroty wynoszą 10–11 %, natomiast w przypadku projektów dotyczących morskiej energii wiatrowej – 7–9 %. Ponadto w przypadku czeskiej regulowanej dystrybucji energii elektrycznej i gazu zwroty wynoszą 7,76–7,94 %.
- (243) Władze czeskie wyjaśniły ponadto, że do obliczenia wymaganego zakresu stopy zwrotu z kapitału własnego dla przedsiębiorstwa EDU II wykorzystano szczegółową analizę opartą na zmiennych rynkowych. Analiza ta wykazała, że stopa zwrotu z kapitału własnego zawiera się w przedziale [...]–[...] %, co jest zgodne z jakościową porównawczą oceną ryzyka i zwrotami z porównywanych projektów. W szczególności do oszacowania parametrów kapitałowego modelu wyceny aktywów, w tym stopy zwrotu wolnej od ryzyka, premii z tytułu ryzyka cen akcji i wartości beta, wykorzystano zmienne rynkowe z czeskiego i europejskiego rynku finansowego. Należy ponadto uwzględnić premię z tytułu energii jądrowej w porównaniu z konwencjonalnymi źródłami energii lub sieciami regulowanymi ze względu na zwiększone ryzyko związane z projektami jądrowymi. Zdaniem Czech wynika to z faktu, że projekty jądrowe wiążą się z poważnym ryzykiem budowlanym i eksploatacyjnym, a historia i praktyczne trudności w realizacji projektów jądrowych w terminie i w granicach ustalonego budżetu to potwierdzają. Czechy twierdzą, że biorąc pod uwagę ochronę, którą zapewnia projekt, premia w wysokości 3–3,5 % jest odpowiednia i uwzględniono ją w obliczeniach oddolnych kapitałowego modelu wyceny aktywów.
- (244) Władze czeskie wspomniały ponadto, że proponowane mechanizmy wsparcia mają na celu przeniesienie maksymalnego ryzyka na przedsiębiorstwo EDU II, a jednocześnie są wystarczające, aby zaradzić głównym niedoskonałościom rynku.
- (245) W trakcie formalnego postępowania wyjaśniającego Czechy zaproponowały zaktualizowaną stopę zwrotu z kapitału własnego, jak opisano w sekcji 3 (zob. motywy 84–99 powyżej).

4.3. Stanowisko Czech co do wyboru ČEZ

- (246) W odpowiedzi na decyzję o wszczęciu postępowania władze czeskie wyjaśniły, że rozważono alternatywne rozwiązania dotyczące roli promotora projektu i wybrano przedsiębiorstwo ČEZ jako preferowaną opcję (motywy 147–148). Przed wyborem przedsiębiorstwa ČEZ na promotora projektu przeprowadzono szczegółowe analizy trzech rozważanych wariantów: (i) konsorcjum inwestorów prywatnych, (ii) wariantu, w którym operatorem i właścicielem większości projektu byłoby państwo czeskie oraz (iii) wariantu, w którym przedsiębiorstwo ČEZ byłoby promotorem projektu (zob. motyw 51 powyżej). Czechy wybrały wariant trzeci.
- (247) Władze czeskie wyjaśniły ponadto, że wybór ČEZ jako promotora projektu jest najwłaściwszy z uwagi na jego zdolność i motywację do realizacji projektu, jak również na względy bezpieczeństwa dostaw energii, interesy bezpieczeństwa narodowego i neutralność technologiczną. W szczególności:
- przedsiębiorstwo ČEZ jako promotor projektu jest wyjątkowo odpowiednie do jego realizacji dzięki rozległemu doświadczeniu na rynku, na którym jest postrzegane jako wiarygodny deweloper i operator elektrowni jądrowych w Europie oraz istniejący wytwórca energii w Czechach. Grupa ČEZ jest ponadto jednym z dziesięciu największych przedsiębiorstw energetycznych w Europie, zarówno pod względem mocy zainstalowanej, jak i liczby odbiorców. Przedsiębiorstwo ČEZ zapewni ponadto inwestycje kapitałowe w EDU II w wysokości do 1,95 mld EUR, co stworzy silną zachętę dla ČEZ do skutecznej realizacji projektu,
 - biorąc pod uwagę cele Czech w zakresie neutralności pod względem emisji dwutlenku węgla do 2050 r., kwestie dotyczące bezpieczeństwa dostaw odegrały ważną rolę w wyborze modelu inwestycyjnego dla projektu. Przedsiębiorstwo ČEZ jest w pełni zaangażowane w realizację projektu w ramach czasowych, które chronią bezpieczeństwo dostaw w Czechach, i jak dotąd podjęło wszelkie niezbędne działania w tym kierunku (np. nabyło prawa własności terenu, uzyskało niezbędne pozwolenia na budowę i zgody przestrzenne),
 - ČEZ, jako przedsiębiorstwo notowane na giełdzie i w większości należące do państwa czeskiego, a także kluczowy podmiot działający na czeskim rynku energii, zapewnia ochronę interesów bezpieczeństwa narodowego Czech, zwłaszcza w środowisku, w którym gospodarka Czech jest w dużej mierze narażona na zewnętrzne zagrożenia dla dostaw zasobów energetycznych,
 - ponadto, chociaż przedsiębiorstwo ČEZ wybrano na promotora projektu, dostawca technologii jądrowej zostanie wyłoniony w drodze przetargu konkurencyjnego. Dostawca usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych będzie odpowiedzialny za budowę i rozruch projektu. W związku z tym będzie on ponosił znaczną odpowiedzialność za zapewnienie skutecznej realizacji projektu.
- (248) Władze czeskie wyjaśniły ponadto, że wybór przedsiębiorstwa ČEZ zapewnia znaczną efektywność, pozwala uniknąć dodatkowych kosztów i nie wymaga rozwoju projektu na oddzielnym terenie. W związku z tym wybór wiąże się z istotną korzyścią w zakresie terminów realizacji projektu, której nie można było osiągnąć w przypadku przyjęcia innych rozwiązań.
- (249) Władze czeskie wyjaśniły ponadto wszystkie dotychczasowe prace przygotowawcze wykonane przez przedsiębiorstwo ČEZ. Grupa ČEZ jest właścicielem proponowanego terenu, na którym ma powstać elektrownia jądrowa (EDU II). Proces nabywania gruntów niezbędnych na potrzeby placu budowy rozpoczął się w kwietniu 2008 r. i zakończył się w 2021 r. (motyw 77). Przedsiębiorstwo ČEZ przeprowadziło ponadto studia wykonalności, które miały na celu skrócenie czasu i ograniczenie kosztów dla Czech związanych z rozwojem projektu.
- (250) Na początku 2021 r. przedsiębiorstwo ČEZ uzyskało ponadto wszystkie kluczowe pozwolenia i zgody niezbędne, aby realizacja projektu postępowała zgodnie z jego planem (takie jak zezwolenie dotyczące lokalizacji instalacji jądrowej i OOS [motywy 78–79]). Na zezwolenie na lokalizację obiektu jądrowego zazwyczaj czeka się od 6 do 7 lat, a na OOS – od 3 do 5 lat.

- (251) Władze czeskie wyjaśniły ponadto, że przedsiębiorstwo ČEZ jako właściciel i operator elektrowni jądrowej posiada dogłębną wiedzę i rozumienie wymogów regulacyjnych, w tym wymogów koncesyjnych dotyczących nowej elektrowni jądrowej, a także przepisów obowiązujących w Czechach (motyw (149)). Przedsiębiorstwa ČEZ i EDU II należą ponadto do wielu organizacji międzynarodowych, w tym Światowego Stowarzyszenia Eksploatatorów Elektrowni Jądrowych („WANO”) ⁽¹¹⁸⁾, Europejskich Zharmonizowanych Wymagań dla Nowych Elektrowni Jądrowych („EUR”) ⁽¹¹⁹⁾, Instytutu Badań nad Energią Elektryczną („EPRI”) ⁽¹²⁰⁾, Światowego Stowarzyszenia Jądrowego ⁽¹²¹⁾ („WNA”) i Sojuszu na rzecz Wytwarzania Energii Jądrowej w Reaktorach II i III Generacji („NUGENIA”) ⁽¹²²⁾, i w związku z tym mają dostęp do norm i procesów, które są uznawane i wspierane przez organy regulacji na całym świecie, aby promować ciągle doskonalenie.
- (252) Władze czeskie podkreśliły ponadto kluczową rolę projektu dla bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w Czechach w przyszłości, zwłaszcza w świetle likwidacji elektrowni węglowych. Władze czeskie wyjaśniły w szczególności, że krótszy okres rozwoju projektu przyczyni się do wyeliminowania przewidywanej luki w zdolnościach wytwórczych ⁽¹²³⁾. Rozwój innego projektu w innej lokalizacji i o znacząco dłuższym horyzoncie czasowym nie zaspokoiłby pilnych potrzeb systemu w zakresie bezpieczeństwa dostaw.
- (253) Czechy wyjaśniły ponadto na potrzeby argumentacji, że gdyby jakikolwiek alternatywny promotor projektu miał pozyskać potencjalnie odpowiedni teren dla elektrowni jądrowej na terytorium Czech, doprowadziłoby to do znacznych opóźnień w realizacji projektu w porównaniu z przedsiębiorstwem ČEZ. W szczególności w tym alternatywnym scenariuszu władze czeskie szacują opóźnienia sięgające 14 lat (w porównaniu z projektem), bez zapewnienia, że proces charakteryzowania terenu lub poszczególne etapy planowania, które zakończyły się sukcesem w przypadku przedsiębiorstwa EDU II, nie napotkają żadnych problemów, co zwiększa ryzyko i koszty związane z realizacją projektu. W każdym razie władze czeskie twierdzą, że w Europie nie ma operatorów z doświadczeniem w energetyce jądrowej, działających w sposób neutralny pod względem technologicznym, którzy rozwijają elektrownie jądrowe poza granicami swojego kraju.
- (254) Gdyby opracowaniem projektu zajęłby się inny promotor projektu niż przedsiębiorstwo ČEZ, Czechy szacują, że poniesiono by dodatkowe koszty w wysokości co najmniej około [200–700] mln EUR, które należałoby sfinansować. Wspomniane koszty to głównie wartość terenu pod budowę elektrowni jądrowej, studia wykonalności, koncesje, które przedsiębiorstwo ČEZ już uzyskało, oraz działania rozwojowe, które przedsiębiorstwo ČEZ już przeprowadziło, a także synergia z istniejącą elektrownią atomową w Dukovanach.
- (255) Władze czeskie wspomniały ponadto, że wybór przedsiębiorstwa ČEZ na promotora projektu był zgodny z wcześniejszymi ocenionymi przez Komisję sprawami dotyczącymi energii jądrowej, w których nie przeprowadzono otwartych procedur konkursowych w przypadku wyboru promotorów projektów ze względu na specyfikę tych projektów ⁽¹²⁴⁾.
- (256) W kolejnych informacjach przekazanych 16 marca 2023 r. Czechy wskazały na osiągnięcia przedsiębiorstwa ČEZ w zakresie realizacji i eksploatacji elektrowni jądrowych. W przeszłości przedsiębiorstwo ČEZ opracowało i wybudowało dwa bloki o mocy zainstalowanej wynoszącej 1 125 MW w Temelinie (w Czechach), które zostały uruchomiono w latach 2000 i 2002, a także pierwszą elektrownię jądrową w Dukovanach, której moc zainstalowana wynosi obecnie 2 040 MW. Bloki te uruchomiono w latach 1985–1987, a Czechy podkreślają, że WANO uważa, iż bloki te należą do 20 % najlepiej zarządzanych elektrowni.

⁽¹¹⁸⁾ <https://www.wano.info/>

⁽¹¹⁹⁾ <https://www.europeanutilityrequirements.eu/fr>.

⁽¹²⁰⁾ <https://www.epri.com/>

⁽¹²¹⁾ <https://www.world-nuclear.org/>

⁽¹²²⁾ <https://snetp.eu/nugenia/>

⁽¹²³⁾ Symulacje czeskiego operatora systemu przesyłowego dotyczące śródkresowych prognoz wystarczalności w trzech scenariuszach (tj. (i) scenariuszu progresywnym, w ramach którego planuje się zaprzestanie produkcji energii elektrycznej z węgla do 2033 r., (ii) scenariuszu konserwatywnym, w ramach którego planuje się zaprzestanie produkcji energii elektrycznej z węgla w 2038 r., oraz (iii) scenariuszu odniesienia, w ramach którego planuje się zaprzestanie produkcji energii elektrycznej z węgla w 2040 r.), pokazując, jak ważne jest terminowy rozruch nowego źródła energii jądrowej, aby zapewnić Czechom bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej i samowystarczalność.

⁽¹²⁴⁾ Władze czeskie wskazały na przykład, że przedsiębiorstwu EDF zlecono realizację elektrowni Hinkley Point C w następstwie konsultacji dotyczących wyrażenia zainteresowania, do których zgłosiło się jedynie przedsiębiorstwo EDF, podczas gdy przedsiębiorstwu MVM Paks II zlecono realizację elektrowni Paks II bez przeprowadzenia otwartej procedury konkursowej, ponieważ na rynku w tamtym czasie nie działały żadne inne podmioty, które mogłyby stanowić wiarygodną alternatywę.

- (257) Ponadto, oprócz kwestii bezpieczeństwa dostaw i bezpieczeństwa narodowego, Czechy podkreślają perspektywę bezpieczeństwa finansowego, ponieważ przedsiębiorstwo ČEZ korzysta z wysokiego ratingu kredytowego rządu ⁽¹²⁵⁾.
- (258) Czechy wskazały ponadto, że przetarg na wybór promotora projektu, który mógłby potencjalnie wyłonić podmiot inny niż przedsiębiorstwo ČEZ, wiązałby się ze znacznymi trudnościami. Zasadniczo Czechy utrzymują, że w tym przypadku konkurencja na tym poziomie projektu nie przyniosłaby żadnych rezultatów pozwalających wyłonić najbardziej efektywnego operatora. Powołując się na powody opisane powyżej, Czechy są zdania, że zorganizowanie przetargu lub zwrócenie się do innych stron o zainteresowanie nie przyniosłoby żadnych korzyści wynikających z konkurencji, a zatem wady tego procesu, w szczególności poniesione dodatkowe koszty i koszty, a także kwestie bezpieczeństwa związane z jakimkolwiek innym potencjalnym kandydatem, nie zostałyby zrównoważone. Czechy twierdzą również, że na żadnym etapie planowania projektu żadna osoba trzecia nie złożyła skargi ani sprzeciwu wobec wyznaczenia przedsiębiorstwa ČEZ na promotora projektu, z uwzględnieniem odpowiedzi stron trzecich na decyzję o wszczęciu postępowania.

4.4. Stanowisko Czech co do wpływu projektu na wymianę handlową i konkurencję

4.4.1. Możliwość manipulowania cenami i ograniczanie zdolności produkcyjnych przez ČEZ

- (259) W odpowiedzi na wątpliwości Komisji wyrażone w decyzji o wszczęciu postępowania w związku z ewentualnym wstrzymaniem sprzedaży zdolności wytwórczych przez przedsiębiorstwo ČEZ władze czeskie wyjaśniły, że grupa ČEZ nie będzie miała ani zachęt gospodarczych, ani możliwości zawyżania cen hurtowych poprzez ograniczenie produkcji przedsiębiorstwa EDU II.
- (260) Po pierwsze, władze czeskie twierdzą, że wynika to z faktu, że struktura zarządzania projektem przewiduje niezależność przedsiębiorstwa EDU II od grupy ČEZ; w ten sposób skutecznie ogranicza się zdolność grupy ČEZ do nieuzasadnionej ingerencji w bieżącą działalność elektrowni jądrowej.
- (261) Po drugie, zgodnie ze sprawozdaniem Oxera ⁽¹²⁶⁾, „rozruch EDU II ma niewielki, ale zauważalny wpływ na cenę energii elektrycznej w Czechach”. Z prognoz zawartych w niniejszym sprawozdaniu wynika, że rozruch EDU II spowodowałoby obniżenie cen energii elektrycznej w Czechach o około 2 EUR/MWh w latach 2040–2050 (motyw 170). W związku z tym władze czeskie szacują, że gdyby całkowicie wyłączono EDU II na rok, spowodowałoby to utratę dochodów w wysokości około 450 mln EUR dla EDU II ⁽¹²⁷⁾, podczas gdy dodatkowe dochody przedsiębiorstwa ČEZ ze sprzedaży niezabezpieczonej części produkcji w następnym roku ⁽¹²⁸⁾ wyniosłyby jedynie około 17 mln EUR, przez co grupa ČEZ poniosłaby znaczną stratę finansową.

⁽¹²⁵⁾ Odniesienie do odpowiedzi przekazanych przez Czechy 16 marca 2023 r., odpowiedź na pytanie 20.

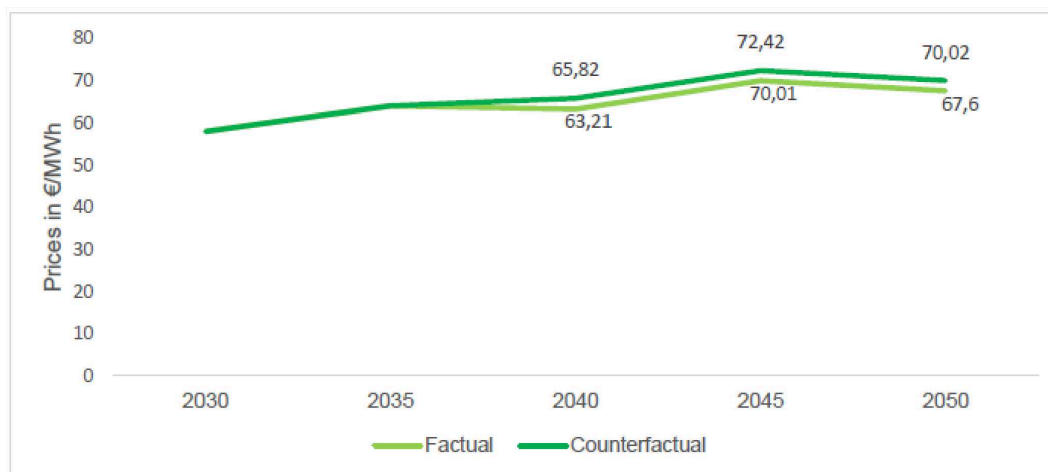
⁽¹²⁶⁾ Oxera Consulting LLP, 2021 r., Wpływ elektrowni w Dukovanech na środkowoeuropejski rynek energii elektrycznej („sprawozdanie Oxera”).

⁽¹²⁷⁾ Obliczono na podstawie rocznej produkcji energii elektrycznej wynoszącej 9 TWh, pomnożonej przez 50 EUR/MWh.

⁽¹²⁸⁾ Obliczono na podstawie 21 % rocznej produkcji energii elektrycznej wynoszącej 40 TWh, pomnożonej przez 2 EUR/MWh i podwyższonej do cen realnych z 2020 r.

Wykres 3

Różnica w hurtowych cenach energii elektrycznej w Czechach między scenariuszem faktycznym a scenariuszami kontrfaktycznymi (2030–2050)

Note: Projections taken from the Oxera model baseline (factual and counterfactual) scenarios. (In the factual scenario, the planned support measures for the construction and operation of Dukovany II are implemented, while in the counterfactual scenario, the planned measures are not implemented.)

Source: Oxera report

- (262) Po trzecie, władze czeskie wyjaśniły, że chociaż pewne niewielkie zmniejszenie produkcji może być teoretycznie możliwe w przypadku przedsiębiorstwa EDU II⁽¹²⁹⁾, taka zmiana prawdopodobnie nie doprowadzi do jakichkolwiek znaczących zmian cen energii elektrycznej, biorąc pod uwagę stopień wzajemnego powiązania rynków energii w Europie. Konkretnie, Austria, Niemcy, Polska i Słowacja są bezpośrednimi sąsiadami Czech i mają wzajemnie połączone rynki energii elektrycznej. Czechy twierdzą, że projekt nie będzie miał wpływu na ustalanie cen w Czechach w latach 2030–2050 lub jego wpływ będzie bardzo ograniczony. Czechy szacują, że w rzeczywistości cenę rynkową energii elektrycznej dla połączonego regionu ustala się na podstawie cen energii elektrycznej wytwarzanej poza Czechami (do 98 % godzin od zagranicznych producentów). Energię w Czechach wytwarzano by z gazu ziemnego i lignitu, przy coraz większej liczbie odnawialnych źródeł energii. Technologie zlokalizowane w Czechach będą dyktowałyby ceny tylko dla niewielkiej liczby godzin.
- (263) Władze czeskie twierdzą ponadto, że gdyby spółka celowa poleciła przedsiębiorstwu EDU II ograniczenie produkcji – nawet z uzasadnionych powodów, takich jak bilansowanie systemów – miałyby to negatywny wpływ na przedsiębiorstwo ČEZ, ponieważ takie ograniczenie doprowadziłoby do zmniejszenia przepływów pieniężnych dla przedsiębiorstwa ČEZ. W każdym razie Czechy twierdzą, że elektrownie jądrowe po rozpoczęciu eksploatacji mają niskie koszty krańcowe eksploatacji i nie są dobrze przygotowane do regulowania wielkości produkcji w dużym stopniu.
- (264) Po czwarte, władze czeskie wyjaśniły, że racjonalnym pod względem gospodarczym sposobem postępowania zarówno dla przedsiębiorstwa EDU II, jak i grupy ČEZ jest to, aby zawsze produkować maksymalną możliwą ilość energii w elektrowni jądrowej, ponieważ przedsiębiorstwo EDU II będzie uzyskiwać dochody tylko za dostarczoną energię elektryczną⁽¹³⁰⁾. Władze czeskie odniosły się do sprawozdania przedsiębiorstwa Oxera, w którym stwierdza się, że „każde zmniejszenie produkcji EDU II będzie oznaczać utratę przepływów pieniężnych i potencjalne problemy finansowe dla przedsiębiorstwa EDU II, biorąc pod uwagę niski margines elastyczności dla rentowności, w ramach którego projekt działa po obecnie proponowanej, wynikającej z umowy zakupu energii elektrycznej cenie, która wynosi 50 EUR/MWh”⁽¹³¹⁾. Władze czeskie wyjaśniły ponadto, że marża operacyjna przedsiębiorstwa EDU II wynosi średnio [40–50] %, a spada do 6 % po uwzględnieniu kosztów i spłaty zwrotnej pomocy finansowej. Zmniejszenie współczynnika obciążenia z przewidywanego poziomu [75–100] % do poziomu poniżej [70–90] % wyeliminowałoby środki pieniężne dostępne na obsługę długu i potencjalnie spowodowałoby, że przedsiębiorstwo EDU II nie będzie w stanie obsługiwać zwrotnej pomocy finansowej. Zmniejszenie poniżej [40–60] % doprowadziłoby do tego, że przepływy pieniężne nie wystarczyłyby do pokrycia kosztów operacyjnych.

⁽¹²⁹⁾ Wybrana technologia usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych określałaby konkretny stopień regulacji elektrowni jądrowej.

⁽¹³⁰⁾ Władze czeskie wyjaśniły natomiast, że produkcja poniżej dolnej granicy (tj. 84 %), czyli kwoty, przy której przepływy środków pieniężnych obsługujące dług są niewystarczające, nie byłaby racjonalna pod względem gospodarczym dla przedsiębiorstwa EDU II.

⁽¹³¹⁾ Zob. sprawozdanie Oxera.

- (265) W odniesieniu do wątpliwości Komisji dotyczących potencjalnego manipulowania cenami przez przedsiębiorstwo ČEZ, wyrażonych w decyzji o wszczęciu postępowania, władze czeskie wyjaśniły, że udział przedsiębiorstwa ČEZ w rynku czeskim i w rynkach sąsiadujących wzrośnie jedynie nieznacznie w wyniku zainstalowanej dyspozycyjnej mocy wytwórczej EDU II i będzie miał ograniczony wpływ na władzę rynkową przedsiębiorstwa ČEZ. Władze czeskie wyjaśniły ponadto, że zwiększenie udziału w rynku dzięki inwestycjom w energię jądrową w ramach projektu zrównoważy zmniejszenie udziału w rynku w wyniku mniejszych inwestycji w elektrownie węglowe i planowanej likwidacji istniejącej elektrowni jądrowej. W każdym razie Czechy twierdzą, że spółka celowa jest specjalnie dostosowana do tego, aby zapobiec możliwym zakłóceniom konkurencji.
- (266) Czechy kwestionują również fakt, że rynek właściwy obejmowałby wyłącznie Czechy. Ze względu na trwające wdrażanie mechanizmów łączenia rynków oraz cel, jakim jest dekarbonizacja Europy z pomocą OZE, Czechy utrzymują, że oczekuje się wzrostu międzysystemowych połączeń elektroenergetycznych w państwach członkowskich⁽¹³²⁾. Należy również rozważyć możliwość przyszłych przeglądów obszarów rynkowych oraz możliwość transgranicznego połączenia obszarów rynkowych. W związku z tym Czechy stwierdzają, że rynek właściwy obejmuje nie tylko Czechy, co wpływa na udział przedsiębiorstwa ČEZ w rynku w następujący sposób:
- (267) W szczególności władze czeskie twierdzą, że zdolności wytwórcze, które EDU II będzie generować, nie wpłyną znacząco na władzę rynkową grupy ČEZ w Czechach⁽¹³³⁾. W szczególności szacują, że dyspozycyjna moc wytwórcza EDU II osiągnie jedynie 4 % udziału w rynku czeskim i około 0,8 % we właściwym dla projektu rynku geograficznym w 2040 r.⁽¹³⁴⁾ Według Czech prognozowany udział grupy ČEZ w rynku znacznie zmniejszy się w latach 2030–2050. Jeżeli jednak EDU II zostanie uruchomiona, udział grupy w rynku wzrośnie jedynie o 4,08 %/0,76 % (w 2040 r.) oraz 6,97 %/0,76 % (w 2050 r.), odpowiednio w Czechach i na właściwym rynku geograficznym. Oczekuje się, że taki wzrost udziału w rynku grupy w oparciu o moc produkcyjną EDU II nie będzie miał istotnego wpływu na władzę rynkową grupy w Czechach lub na rynkach sąsiadujących.

Tabela 5

Udział przedsiębiorstwa ČEZ w rynku pod względem zainstalowanej dyspozycyjnej mocy wytwórczej (2020–50), scenariusz faktyczny

Year	Market shares in Czech Republic	Increase in market shares in Czech Republic due to Dukovany II	Market shares in Czech Republic incl. import capacities	Market shares in Czech Republic and four neighbours incl. import capacities	Increase in market shares in Czech Republic and four neighbours due to Dukovany II
2020	80,20%	-	60,29%	6,50%	-
2030	70,37%	-	50,64%	5,89%	-
2035	70,82%	-	49,25%	5,67%	-
2040	71,43%	4,08%	45,06%	5,38%	0,76%
2045	70,40%	5,37%	42,92%	4,86%	0,77%
2050	44,17%	6,97%	28,40%	3,46%	0,77%

Note: Dispatchable capacity includes all thermal, nuclear, and pumped storage hydro plants. Data for 2020 were provided by ČEPS. Market shares 2030–50 is based on the Oxera model, which takes the ČEPS and TYNDP 2020 data as a basis. Projections taken from the Oxera model baseline (factual) scenario.

Source: Oxera report

⁽¹³²⁾ Zob. motyw 13 i przypis 6.

⁽¹³³⁾ W rękach grupy ČEZ znajduje się 61 % czeskich aktywów wytwórczych, 35 % dostawców i 53 % wydobycia lignitu według stanu na grudzień 2023 r. Zob. Grupa ČEZ, Czysta energia jutra, Historia inwestycji, grudzień 2023 r. <https://www.cez.cz/webpublic/file/edee/ospol/fileexport/investors/investment-stories2022>.

⁽¹³⁴⁾ Właściwym rynkiem geograficznym dla projektu są Czechy i sąsiednie państwa z wzajemnie połączonymi rynkami energii elektrycznej (tj. Austria, Niemcy, Polska i Słowacja).

Tabela 6

Czeskie szacunki dotyczące przyszłego udziału przedsiębiorstwa ČEZ w rynku pod względem wytwarzania

Year	CEZ market shares in Czech Republic incl. net imports	Dukovany II market shares in Czech Republic incl. net imports	CEZ market shares in Czech Republic and four neighbours	Dukovany II market shares in Czech Republic and four neighbours
2019	70,48%	-	7,32%	-
2020	64,29%	-	6,94%	-
2030	73,02%	-	5,29%	-
2035	71,24%	-	4,92%	-
2040	45,15%	12,83%	2,89%	0,82%
2045	42,61%	12,40%	2,76%	0,80%
2050	18,98%	10,27%	1,40%	0,76%

Note: Projections taken from the Oxera model baseline (factual) scenario.

Source: ČEPS, ENTSO-E Transparency platform, CEZ, APG, SMARD Strommarktdaten, Oxera model.

- (268) Władze czeskie argumentowały ponadto, że głównym celem strategicznym grupy ČEZ jest skuteczne zarządzanie elektrowniami jądrowymi, a także wydobywaniem lignitu i elektrowniami węglowymi. Planuje się jednak stopniowe wycofywanie elektrowni węglowych (które odpowiadały za 45 % mocy zainstalowanej w GW i 39 % całkowitej wytworzonej energii elektrycznej w TWh w 2019 r.) zgodnie z unijnymi wymogami w zakresie obniżenia emisyjności. Przedsiębiorstwo ČEZ zobowiązało się do osiągnięcia neutralności pod względem emisji dwutlenku węgla do 2050 r. i planuje zmniejszenie mocy produkcyjnej elektrowni węglowych o prawie połowę do 3 GW do 2025 r. i do 2 GW do 2030 r. W Czechach węgiel odpowiada obecnie za około połowę produkcji energii elektrycznej i zostanie częściowo zastąpiony energią jądrową oraz, w mniejszym stopniu, odnawialnymi źródłami energii ⁽¹³⁵⁾.

Tabela 7

Udział poszczególnych paliw w produkcji energii elektrycznej brutto w Czechach

	2016	2040 target level according to the State Energy Policy
Coal and other solid non-renewable fuels	50%	11-21%
Nuclear energy	29%	46-58%
Natural gas	8%	5-15%
Renewable and secondary energy sources	13%	18-25%
Total	100%	100%

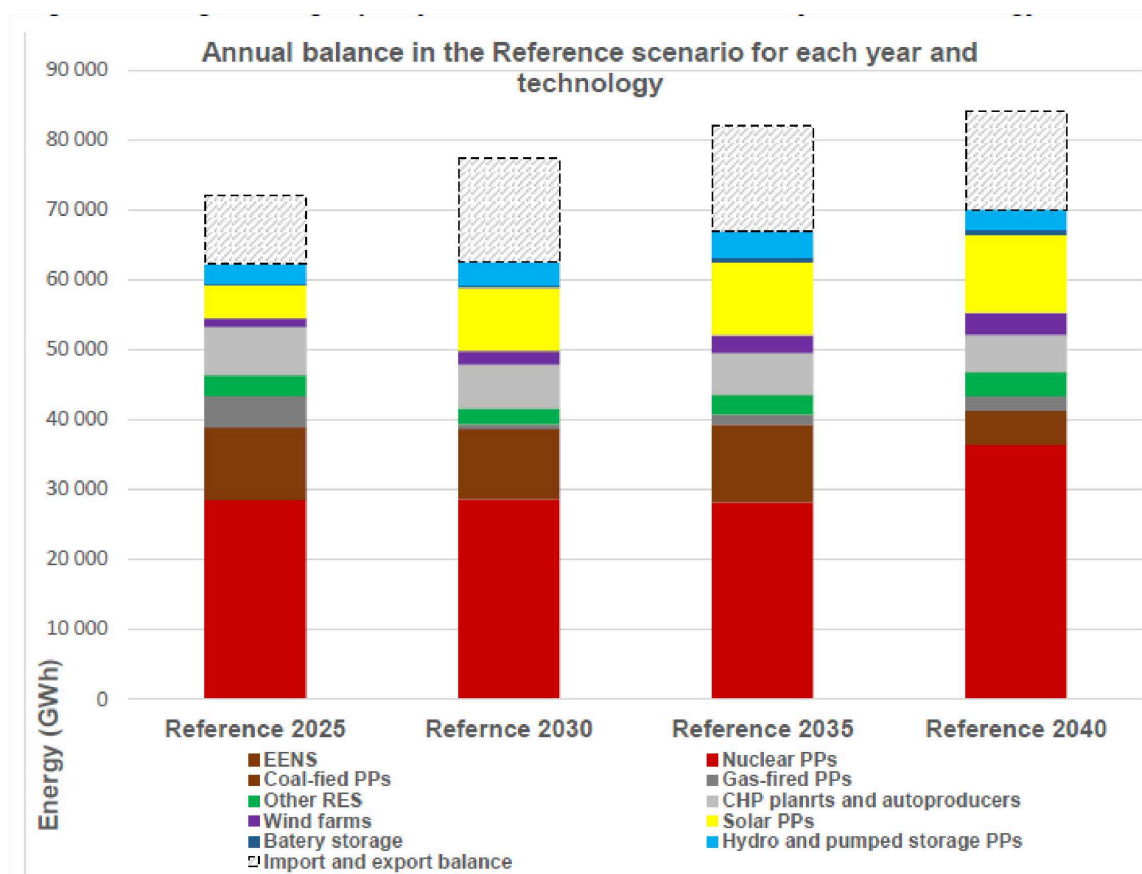
Source: Czech Republic (2019), 'National Energy and Climate Plan of the Czech Republic', November.

⁽¹³⁵⁾ Władze czeskie wyjaśniły, że chociaż Czechy dążą do wprowadzania odnawialnych źródeł energii, kraj ten ma ograniczony potencjał w zakresie dalszego rozwoju wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych na większą skalę ze względu na jego cechy geograficzne, geologiczne i klimatyczne, a także wysokie koszty dostępnych technologii.

- (269) W wyniku osiągnięcia celów redukcji emisji gazów cieplarnianych Czechy zaniechają wytwarzania znacznej części energii elektrycznej z węgla. Aby wypełnić tę lukę, konieczne będą nowe inwestycje w zdolność produkcyjną opartą na energetyce jądrowej, odnawialnych źródłach energii oraz gazie ziemnym⁽¹³⁶⁾. Oczekuje się, że w 2037 r. zakończy się proces stopniowego wycofywania produkcji energii elektrycznej z lignitu i węgla kamiennego, co oznacza zmniejszenie mocy produkcyjnej o około 6,5 GW⁽¹³⁷⁾.
- (270) Władze czeskie wyjaśniły, że przedsiębiorstwo EDU II odgrywa istotną rolę w osiąganiu celów rządu czeskiego w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych, przyczyniając się jednocześnie do niezbędnego bezpieczeństwa dostaw w Czechach. Nowe bloki elektrowni jądrowej mają zastąpić część obecnej mocy wytwórczej z lignitu i węgla kamiennego, a także jednostki jądrowe, które mają zostać wycofane z eksploatacji w Dukovanach w latach 2045–2047⁽¹³⁸⁾. Czechy twierdzą również, że projekt nie zastąpi inwestycji w produkcję lądowej energii wiatrowej. W latach 2030–2050 moc zainstalowana energii wiatrowej byłaby taka sama w scenariuszach z projektem i bez niego, chociaż gdyby zrealizowano projekt, instalacja farm wiatrowych nastąpiłaby nieco później.

Wykres 4

Moc wytwórcza netto w scenariuszu odniesienia dla każdego roku i technologii

Źródło: Władze czeskie.

⁽¹³⁶⁾ Oczekuje się, że wszystkie moce wytwórcze z lignitu i węgla kamiennego, potencjalnie z wyjątkiem niektórych elektrociepłowni, zostaną wycofane do 2038 r. w ramach aktualnego planu stopniowego wycofywania elektrowni najbardziej zanieczyszczających środowisko. Zob. czeska Komisja ds. Węgla, 2020 r., „Protokół z 7-go spotkania Komisji ds. Węgla”, 4 grudnia 2020 r., s. 6–7, dostępny pod adresem: https://www.mpo.cz/assets/cz/rozcestnik/ministerstvo/kalendar-akci-vse/2021/2/Zapis-z-jednani-UK-4-12-2020_.pdf.

⁽¹³⁷⁾ Informację tę oparto na danych dostarczonych przez przedsiębiorstwo ČEPS.

⁽¹³⁸⁾ Według danych przedsiębiorstwa ČEPS cztery istniejące bloki elektrowni jądrowej w Dukovanach (każdy o mocy ok. 510 MW) mają zostać zlikwidowane zgodnie z następującym harmonogramem: jeden blok z końcem 2045 r., jeden blok z końcem 2046 r. i dwa bloki z końcem 2047 r.

- (271) Po szóste, Czechy twierdzą, że ze względu na spoczywający na przedsiębiorstwie ČEZ, a wynikający z umowy zakupu obowiązek sprzedaży całej wielkości produkcji przedsiębiorstwa EDU II spółce celowej, a także zobowiązania Czech dotyczące obrotu energią elektryczną wytwarzaną przez elektrownię jądrową w okresie jej eksploatacji (zob. sekcja 3.6.4), oczekuje się, że jakkolwiek wzrost mocy wytwórczej wynikający z tej inwestycji nie doprowadzi do wzrostu ilości energii elektrycznej, którą przedsiębiorstwo ČEZ udostępnia do sprzedaży swoim klientom.
- (272) Ponadto Czechy twierdzą, że istotność ⁽¹³⁹⁾ przedsiębiorstwa ČEZ według wskaźnika dostaw rezydualnych („RSI”), który to wskaźnik często wykorzystuje się do oceny zdolności podmiotu wytwarzającego energię elektryczną do działania niezależnie od jego konkurentów, znacznie zmniejszyłaby się w przyszłości:

Wykres 5

Istotność przedsiębiorstwa ČEZ z wykorzystaniem RSI według Czech

Figure 6.10 Share of hours in which CEZ' RSI is below 1, factual and counterfactual scenarios (2030–50)

Note: Projections taken from the Oxera model baseline (factual and counterfactual) scenarios.

Source: Oxera model based on TYNDP 2020 and ČEPS data.

4.4.2. Rola spółki celowej na rynku

- (273) Jeżeli chodzi o rolę spółki celowej na rynku, władze czeskie stwierdziły, że umowę handlową dotyczącą spółki celowej świadomie opracowano w sposób otwarty i elastyczny, tak aby można było, z uwagi na jej odpowiednią konstrukcję, zapobiegać zakłóceniom na rynku.
- (274) Czechy wyjaśniły, że spółka celowa będzie w pełni niezależna od przedsiębiorstwa EDU II i grupy ČEZ oraz że zarządzanie i kierowanie nią będą realizowane w ramach oddzielnych struktur. Spółka celowa będzie przeprowadzać transakcje z przedsiębiorstwem EDU II (i, w stosownych przypadkach, z przedsiębiorstwem ČEZ) na warunkach rynkowych. Władze czeskie wspomniały, że taka struktura zarządzania oddziela proces podejmowania decyzji w ramach strategii handlowej, który leży w gestii spółki celowej, oraz wpływ na konkurencję i wymianę handlową na rynkach energii elektrycznej, od rozwoju i eksploatacji elektrowni jądrowej, za które to działania odpowiedzialność spoczywa z kolei na przedsiębiorstwie EDU II.
- (275) Władze czeskie dokonały ponadto rozróżnienia między podejściem opartym na spółce celowej przedstawionym w Projekcie a środkami w innych sprawach dotyczących energii jądrowej w odniesieniu do struktury handlowej i mechanizmów odbioru elektrowni jądrowej. Władze czeskie wyjaśniły, że nowatorski charakter podejścia opartego na spółce celowej w porównaniu z innymi sprawami polega na ustanowieniu odrębnego podmiotu, który jest niezależny od podmiotu odpowiedzialnego za eksploatację elektrowni jądrowej. Przedsiębiorstwo EDU II będzie właścicielem elektrowni jądrowej, będzie ją eksploatować, a także będzie wytwarzać energię elektryczną posiadając

⁽¹³⁹⁾ W analizie istotności rozważa się, czy elektrownie będące własnością określonego przedsiębiorstwa muszą zaspokajać popyt w danym okresie, tj. wymaga się, aby wytwarzały co najmniej jeden megawat. W takim przypadku przedsiębiorstwo mogłoby skorzystać z tej władzy rynkowej. Istotność uwzględnia jedynie możliwość uzyskania władzy rynkowej na rynku jako całości, a nie to, czy władzę rynkową można zdobyć w szczególnych sytuacjach, takich jak ograniczenia przesyłowe.

jedynie zezwolenie na wytwarzanie energii elektrycznej. Spółka celowa, która będzie posiadać koncesję na obrót energią elektryczną, odbierze całość mocy wytwórczych przedsiębiorstwa EDU II. Spółka celowa sprzeda wyprodukowaną przez przedsiębiorstwo EDU II energię elektryczną na hurtowym rynku i będzie również podmiotem odpowiedzialnym za bilansowanie („POB”) na rzecz OTE jako podmiotu zajmującego się obrotem energią elektryczną. W rezultacie przedsiębiorstwo EDU II nie będzie prowadzić handlu z innymi uczestnikami rynku (oprócz spółki celowej) i nie będzie wystawione na działanie warunków rynkowych. Władze czeskie podkreśliły, że celem tej struktury jest ograniczenie ryzyka potencjalnych zakłóceń na rynku wynikających z władzy rynkowej.

Tabela 8

Porównanie struktury handlowej przedsiębiorstw EDU II (w poniższej tabeli zwanego dalej „Dukovanami II”), HPC i Paks II

	Owner/operator of assets	Trading entity	Price mechanism for the offtake of generated electricity
Dukovany II	State support recipient (EDU II)	The Supply SPV, wholly owned by the State [Counterparty to some of the state support]	Power Purchase Agreement (pre-determined PPA price for the full generation volume)
Hinkley Point C	State aid recipient (the NPP)		Contracts for Difference (market price topped up or reduced to match the pre-determined Strike Price)
Paks II	State aid recipient (the power plant)		Market price (with the condition that at least 30% of the generation must be sold on the open market and bilateral contracts must be limited to less than 70% of the output)

Źródło: Władze czeskie.

- (276) Władze czeskie wyjaśniły ponadto, że przewiduje się, iż spółka celowa utworzy własną jednostkę odpowiadającą za handel i będzie prowadzić działalność we własnym zakresie, ale jeżeli zostanie to uznane za bardziej odpowiednie i opłacalne, spółka celowa może rozważyć przeprowadzenie przetargu konkurencyjnego, aby zlecić realizację funkcji handlowej na zasadzie outsourcingu.
- (277) Władze czeskie wspomniały ponadto, że spółka celowa przyjmie strategię handlową, która pozwoli jej ograniczyć do minimum ryzyko, a jej podejście będzie polegało na unikaniu jakiegokolwiek negatywnego wpływu na rynek. W szczególności oczekuje się, że przewidywany model handlowy zachęci państwo czeskie do maksymalizacji wpływów ze sprzedaży energii elektrycznej przez spółkę celową, a następnie do minimalizacji kwoty pomocy otrzymanej na rzecz projektu. Jeżeli chodzi o strategię handlową, spółka celowa będzie działać przede wszystkim na czeskim hurtowym rynku energii elektrycznej, ale przy założeniu, że w regionie istnieje wysoki stopień połączeń międzysystemowych oraz łączenia rynków dnia następnego z państwami sąsiadującymi. Ponieważ oczekuje się, że rynki będą się rozwijały, a poziomy płynności wzrosną w przyszłości, zwłaszcza biorąc pod uwagę, że w czerwcu 2021 r. zakończono proces łączenia rynków dnia następnego regionów obejmujących Niemcy, Polskę i Austrię oraz Czechy, Węgry, Słowację i Rumunię, strategia handlowa będzie regularnie oceniana, aby była dostosowana do aktualnych warunków rynkowych. Oczekuje się, że ostateczna strategia handlowa, oparta na przejrzystym i minimalizującym ryzyko podejściu, zostanie przyjęta po 2030 r.
- (278) W toku formalnego postępowania wyjaśniającego Czechy postanowiły zaproponować zobowiązania dotyczące obrotu energią jądrową (jak opisano w motywach 112–119 powyżej).

5. UWAGI OSÓB TRZECICH

- (279) Komisja otrzymała uwagi od 18 respondentów podczas konsultacji dotyczących decyzji o wszczęciu postępowania, które trwały do 5 września. Należy zauważyć, że w większości uwag osób trzecich (tj. 12 z 18) poparto projekt. Poniżej przedstawiono opis uwag istotnych dla oceny pomocy państwa.
- (280) Otrzymano uwagi od państw członkowskich, przedsiębiorstw, stowarzyszeń i organizacji pozarządowych („NGO”). Uwagi osób trzecich zostaną omówione w odpowiednich częściach oceny bez konkretnego odniesienia do poszczególnych uwag.
- (281) Uwagi osób trzecich zostaną opisane poprzez pogrupowanie ich według tematu.

5.1. Uwagi dotyczące istnienia pomocy

- (282) Nie otrzymano żadnych uwag dotyczących istnienia pomocy.

5.2. Uwagi dotyczące zgodności pomocy

5.2.1. Uwagi dotyczące adekwatności środka

- (283) Dwie osoby trzecie wielokrotnie wyraziły poparcie dla kluczowych kwestii poruszonych przez Komisję w decyzji o wszczęciu postępowania w związku z stosownością środka.
- (284) Jeden z respondentów stwierdził, że nie można jeszcze oszacować obecnych zmian na europejskim rynku energii elektrycznej i ich przyszłych skutków. W związku z tym przeprowadzenie konkretnej oceny adekwatności środka byłoby bardzo trudne.
- (285) Jednocześnie wielu respondentów stwierdziło, że nie podziela obaw Komisji co do adekwatności środka. Ich zdaniem proponowany środek jest adekwatny, ponieważ obejmuje on odpowiednie połączenie instrumentów służących osiągnięciu zamierzonych celów projektu, zapewniając jednocześnie, że nie ma polityk ani instrumentów, które mają mniej zakłócający wpływ, ale pozwalają na osiągnięcie tych samych wyników. Niektóre osoby trzecie twierdziły ponadto, że poszczególne elementy środka (mianowicie umowa o odbiór, pożyczka i mechanizm chroniący przed zmianami prawa) są nierozdzielnie ze sobą związane i konieczne do tego, aby zaradzić istotnym niedoskonałościom rynku w odniesieniu do projektu.
- (286) Niektórzy respondenci zauważyli ponadto, że w ostatecznej decyzji Komisji w sprawie Hinkley Point C zatwierdzono podobne połączenie środków (tj. kontrakt na transakcje różnicowe, gwarancję państwową i mechanizm ochrony przed potencjalnie szkodliwymi decyzjami politycznymi), a ryzyko ponoszone przez promotora było podobne.

5.2.2. Uwagi dotyczące proporcjonalności środka

- (287) Dwaj respondenci podtrzymali swoje wsparcie dla kluczowych kwestii poruszonych przez Komisję w decyzji o wszczęciu postępowania, które dotyczą proporcjonalności środka.
- (288) Jeden z respondentów stwierdził ponadto, że nie można jeszcze oszacować obecnych zmian cen na europejskim rynku cen energii elektrycznej i ich przyszłych skutków. W związku z tym przeprowadzenie konkretnej oceny proporcjonalności środka byłoby bardzo trudne.
- (289) Z kolei wiele osób trzecich odpowiedziało, że nie podziela wątpliwości Komisji co do proporcjonalności środka. Ich zdaniem proponowany środek jest proporcjonalny.
- (290) Kilku respondentów stwierdziło, że założenia przyjęte do oszacowania stopy zwrotu z kapitału własnego w ramach projektu prawidłowo odzwierciedlają ekspozycję przedsiębiorstwa ČEZ na ryzyko oraz ryzyko ponoszone przez beneficjenta.
- (291) Komisja otrzymała ponadto pewne uwagi, zgodnie z którymi proponowany okresowy przegląd ceny wykonania z umowy zakupu w oparciu o oceny rynku pełni funkcję wystarczającego automatycznego stabilizatora, zapobiegając nadmiernej rekompensacie. Powinien on zapewnić wystarczające zachęty finansowe zarówno dla przedsiębiorstwa EDU II, jak i dla spółki celowej, aby zmaksymalizować produkcję i zawierać przynoszące zysk umowy dotyczące obrotu energią elektryczną.

- (292) Jedna osoba trzecia zauważyła, że proponowany okres obowiązywania umowy zakupu (tj. 60 lat obejmujących okres eksploatacji elektrowni [zgodnie z ustawą o energii niskoemisyjnej jest to okres 30 lat, który można kilkukrotnie przedłużyć o 10 lat] wraz z ponowną oceną proporcjonalności ceny wykonania regulowanej przez czeskie Ministerstwo Handlu i Przemysłu) określono, aby odzwierciedlić szczególne warunków techniczne, regulacyjne i finansowe.

5.2.3. Uwagi dotyczące konieczności interwencji państwa

- (293) Jeden z respondentów stwierdził, że dostawy energii można również zagwarantować dzięki tańszym technologiom, i argumentował, że dotacje w sektorze jądrowym spowolniłyby postępy w zakresie innych tańszych, szybszych i bardziej przyjaznych dla klimatu technologii. W związku z tym stwierdził on, że wytwarzanie energii elektrycznej z elektrowniach jądrowych nie powinno być dotowane, ponieważ technologia ta jest dojrzala i nierentowna.
- (294) Komisja otrzymała jedną uwagę, w której wskazano, że ingerencja państwa, aby wytwarzać energię elektryczną z elektrowni jądrowych, nie jest uzasadniona w świetle ostatnich zmian na rynku. W szczególności respondent ten wskazał, że wysokie ceny energii elektrycznej wynikające z niedawnych zawirowań na rynku utrzymują się na wysokim poziomie w najbliższych dziesięcioleciach, w związku z czym kwota pomocy na środek nie będzie służyć jednemu z jego celów, jakim jest zapewnienie niższych cen energii elektrycznej na rynku.
- (295) W jednej z uwag odniesiono się do możliwości inwestowania przez Czechy w rozwój OZE i wygenerowania 5,3 TWh z nowych elektrowni wiatrowych i 4,9 TWh z nowych elektrowni fotowoltaicznych do 2030 r. zamiast promowania rozwoju elektrowni jądrowej w Dukovanach. W uwadze wskazano ponadto, że wsparcie państwa na rzecz rozwoju energii wiatrowej i słonecznej byłoby znacznie niższe w porównaniu z energią jądrową.
- (296) W przeciwieństwie do tych uwag kilka osób trzecich stwierdziło, że ingerencja państwa jest niezbędna do osiągnięcia celów środka.
- (297) Niektórzy respondenci zauważyli, że bez zaangażowania państwa wdrożenie nowego projektu elektrowni jądrowej na obecnym europejskim rynku energii elektrycznej byłoby niewykonalne. Stwierdzili oni ponadto, że ze względu na istniejące niedoskonałości rynku (ekspozycję na skalę wymogów kapitałowych, długoterminową zmienność cen rynkowych oraz ryzyko prawne, polityczne i regulacyjne) oraz wysoki stopień niepewności związanej z projektami jądrowymi zniechęca się inwestorów prywatnych, a ingerencja państwa jest niezbędna do zapewnienia inwestycji w niskoemisyjne elektrownie jądrowe.
- (298) Niektóre strony trzecie wskazały ponadto, że niedawna zmienność na rynkach energii wskazuje na konieczność wprowadzenia systemów pomocy państwa, aby zrównoważyć wpływ zakłóceń na rynku. Respondenci ci wspomnieli ponadto, że warunki rynkowe nie stanowią zachęty do rozwoju dużych projektów dotyczących infrastruktury energetycznej.
- (299) Jeden z respondentów stwierdził, że nowe projekty jądrowe należy analizować z nowej perspektywy bezpieczeństwa dostaw i traktować priorytetowo, biorąc pod uwagę potencjał zmniejszenia zależności od importu z Rosji. Zauważył on ponadto, że niedawne włączenie energii jądrowej do unijnej systematyki dotyczącej zrównoważonego finansowania stanowi kluczowy krok w kierunku przygotowania gruntu pod dalszy rozwój energii jądrowej.

5.2.4. Otrzymane uwagi na temat wyboru ČEZ

- (300) Niektóre osoby trzecie wyraźnie stwierdzają w uwagach, że nie podzielają wątpliwości Komisji co do wyboru przedsięwzięcia ČEZ bez przetargu lub konsultacji. Zarówno ze względu na bezpieczeństwo państwa, jak i bezpieczeństwo energetyczne, a także z innych powodów (takich jak wiedza fachowa, know-how i efektywność zasiedziałego przedsięwzięcia) strony te uważają za w pełni uzasadnione powierzenie będącemu własnością państwa przedsięwzięciu energetycznemu obowiązkowi opracowania złożonego zadania, jakim jest budowa i eksploatacja nowej elektrowni jądrowej, i zauważają, że odzwierciedla to szerszą praktykę międzynarodową.

- (301) Żaden konkurent ani inna osoba trzecia nie zgłosiła żadnych wątpliwości w odniesieniu do wyboru przedsiębiorstwa ČEZ jako promotora projektu.

5.2.5. *Otrzymane uwagi na temat potencjalnych nadmiernych zakłóceń konkurencji i wymiany handlowej między państwami członkowskimi*

- (302) Jeden z respondentów wielokrotnie powtarza w przekazanych informacjach poparcie dla kluczowych kwestii poruszonych przez Komisję w decyzji o wszczęciu postępowania w związku z możliwymi zakłóceniami konkurencji na rynku. Uważa on ponadto, że produkcja energii elektrycznej przy zastosowaniu technologii jądrowej jest nadmiernie dotowana i w związku z tym nie jest konkurencyjna. Respondent ten twierdzi, że jakiegokolwiek subsydiowanie doprowadziłoby do znaczących zakłóceń konkurencji na rynku.
- (303) Z drugiej strony kilka osób trzecich zauważyło, że istnieje ograniczone ryzyko, iż środek zakłóci lub grozi zakłóceniem konkurencji na rynku.
- (304) Niektórzy respondenci stwierdzili, że struktura spółki celowej może mieć ograniczony wpływ na rynek, ponieważ przedsiębiorstwa ČEZ i EDU II są dwoma oddzielnymi podmiotami gospodarczymi, które będą od siebie całkowicie niezależne. Następnie podnoszą oni, że istniałaby ograniczona możliwość manipulacji na rynku.
- (305) Jeden z respondentów wskazał, że przedsiębiorstwo ČEZ posiada dużą, opartą na węglu infrastrukturę wytwarzania energii, która ma zostać wycofana z eksploatacji w latach 30. XXI wieku, a istniejące cztery bloki elektrowni jądrowej w Dukovanach mają zostać wyłączone w latach 2045–2047. Na tej podstawie podniósł on, że udział przedsiębiorstwa ČEZ w rynku wytwarzania energii elektrycznej nie wzrośnie znacząco.
- (306) Jedna osoba trzecia stwierdziła ponadto, że ryzyko manipulacji wydaje się być niskie w sytuacji, gdy ceny rynkowe są wyższe niż cena zakupu wynikająca z umowy zakupu, a grupa ČEZ mogłaby mieć zachętę gospodarczą do zmniejszenia wielkości produkcji EDU II, tak aby inne bloki sprzedawały więcej energii elektrycznej po wyższych cenach rynkowych. Wynika to z faktu, że EDU II będzie działać z wysokim współczynnikiem obciążenia (90 %), a zachętą gospodarczą EDU II jest wprowadzenie na rynek całej dostępnej energii, aby zapewnić otrzymanie rekompensaty oraz możliwość obsługi zadłużenia. Istnieje także rozdział między grupą ČEZ a przedsiębiorstwem EDU II. Ponadto rozporządzenie REMIT zakazuje działań stanowiących manipulację na rynku.
- (307) Jedna osoba trzecia stwierdziła ponadto, że elektrownia jądrowa w Dukovanach ma na celu wygenerowanie nowych zdolności wytwórczych i uzupełnienie niedoboru w wytwarzaniu energii elektrycznej, których oczekuje się w latach 2030–2040, co będzie miało pozytywny wpływ na bezpieczeństwo i dywersyfikację dostaw dla państw sąsiadujących. W związku z tym podnosi ona, że te pozytywne skutki środka przeważają nad jego ewentualnymi negatywnymi skutkami.
- (308) Jedna osoba trzecia zauważyła ponadto, że każdy przypuszczalny wpływ na konkurencję należy oceniać biorąc pod uwagę brak prawdziwie równych warunków działania w sektorze energetycznym, gdyż nowych zdolności wytwórczych prawie nigdy nie rozwija się wyłącznie na zasadach rynkowych. Osoba ta wspomniała na przykład, że odnawialne źródła energii korzystają nie tylko z systemów wsparcia bezpośredniego, ale również z szeregu środków wprowadzonych w ramach Europejskiego Zielonego Ładu i pakietów REPowerEU.

5.2.6. *Uwagi dotyczące naruszenia prawa UE*

- (309) Jedna osoba trzecia twierdziła, że wykorzystanie energii jądrowej do wytwarzania energii elektrycznej narusza zasadę „zanieczyszczający płaci” i zasadę ostrożności określoną w art. 191 TFUE.
- (310) Dwie osoby trzecie zauważyły ponadto, że projekt nie zapewnia przestrzegania zasady „zanieczyszczający płaci”, ponieważ środek nie uwzględnia gospodarowania wypalonym paliwem jądrowym, co budzi wątpliwości co do tego, czy pod koniec okresu eksploatacji elektrowni jądrowej dostępne będą zasoby odpowiadające szacowanym kosztom gospodarowania odpadami promieniotwórczymi i likwidacji. Respondenci ci uznali ponadto, że jeżeli stosowany obecnie system opłat na rzecz Państwowego Funduszu Atomowego nie ulegnie znacznej zmianie, środki te nie będą dostępne, a zatem zasada „zanieczyszczający płaci” zostanie naruszona.
- (311) Komisja otrzymała uwagi od innego respondenta, który stwierdził, że publiczne oświadczenia czeskich urzędników wskazują, iż będą oni dążyć do zmiany lub odroczenia warunków określonych w unijnej systematyce dotyczącej zrównoważonego rozwoju w odniesieniu do uruchomienia repozytorium wysokoaktywnych odpadów promieniotwórczych w głębokich warstwach geologicznych do 2050 r.

(312) Z drugiej strony niektórzy respondenci stwierdzili, że środek nie narusza prawa UE.

5.2.7. *Otrzymałe uwagi na temat bezpieczeństwa dostaw energii*

(313) Dwóch respondentów stwierdziło, że energia jądrowa nie może przynosić żadnych korzyści w porównaniu z innymi źródłami energii z perspektywy bezpieczeństwa dostaw, zauważając, że dostępność uranu i toru jest ograniczona i że UE jest w wysokim stopniu zależna od importu.

(314) Z drugiej strony jedna osoba trzecia twierdziła, że energia jądrowa jest w niewielkim stopniu zależna od importu, stwierdzając, że surowce stanowią maksymalnie 10 % kosztów produkcji, a ponadto zauważyła, że międzynarodowy rynek uranu jest dobrze uregulowany i stabilny.

(315) Ponadto przedstawiono Komisji wiele argumentów na poparcie tego środka w świetle wątpliwości dotyczących bezpieczeństwa dostaw, dekarbonizacji, przystępności cenowej energii i rozwoju sytuacji rynkowej w związku z rosyjską inwazją na Ukrainę. W szczególności respondenci zauważyli, że reaktory jądrowe są najbardziej odpowiednią technologią, aby zagwarantować drogę do celu, jakim jest neutralność pod względem emisji dwutlenku węgla, przy jednoczesnym utrzymaniu bezpieczeństwa dostaw energii w UE. Zwrócili oni ponadto uwagę na fakt, że energia jądrowa jest również stabilnym i możliwym do kontrolowania środkiem wytwarzania energii elektrycznej, który umożliwia niezawodne zarządzanie siecią elektroenergetyczną i przyczynia się do wysokiego poziomu bezpieczeństwa dostaw energii.

(316) Kilka uwag odnosiło się do rozwoju projektów jądrowych w całej UE, aby osiągnąć cele UE związane ze zmianą klimatu, a także zapewnić bezpieczeństwo dostaw energii za pomocą stabilnej, niezawodnej, zrównoważonej, niskoemisyjnej i konkurencyjnej energii elektrycznej.

(317) Wiele uwag dotyczyło kontekstu geopolitycznego (w tym zakłóceń w dostawach ropy naftowej i gazu oraz zmienności cen) oraz znaczenia bezpieczeństwa dostaw energii dla dalszego zmniejszania zależności energetycznej UE od Rosji. Jedna osoba trzecia zauważyła, że rosyjska agresja na Ukrainę uwypukla potrzebę korzystania z energii jądrowej, aby uzyskać niezależności od dostaw paliw z Rosji.

5.2.8. *Inne uwagi podniesione przez osoby trzecie*

(318) Komisji przedstawiono argumenty dotyczące kwestii bezpieczeństwa i ochrony. Niektórzy respondenci poruszyli kluczowe kwestie związane z bezpiecznym i zrównoważonym gospodarowaniem wysokoaktywnymi odpadami promieniotwórczymi w ujęciu ogólnym. Odnieśli się oni ponadto do zagrożenia, jakie mogą stwarzać elektrownie jądrowe w konfliktach zbrojnych, a także do ryzyka związanego z poważnymi awariami jądrowymi. W niektórych uwagach stwierdzono, że obecna sytuacja w Ukrainie uwidacznia dodatkowe ryzyko dla bezpieczeństwa i ochrony, jakie stwarzają elektrownie jądrowe.

(319) Niektórzy respondenci wskazali ponadto, że ze względu na wysokie zapotrzebowanie na wodę chłodzącą elektrownie jądrowe są bardzo wrażliwe na wzrost temperatur. Stwierdzili oni ponadto, że rzeka Jihlava zapewnia zbyt małą ilość wody, aby dodatkowe, nowe bloki elektrowni w Dukovanach mogły być w niezawodny sposób zasilane wodą chłodzącą, zauważając, że uwzględniono tę kwestię już podczas planowania czeskosłowackiego programu jądrowego i doprowadziła ona do ograniczenia mocy zainstalowanych w Dukovanach bloków. W związku ze zmianą klimatu niektóre osoby trzecie uznają, że eksploatacja nowych elektrowni jądrowych nie będzie tak stabilna, jak przewidywano, a ich wykorzystanie nie osiągnie planowanych poziomów.

(320) W niektórych uwagach wyrażono wątpliwości co do zaopatrzenia nowej elektrowni jądrowej w wodę, a w szczególności jej wpływu na rzekę Jihlavę, a także stwierdzono, że obecnie nie ma planu zarządzania dotyczącego wykorzystywania i ochrony wód.

(321) Dwie osoby trzecie wyrażają wątpliwości związane z ukończeniem projektu zgodnie z harmonogramem, ponieważ trzech potencjalni dostawcy technologii mogą nie być przygotowani z technicznego punktu widzenia do prowadzenia działalności w Europie, co może prowadzić do opóźnień. Respondenci uważają, że może to doprowadzić do konsekwencji ekonomicznych, a także mieć wpływ na środowisko i ochronę klimatu. Respondenci poruszyli również kwestię wzrostu kosztów, która często występuje w przypadku projektów budowy nowych elektrowni jądrowych.

- (322) Jeden z respondentów skrytykował brak przejrzystości w przygotowaniu projektu nowego reaktora, powołując się na czeski oddział Transparency International, który kwestionuje przejrzystość projektu⁽¹⁴⁰⁾. W szczególności osoba trzecia wspomina, że czeskie Ministerstwo Handlu i Przemysłu odmówiło ujawnienia jej niektórych dokumentów dotyczących przeprowadzonej w ramach projektu analizy modeli inwestycyjnych oraz procedur przygotowania i realizacji projektu w następstwie złożonego przez tę osobę wniosku o udzielenie dostępu do dokumentów.
- (323) Jeden respondent stwierdził, że ograniczona odpowiedzialność operatora elektrowni jądrowej jest niewystarczająca do pokrycia potencjalnych szkód spowodowanych awarią jądrową, wskazując na odmowę przystąpienia przez Republikę Czeską do Protokołu dodatkowego do Konwencji wiedeńskiej o odpowiedzialności cywilnej za szkodę jądrową z 1997 r., który określa minimalny poziom odpowiedzialności za szkody na 300 mln SDR (specjalnych praw ciągnięcia). Respondent twierdzi ponadto, że dodatkowa pomoc państwa pokryje koszty budowy, przesyłu i specjalnej ochrony policyjnej terenu elektrowni.
- (324) W kilku uwagach wskazano, że projekt pomógłby wcielić w życie ogólnoeuropejskie założenia związane z osiągnięciem celów dotyczących energii i przyczynienia się do realizacji Zielonego Ładu.
- (325) Kilka osób trzecich zwróciło również uwagę na korzyści społeczne i gospodarcze płynące z energii jądrowej, wskazując w szczególności na zapewnione miejsca pracy i duży wkład energii jądrowej w gospodarkę państw członkowskich UE. W szczególności na szczeblu UE, według analizy przeprowadzonej przez Deloitte w 2019 r., sektor jądrowy utrzymuje ponad 1,1 mln bezpośrednich i pośrednich miejsc pracy oraz generuje PKB o wartości ponad pół bln EUR⁽¹⁴¹⁾.

6. UWAGI PRZEDSIĘBIORSTWA ČEZ

- (326) ČEZ przedstawiło swoje uwagi w dniu 5 września 2022 r. W swoich uwagach przedsiębiorstwo ČEZ przedstawia dowody i analizę na poparcie argumentu, że niektóre wątpliwości podniesione przez Komisję w decyzji o wszczęciu postępowania nie byłyby uzasadnione.
- (327) Główne argumenty przedsiębiorstwa ČEZ przedstawiono bardziej szczegółowo poniżej.

6.1. Stanowisko ČEZ co do adekwatności pomocy

- (328) W swoich uwagach przedsiębiorstwo ČEZ podniosło, że proponowane środki zapewniają odpowiednie i ukierunkowane wsparcie, aby zaradzić głównym niedoskonałościom rynku, które stwierdziła Komisja (tj. skalę wymogu kapitałowego, długotrwałość ekspozycji na sygnały dotyczące cen rynkowych oraz długotrwałość ekspozycji na decyzje polityczne). Te trzy środki należy postrzegać jako jeden wzajemnie powiązany pakiet wsparcia. W szczególności przedsiębiorstwo ČEZ twierdzi, że proponowany pakiet pomocy państwa (na który składają się: umowa zakupu, zwrotna pomoc finansowa oraz mechanizm ochrony przed zmianą prawa lub polityki) jest odpowiedni w całości, ponieważ w przypadku usunięcia jednego ze środków podstawowe ryzyko nie zostałoby ograniczone. W takim scenariuszu rentowność projektu byłaby zagrożona.
- (329) Przedsiębiorstwo ČEZ wspomniało ponadto, że Komisja zatwierdzała w przeszłości podobne pakiety wsparcia (tak jak w przypadku Hinkley Point C).
- (330) Przedsiębiorstwo ČEZ wyjaśniło ponadto, że proponowane środki są odpowiednie do ograniczenia ryzyka potencjalnego niepowodzenia projektu i związanych z tym kosztów publicznych.

6.2. Stanowisko ČEZ co do niektórych elementów proporcjonalności pomocy

6.2.1. Ryzyko nadmiernej rekompensaty

- (331) W odpowiedzi na wątpliwości Komisji dotyczące ryzyka nadmiernej rekompensaty przedsiębiorstwo ČEZ argumentowało, że proponowane środki obejmują odpowiedni mechanizm kontroli nadmiernej rekompensaty, który umożliwia osiągnięcie rynkowej stopy zwrotu z kapitału własnego, proporcjonalnej do poziomu ryzyka związanego z projektem. Zdaniem przedsiębiorstwa ČEZ celem proponowanych mechanizmów nie jest całkowite zapobieganie nadmiernej rekompensacie, ponieważ ČEZ byłoby narażone na znaczne ryzyko związane z projektem.

⁽¹⁴⁰⁾ <https://www.transparency.cz/kauzy/netransparentni-projekt-dostavy-jaderne-elektrarny-dukovany/>.

⁽¹⁴¹⁾ <https://www.nucleareurope.eu/press-release/investing-in-low-carbon-nuclear-generates-jobs-and-economic-growth-in-europe/>.

- (332) Zdaniem przedsiębiorstwa ČEZ istnienie dodatkowych środków mających na celu wyeliminowanie wszelkich dalszych potencjalnych korzyści poza mechanizmem udziału w zyskach wpłynie na równowagę ekspozycji na korzyści i straty. Potencjalne dodatkowe premie z tytułu ryzyka miałyby wpływ na wzrost stopy zwrotu z kapitału własnego, zwiększając cenę z umowy zakupu, a tym samym koszty wsparcia państwa.
- (333) Przedsiębiorstwo ČEZ argumentowało ponadto, że mechanizm udziału w zyskach na etapie eksploatacji EDU II pozwala na zarządzanie nadmierną rekompensatą. Proponowany mechanizm udziału w zyskach opiera się na wcześniej zatwierdzonym mechanizmie Hinkley Point C i jest bardziej rygorystyczny, przy czym większy udział występuje przy niższej stopie zwrotu z kapitału własnego. Mechanizm udziału w zyskach ma na celu uchwycenie lepszych od założonych wyników zrealizowanego kapitału własnego poprzez śledzenie rzeczywistych wyników projektu EDU II i wewnętrznej stopy zwrotu z kapitału własnego. Mechanizm ten służy do pomiaru wyników projektu w całym okresie jego eksploatacji i zapewnia uwzględnienie wszystkich wyników lepszych od założonych.

6.2.2. Oszacowanie stopy zwrotu z kapitału własnego

- (334) Przedsiębiorstwo ČEZ przedstawiło analizę porównawczą ryzyk i proporcjonalnych zwrotów przedsiębiorstwa EDU II w porównaniu z innymi projektami dotyczącymi infrastruktury energetycznej (takich jak Hinkley Point C, Paks II, projektów dotyczących konwencjonalnych i niezależnych elektrowni oraz morskiej energii wiatrowej). Analiza wykazała, że odpowiedni zakres stopy zwrotu z kapitału własnego dla przedsiębiorstwa EDU II wynosiłby od [...] %. Analiza wykazała ponadto, że dokładne określenie stopy zwrotu z kapitału własnego zależałoby od doprecyzowania parametrów projektu, podziału ryzyka i kluczowych cech zaangażowania państwa.
- (335) W szczególności szacunki dotyczące stopy zwrotu z kapitału własnego bliżej górnej granicy powyższego zakresu byłyby spójne ze scenariuszem, w którym przedsiębiorstwu EDU II przypada nieproporcjonalnie wysokie ryzyko i istnieje wysokie ryzyko zaniechania projektu. Z kolei szacunki dotyczące stopy zwrotu z kapitału własnego bliższe dolnej granicy powyższego zakresu odzwierciedlałyby scenariusz, w którym istnieje proporcjonalny podział ryzyka wsparty ochroną przedsiębiorstwa EDU II w scenariuszach negatywnych, a także ograniczone ryzyko zaniechania projektu.

6.3. Stanowisko ČEZ co do jego wyboru jako sponsora projektu

- (336) W odpowiedzi na decyzję o wszczęciu postępowania przedsiębiorstwo ČEZ wyjaśniło, że posiada w Republice Czeskiej długoletnie doświadczenie, zdolności i wiedzę w zakresie projektowania, rozwoju, budowy i eksploatacji elektrowni jądrowych. W szczególności grupa ČEZ opracowała i zbudowała dwie elektrownie jądrowe w Czechach: elektrownię w Temelinie i elektrownię w Dukovanach, a także opracowuje elektrownię jądrową na Słowacji.
- (337) Przedsiębiorstwo ČEZ ma ponadto rozległe doświadczenie we współpracy z czeską instytucją zajmującą się energią jądrową i dogłębnie rozumie wymogi regulacyjne dotyczące elektrowni jądrowych. Jako właściciel i operator aktywów wytwórczych energii elektrycznej w kraju przedsiębiorstwo ČEZ posiada doskonałą wiedzę na temat obowiązujących w Republice Czeskiej ram prawnych i wymogów dotyczących zezwoleń/zgód.
- (338) Przedsiębiorstwo ČEZ jest aktywnym członkiem organizacji międzynarodowych, takich jak WANO, EUR, EPRI, WNA i NUGENIA. Przedsiębiorstwo to przestrzega norm i procesów ustanowionych i uznawanych przez organy regulacyjne na całym świecie w celu promowania ciągłego doskonalenia, bezpieczeństwa i najnowszej wiedzy w zakresie eksploatacji elektrowni jądrowych.
- (339) Przedsiębiorstwo ČEZ stwierdziło ponadto, że jako zasiedziały właściciel terenu i deweloper może zapewnić terminową realizację projektu w opłacalny sposób. W szczególności zgodnie z szacunkami przedsiębiorstwa ČEZ jego czynności wstępne i działalność wspomagająca na terenie (w tym studia wykonalności, nabywanie gruntów itp.) przyspieszyły harmonogram realizacji projektu o co najmniej 10–12 lat i potencjalnie zmniejszyły koszty projektu o szacunkowo [200–700] mln EUR w porównaniu z elektrownią jądrową tworzoną od podstaw przez zewnętrznego operatora.

7. ODPOWIEDŹ REPUBLIKI CZESKIEJ NA UWAGI OSÓB TRZECICH

- (340) 21 października 2022 r. władze czeskie przesłały odpowiedź na uwagi przedstawione przez osoby trzecie.

- (341) Ogólnie rzecz biorąc, Czechy stwierdziły, że większość komentarzy była pozytywna i w przeważającej mierze popierała projekt. Czechy wyjaśniły ponadto, że większości poruszonych kwestii zaradzono już w przekazanych dotychczas informacjach. Główne argumenty przedstawione przez Czechy w odpowiedzi na kluczowe kwestie poruszone przez osoby trzecie zostaną zaprezentowane poniżej. Podkreślone zostaną jedynie odpowiedzi na uwagi bezpośrednio związane z oceną pomocy państwa.
- (342) W odpowiedzi na uwagi dotyczące adekwatności i proporcjonalności pomocy Czechy odniosły się do swoich wcześniejszych uwag i wspomniały, że wsparcie państwa opracowano w celu zminimalizowania kwoty pomocy w jak największym stopniu, przy jednoczesnym zapewnieniu wykonalności projektu.
- (343) Władze czeskie stwierdziły ponadto, że są gotowe do spełnienia kryteriów technicznych unijnej systematyki dotyczącej zrównoważonego rozwoju w związku z projektem, w tym do wprowadzenia do eksploatacji obiektu trwałego składowania wysokoaktywnych odpadów promieniotwórczych w głębokich warstwach geologicznych w 2050 r. W szczególności Czechy wyjaśniły, że krajowa polityka gospodarowania odpadami promieniotwórczymi i wypalonym paliwem jądrowym, którą zatwierdzono w 2019 r., zostanie zaktualizowana zgodnie z wymogami unijnej systematyki dotyczącej zrównoważonego rozwoju po przeprowadzeniu procesu wzajemnej oceny programu w ramach misji Artemis przeprowadzanej przez MAEA na podstawie art. 14 ust. 3 dyrektywy Rady 2011/70/Euratom z dnia 19 lipca 2011 r., która odbędzie się w IV kwartale 2023 r.
- (344) Ponadto, w odpowiedzi na konkretne kluczowych kwestii dotyczące środowiska poruszone przez osoby trzecie, władze czeskie stwierdziły, że (i) działalność związana z energią jądrową⁽¹⁴²⁾ jest działalnością niskoemisyjną, a eksploatacja elektrowni jądrowej jest jedną z najbardziej oszczędnych możliwości inwestycyjnych⁽¹⁴³⁾, (ii) metodyka stosowana do tworzenia przepisów dotyczących likwidacji obiektów jądrowych jest zgodna z przepisami UE⁽¹⁴⁴⁾, (iii) czeskie przepisy przyznają wystarczające uprawnienia na przyszłe składowanie odpadów promieniotwórczych i wypalonego paliwa jądrowego, (iv) ocena oddziaływania projektu na środowisko pokazuje, że rozwiązano wszystkie kwestie dotyczące środowiska, w tym uwzględniono wystarczającą ilość wód powierzchniowych do chłodzenia elektrowni jądrowej. W każdym razie władze czeskie wyjaśniły, że kwestia wystarczającego zaopatrzenia w wodę będzie stale monitorowana zgodnie z warunkami oceny oddziaływania na środowisko, oraz (v) czeskie przepisy dotyczące odpowiedzialności cywilnej za szkodę jądrową są zgodne z prawem międzynarodowym⁽¹⁴⁵⁾.

8. OCENA ŚRODKA

8.1. Istnienie pomocy państwa

- (345) Zgodnie z art. 107 ust. 1 TFUE wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi.
- (346) Środek stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, jeśli spełnione są równocześnie cztery warunki. Po pierwsze środek musi być przyznany przez państwo lub przy użyciu zasobów państwowych. Po drugie środek musi przynosić korzyść beneficjentowi. Po trzecie środek musi faworyzować pewne przedsiębiorstwa lub pewien rodzaj działalności gospodarczej (tj. musi istnieć pewien poziom selektywności). Oraz po czwarte środek musi wywierać potencjalny wpływ na wymianę handlową między państwami członkowskimi i zakłócać konkurencję na rynku wewnętrznym. W sekcji 4.2 decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyjaśniła, że trzy zgłoszone środki

⁽¹⁴²⁾ Zob. sprawozdanie końcowe grupy ekspertów technicznych ds. zrównoważonego finansowania z marca 2020 r., dostępne pod adresem: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/200309-sustainable-finance-teg-final-report-taxonomy_en.pdf. W sprawozdaniu tym stwierdzono, że „produkcja energii jądrowej charakteryzuje się niemal zerowym poziomem emisji gazów cieplarnianych na etapie wytwarzania energii” oraz że „dowody na potencjalny istotny wkład energii jądrowej w realizację celów w zakresie łagodzenia zmian klimatu są obszerne i jednoznaczne”.

⁽¹⁴³⁾ Zob. Międzynarodowa Agencja Energetyczna (MAE), Prognozowane koszty wytwarzania energii elektrycznej z 2020 r.

⁽¹⁴⁴⁾ Metodologię tą określono w dekreście nr 250/2020 Sb. w sprawie ustanowienia rezerwy na likwidację instalacji jądrowej oraz miejsc pracy kategorii III i IV, który, według władz czeskich, jest w pełni zgodny z dyrektywą 2011/70/Euratom.

⁽¹⁴⁵⁾ W szczególności ustawa nr 18/1997 Sb. w sprawie pokojowego wykorzystania energii jądrowej i promieniowania jonizującego („ustawa o energii jądrowej”), z późniejszymi zmianami, transponuje Konwencję wiedeńską o odpowiedzialności cywilnej za szkodę jądrową.

zaplanowano łącznie i są one ze sobą nierozdzielnie związane⁽¹⁴⁶⁾. Zgodnie z pkt 81 zawiadomienia Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa różne środki można uznać za „pojedynczą interwencję”. Może tak być zwłaszcza wówczas, gdy kolejne interwencje są tak ściśle za sobą powiązane, w szczególności pod względem chronologii, celu i sytuacji przedsiębiorstwa w momencie dokonania tych interwencji, że niemożliwe jest ich rozdzielenie⁽¹⁴⁷⁾. Na przykład kilka interwencji państwa podjętych w odniesieniu do tego samego przedsiębiorstwa w stosunkowo krótkim czasie, które są ze sobą powiązane lub które zostały w całości zaplanowane lub które były możliwe do przewidzenia w czasie pierwszej interwencji, można oceniać jako jedną interwencję.

- (347) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyjaśniła, że wszystkie trzy środki mają ten sam przedmiot i cel, a mianowicie umożliwienie budowy i eksploatacji nowej elektrowni jądrowej w Dukovanach⁽¹⁴⁸⁾. Środki te planuje się i negocjuje łącznie w taki sposób, aby każdy z nich miał bezpośredni wpływ na pozostałe oraz aby wspólnie tworzyły one warunki finansowe umożliwiające budowę i eksploatację elektrowni. Bezsportny jest fakt, że to państwo czeskie jest podmiotem przyznającym trzy środki oraz że są one chronologicznie zbieżne. Dokładniej rzecz ujmując, wszystkie interwencje planowano (a zatem były możliwe do przewidzenia w trakcie negocjacji) łącznie⁽¹⁴⁹⁾. Na przykład obniżenie ryzyka handlowego poprzez mechanizm ochrony przed zmianą prawa oraz obniżenie wymogów dotyczących kapitału założycielskiego poprzez zwrotną pomoc finansową wpływa na kwotę pomocy niezbędną dla umowy o odbiór. Trzy rozpatrywane środki są ze sobą ściśle powiązane i niemożliwe byłoby ich rozdzielenie.
- (348) W związku z powyższym Komisja stwierdziła, że te trzy środki należy rozpatrywać łącznie jako jedną interwencję, ponieważ są one współzależne i wzajemnie się uzupełniają na rzecz realizacji projektu. Komisja dokonała również wstępnego ustalenia dotyczącego trzech środków rozpatrywanych łącznie, że interwencja wiązałaby się z pomocą państwa, ponieważ przyznano ją z zasobów państwowych, które można przypisać państwu czeskiemu, oraz że środek przyznałby selektywną korzyść gospodarczą i że może on potencjalnie wpływać na wymianę handlową między państwami członkowskimi oraz zakłócać konkurencję na rynku wewnętrznym.
- (349) Podczas formalnego postępowania wyjaśniającego Komisja nie znalazła żadnych powodów, które wpłynęłyby na zmianę jej oceny w tym zakresie.

8.1.1. Przypisywalność i istnienie zasobów państwowych

- (350) Jak wyjaśniono w decyzji o wszczęciu postępowania, o środkach wsparcia na rzecz tego projektu zdecydowało państwo czeskie na podstawie przepisów ustawy o energii niskoemisyjnej (zob. motyw 27) oraz zawarcia umowy ramowej (zob. motyw 190) i pierwszej umowy wykonawczej (zob. motywy 69, 183 i 380). W umowie zakupu nałożono ponadto na państwo czeskie zobowiązanie do utworzenia podmiotu należącego w całości do państwa, tj. spółki celowej (w odniesieniu do umowy zakupu zob. motywy 83–93 powyżej). Organem przyznającym pomoc w odniesieniu do wszystkich środków jest państwo czeskie działające za pośrednictwem ministerstwa.
- (351) Władze Czech nie przeczą, że środki będą finansowane z zasobów będących pod kontrolą państwa.
- (352) Jak wspomniano w motywie 107, art. 9 ustawy o energii niskoemisyjnej stanowi, że nowe wytwarzanie energii jądrowej można finansować za pomocą jednego z następujących elementów lub połączenia kilku z nich: (i) dochodów ze sprzedaży energii elektrycznej przez spółkę celową, (ii) elementu cenowego, który pobierają operatorzy systemów przesyłowych i dystrybucyjnych od użytkowników sieci, jeżeli tak zdecydowano, oraz (iii) wpłat z budżetu państwa. Wybór rzeczywistego strumienia dochodów na sfinansowanie poszczególnych środków zależy od wyboru ministerstwa. Władze czeskie nie kwestionują faktu, że wszystkie strumienie dochodów są lub będą kontrolowane przez państwo.

⁽¹⁴⁶⁾ Motyw 143 decyzji o wszczęciu postępowania.

⁽¹⁴⁷⁾ Wyrok z dnia 19 marca 2013 r. w sprawach połączonych C-399/10 P i C-401/10 P, Bouygues i Bouygues Télécom/Komisja i in., ECLI:EU:C:2013:175, pkt 104; wyrok z dnia 13 września 2010 r. w sprawach połączonych T-415/05, T-416/05 i T-423/05, Grecja i in./Komisja, ECLI: EU:T:2010:386, pkt 177; wyrok z dnia 15 września 1998 r., BP Chemicals/Komisja, T-11/95, ECLI:EU:T:1998:199, pkt 170 i 171.

⁽¹⁴⁸⁾ Motyw 144 decyzji o wszczęciu postępowania.

⁽¹⁴⁹⁾ Wyrok z dnia 15 grudnia 2021 r., Oltech SA/Komisja, T-565/19, pkt 93–197.

- (353) Art. 4 ustawy o energii niskoemisyjnej stanowi ponadto, że zwrotna pomoc finansowa będzie pochodziła z budżetu państwa i zostanie przyznana przez czeski bank centralny. Ponieważ zwrotna pomoc finansowa jest finansowana bezpośrednio z budżetu państwa, a wszystkie trzy środki są współzależne i stanowią pojedynczą interwencję (zob. motyw 348), to bez wpływu na istnienie zasobów państwowych pozostaje to, czy opłata (o ile w ogóle zostanie nałożona) w przypadku finansowania środka 1 sama w sobie doprowadziłaby do udostępnienia zasobów państwowych. Przekazanie kilku mld EUR z budżetu państwa w formie zwrotnej pomocy finansowych na korzystnych warunkach finansowych jest już wystarczające, aby stwierdzić, że ogólna interwencja opiera się na przyznaniu zasobów państwowych. Jest to dodatkowo ugruntowane przez środek ochrony przed zmianą prawa lub polityki, który zapewnia ochronę prawną projektu, przyznając prawa o wartości finansowej wobec państwa, co bezpośrednio wpływa na zasoby państwowe w przypadku wykonania tych praw.
- (354) W związku z powyższym Komisja stwierdza, że środek przyznaje się przy użyciu zasobów państwowych i można go przypisać państwu w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

8.1.2. *Selektywna korzyść gospodarcza*

- (355) Środek uznaje się za selektywny, jeżeli sprzyja tylko niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów. Komisja powtarza, że rozpatrywane środki, zarówno oceniane łącznie, jak i oddzielnie, przyznają selektywną korzyść w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.
- (356) Środek 1 (zob. sekcja 3.6) chroni przedsiębiorstwo EDU II przed jakąkolwiek zmiennością cen na rynku energii elektrycznej w okresie obowiązywania umowy zakupu, ponieważ EDU II otrzymuje stabilne wynagrodzenie po wcześniej określonej cenie wykonania również w sytuacjach, w których ceny rynkowe spadają poniżej tego poziomu. Dzięki temu zapewnia się stały przepływ dochodów dla przedsiębiorstwa EDU II przez pierwsze 40 lat eksploatacji elektrowni jądrowej, których nie otrzymują inni operatorzy, którzy nie korzystają z podobnego środka wsparcia.
- (357) Środek 2 (zob. sekcja 3.7) zapewnia korzystnie oprocentowaną pożyczkę procentowej, która nie jest zgodna z warunkami rynkowymi. W szczególności zwrotna pomoc finansowa pokryje 100 % kosztów budowy elektrowni jądrowej, w tym nadmierne koszty z powodu uzasadnionych przesłanek i nadmierne koszty wynikające z przesłanek innych niż uzasadnione, w wyniku których przedsiębiorstwo ČEZ przekracza maksymalne finansowanie kapitałowe projektu (zob. motyw 197). Stopa procentowa pożyczki wyniesie 0 % na etapie budowy. Naliczona stopa procentowa będzie kosztem finansowania długu państwowego powiększonym o 1 %, ale nie mniej niż 2 % w okresie 30 lat, począwszy od dnia rozruchu elektrowni jądrowej. Środek przynosi zatem korzyść beneficjentowi, ponieważ zwalnia przedsiębiorstwo EDU II z kosztów finansowania, które musiałoby ono ponieść w normalnych warunkach rynkowych. Inne przedsiębiorstwa, w tym te, które dokonują długoterminowych inwestycji, nie otrzymują pożyczek państwowych na podobnych warunkach.
- (358) Środek 3 (zob. sekcja 3.8) zapewnia ochronę zwrotu kosztów w przypadku zmiany prawa lub polityki lub w przypadku innych zdarzeń, które kwalifikują się jako uzasadnione przesłanki, zmniejszając tym samym ryzyko inwestycyjne i przenosząc je na państwo, a także przynosząc korzyść gospodarczą, której nie można byłoby uzyskać w normalnych warunkach rynkowych i która nie jest dostępna dla innych podmiotów gospodarczych.
- (359) W związku z tym Komisja stwierdza, że wszystkie trzy omawiane środki stanowią pomoc indywidualną i zapewniają selektywną korzyść grupie ČEZ, w tym jej spółce zależnej EDU II.

8.1.3. *Ryzyko zakłócenia konkurencji oraz wpływu na wymianę handlową*

- (360) Jak wskazała Komisja w decyzji o wszczęciu postępowania, rynek energii elektrycznej został zliberalizowany, a producenci energii elektrycznej uczestniczą w wymianie handlowej między państwami członkowskimi, w związku z czym korzyść przyznana producentom jądrowej energii elektrycznej może zakłócić konkurencję i wpłynąć na wymianę handlową między państwami członkowskimi. Energię elektryczną wytwarzaną ze źródeł jądrowych zazwyczaj sprzedaje się na rynku wewnętrznym energii elektrycznej, na którym musi ona konkurować ze wszystkimi źródłami energii elektrycznej, w tym z innymi państwami członkowskimi.

- (361) W związku z tym Komisja powtarza, że korzyść przyznana beneficjentowi środków 1–3 niesie ze sobą ryzyko zakłócenia konkurencji i wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi. Ponieważ wszystkie trzy środki przyznają korzyści w zakresie wytwarzania energii elektrycznej jako działalności konkurencyjnej, wniosek ten byłby również taki sam, gdyby środki te rozpatrywano indywidualnie.

8.1.4. *Wniosek dotyczący istnienia pomocy*

- (362) Komisja stwierdza zatem, że umowa zakupu, zwrotna pomoc finansowa oraz mechanizm ochrony przed zmianą prawa lub polityki jako różne środki odnoszące się do jednej ingerencji państwa stanowią pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

8.2. **Zgodność pomocy z prawem**

- (363) Jak wskazała Komisja w decyzji o wszczęciu postępowania ⁽¹⁵⁰⁾, środki zgłoszono Komisji 15 marca 2022 r. i do tej pory ich nie wdrożono. Wdrożenie jest ponadto uzależnione od zatwierdzenia środków przez Komisję (zob. motyw 190). W związku z tym władze czeskie wypełniły obowiązki w zakresie zgłoszenia i klauzuli zawieszającej wynikające z art. 108 ust. 3 TFUE.

8.3. **Zgodność środków z rynkiem wewnętrznym**

- (364) Biorąc pod uwagę, że przyjęto, iż środki stanowią pomoc państwa, Komisja przeprowadziła dalsze badania, aby stwierdzić, czy środki te można uznać za zgodne w rynkiem wewnętrznym.

8.3.1. *Podstawa prawna oceny*

- (365) Komisja oceniła zgłoszony środek na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE, który stanowi, że Komisja może uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym „pomoc przeznaczoną na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych, o ile nie zmienia [ona] warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem”.

8.3.2. *Przesłanka pozytywna: rozwój działania gospodarczego*

8.3.2.1. *Wkład w rozwój działania gospodarczego*

- (366) Art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE stanowi, że Komisja może uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym „pomoc przeznaczoną na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych lub niektórych regionów gospodarczych, o ile nie zmienia [ona] warunków wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem”. Pomoc zgodna z rynkiem wewnętrznym na podstawie tego postanowienia Traktatu musi zatem przyczyniać się do rozwoju niektórych działań gospodarczych ⁽¹⁵¹⁾.

- (367) Ingerencja państwa może być konieczna w celu ułatwienia lub stworzenia zachęty do rozwijania niektórych rodzajów działalności gospodarczej, które w przypadku braku pomocy nie rozwijałyby się lub ich rozwój przebiegałby w innym tempie lub na innych warunkach.

- (368) Jak wyjaśniono w sekcji 2 i w sekcji 4.4.1 decyzji o wszczęciu postępowania, celem środków będących przedmiotem niniejszej decyzji jest umożliwienie inwestycji w nowe obiekty wytwarzania energii jądrowej i zapewnienie ich eksploatacji przez dłuższy okres. W szczególności wsparcie, które udziela państwo, jest ukierunkowane bezpośrednio na budowę, rozruch i eksploatację nowych zdolności produkcyjnych. Według władz czeskich umowa zakupu ma na celu zapewnienie, aby elektrownia produkowała energię elektryczną i była w stanie spłacić zwrotną pomoc finansową (zob. pkt 3.6). Zwrotna pomoc finansowa jest niezbędna, aby umożliwić promotorowi projektu pokrycie znacznej części kosztów inwestycji związanych z projektem (zob. pkt 3.7). Mechanizm ochrony przed zmianą prawa jest wymagany, aby obniżyć kwotę pomocy niezbędnej do przyspieszenia realizacji projektu poprzez ograniczenie niektórych rodzajów ryzyka, które uznaje się za pozostające poza kontrolą inwestora (zob. pkt 3.8).

⁽¹⁵⁰⁾ Tamże, motyw 157.

⁽¹⁵¹⁾ Wyrok z dnia 22 września 2020 r., Austria/Komisja, C-594/18 P, EU:C:2020:742, pkt 20 i 24.

- (369) Wszystkie trzy środki zmniejszają główne czynniki ryzyka, które w przeciwnym razie powstałyby w związku z inwestycjami w duże aktywa związane z wytwarzaniem energii jądrowej. Środki w połączeniu zmniejszają ogólny poziom ryzyka projektu dla inwestora. Jak wskazały władze czeskie, w wyniku tego ryzyka nie zrealizowano wielu projektów inwestycyjnych w dziedzinie energii jądrowej (zob. motyw 220). W związku z tym środki te przyczyniają się do rozwoju wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł energii jądrowej w Czechach.
- (370) Komisja przypomina, że Trybunał Sprawiedliwości uznał rozwój nowych zdolności wytwórczych energii jądrowej za działania gospodarcze w rozumieniu art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE⁽¹⁵²⁾ i ustalił, że art. 107 TFUE może mieć zastosowanie do inwestycji w elektrownie jądrowe⁽¹⁵³⁾.
- (371) W związku z tym Komisja uważa, że środki te ułatwiają rozwój niektórych działań gospodarczych zgodnie z wymogami określonymi w art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE.

8.3.2.2. Efekt zachęty

- (372) Pomoc państwa można uznać za ułatwiającą działalność gospodarczą tylko wtedy, gdy wywołuje ona efekt zachęty. Efekt zachęty występuje wówczas, gdy pomoc skłania beneficjenta do zmiany zachowania skutkującej rozwojem działalności gospodarczej, której służy pomoc, i jeżeli ta zmiana zachowania nie nastąpiłaby bez przyznanej pomocy.
- (373) Czechy wyjaśniły, że w przypadku braku pomocy inwestor nie miałby niezbędnych zachęt do inwestowania w rozwój nowych zdolności wytwórczych energii jądrowej⁽¹⁵⁴⁾. Rynek charakteryzuje się dużą zmiennością, niestabilnością otoczenia regulacyjnego, a ekonomika zasobów jądrowych w postaci wysokich kosztów nakładów inwestycji stanowi również barierę dla wejścia do branży. Inwestycja w energię jądrową bez wsparcia ze strony państwa raczej nie będzie rentowna ze względu na niepewność co do rozwoju sytuacji na rynku energii elektrycznej.
- (374) Komisja zauważa, że projekt nie zostałby zrealizowany bez wsparcia ze strony państwa w świetle obecnych niepewnych i szybko zmieniających się warunków rynkowych oraz niedoskonałości rynku związanych z rozwojem energii jądrowej (tj. skali wymogu kapitałowego, długotrwałości ekspozycji na sygnały dotyczące cen rynkowych oraz długotrwałości ekspozycji na decyzje polityczne)⁽¹⁵⁵⁾.
- (375) Komisja zauważa ponadto, że bez pomocy nie udało się pokryć luki w finansowaniu. Wynika to z wyższych kosztów finansowania, jakie prawdopodobnie poniósłby projekt w przypadku braku zwrotnej pomocy finansowej, a także z braku stabilności dochodów, którą zapewnia umowa zakupu. Bez interwencji rządowej inwestor musiałby ponadto ponieść znaczne dodatkowe ryzyko, które w przeciwnym razie ograniczają środki wsparcia, takie jak ryzyko cen rynkowych i ryzyko związane z polityką (zob. motyw 498), co sugeruje, że inwestor oczekiwałby względnie wyższego zwrotu, aby zrealizować projekt bez pomocy.
- (376) W związku z powyższym Komisja uważa, że pomoc wywołuje efekt zachęty, ponieważ skłania beneficjenta do prowadzenia działalności gospodarczej, której nie prowadziłby, gdyby nie otrzymał pomocy.

⁽¹⁵²⁾ Tamże, pkt 63.

⁽¹⁵³⁾ Tamże, pkt 32.

⁽¹⁵⁴⁾ Motyw 163 decyzji o wszczęciu postępowania.

⁽¹⁵⁵⁾ Motyw 182 decyzji o wszczęciu postępowania.

8.3.2.3. Zgodność z odpowiednimi przepisami prawa Unii

- (377) Jak wyjaśniono w decyzji o wszczęciu postępowania, Trybunał Sprawiedliwości orzekł w sprawie Hinkley Point C ⁽¹⁵⁶⁾, że „pomoc państwa, która narusza przepisy lub ogólne zasady prawa Unii, nie może być uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym”. W szczególności w odniesieniu do energii jądrowej Trybunał Sprawiedliwości wyjaśnił, że w przypadku sektora „objętego” zakresem stosowania traktatu EWEA, pomoc państwa na rzecz działań gospodarczych w tym sektorze, która zostanie uznana po zbadaniu za naruszającą przepisy prawa Unii w dziedzinie środowiska, nie może zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie tego przepisu” ⁽¹⁵⁷⁾.
- (378) Trybunał Sprawiedliwości podkreślił ponadto, że prawo wtórne, takie jak dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko ⁽¹⁵⁸⁾, zgodnie z którą niektóre projekty podlegają ocenie oddziaływania na środowisko, ma zastosowanie do elektrowni jądrowych i innych reaktorów jądrowych.
- (379) Trybunał wyjaśnił również, że art. 194 TFUE dotyczący polityki Unii w zakresie energii nie wyklucza inwestycji w energię jądrową ⁽¹⁵⁹⁾. Z orzecznictwa wynika ⁽¹⁶⁰⁾, że ponieważ zgodnie z TFUE wybór energii jądrowej należy do kompetencji państw członkowskich, oczywiste jest, iż cele i zasady unijnego prawa ochrony środowiska oraz cele realizowane przez traktat EWEA nie są sprzeczne, w związku z czym nie można uznać, że zasada ochrony środowiska, zasada ostrożności, zasada „zanieczyszczający płaci” i zasada zrównoważonego rozwoju w każdych okolicznościach wykluczają przyznanie pomocy państwa na budowę lub eksploatację elektrowni jądrowej.
- (380) W związku z tym fakt, że projekt i środki dotyczą energii jądrowej, nie czyni tych środków niezgodnymi z rynkiem wewnętrznym. Czechy zdecydowały się na energię jądrową, aby sprostać wyzwaniu związanemu z dekarbonizacją oraz przyszłym kwestiom związanym z wystarczalnością zasobów i obawom związanym z bezpieczeństwem dostaw energii (zob. sekcja 2.2 powyżej).
- (381) Komisja nie dysponuje informacjami wskazującymi na to, że projekt narusza przepisy prawa ochrony środowiska. Władze czeskie wyjaśniły, że realizację projektu poprzedziła obszerna i otwarta ocena oddziaływania na środowisko (zob. motyw 78), którą przeprowadzono zgodnie z wymogami prawa wtórnego UE ⁽¹⁶¹⁾.
- (382) Zgodnie z orzecznictwem „gdy Komisja prowadzi postępowanie w dziedzinie pomocy państwa, jest ona zobowiązana na podstawie ogólnej systematyki traktatu do przestrzegania spójności między postanowieniami regulującymi pomoc państwa i postanowieniami szczególnymi innymi niż postanowienia dotyczące pomocy państwa, a zatem do oceny zgodności rozpatrywanej pomocy z tymi szczególnymi postanowieniami. Jednakże taki obowiązek ciąży na Komisji wyłącznie w odniesieniu do tych aspektów pomocy, które są do tego stopnia nierozdzielnie związane z przedmiotem pomocy, iż nie jest możliwa ich odrębna ocena.[...] Natomiast jeśli rozpatrywane aspekty mogą zostać oderwane od przedmiotu pomocy, Komisja nie jest zobowiązana do dokonania oceny ich zgodności z przepisami innymi niż przepisy dotyczące pomocy państwa w ramach postępowania przewidzianego w art. 108 TFUE” ⁽¹⁶²⁾.

⁽¹⁵⁶⁾ Wyrok z dnia 22 września 2020 r., Austria/Komisja, C-594/18 P, EU:C:2020:742, pkt 44 i 45.

⁽¹⁵⁷⁾ Komisja podkreśla, że niniejszy środek należy i będzie należało wdrażać w świetle właściwego prawodawstwa wtórnego, w tym przepisów, których w czasie przyjmowania niniejszej decyzji jeszcze nie przyjęto. W tym względzie Komisja pragnie zwrócić uwagę na wniosek dotyczący rozporządzenia zmieniającego rozporządzenia (UE) 2019/942 i (UE) 2019/943 w odniesieniu do poprawy struktury unijnego rynku energii elektrycznej, COM(2023) 148, a w szczególności na przepisy dotyczące systemów bezpośredniego wsparcia cen w formie dwukierunkowych kontraktów różnicowych dla inwestycji w elektrownie jądrowe, zgodnie z ostatecznym tekstem rozporządzenia, gdy staje się ono skuteczne.

⁽¹⁵⁸⁾ Dz.U. 2012, L 26, s. 1.

⁽¹⁵⁹⁾ Wyrok z dnia 22 września 2020 r., Austria/Komisja, C-594/18 P, EU:C:2020:742, pkt 48 i 49.

⁽¹⁶⁰⁾ Tamże, pkt 49.

⁽¹⁶¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz.U. L 26 z 28.1.2012, s. 1). Zob. decyzja o wszczęciu postępowania, motyw 168.

⁽¹⁶²⁾ Zob. wyrok z dnia 3 grudnia 2014 r. w sprawie Castelnou Energía, sprawa T-57/11, ECLI:EU:T:2014:1021, pkt 181–184 z dalszymi odniesieniami. Zob. także wyrok z dnia 30 listopada 2022 r., Austria/Komisja, T-101/18, ECLI:EU:T:2022:728, pkt 31.

- (383) W wyroku dotyczącym pomocy państwa na rzecz elektrowni jądrowej Paks II Sąd potwierdził, że Komisja nie jest zobowiązana do sprawdzenia, czy jakikolwiek aspekt środka pomocy lub jakikolwiek element związany z pomocą – w braku nierozzerwalnego związku – jest zgodny z prawem Unii ⁽¹⁶³⁾. W przedmiotowej sprawie Sąd zauważył ponadto, że „przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia publicznego i ewentualne skorzystanie z usług innego przedsiębiorstwa w celu budowy reaktorów nie zmieniałoby przedmiotu pomocy [...] ani beneficjenta pomocy [...]” ⁽¹⁶⁴⁾.
- (384) W niniejszej sprawie Komisja uważa, że nie istnieje „nierozzerwalny związek” między pomocą państwa a aspektami udzielania zamówień publicznych, ponieważ można je ocenić oddzielnie. Środki pomocy państwa (umowa zakupu, zwrotna pomoc finansowa, mechanizm ochrony przed zmianą prawa lub polityki) wspierają działania gospodarcze (utworzenie i eksploatację elektrowni jądrowej) niezależnie od sposobu wyboru wykonawcy usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych. Wdrożenie środków pomocy nie zależy również od dokładnego stosowania przepisów dotyczących zamówień publicznych. W ocenianych środkach wynik procedury udzielania zamówień (tj. koszty inwestycji) uznaje się za wkład w model finansowy, który określa cenę wykonania z umowy zakupu ⁽¹⁶⁵⁾. Nawet w hipotetycznym scenariuszu, w którym nakłady te miały być zawyżone w wyniku nieprawidłowego zastosowania wymagań dotyczących zamówień publicznych, nie spowodowałyby to dodatkowych zakłóceń wywołanych ocenianymi środkami pomocy. Ewentualne nieprzestrzeganie przepisów dotyczących zamówień publicznych może bowiem prowadzić jedynie do zakłóceń na rynku budowy obiektów jądrowych, a nie na rynku energii elektrycznej. Eksploatacja elektrowni i warunki wprowadzania na rynek energii elektrycznej można zatem oddzielić od aspektów zamówień publicznych dotyczących budowy elektrowni. W związku z tym Komisja może ocenić środek nie oceniając aspektów zamówień publicznych dotyczących umowy o świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych, ponieważ takie aspekty nie są nierozzerwalnie związane z działalnością gospodarczą wspieraną pomocą ani z jej warunkami.
- (385) W dziedzinie energii każda opłata, której celem jest finansowanie środka pomocy państwa i która stanowi integralną część tego środka, musi być zgodna w szczególności z art. 30 i 110 TFUE ⁽¹⁶⁶⁾.
- (386) Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, aby opłatę można było uznać za integralny składnik pomocy, niezbędne jest istnienie, w świetle znajdujących zastosowanie uregulowań krajowych, koniecznego związku między przeznaczeniem opłaty a pomocą, w tym znaczeniu, że wpływy z opłaty są obowiązkowo przeznaczane na finansowanie pomocy i oddziałują bezpośrednio na jej wysokość, a w konsekwencji na ocenę zgodności tej pomocy z rynkiem wewnętrznym ⁽¹⁶⁷⁾. W szczególności daną opłatę powinno się pobierać konkretnie i wyłącznie w celu sfinansowania spornej pomocy ⁽¹⁶⁸⁾.
- (387) Z orzecznictwa wynika, że taki konieczny związek może nie istnieć, jeżeli kwotę pomocy ustala się wyłącznie na podstawie obiektywnych kryteriów, niezwiązanych z dozwolonymi dochodami, i jest ona ograniczona bezwzględnym pułapem określonym przepisami prawnymi ⁽¹⁶⁹⁾. W szczególności Trybunał orzekł, że nie istnieje żaden konieczny związek, gdy w przepisach krajowych ustala się kwotę pomocy między minimalną a maksymalną wartością niezależnie od wpływów z podatku ⁽¹⁷⁰⁾. Ponadto Trybunał orzekł ostatnio, że nie istniał żaden konieczny związek między podatkiem a przyznaną pomocą w sprawie, w której pomoc określono na podstawie kryteriów niezwiązanych z odnośnymi dochodami podatkowymi, a przepisy krajowe stanowiły, że ewentualną nadwyżkę

⁽¹⁶³⁾ Wyrok z dnia 30 listopada 2022 r., Austria/Komisja, T-101/18, ECLI:EU:T:2022:728, pkt 32.

⁽¹⁶⁴⁾ Wyrok z dnia 30 listopada 2022 r., Austria/Komisja, T-101/18, ECLI:EU:T:2022:728, pkt 37. Trybunał Sprawiedliwości wyraził w wyroku Braesch aprobatę wobec rozumowania dotyczącego konieczności zaistnienia „nierozzerwalnego związku”, aby Komisja oceniła zgodność niektórych form pomocy z prawem UE. Zob. wyrok z dnia 31 stycznia 2023 r. w sprawie C-284/21 P, Komisja/Braesch i in., pkt 96–99.

⁽¹⁶⁵⁾ W szczególności działania w ramach projektu będą uwzględniać wynik procedury udzielania zamówienia na usługi inżynierskie przetargowe i budowlane jedynie w zakresie, w jakim ma to wpływ na obliczenie nakładów inwestycyjnych w ramach projektu, które stanowiłyby wkład w obliczenie kwoty pomocy (np. przy obliczaniu dokładnej kwoty zwrotnej pomocy finansowej lub przy obliczaniu ceny wykonania zawartej w umowie zakupu), a także w odniesieniu do zdolności technicznych elektrowni wynikających z wyboru technologii w umowie o świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych.

⁽¹⁶⁶⁾ Wyrok z dnia 17 lipca 2008 r., Essent Netwerk Noord i in., C-206/06, ECLI:EU:C:2008:413, pkt 40–59.

⁽¹⁶⁷⁾ Wyrok z dnia 22 grudnia 2008 r., Régie Networks/Rhone Alpes Bourgogne, C-333/07, ECLI:EU:C:2008:764, pkt 99 i przytoczone tam orzecznictwo.

⁽¹⁶⁸⁾ Wyrok z dnia 22 grudnia 2008 r., Régie Networks/Rhone Alpes Bourgogne, C-333/07, ECLI:EU:C:2008:764, pkt 100 i 104.

⁽¹⁶⁹⁾ Wyrok z dnia 20 września 2018 r., Carrefour Hypermarkets i in., C-510/16, ECLI:EU:C:2018:751, pkt 21.

⁽¹⁷⁰⁾ Wyrok z dnia 27 października 2005 r., Distribution Casino France i in., C-266/04 do C-270/04, C-276/04 i C-321/04 do C-325/04, ECLI:EU:C:2005:657, pkt 52.

w związku z tą pomocą należy ponownie przenieść, stosownie do przypadku, do funduszu akumulacji lub skarbu państwa, przy czym dochody te są również objęte bezwzględnym pułapem, w związku z czym ewentualną nadwyżkę również ponownie przenosi się do ogólnego budżetu państwa⁽¹⁷¹⁾. Aby wykluczyć istnienie koniecznego związku, Trybunał wziął również pod uwagę fakt, że w przypadku gdy dochody z opłaty są niewystarczające do pokrycia całkowitej kwoty pomocy, dane państwo członkowskie jest zobowiązane do pokrycia niedoboru za pomocą wkładów z budżetu ogólnego.

- (388) W tej sprawie finansowanie środka 1, jak wskazano powyżej (motyw 107), zapewni ministerstwo ze środków utworzonych z: (i) dochodów spółki celowej ze sprzedaży energii elektrycznej; (ii) opłaty pobieranej przez operatorów sieci od końcowych odbiorców energii elektrycznej, podobnie jak w przypadku finansowania OZE; oraz (iii) wkładów z budżetu państwa. Jednak, jak omówiono powyżej (motyw (41)), w przypadku gdy cena wykonania zawarta w umowie zakupu jest wyższa od cen rynkowych energii elektrycznej, państwo będzie musiało sfinansować różnicę w cenie z zasobów państwowych, a mianowicie z budżetu państwa i z opłat za zużycie.
- (389) Czechy potwierdziły ponadto, że chociaż opłata może przyczynić się do finansowania środków, finansowanie nie będzie zależało od takiej opłaty, a w razie potrzeby budżet państwa pokryłby koszty. W szczególności ewentualne nadwyżki opłaty zostaną przeniesione do ogólnego budżetu państwa, a ewentualne deficyty zostaną ostatecznie pokryte z ogólnego budżetu państwa (zob. motyw 42).
- (390) Z powyższego wynika, że ewentualne wprowadzenie opłaty do projektu w związku z finansowaniem umowy zakupu nie ma bezpośredniego wpływu na kwotę pomocy i w związku z tym nie stanowi integralnej części środka, ponieważ w świetle mających zastosowanie przepisów krajowych nie ma koniecznego związku między opłatą a pomocą. W związku z tym w niniejszej decyzji nie ocenia się zgodności opłaty z art. 30 i 110 TFUE.
- (391) Komisja zauważa ponadto, że władze czeskie zobowiązały się do wypełnienia obowiązku powiadomienia Komisji o projekcie zgodnie z art. 41 Traktatu Euratom.
- (392) W związku z tym Komisja stwierdza, że proponowane środki lub działania objęte wsparciem jako takie nie naruszają żadnych mających zastosowanie przepisów prawa UE.

8.3.2.4. Wniosek

- (393) W związku z powyższym Komisja stwierdza, że projekt spełnia pierwszy (pozytywny) warunek oceny zgodności (tj. pomoc ułatwia rozwój działalności gospodarczej).

8.3.3. *Przesłanka negatywna: pomoc nie może wpływać niekorzystnie na warunki wymiany handlowej w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem*

8.3.3.1. Określenie rynku objętego pomocą

- (394) Jak wskazano w decyzji o wszczęciu postępowania, projekt opracowano, aby wesprzeć dekarbonizację czeskiego systemu energetycznego i rozwiązać obawy dotyczące bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w odniesieniu do rynku czeskiego (zob. motywy 8 i nast.). Jednocześnie ustalono, że rynek czeski posiada dobre wzajemne połączenia w ramach regionu Core⁽¹⁷²⁾ (zob. motyw 16).
- (395) W związku z powyższym rynkami właściwymi do oceny przedmiotowych środków są rynki energii elektrycznej w Czechach i rynek energii elektrycznej w regionie Core.

⁽¹⁷¹⁾ Wyroki z dnia 20 września 2018 r., Carrefour Hypermarchés i in., C-510/16, ECLI:EU:C:2018:751, pkt 22 i z dnia 10 listopada 2016 r., DTS Distribuidora de Televisión Digital/Komisja, C-449/14 P, ECLI:EU:C:2016:848, pkt 70–72.

⁽¹⁷²⁾ Region Core obejmuje granice obszaru rynkowego między Austrią, Belgią, Chorwacją, Czechami, Francją, Luksemburgiem, Niderlandami Niemcami, Polską, Rumunią, Słowacją, Słowenią i Węgrami. Aby uzyskać więcej informacji, zob. przypis 8.

8.3.3.2. Określenie pozytywnych skutków środka pomocy

- (396) Jak wyjaśniono w sekcji 4.4.2.2 decyzji o wszczęciu postępowania, transformacja w kierunku neutralności klimatycznej wiąże się ze stopniowym wycofywaniem paliw kopalnych, począwszy od paliw najbardziej zanieczyszczających środowisko. Większość państw członkowskich ogłosiła już swoje plany stopniowego odchodzenia od wykorzystania węgla w nadchodzących latach⁽¹⁷³⁾. W najnowszym czeskim KPEiK określono strategiczny cel, jakim jest zakończenie procesu stopniowego odchodzenia od wykorzystania węgla do wytwarzania energii elektrycznej do 2033 r. Zgodnie z badaniami Centrum Studiów nad Polityką Europejską (zob. motyw 12) zmiany te prowadzą do problemów z wystarczalnością w perspektywie średnioterminowej. Oczekuje się, że trend ten pojawi się w innych państwach członkowskich, które stopniowo odchodzą od wykorzystania węgla.
- (397) Dodatkowe inwestycje w źródła energii jądrowej zapewniają niezawodne niskoemisyjne aktywa wytwórcze, które charakteryzują się pewnym stopniem elastyczności. Zapewniając bezpieczeństwo w zakresie dostaw przy stopniowym odchodzeniu od najbardziej zanieczyszczających rodzajów paliwa i zmniejszaniu zależności od gazu ziemnego, wytwarzanie energii jądrowej, charakteryzujące się niskimi emisjami dwutlenku węgla na MWh wytworzonej energii elektrycznej, przyczynia się (wraz z rozwojem energii ze źródeł odnawialnych) do osiągnięcia krajowych i europejskich celów w zakresie dekarbonizacji.
- (398) Projekt, jak wyjaśniły Czechy, będzie również bezpośrednio wspierał cele REPowerEU, ponieważ zmniejszy zależność od importowanych paliw kopalnych, które podlegają wahaniom cen i ryzyku geopolitycznemu, zwiększając tym samym bezpieczeństwo energetyczne.
- (399) Instalacja nowych zdolności wytwórczych energii jądrowej przyczynia się ponadto do utrzymania niezbędnej produkcji po stronie podaży. Jest to konieczne, aby zaradzić spodziewanemu wzrostowi zapotrzebowania na energię elektryczną w Czechach równolegle ze środkami mającymi na celu zmniejszenie popytu, które przyjęto na podstawie dyrektywy w sprawie efektywności energetycznej (zob. motyw 15).
- (400) Komisja zauważa, że władze czeskie zapewnią, aby projekt spełniał techniczne kryteria kwalifikacji dotyczące rodzajów działalności gospodarczej w sektorze energii jądrowej, które określono w rozporządzeniu w sprawie systematyki dotyczącej zrównoważonego rozwoju⁽¹⁷⁴⁾. Chociaż wspomniane rozporządzenie nie stwarza prawnie wiążących zobowiązań w zakresie budowy lub eksploatacji elektrowni jądrowych ani dodatkowych wymogów dotyczących przyznawania pomocy państwa, ustanawia ono kryteria pozwalające ustalić, czy dana działalność gospodarcza kwalifikuje się jako zrównoważona środowiskowo. Zobowiązanie Czech do spełnienia tych wymogów pozwala stwierdzić, że projekt jest zrównoważony, nie spowoduje znaczącej szkody dla któregośkolwiek z pozostałych celów środowiskowych i jest dostosowany do ścieżki prowadzącej do osiągnięcia zerowej emisji netto do 2050 r.
- (401) W szczególności w odniesieniu do budowy i bezpiecznej eksploatacji nowych elektrowni jądrowych, do wytwarzania energii elektrycznej lub ciepła, w tym do produkcji wodoru, z wykorzystaniem najlepszych dostępnych technologii, w sekcji 4.27 załącznika I do rozporządzenia delegowanego Komisji⁽¹⁷⁵⁾ ustanowiono szereg kryteriów kwalifikacji dotyczących inwestycji w nowe aktywa służące do wytwarzania energii jądrowej. Obejmują one m.in. wykazanie przez państwo członkowskie, że pod koniec szacowanego okresu użytkowania elektrowni jądrowej dysponuje ono zasobami odpowiadającymi szacowanemu kosztowi gospodarowania odpadami promieniotwórczymi i likwidacji, posiadanie przez państwo członkowskie czynnych obiektów trwałego składowania wszystkich bardzo nisko-, nisko- i średnioaktywnych odpadów promieniotwórczych, posiadanie przez państwo członkowskie udokumentowanego planu ze szczegółowymi działaniami mającymi na celu uruchomienie do 2050 r. obiektu trwałego składowania wysokoaktywnych odpadów promieniotwórczych oraz zastosowanie w projekcie najlepszej dostępnej technologii, w tym wykorzystanie paliwa o zwiększonej odporności na niekorzystne warunki od 2025 r. Władze czeskie zobowiązały się do spełnienia wszystkich tych wymogów (zob. motywy 81 i 82).

⁽¹⁷³⁾ https://energy.ec.europa.eu/topics/oil-gas-and-coal/eu-coal-regions/coal-regions-transition_en.

⁽¹⁷⁴⁾ Zob. rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2022/1214 z dnia 9 marca 2022 r. zmieniające rozporządzenie delegowane (UE) 2021/2139 w odniesieniu do działalności gospodarczej w niektórych sektorach energetycznych oraz rozporządzenie delegowane (UE) 2021/2178 w odniesieniu do publicznego ujawniania szczególnych informacji w odniesieniu do tych rodzajów działalności gospodarczej (Dz.U. L 188 z 15.7.2022, s. 1).

⁽¹⁷⁵⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/2139 z dnia 4 czerwca 2021 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 poprzez ustanowienie technicznych kryteriów kwalifikacji służących określeniu warunków, na jakich dana działalność gospodarcza kwalifikuje się jako wnosząca istotny wkład w łagodzenie zmian klimatu lub w adaptację do zmian klimatu, a także określeniu, czy ta działalność gospodarcza nie wyrządza poważnych szkód względem żadnego z pozostałych celów środowiskowych.

- (402) Podczas gdy osoby trzecie stwierdziły, że publiczne oświadczenia czeskich urzędników wskazują, iż będą oni dążyć do tego, aby wpłynąć na proces legislacyjny w celu zmiany lub odroczenia warunków określonych w unijnej systematyce dotyczącej zrównoważonego rozwoju w odniesieniu do uruchomienia repozytorium wysokoaktywnych odpadów promieniotwórczych w głębokich warstwach geologicznych do 2050 r., Komisja nie posiada informacji, które podważyłyby zobowiązanie władz czeskich. 11 stycznia 2023 r. Czechy przyjęły uchwałę rządu nr 24 w sprawie wymogu spełnienia technicznych kryteriów kwalifikacji dotyczących gospodarowania odpadami promieniotwórczymi. Zgodnie z tą uchwałą Czechy dołożą wszelkich starań, aby spełnić kryteria techniczne określone w odpowiednich przepisach UE, w tym uruchomić głębokich warstwach geologicznych repozytorium dla obiektu składowania odpadów promieniotwórczych do 2050 r. (zob. motywy 81 i 82).
- (403) W świetle powyższych rozważań Komisja stwierdza, że projekt ma pozytywny wpływ na rynek, ponieważ przyczyni się do dekarbonizacji koszyka energetycznego w sposób zrównoważony środowiskowo i zwiększy bezpieczeństwo dostaw energii. Ponieważ region Core jest dobrze wzajemnie połączony, ten pozytywny wpływ prawdopodobnie przyniósłby korzyści sąsiadnym państwom członkowskim importującym energię elektryczną z Czech.

8.3.3.3. Konieczność interwencji rządowej

- (404) Aby ustalić, czy środek pomocy jest konieczny, Komisja musi ocenić, czy środek dotyczy sytuacji, w której mógłby on doprowadzić do istotnej poprawy niemożliwej do osiągnięcia w wyniku działania samego rynku. Pomocy, która poprawia sytuację finansową przedsiębiorstwa będącego jej beneficjentem, ale nie jest konieczna do osiągnięcia zamierzonego celu, nie można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym.
- (405) W omawianym przypadku Czechy promują nowe inwestycje jądrowe zapisane w Traktacie Euratom, aby sprostać wyzwaniu związanemu z dekarbonizacją oraz luką w całkowitej krajowej mocy zainstalowanej, z którymi będą musiały zmierzyć się ze względu na planowane wycofanie z eksploatacji używanych obecnie paliw kopalnych i zaniechanie wytwarzania energii jądrowej (zob. motywy 8 i 19). Komisja musi ocenić kwestię, czy pomoc państwa jest potrzebna do osiągnięcia celu polegającego na propagowaniu nowych inwestycji jądrowych.
- (406) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyjaśniła, że istnienie niedoskonałości rynku jest istotnym czynnikiem przy ocenie konieczności pomocy oraz stwierdziła, że pewne niedoskonałości rynku uzasadniają ingerencję państwa w zakresie rozwoju energii jądrowej⁽¹⁷⁶⁾. W szczególności w przypadku nowych inwestycji w energię jądrową niedoskonałość rynku wynika głównie z trzech aspektów: (i) skali wymogu kapitałowego, (ii) długotrwałości ekspozycji na sygnały dotyczące cen rynkowych, które same są zakłócone przez interwencje, oraz (iii) długotrwałość ekspozycji na decyzje polityczne.
- (407) Po pierwsze, skala wymogów kapitałowych dla inwestycji w energię jądrową jest szczególnie wysoka. Chociaż łączne uśrednione koszty wytworzenia energii za pomocą technologii jądrowej niekoniecznie przewyższają koszty innych technologii⁽¹⁷⁷⁾, długi okres eksploatacji i duże zdolności produkcyjne elektrowni jądrowych można porównać jedynie z największymi projektami hydroenergetycznymi. Te potrzeby kapitałowe, sięgające kilku mld EUR, dodatkowo rosną z powodu częstych i znaczących wzrostów kosztów inwestycji na nowo wybudowane obiekty wytwarzające energię jądrową. W szczególności na pierwsze tego rodzaju inwestycje w reaktory III generacji w państwach OECD wpłynęły opóźnienia w budowie i wzrost kosztów⁽¹⁷⁸⁾.
- (408) Po drugie, planowany okres eksploatacji wynoszący 60 lat utrudnia dostosowanie przeciętnego czasu trwania inwestycji prywatnych lub kredytów komercyjnych do okresu eksploatacji projektu. Ma to jeszcze większe znaczenie na obecnych rynkach energii elektrycznej, które ulegają znacznym zmianom w wyniku transformacji energetycznej i szybkiego wprowadzania energii ze źródeł odnawialnych, a także reform regulacyjnych towarzyszących tej transformacji. W konsekwencji nawet najbardziej doświadczeni uczestnicy rynku mają trudności z formułowaniem wiarygodnych prognoz cen energii w dalekiej przyszłości, a większość transakcji dotyczących energii elektrycznej obejmuje nie więcej niż 5 lat.

⁽¹⁷⁶⁾ Decyzja Komisji (UE) 2015/658 z dnia 8 października 2014 r. w sprawie środka pomocy SA.34947 (2013/C) (ex 2013/N), który Zjednoczone Królestwo planuje wdrożyć w celu wsparcia elektrowni jądrowej Hinkley Point C (motywy 382–385).

⁽¹⁷⁷⁾ Zob. MAE, Prognozowane koszty wytwarzania energii elektrycznej w 2020 r., <https://iea.blob.core.windows.net/assets/ae17da3d-e8a5-4163-a3ec-2e6fb0b5677d/Projected-Costs-of-Generating-Electricity-2020.pdf>, s. 46.

⁽¹⁷⁸⁾ MAE, Prognozowane koszty wytwarzania energii elektrycznej w 2020 r., s. 145.

- (409) Ponadto energia jądrowa wciąż jest obiektem sporów społecznych i politycznych, a inwestycje w aktywa służące do wytwarzania energii jądrowej muszą uwzględniać ryzyko zmiany polityki.
- (410) Komisja przyznała również, że połączenie tych elementów jest specyficzne dla technologii jądrowej⁽¹⁷⁹⁾ i stanowi ogólną cechę wszystkich rynków UE, w tym czeskiego rynku energii elektrycznej.
- (411) Uwagi zainteresowanych stron potwierdziły wstępną ocenę Komisji zawartą w decyzji o wszczęciu postępowania. Komisja zauważa, że w swoich uwagach na temat decyzji o wszczęciu postępowania Czechy odniosły się do nowszych niekorzystnych warunków rynkowych, które znacznie zwiększają ryzyko dla nowych promotorów projektów jądrowych. Ryzyko to obejmuje krajobraz makroekonomiczny i presję inflacyjną, wzrost stóp procentowych, a także niepowtarzalne zdarzenia, takie jak rosyjska inwazja na Ukrainę, która doprowadziła do znacznych zakłóceń rynku i zakłóceń w łańcuchu dostaw. Władze czeskie utrzymują zatem, że jest mało prawdopodobne, aby elektrownie jądrowe budowano bez pomocy państwa.
- (412) Władze czeskie zwróciły również uwagę na zwiększone wahania na rynkach energii, spowodowane częściowo wzrostem udziału zasobów charakteryzujących się zerowymi kosztami krańcowymi, takich jak energia wiatrowa i słoneczna, ale również wahaniami cen gazu, co powoduje nieprzewidywalność zwrotów dla uczestników rynku, a tym samym ogranicza zachęty do rozwijania dużych projektów jądrowych, chyba że inwestorzy mogą zabezpieczyć się przed ekspozycją na ceny rynkowe. Zabezpieczenie za pomocą umów długoterminowych wymaga jednak, aby kontrahenci chętnie akceptowali ceny, które są wystarczająco wysokie, aby zapewnić inwestorom odpowiedni zwrot w bardzo długim okresie. Podobne opinie przedstawiono w uwagach kilku osób trzecich, w których stwierdzono, że na obecnym europejskim rynku energii elektrycznej budowa nowych projektów jądrowych bez wsparcia państwa jest niewykonalna.
- (413) Jak wyjaśniono we wspólnym sprawozdaniu Międzynarodowej Agencji Energetycznej (MAE) i Agencji Energii Jądrowej (NEA)⁽¹⁸⁰⁾, ostatnio występujące tendencje w budowie nowych obiektów jądrowych na rynkach zachodnich wskazują na znaczne wzrosty kosztów i opóźnienia budowy. Można to częściowo wytłumaczyć faktem, że nowe projekty podjęto po długiej przerwie w budowie obiektów jądrowych, co poważnie osłabiło łańcuch dostaw energii jądrowej i możliwości przemysłu, a częściowo brakiem dojrzałości projektu i planowania realizacji w momencie rozpoczęcia budowy, a także coraz bardziej niepewnym kontekstem politycznym. W sprawozdaniu stwierdzono, że sytuacja ta podważyła zaufanie zainteresowanych stron do zdolności przemysłu jądrowego do realizacji nowych projektów budowlanych i zwiększyła poziom postrzeganego ryzyka inwestycyjnego, odstraszać inwestorów i jeszcze bardziej zmniejszając szanse na przyciągnięcie finansowania dla przyszłych projektów.
- (414) W sprawozdaniu wyjaśniono jednak, że w innych krajach, takich jak Chiny i Korea, nowe inwestycje jądrowe realizuje się z zachowaniem terminów i w ramach budżetu, a także stwierdzono, że luki w stosunku do krajów zachodnich nie można wyjaśnić jedynie warunkami specyficznymi dla danego miejsca. W związku z tym wyzwania napotymane w krajach zachodnich nie są nieodłącznie związane z samą technologią, lecz zależą od warunków, w jakich projekty są rozwijane i realizowane, oraz od interakcji między różnymi zainteresowanymi stronami.
- (415) Komisja przywołuje uwagi stron trzecich, które twierdziły, że dostawy energii mogą być również gwarantowane przez tańsze technologie, i uznały, że dotacje dla sektora jądrowego spowolniłyby postępy w zakresie innych tańszych i bardziej przyjaznych dla klimatu technologii. Władze czeskie stwierdziły, że potencjał energii ze źródeł odnawialnych w Czechach jest ograniczony, ale wzrost wytwarzania zarówno energii jądrowej, jak i energii ze źródeł odnawialnych stanowi ważny element krajowej strategii w dziedzinie energii i klimatu (zob. motyw 21). Twierdzą one również, że chociaż inwestycje w energię wiatrową nastąpiłyby później w przypadku realizacji projektu niż w przypadku, gdyby go nie zrealizowano, to całkowite nagromadzenie energii wiatrowej byłoby identyczne w obu scenariuszach (zob. motyw 270). Wyjaśnienie to jest wiarygodne. Inwestycje w zdolności wytwórcze energii wiatrowej i słonecznej można zrealizować znacznie szybciej i przy niższym koszcie inwestycji niż projekt. Są one jednak ograniczone innymi czynnikami, takimi jak dostępność terenów i zdolność przyłączeniowa do sieci.

⁽¹⁷⁹⁾ Decyzja Komisji (UE) 2015/658 z dnia 8 października 2014 r. w sprawie środka pomocy SA.34947 (2013/C) (ex 2013/N), który Zjednoczone Królestwo planuje wdrożyć w celu wsparcia Hinkley Point C (motyw 385).

⁽¹⁸⁰⁾ Prognozowane koszty wytwarzania energii elektrycznej – wydanie z 2020 r., dostępne pod adresem: https://www.oecd-neo.org/jcms/pl_51110/projected-costs-of-generating-electricity-2020-edition.

Oczekiwany ograniczony wpływ projektu na ceny na hurtowym rynku energii elektrycznej (2 EUR/MWh) wskazuje ponadto, że projekt miałby minimalny wpływ na inwestycje w odnawialne źródła energii. Zachęty, jakie wzór z umowy zakupu zapewnia w celu maksymalizacji produkcji w godzinach wysokich cen i ograniczenia jej w okresach niskich cen, zmniejszają jednak również skutki środka dla konkurencji obejmującej rynkowe inwestycje w odnawialne źródła energii, ponieważ można oczekiwać, że aktywa związane z wytwarzaniem energii ze źródeł odnawialnych będą eksploatowane szczególnie często w okresach niższych cen (ponieważ w tych okresach dostępne zasoby odnawialne są wysokie, co obniża ceny rynkowe).

- (416) Inny respondent twierdził, że w najbliższych dziesięcioleciach można spodziewać się wysokich cen energii elektrycznej. Prognozy cen energii elektrycznej w długich okresach wiążą się ze znaczną niepewnością. Jeżeli ceny energii elektrycznej będą znacznie wyższe niż oczekiwano, umowa zakupu i mechanizm udziału w zyskach zapewnią dochody państwu czeskiemu, ograniczając w ten sposób nadmierną rekompensatę na rzecz przedsiębiorstwa ČEZ. Jeżeli natomiast ceny rynkowe będą niższe niż oczekiwano, w szczególności ze względu na niższy niż oczekiwano popyt lub szybkie wprowadzanie energii ze źródeł odnawialnych, bez środka projekt nie byłby w stanie pokryć kosztu inwestycji.
- (417) Komisja stwierdza, że istnieją wyraźnie określone niedoskonałości rynku w odniesieniu do inwestycji w nowe źródła energii jądrowej w Czechach. Ze względu na bardzo długi okres inwestycyjny nie ma wystarczającej pewności, że wysokie obecnie ceny energii pozostaną wysokie wystarczająco długo, aby wpłynąć na tę ocenę. W świetle braku wystarczających zdolności wytwórczych energii elektrycznej w Czechach, wspomnianych niedoskonałości rynku oraz strategicznego celu czeskiej polityki energetycznej, który zakłada dążenie do samowystarczalności wytwarzania energii elektrycznej i jego dekarbonizacji w perspektywie długoterminowej, wsparcie państwa dla budowy projektu w Czechach wydaje się konieczne.
- (418) W istocie jest mało prawdopodobne, aby same mechanizmy rynkowe mogły zapewnić terminowe dostarczenie tych samych jądrowych zdolności wytwórczych co projekt, co jest niezbędne do ułatwienia rozwoju wytwarzania energii elektrycznej z jądrowych źródeł energii w Czechach.
- (419) W związku z powyższym Komisja stwierdza, że pomoc państwa jest niezbędna do zapewnienia rozwoju nowych jądrowych zdolności wytwórczych w Czechach. Komisja stwierdza ponadto, że środki wywołują efekt zachęty dla beneficjenta, dzięki czemu projekt zostanie pomyślnie zrealizowany.

8.3.3.4. Adekwatność

- (420) W swojej ocenie Komisja musi określić, czy proponowany środek jest adekwatnym instrumentem polityki do osiągnięcia jego celu, w tym przypadku wspierania rozwoju wytwarzania energii jądrowej, aby wypełnić przyszłą lukę w dostawach.
- (421) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja zauważyła, że Czechy rozważyły szereg alternatywnych mechanizmów wsparcia w celu zachęcenia do inwestycji w wytwarzanie energii jądrowej, takich jak ulgi podatkowe, mechanizmy zdolności wytwórczych, pomoc na realizację inwestycji bezpośrednich, ustanowienie modelu regulowanych cen inwestycji itp., które uznano za mniej odpowiednie niż środki ostatecznie wybrane, aby zapewnić pomoc.
- (422) Komisja zgadza się, że takie inne instrumenty polityki same w sobie byłyby prawdopodobnie niewystarczające do osiągnięcia tych samych rezultatów, biorąc pod uwagę specyfikę projektu i wielkość wymaganych środków finansowych. W szczególności samo usunięcie jednego z trzech środków bez dalszych dostosowań sprawiłoby, że nie zaradcono by ryzyku dla inwestora, przy czym każdy z tych środków ma zaradzić innej niedoskonałości rynku⁽¹⁸¹⁾. Alternatywne mechanizmy wsparcia odnoszą się co prawda głównie do innych źródeł finansowania (takich jak ulgi podatkowe), niekoniecznie zmniejszają one jednak wpływ na konkurencję. Mechanizmy zdolności wytwórczych i modele RAB to pojęcia ogólne, które mogą przybierać różne formy. W ramach formalnego postępowania wyjaśniającego nie przedstawiono dowodów na to, że przy użyciu konkretnego środka takie pojęcia zapewniłyby bardziej odpowiednie rozwiązania dla przytoczonych niedoskonałości rynku.

⁽¹⁸¹⁾ Motyw 187 decyzji o wszczęciu postępowania.

- (423) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja zakwestionowała jednak to, czy połączenie trzech środków (tj. zwrotnej pomocy finansowej, umowy o odbiór i mechanizmu ochrony przed zmianą prawa) można uznać za odpowiednie do zapewnienia pomocy państwa, a także zapytała, czy wyższy stopień ekspozycji na ryzyko rynkowe byłby bardziej odpowiedni. W szczególności Komisja uznała, że połączenie tych trzech środków i pierwotnej struktury projektu może wyeliminować poważne ryzyko rynkowe, a tym samym ograniczyć niektóre zachęty do zachowań konkurencyjnych.
- (424) Komisja wyraziła również wątpliwości co do tego, czy połączenie tych trzech środków jest odpowiednie do zapewnienia rozwoju projektu, podczas gdy w przeszłości bardziej ograniczona liczba środków, które mogły być mniej interwencyjne, okazywała się wystarczająca, aby umożliwić realizację inwestycji.
- (425) Komisja zakwestionowała ponadto, czy równowaga zaproponowana przez Czechy przy stosowaniu wielu instrumentów jest właściwa oraz czy alternatywne instrumenty, lub uwzględnienie tylko niektórych z nich, mogą być w stanie osiągnąć te same cele przy mniejszej pomocy lub zakłóceniach konkurencji.
- (426) Argumenty władz czeskich na poparcie połączenia proponowanych środków są związane z głównymi niedoskonałościami rynku, którym środki te mają zaradzić, jak opisano w sekcji 4.1 powyżej, w szczególności ze skalą wymogu kapitałowego, długotrwałością ekspozycji na sygnały dotyczące cen rynkowych oraz długotrwałością ekspozycji na decyzje polityczne. Komisja przyznała już, że z powodu tego ryzyka inwestor prywatny nie podjąłby się realizacji projektu w normalnych warunkach rynkowych ⁽¹⁸²⁾.
- (427) Jak wyjaśniono powyżej (zob. motywy 83–106), w trakcie formalnego postępowania wyjaśniającego w celu rozwiania wątpliwości Komisji związanych ze stopniem ekspozycji projektu na ryzyko rynkowe Czechy wprowadziły ekspozycję na ceny rynkowe do wzoru służącego do obliczenia rozliczenia *ex post* przedsiębiorstwa EDU II i skróciły okres obowiązywania umowy o odbiór do 40 lat, zwiększając tym samym ekspozycję projektu na ryzyko rynkowe. Oznacza to również, że przedsiębiorstwo EDU II ma zachęty gospodarcze do optymalizacji mocy wyjściowej w sposób, który maksymalizuje dysponowanie energią w okresach wysokich cen, a jednocześnie ogranicza dysponowanie (i, na przykład, planowe utrzymanie) w okresach niskich cen. Działania te ograniczają zakłócający wpływ środka.
- (428) Komisja przypomina ponadto, że uznała podobne połączenie środków za właściwe w sprawie Hinkley Point C ⁽¹⁸³⁾.
- (429) Komisja uważa, że połączenie trzech środków zgłoszonych przez Czechy w ramach formalnego postępowania wyjaśniającego oraz odpowiednia struktura projektu stanowią odpowiedni instrument umożliwiający inwestycję w elektrownię jądrową. Komisja uważa, że te trzy środki mają na celu zaradzenie niedoskonałościom rynku, które występują w rozwoju nowych elektrowni jądrowych.
- (430) Po pierwsze, w zakresie, w jakim takie długoterminowe niedoskonałości rynku kapitałowego są obecne, samo zapewnienie zwrotnej pomocy finansowej nie wystarcza do umożliwienia inwestycji w nowe instalacje jądrowe, ponieważ uwzględnia jedynie potrzebę uzyskania kapitału na budowę nowego bloku jądrowego, ale nie eliminuje specyficznych kwestii związanych z energią jądrową, takich jak szczególne ryzyko wynikające z budowy i długoterminowego, złożonego cyklu użytkowania. Zwrotna pomoc finansowa stanowi źródło prawie całego kapitału niezbędnego do budowy nowej elektrowni jądrowej, natomiast umowa o odbiór umożliwia inwestorowi

⁽¹⁸²⁾ Motyw 152 decyzji o wszczęciu postępowania.

⁽¹⁸³⁾ Zob. decyzja Komisji z dnia 8 października 2014 r. w sprawie środka pomocy SA.34947, który Zjednoczone Królestwo planuje wdrożyć w celu wsparcia elektrowni jądrowej Hinkley Point C, motywy 392–405. W szczególności w sprawie Hinkley Point C połączenie dwukierunkowego kontraktu różnicowego z gwarancją kredytu i umową z sekretarzem stanu (dotyczącą ochrony przed zmianą prawa lub polityki) uznano za odpowiednie instrumenty do zapewnienia pomocy. W przypadku projektu preferowano wykorzystanie zwrotnej pomocy finansowej zamiast gwarancji państwowej, ponieważ (i) zwrotna pomoc finansowa eliminuje ryzyko niedoboru finansowania projektu na zasadach komercyjnych; (ii) zwrotna pomoc finansowa zapewnia bardziej terminowe rozwiązanie w celu uzgodnienia całego pakietu finansowego w odniesieniu do komercyjnego instrumentu pożyczkowego; oraz (iii) zwrotna pomoc finansowa wiązałaby się z niższymi kosztami finansowania dłużnego w związku z bezpośrednimi pożyczkami udzielanymi przez państwo, a także z niższymi opłatami w związku z organizacją i zapewnieniem finansowania przez cały okres budowy. Więcej informacji można znaleźć w motywie 166 powyżej.

zadeklarowanie kapitału na rzecz projektu. Zwrotna pomoc finansowa sama w sobie nie gwarantuje jednak możliwości spłaty pożyczki, a okresy niskich cen mogą zagrozić rentowności projektu. W związku z tym zwrotna pomoc finansowa sama jest oparta na umowie o odbiór i jest nieodłącznie z nią związana, ponieważ rating projektu uwzględnia istnienie umowy zakupu. Jedynie gwarantowane dochody w ramach umowy zakupu mogą zrekompenzować długoterminowy profil ryzyka projektu.

- (431) Ponadto Komisja uważa, że zwrotna pomoc finansowa jest właściwa, aby umożliwić inwestycję i zaradzić długoterminowym niedoskonałościom rynku kapitałowego również w porównaniu z gwarancją państwową dla rynkowego instrumentu pożyczkowego, ponieważ eliminuje ryzyko niezdolności do pozyskania wystarczającego finansowania na realizację projektu od prywatnych kredytodawców, gwarantuje niższe koszty zadłużenia i niższe opłaty związane z organizowaniem i przydzielaniem finansowania przez cały okres budowy, a także wymaga mniej czasu na zorganizowanie pakietu finansowego, w tym w przypadku wzrostu kosztów. Ponieważ jakkolwiek wzrost kosztu kapitału miałby bezpośredni wpływ na obliczaną cenę wykonania, zwrotna pomoc finansowa umożliwia zastosowanie niższej ceny wykonania w umowie zakupu (zob. motyw 171), co prowadzi do zmniejszenia ogólnego kosztu środka.
- (432) Po drugie, umowa zakupu na okres 40 lat uwzględnia potrzebę zapewnienia stabilności i przewidywalności cen oraz stopy zwrotu z kapitału, co ma szczególne znaczenie w przypadku inwestycji o tej wielkości i czasie trwania, a w rezultacie jest niezbędne do jej umożliwienia. W tym sensie umowa zakupu eliminuje niedoskonałość rynku w odniesieniu do długotrwałej ekspozycji na sygnały cenowe, o której mowa powyżej.
- (433) Po trzecie, rekompensaty przyznawane w przypadku politycznych lub prawnych form dyskryminacyjnego traktowania technologii jądrowej (ochrona wynikająca ze zmiany prawa) uwzględniają dodatkowe ryzyko, które można uznać za specyficzne dla energii jądrowej (takie jak przede wszystkim możliwość opóźnienia uzyskania zwrotu w następstwie zmian w ramach prawnych, na przykład z przyczyn politycznych). Korekty elementów wejściowych we wzorze zastosowanym w umowie zakupu w przypadku wzrostu kosztów wynikającego z uzasadnionych przesłanek uwzględniają również ryzyko wzrostu kosztów nieodłącznie związane z inwestycjami w wytwarzanie energii jądrowej.
- (434) W związku z powyższym Komisja stwierdza, że umowa zakupu z okresem obowiązywania 40 lat w połączeniu ze zwrotną pomocą finansową i mechanizmem ochrony wynikającej ze zmiany prawa, zgodnie ze strukturą zgłoszonych środków, stanowią odpowiednie instrumenty zapewniające pomoc państwa w ramach projektu.

8.3.3.5. Proporcjonalność

- (435) W ramach oceny proporcjonalności środka Komisja musi sprawdzić, czy środek jest ograniczony do minimalnej kwoty umożliwiającej skuteczne ukończenie projektu pozwalające na osiągnięcie realizowanego celu.
- (436) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyjaśniła, że ocena proporcjonalności musi uwzględniać połączenie środków wsparcia zaproponowanych przez władze czeskie. Istniały trzy główne kwestie związane z proporcjonalnością zgłoszonego środka o istotnym znaczeniu dla oceny dokonywanej przez Komisję.
- (437) Po pierwsze, zgłoszony okres obowiązywania umowy o odbiór wynoszący 60 lat uznano za zbyt długi, ponieważ znacznie przekracza on przewidywany okres spłaty zwrotnej pomocy finansowej, a także okres obowiązywania środków bezpośredniego wsparcia cenowego przewidziany w odniesieniu do poprzednich inwestycji w energię jądrową⁽¹⁸⁴⁾. W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja zadała pytanie, czy rekompensata z tytułu kosztów inwestycji w projekt nie powinna być ściślej dostosowana do warunków i okresu spłaty zwrotnej pomocy finansowej.

⁽¹⁸⁴⁾ Tamże, motywy 197–198. W szczególności umowę o odbiór dla elektrowni Hinkley Point C zawarto na 35 lat, podczas gdy okres spłaty zwrotnej pomocy finansowej w przypadku elektrowni PAKS II wynosił jedynie 21 lat, a środkowi nie towarzyszyła żadna inna forma pomocy operacyjnej.

- (438) Po drugie, przewidzianą stopę zwrotu uznano za zbyt wysoką, aby nie można było wykluczyć nadmiernej rekompensaty w przypadku uwzględnienia połączenia zgłoszonych środków wsparcia i wynikającego z nich profilu ryzyka projektu. W szczególności początkowo zgłoszona umowa zakupu energii elektrycznej o stałej cenie przeniosła zarówno ryzyko cenowe, jak i rynkowe na spółkę celową, a tym samym na państwo, podczas gdy pomoc finansowa podlegająca zwrotowi znacznie zmniejszyła ryzyko finansowe związane z oferowaniem finansowania na bardzo atrakcyjnych warunkach, bez naliczania stóp procentowych przez cały okres budowy. Ponadto mechanizm ochrony wynikającej ze zmiany prawa lub polityki zapewnił ochronę przed zmianami polityki i innymi zdarzeniami będącymi poza kontrolą EDU II. Obejmuje to zmiany w czeskiej polityce krajowej w dziedzinie energii jądrowej, decyzje o nieprzyznaniu innych środków wsparcia lub o wstrzymaniu wdrażania poprzez odrzucenie oferentów zainteresowanych budową elektrowni, a także wzrost kosztów wynikający z uzasadnionych przesłanek zebranych w wyczerpującym wykazie. Mając na uwadze podział ryzyka między beneficjentem a państwem, Komisja uznała, że uwzględnienie premii z tytułu budowy i eksploatacji obiektów jądrowych w szacunkach CAPM nie było uzasadnione.
- (439) Ponadto Komisja wyraziła wątpliwości co do tego, czy zaproponowany przez Czechy mechanizm zapobiegania nadmiernej rekompensacie w wystarczającym stopniu pozwala zapobiec wypłacie nadmiernej rekompensaty, zwłaszcza że obejmuje on podział obciążenia między państwem a EDU II w proporcji 50:50 ⁽¹⁸⁵⁾.
- (440) Po trzecie, Komisja wyraziła wątpliwości co do tego, czy wybór zasiedziałej grupy ČEZ jako promotora projektu bez zorganizowania przetargu otwartego może wiązać się z przyznaniem wsparcia niezbędnego do realizacji projektu w wysokości wyższej od wsparcia, które przyznano by w przypadku zorganizowania takiego przetargu.
- (441) Poniższe sekcje zawierają analizę tych kwestii w kontekście zmian środków wsparcia zaproponowanych przez władze czeskie, przeprowadzoną przed wyciągnięciem ostatecznych wniosków dotyczących całego pakietu pomocy.

8.3.3.5.1. Umowa na zakup

8.3.3.5.1.1. Okres obowiązywania umowy zakupu

- (442) Jak wspomniano w motywie 437, zgłoszony okres obowiązywania umowy o odbiór wynoszący 60 lat uznano za zbyt długi. Komisja uznała, że rekompensata z tytułu kosztów inwestycji w projekt powinna być dostosowana do warunków i okresu spłaty zwrotnej pomocy finansowej, który wariantem podstawowym przedstawionym przez władze czeskie wynosi około 30 lat.
- (443) Czechy argumentowały, że należy uwzględnić bufor (dodatkowy okres) między okresem zapadalności umowy zakupu a spłatą zwrotnej pomocy finansowej, aby zagwarantować utrzymanie rentowności projektu, a w szczególności pełną spłatę zwrotnej pomocy finansowej w przypadku wystąpienia ewentualnych niekorzystnych zdarzeń. W szczególności władze czeskie przedstawiły dane Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej (MAEA), z których wynika, że w przypadku ostatnich projektów zrealizowanych na dużą skalę w dziedzinie energii jądrowej upłynęło wiele czasu, zanim udało się ustabilizować dysponowanie aktywem, a tym samym osiągnąć docelowy współczynnik obciążenia umożliwiający objęcie projektu finansowaniem.

Tabela 9

Czas stabilizacji współczynnika obciążenia

VENDOR	NPP TYPE	COUNTRY	UNIT	DESIGN NET CAPACITY	COD	LOAD FACTOR STABILIZATION TIME
WEC	AP1000	China	SANMEN_1	1157 MWe	21 June 2018	4 years
	AP1000	China	SANMEN-2	1157 MWe	17 Aug 2018	2 years
	AP1000	China	HAIYANG-1	1126 MWe	08 Aug 2018	4 years
	AP1000	China	HAIYANG-2	1126 MWe	29 Sep 2018	2 years
EdF	EPR1750	China	Taishan-1	1660 MWe	13 Dec 2018	5 years
	EPR1750	China	Taishan-1	1660 MWe	29 May 2019	4 years
KHNP	OPR1000	S.Korea	Shin-Kori-1	998 MWe	28 Feb 2011	10 years
	OPR1000	S.Korea	Shin-Kori-1	998 MWe	20 Jul 2012	8 years
	APR1400	UAE	Barakah-1	1310 MWe	01 Apr 2021	2 years (so far)
ŠKODA Praha a.s.	VVER V320	CZ	Temelin-1	1027 MWe	10 Jun 2002	8 years
	VVER V320	CZ	Temelin-2	1029 MWe	18 Apr 2003	8 years

Source: IAEA_PRIS - Reactor Details, 20 June 2023

⁽¹⁸⁵⁾ Tamże, motyw 205.

- (444) Władze czeskie przedstawiły zmieniony okres obowiązywania umowy zakupu, który skrócono z 60 do 40 lat. W większym stopniu odpowiada on okresowi spłaty zwrotnej pomocy finansowej, lecz nadal znacznie go przekracza. O ile pewien czas pozwalający na stabilizację pracy elektrowni po rozpoczęciu eksploatacji jest uzasadniony, mając na uwadze trudności techniczne napotymane po rozpoczęciu działalności w przypadku innych projektów, okres obowiązywania umowy plasuje się w górnym przedziale okresów obowiązywania odnotowanych w innych projektach.
- (445) Należy jednak zauważyć, że początek okresu obowiązywania umowy zakupu niekoniecznie jest tożsamy z rozpoczęciem eksploatacji elektrowni. W rzeczywistości okres odbioru rozpoczyna się od wcześniejszej z następujących dat: (i) terminu rozpoczęcia, tj. dnia, w którym elektrownia jądrowa po raz pierwszy wyśle energię elektryczną do sieci, a przedsiębiorstwo EDU II powiadomi państwo/spółkę celową, że chce, aby termin rozpoczęcia był zgodny z terminami określonymi w umowie zakupu, oraz (ii) najpóźniejszego termin realizacji umowy, tj. dnia następującego po ostatnim dniu docelowego terminu rozruchu, który wynosi pięć lat, poczynwszy od docelowej daty rozruchu (zob. przypis 39). Docelowa data rozruchu zostanie przesunięta, aby uwzględnić wszelkie opóźnienia spowodowane przez zdarzenia stanowiące uzasadnione przesłanki. W związku z tym w przypadku opóźnień innych niż wynikające z uzasadnionych przesłanek okres objęty umową zakupu podlega odpowiedniemu skróceniu. Chociaż zakłada się przy tym pięcioletni bufor na wypadek opóźnień, mając na uwadze niedawne opóźnienia w projektach instalacji jądrowych obejmujących reaktory trzeciej generacji plus, opóźnienia wynoszące ponad pięć lat stanowią znaczne ryzyko. W ujęciu łącznym ryzyko związane ze skróceniem okresu obowiązywania umowy zakupu i czasem potrzebnym na stabilizację produkcji po rozpoczęciu eksploatacji elektrowni oznacza, że okres obowiązywania umowy zakupu jest zbliżony do okresu spłaty zwrotnej pomocy finansowej.
- (446) Ponadto w przypadku przekroczenia kosztów nie można wykluczyć konieczności częściowej spłaty zwrotnej pomocy finansowej w drodze refinansowania za pomocą prywatnych pożyczek rynkowych. W takim przypadku zwrot kosztu inwestycji nie jest już bezpośrednio powiązany z okresem spłaty zwrotnej pomocy finansowej (zob. motyw 180). W szczególności, jeżeli dochody rynkowe w okresie obowiązywania umowy zakupu nie wystarczą na pokrycie kosztów spłaty zwrotnej pomocy finansowej, do sfinansowania części kosztów spłaty zwrotnej pomocy finansowej można wykorzystać pożyczki rynkowe. Spłata tych pożyczek rynkowych miałaby wówczas miejsce po spłacie zwrotnej pomocy finansowej, w oparciu o dochody rynkowe uzyskane po zakończeniu okresu obowiązywania umowy zakupu.
- (447) W ujęciu łącznym elementy, o których mowa powyżej, są wystarczające, aby Komisja uznała 40-letni okres obowiązywania umowy zakupu za proporcjonalny.
- (448) Komisja zwraca uwagę, że nie oznacza to rentowności projektu w okresie eksploatacji wynoszącym jedynie 40 lat. Model finansowy zakłada bowiem 60-letni okres eksploatacji i opiera się na dochodach rynkowych uzyskanych po zakończeniu okresu obowiązywania umowy zakupu, aby osiągnąć docelową wewnętrzną stopę zwrotu z kapitału w wysokości [9–11] %. Chociaż z analizy wrażliwości zakładającej niskie ceny rynkowe po zakończeniu okresu obowiązywania umowy zakupu wynika, że elektrownia może wówczas zaprzestać działania ze względu na brak zachęt finansowych (zob. motyw 148), nie oznacza to dokonania inwestycji z myślą o eksploatacji elektrowni przez jedynie 40 lat. W rzeczywistości, aby inwestycja była rentowna, inwestor musi założyć duże prawdopodobieństwo istnienia otoczenia rynkowego, które umożliwi dalszą eksploatację po zakończeniu okresu obowiązywania umowy zakupu. Docelową wewnętrzną stopę zwrotu ustalono dla 60-letniego okresu eksploatacji projektu. Gdyby ceny rynkowe po zakończeniu okresu obowiązywania umowy zakupu były znacznie niższe od oczekiwanych, miałyby to negatywny wpływ na osiągnięty zwrot z inwestycji ze względu na spadek wewnętrznej stopy zwrotu poniżej docelowej wysokości [9–11] %.

8.3.3.5.1.2. Rekompensata na podstawie wzoru obliczenia wynagrodzenia

- (449) Jak wspomniano w motywach 88–91, wzór obliczenia wynagrodzenia w umowie zakupu obejmuje dwa okresy: składnik dotyczący rozliczenia *ex post* i okres ekspozycji rynkowej. Struktura ta przypomina koncepcję dwukierunkowych kontraktów różnicowych⁽¹⁸⁶⁾, a tym samym wywołuje podobne skutki pod względem zapewnienia stabilności dochodów i ograniczenia wypłaty nadmiernej rekompensaty, a także zachęt do efektywnej eksploatacji elektrowni. W tej sekcji Komisja ocenia aspekty związane z proporcjonalnością (rekompensata), natomiast w sekcji 8.3.3.6.2 ocenia aspekty związane z zachętami do efektywnej eksploatacji.

⁽¹⁸⁶⁾ Na przykład w Hinkley Point C zastosowano podobny wzór kontraktu różnicowego.

- (450) Składnik dotyczący rozliczenia *ex post* w ujęciu rocznym zapewnia stabilność dochodów elektrowni, a jednocześnie ogranicza rekompensatę. Składnik dotyczący rozliczenia zabezpiecza elektrownię przed ryzykiem niepewnych zmian średnich cen rynkowych oraz, ponieważ jest obliczany dla stałej ilości referencyjnej (z zastrzeżeniem korekt wzoru zgodnie z motywami 88 i 90), dodatkowo zabezpiecza ją przed ryzykiem ilościowym. Z jednej strony przyjęty składnik dotyczący rozliczenia gwarantuje, że po każdym roku elektrownia jądrowa otrzyma wszelkie niezbędne wyrównanie do średnich cen rynkowych w celu osiągnięcia docelowej wysokości wynagrodzenia. Dokładniej rzecz biorąc, jeżeli roczna średnia *ex post* godzinowych rynkowych cen kasowych na rynku dnia następnego (tj. cena referencyjna) jest niższa od ceny wykonania, kwota rozliczenia zapewnia wynagrodzenie nieuzyskane z rynku. Z drugiej strony składnik dotyczący rozliczenia gwarantuje, że jeżeli średnia roczna cena rynkowa przewyższa cenę wystarczającą do osiągnięcia docelowej wysokości wynagrodzenia, elektrownia zwraca nadwyżkę (tj. różnicę między ceną referencyjną a ceną wykonania) w celu uniknięcia wypłaty nadmiernej rekompensaty.
- (451) Jeżeli chodzi o korekty wzoru obliczenia wynagrodzenia w umowie zakupu w składniku dotyczącym rozliczenia *ex post* zgodnie z motywami 88 i 90, pierwsza korekta (gdy cena referencyjna (p') przewyższa wysokość zmiennych kosztów operacyjnych (c)) dodatkowo zabezpiecza dochody elektrowni w przypadku nieplanowanych przerw w dostawie energii w latach charakteryzujących się wysokimi średnimi cenami rynkowymi. Następnie zwrot ogranicza się do różnicy między ceną referencyjną a ceną wykonania, pomnożonej przez ilość rzeczywiście zamiast referencyjnej. Druga korekta (stosowana gdy rynkowa cena referencyjna (p') odpowiada wysokości zmiennych kosztów operacyjnych (c) lub jest od niej niższa) wprowadza limit składnika dotyczącego rozliczenia, a tym samym ogranicza nadmierną rekompensatę. Na przykład w sytuacjach obowiązywania bardzo niskich cen rynkowych, kiedy elektrownia jest zachęcana do efektywnego zmniejszenia produkcji, rekompensata ze składnika dotyczącego rozliczenia ogranicza się do różnicy między ceną wykonania a kosztami operacyjnymi dla ilości referencyjnej. W związku z tym Komisja uważa, że składnik dotyczący rozliczenia *ex post*, w tym korekty, gwarantuje, że elektrownia nie otrzyma rekompensaty w wysokości wyższej niż jest to konieczne do osiągnięcia docelowego wynagrodzenia, a jednocześnie zapewnia stabilność dochodów i sprzyja efektywnej eksploatacji.
- (452) Ponadto, jak omówiono w sekcji 8.3.3.6.2, przewidziany w umowie zakupu wzór obliczenia wynagrodzenia w ramach kontraktu różnicowego skutecznie zachęca elektrownię do maksymalizacji zysków zamiast sprzyjać maksymalizacji produkcji. O takim wpływie na rentowność może również świadczyć fakt, że według szacunków władz czeskich przy zastosowaniu wzoru obliczenia wynagrodzenia z kontraktu różnicowego elektrownia będzie osiągać średnio wyższe dochody i ponosić niższe koszty niż w przypadku maksymalizacji produkcji (zob. motyw 150). W związku z tym zastąpienie podejścia zakładającego umowę zakupu energii elektrycznej o stałej cenie podejściem opartym na zastosowaniu wzoru zawartego w umowie zakupu skutkuje zmniejszeniem luki w finansowaniu (wyższe spodziewane dochody i niższe spodziewane koszty), a tym samym zmniejszeniem ceny wykonania i kwoty niezbędnej pomocy.

8.3.3.5.1.3. Mechanizm zapobiegania nadmiernej rekompensacie

- (453) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyraziła wątpliwości, czy mechanizm udziału w zyskach kapitałowych zaproponowany przez Czechy w wystarczającym stopniu zapobiegne nadmiernej rekompensacie, i uznała, że współczynnik udziału w zyskach w proporcji 50:50 nie odpowiada podziałowi ryzyka między beneficjentem a państwem wynikającemu z pierwotnie zgłoszonego środka.
- (454) Po pierwsze, Komisja przypomina, że – jak wyjaśniono w poprzedniej sekcji – zmieniona metoda wynagradzania w ramach umowy zakupu ogranicza ryzyko nadmiernej rekompensaty w sytuacjach obowiązywania wysokich cen rynkowych, ponieważ operator jest zobowiązany do zwrotu spółce celowej dochodów rynkowych wykraczających poza cenę wykonania określoną w umowie zakupu. Należy uznać, że pierwotnie zgłoszone przez Czechy wynagrodzenie w stałej cenie za jednostkę wyprodukowanej energii elektrycznej miałoby podobny skutek, lecz miałoby zastosowanie przez dłuższy okres (tj. okres eksploatacji składnika aktywów w porównaniu z maksymalnym okresem obowiązywania umowy zakupu wynoszącym 40 lat). Komisja zauważa jednak, że wyniki modelowania pokazują, iż zachęty do efektywnej eksploatacji przewidziane w zmienionym wzorze obliczenia wynagrodzenia w umowie zakupu prawdopodobnie skutkować będą spadkiem ceny wykonania w porównaniu z umową o odbiór o stałej cenie ze względu na niższe koszty eksploatacji i wyższe dochody rynkowe, a tym samym niższym poziomem wsparcia w okresie obowiązywania umowy zakupu.

- (455) Po drugie, jeżeli chodzi o współczynnik udziału w zyskach, Komisja zauważa, że w okresie obowiązywania umowy zakupu Czechy zachowują udział w proporcji 50:50 i nieznacznie zwiększają go do 60:40 na korzyść beneficjenta w ciągu 20 lat po zakończeniu okresu obowiązywania umowy zakupu. Czechy uzasadniają ten wzrost koniecznością odzwierciedlenia większej ekspozycji beneficjenta na ryzyko związane z cenami rynkowymi. Komisja zgadza się, że skrócenie okresu obowiązywania umowy zakupu do 40 lat zwiększa ogólny profil ryzyka projektu, ponieważ wprowadza ryzyko związane z cenami rynkowymi w znacznym okresie, który obejmuje jedną trzecią przewidywanego okresu eksploatacji składowiska aktywów. W związku z tym Komisja uważa, że zmienione współczynniki udziału w zyskach są dostosowane do ogólnego wyższego profilu ryzyka projektu wynikającego z korekt środka 1, w szczególności do skrócenia okresu obowiązywania bezpośredniego wsparcia cen. Dzięki zastosowaniu mechanizmu udziału w zyskach kapitałowych wszelkie uzyskiwane korzyści EDU II będzie dzielić z państwem, a jednocześnie będzie dostatecznie zachęcana, by dążyć do ich osiągnięcia, na przykład poprzez obniżanie kosztów.
- (456) Czechy zwracają uwagę, że nawet przy zastosowaniu nieznacznej korekty po zakończeniu okresu obowiązywania umowy zakupu proponowany współczynnik udziału w zyskach zapewni większy podział zysków między operatorem a państwem (50:50 w okresie obowiązywania umowy zakupu i 60:40 przez pozostały okres eksploatacji elektrowni jądrowej) w porównaniu z poprzedzającą ten projekt inwestycją jądrową w Hinkley Point C (HPC), w przypadku której Komisja uznała za proporcjonalny początkowy współczynnik udziału w zyskach wynoszący 70:30, który miał zastosowanie na podstawie wyższej wewnętrznej stopy zwrotu z projektu w porównaniu z obecnie rozpatrywanym przypadkiem. Komisja zauważa, że mechanizm udziału w zyskach kapitałowych w HPC opierał się w rzeczywistości na dwóch progach, na podstawie których współczynniki udziału w zyskach między beneficjentem a państwem zmieniały się z proporcji 70:30 do 40:60, gdy poziom osiągniętej wewnętrznej stopy zwrotu z kapitału przekraczał drugi (wyższy) próg. W związku z tym mechanizm udziału w zyskach kapitałowych przyjęty dla HPC nie przewiduje we wszystkich możliwych okolicznościach mniej korzystnego współczynnika udziału w zyskach dla państwa w porównaniu z rozpatrywanym projektem. Jednocześnie Komisja uważa, że mechanizm udziału w zyskach przyjęty dla HPC niekoniecznie stanowi odpowiedni punkt odniesienia do oceny proponowanego mechanizmu zapobiegania nadmiernej rekompensacie w odniesieniu do przedmiotowego projektu, ponieważ oba projekty znacząco różnią się pod względem profilu ryzyka, warunków rynkowych i pakietów wsparcia.
- (457) Po trzecie, władze czeskie odniosły się również do wyboru wykonawcy odpowiedzialnego za świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych w drodze przetargu konkurencyjnego, który ich zdaniem obejmuje mechanizm rynkowy eliminujący potencjalne zdarzenia nieprzewidziane z podstawowych założeń dotyczących kosztów inwestycji w modelu finansowym. Komisja zgadza się, że przeprowadzenie przetargu konkurencyjnego w celu wyboru wykonawcy odpowiedzialnego za świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych, w ramach którego potencjalni dostawcy składają konkurencyjne oferty, ubiegając się o przyznanie zamówienia, może przynieść większe korzyści w porównaniu na przykład z bezpośrednim udzieleniem zamówienia na te usługi (tj. bez przetargu konkurencyjnego). W związku z tym, biorąc pod uwagę, że koszty inwestycji zastosowane w modelu finansowym do skalibrowania ceny wykonania w umowie zakupu określa się w drodze przetargu konkurencyjnego, może to przyczynić się do ograniczenia ryzyka nadmiernej rekompensaty.
- (458) Ponadto Komisja zauważa, że zyski spółki celowej wynikające z korekty nadmiernej rekompensaty będą miały postać płatności ryczałtowej dokonywanej przez beneficjenta na rzecz spółki celowej lub będą prowadzić do obniżenia ceny wykonania w umowie zakupu, zmniejszając tym samym poziom wsparcia udzielanego przez państwo w całym okresie eksploatacji elektrowni.
- (459) W świetle powyższych argumentów Komisja uważa, że zawarte we wzorze obliczenia wynagrodzenia w umowie zakupu mechanizmy kontrolne mające zapobiegać wypłacie nadmiernej rekompensaty oraz zmieniony mechanizm udziału w zyskach kapitałowych są odpowiednie i dostosowane do podziału ryzyka między beneficjentem a państwem.

8.3.3.5.2. Pierwotne założenia i analiza scenariuszy w modelu finansowym

- (460) Władze czeskie przedstawiły szereg założeń dotyczących parametrów, które pozostają nieznane, ale mają znaczący wpływ na cenę wykonania. Dotyczy to w szczególności spodziewanych cen rynkowych, dostępności elektrowni, kosztów budowy, kosztów operacyjnych i kosztów likwidacji oraz kosztu kapitału.
- (461) Założenia te posłużyły jako dane wejściowe modelu finansowego, umożliwiające obliczenie aktualnie spodziewanej ceny wykonania (zob. sekcja 3.6.2) w celu osiągnięcia wewnętrznej stopy zwrotu z kapitału w wysokości [9–11] % w okresie eksploatacji projektu. Cena wykonania jest zatem wynikiem zastosowanego modelu finansowego i zostanie obliczona zgodnie z tym modelem.

- (462) Niektóre założenia mają również bezpośredni wpływ na wysokość spodziewanej wewnętrznej stopy zwrotu z kapitału. Chociaż zastosowany model zasadniczo ma na celu ustalenie docelowej wewnętrznej stopy zwrotu z kapitału w wysokości [9–11] %, zmiany parametrów wejściowych, które nadal pozostają nieznane, mogą prowadzić do odchylenia od tego poziomu docelowej wewnętrznej stopy zwrotu z kapitału. Na przykład:
- a) w przypadku spadku dostępności technicznej poniżej docelowego poziomu dostępności wynoszącego [70–100] %, który uniemożliwi elektrowni wytwarzanie energii w okresach, w których koszt c będzie niższy od ceny rynkowej p , będzie to skutkowało niższymi zwrotami; jeżeli sytuacja taka wystąpi z nieuzasadnionych przesłanek, będzie to skutkowało zmniejszeniem wewnętrznej stopy zwrotu z kapitału;
 - b) jeżeli ceny rynkowe p przez znaczną część okresu eksploatacji projektu będą niższe od kosztów operacyjnych c , elektrownia nie będzie pracować. W takim przypadku druga część wzoru obliczenia wynagrodzenia ograniczy poziom rekompensaty, zmniejszając wysokość wewnętrznej stopy zwrotu z kapitału do oczekiwanego poziomu [...] %;
 - c) jeżeli natomiast ceny rynkowe po zakończeniu okresu obowiązywania umowy zakupu będą znacznie wyższe od zakładanych w scenariuszu bazowym, będzie to skutkowało zwrotami w wysokości przekraczającej poziom docelowej wewnętrznej stopy zwrotu z kapitału w wysokości [9–11] %. W takiej sytuacji zastosowanie ma mechanizm udziału w zyskach, dzięki któremu 60 % tej nadwyżki wróci do EDU II, a 40 % do państwa.
- (463) Z przedstawionych powyżej względów wiarygodne założenia, w tym dotyczące przyszłych cen rynkowych, kosztów budowy, kosztów operacyjnych, dostępności elektrowni, kosztów likwidacji i innych istotnych parametrów, takich jak wydatki kapitałowe i finansowanie projektu, mają istotne znaczenie dla zagwarantowania proporcjonalnego zwrotu z inwestycji. Wiele z tych założeń wiąże się jednak ze znaczną niepewnością w przypadku nowych projektów dotyczących elektrowni jądrowych. Założenia dotyczące kosztów budowy elektrowni jądrowej trzeciej generacji plus w kilku europejskich projektach w ostatnim czasie często okazywały się niewiarygodne. Oszacowanie kosztów w 60-letnim okresie eksploatacji wiąże się z szeregiem trudności. To samo dotyczy prognoz cen rynkowych do końca stulecia. W związku z tym władze czeskie muszą nie tylko zadbać o wiarygodność założeń leżących u podstaw pierwotnego aktu przyznającego pomoc, ale również zagwarantować, aby w razie konieczności aktualizacji tych parametrów odbywało się to w sposób przewidywalny, przejrzysty, obiektywny i umożliwiający weryfikację.
- (464) Władze czeskie przedstawiły założenia dotyczące różnych parametrów wejściowych zastosowanych w modelu finansowym w odniesieniu do przychodów i kosztów, o których mowa w sekcji 3.6.6.
- (465) W odniesieniu do szacunków cen rynkowych należy zwrócić uwagę na brak jakiegokolwiek ceny na rynku terminowym, która dotyczyłaby okresów sięgających dostatecznie daleko w przyszłość, aby objąć okres po zakończeniu okresu obowiązywania umowy zakupu. Podczas gdy w okresie obowiązywania umowy zakupu skutki odchylenia od prognozowanych cen rynkowych są w dużej mierze kompensowane skutkami umowy zakupu, który chroni EDU II przed odchyleniami od średnich cen, nie dotyczy to okresu następującego po zakończeniu obowiązywania umowy zakupu. Czechy oparły się na założeniach handlowych ČEZ w odniesieniu do zmian średnich rocznych cen rynkowych energii elektrycznej w Republice Czeskiej w latach 2035–2050. W odniesieniu do okresu 2051–2096, który obejmuje okres po zakończeniu okresu obowiązywania umowy zakupu, w celu uwzględnienia całego przewidywanego okresu eksploatacji elektrowni władze czeskie zakładają stopniowy spadek cen rynkowych w stałym tempie [...] % rocznie, aby odzwierciedlić spodziewaną tendencję spadkową cen rynkowych w dłuższej perspektywie ze względu na wzrost OZE w systemie. Bez korekty w celu uwzględnienia inflacji założenie dotyczące cen na rynku centralnym przewiduje początkowo cenę [...] EUR/MWh w 2036 r., a następnie jej spadek do [...] EUR/MWh do 2050 r. i stopniowy spadek do [...] EUR/MWh w 2076 r. i [...] EUR/MWh w 2096 r.
- (466) Komisja nie może z całą pewnością przewidzieć, czy ceny te rzeczywiście będą obowiązywać na rynku. W ocenie skutków z 2016 r. towarzyszącej przekształconemu rozporządzeniu (UE) 2019/943 w sprawie energii elektrycznej stwierdzono, że w 2050 r. przewiduje się udział energii ze źródeł odnawialnych na poziomie około 60 %. W takim przypadku różnica między cenami dla obciążenia podstawowego a cenami dla obciążenia szczytowego znacznie wzrasta, głównie ze względu na niższe ceny dla obciążenia podstawowego w porównaniu z poprzednimi okresami. Średnie ceny na rynku dnia następnego utrzymują się jednak na wysokim poziomie w całym horyzoncie objętym prognozą, ponieważ oczekuje się, że produkcja energii ciepłej nadal pozostanie marginalna (wyznaczając tym samym wysokość ceny na rynku dnia następnego)

przez większość godzin w roku.⁽¹⁸⁷⁾ Zgodnie z tymi założeniami w modelu przyjętym w ocenie skutków przewidziano wzrost średnich cen na rynku dnia następnego w UE z 74 EUR/MWh w 2020 r. do 118 EUR/MWh w 2035 r., a następnie ich utrzymanie na względnie stabilnym poziomie, wynoszącym 122 EUR/MWh w 2050 r. Na podstawie oceny z 2016 r. prognozy dotyczące powolnego spadku cen od 2036 r. nie odpowiadają zatem analizom przeprowadzonym przez Komisję.

- (467) Od tego czasu jednak ambicje dotyczące udziału energii ze źródeł odnawialnych znacznie wzrosły. W dyrektywie w sprawie energii odnawialnej przyjętej w 2018 r., a zatem przygotowywanej równoległe do wyżej wymienionej oceny skutków, przewidziano cel w zakresie energii ze źródeł odnawialnych na poziomie 30 % zużycia energii końcowej do 2030 r. W przyjętej w 2023 r. zmienionej dyrektywie w sprawie odnawialnych źródeł energii zwiększono wiążący cel UE dotyczący odnawialnych źródeł odnawialnych na 2030 r. do poziomu co najmniej 42,5 % z myślą o osiągnięciu 45 %. Europejskie prawo o klimacie⁽¹⁸⁸⁾ stanowi, że emisje i pochłanianie gazów cieplarnianych w całej Unii, uregulowane w prawie Unii, należy zrównoważyć w Unii najpóźniej do 2050 r., tym samym zmniejszając emisje do poziomu zero netto w tym terminie, a następnie Unia powinna dążyć do osiągnięcia ujemnych emisji. Ten zwiększony poziom ambicji w zakresie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, które w większości przypadków wiąże się z niskimi kosztami krańcowymi, oraz celów w zakresie obniżenia emisyjności oznacza, że w perspektywie do 2050 r. założenia leżące u podstaw oceny z 2016 r., zgodnie z którym „oczekuje się, że produkcja energii cieplnej nadal pozostanie marginalna (wyznaczając tym samym wysokość ceny na rynku dnia następnego) przez większość godzin w roku”, nie można już traktować jako pewnik. Chociaż nie można pominąć faktu, że wytwarzanie energii pociągające za sobą wysokie koszty krańcowe nadal odgrywa ważną rolę (np. wykorzystywanie technologii wychwytywania i składowania dwutlenku węgla lub zużywanie paliw niskoemisyjnych, takich jak wodór), inne scenariusze pozwalają w wiarygodny sposób przewidzieć wysoki udział godzin, w których wytwarzanie energii wiąże się z bardzo niskimi kosztami krańcowymi. Można to już zaobserwować w krótkich okresach w niektórych segmentach unijnego rynku energii elektrycznej⁽¹⁸⁹⁾. Jeżeli już teraz ma to miejsce w wyjątkowych sytuacjach, w okresach charakteryzujących się wysoką produkcją energii ze źródeł odnawialnych i niskim popytem można to postrzegać jako jeden z kilku możliwych scenariuszy dla okresu po zakończeniu obowiązywania umowy zakupu, począwszy od 2078 r. Władze czeskie nie twierdzą jednak, że po zakończeniu okresu obowiązywania umowy zakupu zakładane ceny energii elektrycznej będą średnio bliskie zeru. Zamiast tego przyjmują, że średnie ceny będą powoli spadać⁽¹⁹⁰⁾ i w 2096 r. nadal średnio będą plasować się na poziomie [...] EUR/MWh.
- (468) Aby wykazać wpływ różnych założeń cenowych na zastosowany model, władze czeskie przedstawiły analizy wrażliwości cenowej w ramach modelu finansowego, wykorzystując kolejne scenariusze zakładające spodziewane stałe średnie roczne ceny rynkowe wynoszące od -10 EUR/MWh do 150 EUR/MWh. W scenariuszach, w których ceny rynkowe wynoszą -10 EUR/MWh, 10 EUR/MWh i 20 EUR/MWh, założono, że elektrownia zostanie zamknięta po upływie okresu obowiązywania umowy zakupu, ponieważ uzyskiwane przychody będą niższe od kosztów operacyjnych. W takiej sytuacji ryzyko nadmiernej rekompensaty nie występuje. Gdyby natomiast ceny energii elektrycznej były znacznie wyższe od zakładanych, doprowadziłoby to do wzrostu wewnętrznej stopy zwrotu. Jeżeli jednak wewnętrzna stopa zwrotu wzrośnie powyżej poziomu docelowego wynoszącego [9–11] %, zastosowanie ma mechanizm udziału w zyskach, zgodnie z którym państwo odzyskuje 40 % dodatkowego zwrotu od EDU II. W związku z tym, gdyby ceny energii elektrycznej w całym okresie eksploatacji elektrowni wynosiły 150 EUR/MWh, wewnętrzna stopa zwrotu z kapitału w całym okresie eksploatacji projektu wyniosłaby [...] % przed zastosowaniem mechanizmu udziału w zyskach i [...] % po jego zastosowaniu. Gwarantuje to ograniczenie wszelkiego ryzyka nadmiernej rekompensaty nawet w przypadku cen energii elektrycznej znacznie przewyższających przyjęte założenia.
- (469) Na podstawie powyższych rozważań założenia dotyczące cen energii elektrycznej są zatem wiarygodne, a stosowanie mechanizmu udziału w zyskach do wszelkich nadwyżek przychodów będących wynikiem wyższych cen energii elektrycznej, w szczególności po okresie obowiązywania umowy zakupu, zapewnia w tym względzie proporcjonalność.
- (470) Inne podstawowe założenia (w szczególności dotyczące kosztów budowy i dostępności) opierają się na doświadczeniach z realizacji innych projektów i opisach zdolności technicznych przedstawionych przez dostawców technologii. Jeżeli założenia przyjęte w wariantcie podstawowym okażą się zbyt optymistyczne, wewnętrzna stopa zwrotu może uplasować się na stabilnym poziomie (w przypadku gdy wzrost kosztów wynika z uzasadnionych przesłanek, a tym samym nie ma wpływu na wysokość wewnętrznej stopy zwrotu), albo może nastąpić jej spadek.

⁽¹⁸⁷⁾ Sekcja 6.2.6.4, Poziom i zmienność cen hurtowych, dokument roboczy służb Komisji – Ocena skutków towarzysząca wnioskowi dotyczącemu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej (wersja przekształcona) SWD/2016/0410 final – 2016/0379, 30 listopada 2016 r.

⁽¹⁸⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 (Europejskie prawo o klimacie), OJ L 243 z 9.7.2021, s. 1.

⁽¹⁸⁹⁾ Przykładowo hurtowe ceny energii elektrycznej na rynku dnia następnego na Półwyspie Iberyjskim wynosiły poniżej 10 EUR/MWh przez 63 % godzin w ciągu trzech tygodni od 26 lutego do 17 marca 2024 r.; Źródło: Platforma na rzecz przejrzystości ENTSO-E.

⁽¹⁹⁰⁾ Powolny spadek cen z 2020 r. o [1–2] % rocznie jest w wartościach nominalnych nadmiernie kompensowany przez zakładaną inflację na poziomie 2 %, w związku z czym przyjęto, że w tym okresie ceny w wartościach nominalnych będą powoli wzrastać.

W świetle przekazanych informacji dotyczących doświadczeń z realizacji innych niedawnych projektów jądrowych władze czeskie przedstawiły wystarczające powody, aby uznać, że znaczne obniżenie kosztów jest mało prawdopodobne. Nawet gdyby takie obniżenie kosztów doprowadziło do zwiększenia wewnętrznej stopy zwrotu, jej wysokość byłaby ograniczona zastosowaniem mechanizmu udziału w zyskach. Chociaż istnieje istotne ryzyko wzrostu kosztów wykraczającego poza założenia przyjęte w wariantie podstawowym, sytuacja taka nie doprowadziłaby do nadmiernej rekompensaty.

- (471) Prognoza dotycząca kosztów finansowania jest o wiele bardziej wiarygodna niż w przypadku aspektów technicznych. Opiera się na jasno określonych kosztach finansowania w ramach zwrotnej pomocy finansowej. Założenia dotyczące refinansowania ze środków prywatnych mogą mieć nieznaczny wpływ na wewnętrzną stopę zwrotu, ale opierają się na kwotach doliczanych do stawki zwrotnej pomocy finansowej. W związku z tym założenia dotyczące kosztów finansowania są wystarczająco wiarygodne.
- (472) Opisany w sekcji 3.6.2 model finansowy zastosowano do obliczenia ceny wykonania niezbędnej do osiągnięcia wewnętrznej stopy zwrotu z kapitału w wysokości [9–11] % w okresie eksploatacji projektu. W wariantie początkowym (lub podstawowym) model finansowy wykorzystuje jako dane wejściowe kilka założeń, z których wiele zostanie zaktualizowanych po zawarciu umowy o świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych. Jak opisano powyżej, Komisja uznaje te początkowe założenia za wiarygodne. Aktualizacja dotyczy wykazu parametrów zawartego w załączniku. W tym wyczerpującym wykazie określono parametry, które mogą ulec zmianie i skutkować korektą ceny wykonania (zarówno w górę, jak i w dół) w celu utrzymania docelowej wewnętrznej stopy zwrotu z kapitału. Proces aktualizacji jest zatem wystarczająco przejrzysty i przewidywalny.
- (473) Komisja oceniła funkcjonalność modelu finansowego i uznaje, że minimalną cenę wykonania niezbędną do osiągnięcia docelowej wysokości zwrotu należy obliczyć przy użyciu kilku zmiennych wejściowych. Komisja sprawdziła, że model finansowy uwzględnia początkowe założenia, w tym funkcję pracy nadążnej zgodnie z motywem 149, aby oszacować początkową cenę wykonania na [65–80] EUR, zapewniającą osiągnięcie docelowego zwrotu w wysokości [9–11] %.
- (474) Komisja zweryfikowała również, że model finansowy może uwzględniać szereg założeń (scenariuszy) w odniesieniu do zmiennych wejściowych oraz że wewnętrzna stopa zwrotu z kapitału oszacowana za pomocą modelu finansowego odpowiednio zmienia się w zależności od przyjętego założenia. Ponadto Komisja sprawdziła, że model finansowy można wykorzystać do ustalenia ceny wykonania niezbędnej do osiągnięcia docelowego zwrotu w ramach poszczególnych wariantów.
- (475) Komisja stwierdza zatem, że model finansowy projektu, w tym założenia dotyczące jego funkcjonowania oraz założenia leżące u jego podstaw, są tym samym wiarygodne i odpowiednie do zapewnienia proponowanego docelowego zwrotu z projektu.

8.3.3.5.3. Badanie porównawcze stopy zwrotu

8.3.3.5.3.1. Wprowadzenie

- (476) W tej sekcji Komisja omawia swoją ocenę stopy zwrotu z inwestycji w EDU II (stopy zwrotu z kapitału własnego). Aby zapewnić proporcjonalność środka pomocy państwa i uniknąć nadmiernej rekompensaty, środek pomocy państwa musi zapewniać beneficjentowi minimalną stopę zwrotu skłaniającą do dokonania inwestycji w EDU II. Innymi słowy, musi zapewniać minimalną stopę, która umożliwi wypełnienie luki w finansowaniu projektu. Lukę w finansowaniu definiuje się jako różnicę między wartością bieżącą netto dla scenariusza faktycznego i scenariusza kontrfaktycznego; jest to zarazem minimalna kwota pomocy państwa potrzebna, aby środek wywołał efekt zachęty dla przedsiębiorstwa, oraz maksymalna kwota pomocy państwa proporcjonalna do uruchomienia inwestycji.
- (477) Koncepcja luki w finansowaniu jest głęboko zakorzeniona w standardowym procesie podejmowania decyzji biznesowych. Gdy przedsiębiorstwa dążące do maksymalizacji zysku podejmują decyzję w sprawie realizacji projektu, oceniają wartość wygenerowaną przez dany projekt w różnych scenariuszach działania i wybierają ten, który zapewnia najwyższą wysokość spodziewanego zwrotu. W związku z tym, aby skłonić przedsiębiorstwa do realizacji projektu, który nie zapewnia najwyższej wysokości spodziewanego zwrotu, może być konieczne stworzenie dla nich zachęty w postaci pomocy państwa wypełniającej lukę w finansowaniu.

- (478) W tym przypadku scenariusz faktyczny polega na dokonaniu inwestycji w projekt EDU II, natomiast scenariusz kontrfaktyczny zakłada brak inwestycji. Model finansowy opracowany przez Czechy przedstawia spodziewaną wartość projektu EDU II na dzień wyceny, tj. 31 grudnia 2023 r., poprzez zdyskontowanie dodatnich i ujemnych przepływów pieniężnych, które projekt ma wygenerować w całym okresie jego eksploatacji. Model finansowy Czech w odniesieniu do scenariusza faktycznego (zakładającego inwestycję w EDU II) pokazuje, że proponowane środki pomocy państwa skutkują wartością bieżącą netto w scenariuszu faktycznym równą zero i te środki pomocy państwa zostały odpowiednio zwymiarowane (tj. cenę wykonania w umowie zakupu obliczono w taki sposób, aby wartość bieżąca netto projektu, z uwzględnieniem pomocy, wyniosła zero). W tym przypadku scenariusz kontrfaktyczny zakłada brak inwestycji (wartość bieżąca netto inwestycji kontrfaktycznej wynosi zero). Skoro wartość bieżąca netto w scenariuszu faktycznym uwzględniającym proponowaną pomoc państwa odpowiada wartości bieżącej netto w scenariuszu kontrfaktycznym, oznacza to, że proponowane środki pomocy państwa wypełniają lukę w finansowaniu, a tym samym zachęcają do inwestycji EDU II, nie stwarzając zarazem możliwości nadmiernej rekompensaty ⁽¹⁹¹⁾.
- (479) Zerowa wartość bieżąca netto w scenariuszu faktycznym (w przypadku inwestycji w EDU II osiągniętej dzięki uwzględnieniu środków pomocy państwa) oznacza, że WACC projektu lub koszt kapitału odpowiada wysokości wewnętrznej stopy zwrotu z projektu czyli zwrotowi z projektu. WACC stanowi średnią ważoną kosztu kapitału i kosztu zadłużenia, jak omówiono w sekcji 3.6.5. W związku z tym stopa zwrotu z projektu uwzględnia całą strukturę kapitałową wykorzystaną do finansowania projektu, tj. kapitał własny zapewniony przez udziałowców oraz środki dłużne zapewnione przez kredytodawców.
- (480) W przypadku EDU II Komisja skoncentrowała się na ocenie docelowej stopy zwrotu z kapitału własnego. Wynika to z faktu, że w tym przypadku kapitał pochodzi od ČEZ, a środki dłużne zapewnia państwo (zwrotna pomoc finansowa) z dopłatą do oprocentowania (zob. sekcja 3.7). Zadłużenie lub pożyczka z dopłatą do oprocentowania oraz kontrakt na transakcje różnicowe, za pomocą ceny wykonania, wypełniają lukę w finansowaniu projektu EDU II. W związku z tym ustanowienie proporcjonalności kosztu kapitału gwarantuje proporcjonalność całkowitej pomocy państwa.
- (481) Oszacowanie kosztu kapitału ma następnie na celu ocenę proporcjonalności zwrotu dla udziałowców. Biorąc pod uwagę koszt zadłużenia związany ze zwrotną pomocą finansową, po stwierdzeniu proporcjonalności docelowej stopy zwrotu z kapitału własnego cena wykonania kontraktu różnicowego jest kalibrowana w taki sposób, aby całkowita pomoc państwa wypełniała lukę w finansowaniu, tj. generowała zerową wartość bieżącą netto w scenariuszu faktycznym ⁽¹⁹²⁾. Innymi słowy, proporcjonalność pomocy państwa jest zapewniona dzięki kalibracji ceny wykonania z uwzględnieniem dopłaty do kosztu zadłużenia oraz proporcjonalnej stopy zwrotu z kapitału własnego. Z tych względów w pozostałej części tej sekcji Komisja koncentruje się na ocenie proporcjonalności docelowego zwrotu z kapitału własnego.

8.3.3.5.3.2. Ocena

8.3.3.5.3.2.1. Indywidualna premia z tytułu istotnego ryzyka

- (482) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyraziła wątpliwości co do proporcjonalności zaproponowanej przez Czechy docelowej stopy zwrotu z kapitału własnego, a w szczególności co do potrzeby uwzględnienia indywidualnej premii z tytułu istotnego ryzyka („SMRP”) w wysokości 3–3,5 % oprócz bazowej stopy zwrotu ⁽¹⁹³⁾.
- (483) Jeżeli chodzi o niezależną premię z tytułu poważnego ryzyka, Czechy argumentowały, że elektrownie jądrowe mają pewne wyjątkowe cechy i ponoszą wyjątkowe ryzyko w porównaniu z innymi projektami związanymi z wytwarzaniem energii elektrycznej, co wymaga uwzględnienia w postaci włączenia niezależnej premii z tytułu poważnego ryzyka do stopy zwrotu z kapitału własnego opartej na CAPM. Szacowana przez Czechy premia w wysokości 3–3,5 % miałaby uwzględnić to ryzyko, nieuwzględnione w szacunkach bety dla różnorodnych przedsiębiorstw energetycznych uczestniczących w bardziej tradycyjnych formach wytwarzania energii oraz regulowanych przedsiębiorstwach sieciowych ⁽¹⁹⁴⁾.

⁽¹⁹¹⁾ Zerowa wartość bieżąca netto w scenariuszu kontrfaktycznym oznacza, że w tym scenariuszu przedsiębiorstwo jest skłonne zrealizować projekt zapewniający zwrot z kapitału w wysokości odpowiadającej kosztowi tego kapitału (WACC = wewnętrzna stopa zwrotu z projektu). W związku z tym, biorąc pod uwagę, że w tym przypadku luka w finansowaniu jest równa wartości bieżącej netto w scenariuszu faktycznym, fakt, że pomoc państwa gwarantuje zerową wartość bieżącą netto w scenariuszu faktycznym, oznacza założenie, że również w scenariuszu faktycznym WACC jest równy wewnętrznej stopie zwrotu z projektu, zgodnie ze scenariuszem kontrfaktycznym.

⁽¹⁹²⁾ Ze stopą dyskontową lub WACC odzwierciedlającą odpowiedni koszt zadłużenia i koszt kapitału.

⁽¹⁹³⁾ Motyw 67 decyzji o wszczęciu postępowania.

⁽¹⁹⁴⁾ Motyw 69 decyzji o wszczęciu postępowania.

- (484) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja zakwestionowała potrzebę wprowadzenia niezależnej premii z tytułu poważnego ryzyka w świetle trzech zaproponowanych środków pomocy mających na celu przeciwdziałanie ryzyku związanemu z elektrowniami jądrowymi. Komisja argumentowała, że stopa zwrotu z kapitału własnego wywodzona z CAPM odzwierciedla ryzyko ponoszone przez inwestora po uwzględnieniu ochrony zapewnionej przez umowę zakupu, zwrotną pomoc finansową i umowę z inwestorem, w związku z czym wyraziła wątpliwości co do potrzeby zapewnienia dodatkowej premii z tytułu ryzyka ⁽¹⁹⁵⁾.
- (485) Po wydaniu decyzji o wszczęciu postępowania 25 września 2023 r. Czechy przedłożyły dokument na poparcie uwzględnienia SRMP ⁽¹⁹⁶⁾. Komisja zauważa, że odniesienia do literatury przedstawione przez Czechy w przedmiotowym dokumencie ⁽¹⁹⁷⁾ nie przemawiają za uwzględnieniem takiej premii w przypadku, gdy przewiduje się ingerencję państwa. Wynika to z faktu, że pomoc państwa eliminuje potrzebę zwiększenia wynagrodzenia, ponieważ likwiduje przynajmniej część ryzyka, które w przeciwnym razie byłoby specyficzne dla projektów inwestycyjnych w energię jądrową. Ponadto zarówno w przypadku Hinkley Point C, jak i Paks II nie uwzględniono jakiegokolwiek niezależnej premii z tytułu poważnego ryzyka ⁽¹⁹⁸⁾. W związku z tym Komisja stwierdza, że włączenie niezależnej premii z tytułu poważnego ryzyka o szacowanego przedziału kosztu kapitału nie byłoby w tym przypadku proporcjonalne.
- (486) W toku dochodzenia władze czeskie wyraziły zgodę na nieuwzględnienie żadnej niezależnej premii z tytułu poważnego ryzyka przy obliczaniu kosztu kapitału. Rozwiano tym samym wątpliwości dotyczące włączenia niezależnej premii z tytułu poważnego ryzyka podniesione w decyzji o wszczęciu postępowania.

8.3.3.5.3.2.2. Docelowa stopa zwrotu z kapitału własnego

- (487) W tej sekcji Komisja ocenia proporcjonalność docelowej stopy zwrotu z kapitału własnego w wysokości [9–11] %. W tym celu Komisja porównuje docelowy poziom rentowności kapitału własnego przyjęty przez Czechy z przedziałem kosztu kapitału opartym na warunkach rynkowych. Docelowa stopa zwrotu z kapitału własnego w wysokości wykraczającej poza ten przedział oznacza nieproporcjonalnie wysoką stopę zwrotu, a w wysokości niższej od tego przedziału – nieproporcjonalnie niski poziom zwrotu (nieakceptowalny dla inwestorów na rynku).
- (488) Aby oszacować ten oparty na warunkach rynkowych przedział kosztu kapitału, Komisja stosuje podejście zakładające standardowy CAPM ⁽¹⁹⁹⁾, który pozwala uzyskać teoretyczną wysokość kosztu kapitału, lub przedział kosztu, poprzez oszacowanie poszczególnych elementów na podstawie danych rynkowych. Ponadto Komisja porównuje swoją analizę poprzez zestawienie uzyskanego przedziału kosztu kapitału z przedziałem odnotowywanym w sektorach porównywalnych z sektorem jądrowym, a tym samym z EDU II.
- (489) Po oszacowaniu przedziału kosztu kapitału Komisja wyciąga wniosek dotyczący proporcjonalności docelowej stopy zwrotu z kapitału własnego. Na koniec Komisja ocenia zmiany docelowej stopy zwrotu z kapitału w przypadku zmiany kosztów i harmonogramu realizacji.

8.3.3.5.3.3. Oszacowanie kosztu kapitału

- (490) W tej sekcji Komisja szacuje własną, podstawową wysokość kosztu kapitału oraz jego przedział. Przedział kosztu kapitału ustala się poprzez określenie scenariusza kosztów „niskich” i „wysokich”. W odniesieniu do każdego z parametrów kosztu kapitału Komisja wyjaśnia powody przyjęcia lub odrzucenia założeń przedstawionych przez Czechy i podaje wartości odniesienia oparte na powszechnie akceptowanych źródłach.
- (491) Metodyka zastosowana przez Komisję do oszacowania kosztu kapitału opiera się na standardowym wzorze CAPM, stosowanym również przez Czechy i opisanym w sekcji 3.6.5.1. Komisja oszacowała parametry kosztu kapitału, które wyjaśniono poniżej.
- (492) W odniesieniu do stopy zwrotu wolnej od ryzyka Komisja zauważa, że Czechy przyjęły przedział oszacowany na podstawie średniej rentowności 30-letnich obligacji skarbowych strefy euro, 30-letnich obligacji skarbowych Niemiec oraz ponad 10-letnich europejskich obligacji korporacyjnych z oceną AAA w okresie dwóch i 20 lat, do których to średnich wartości dodano premię, aby przełożyć je na przedział stopy zwrotu wolnej od ryzyka

⁽¹⁹⁵⁾ Motyw 207 decyzji o wszczęciu postępowania.

⁽¹⁹⁶⁾ Zob. informacje przekazane przez Czechy w dniu 25 września 2023 r.

⁽¹⁹⁷⁾ Zob. informacje przekazane przez Czechy w dniu 25 września 2023 r., tabela 15 „Badania dotyczące premii z tytułu ryzyka”.

⁽¹⁹⁸⁾ Decyzja w sprawie Paks II, pkt 258. W decyzji w sprawie Hinkley Point C nie ma żadnej wzmianki o niezależnej premii z tytułu poważnego ryzyka ani o podobnym rodzaju premii.

⁽¹⁹⁹⁾ Metoda ta opiera się na zastosowaniu wzoru Harrisa-Pringle'a i została opisane w sekcji 3.6.5.

odpowiadający Republice Czeskiej⁽²⁰⁰⁾. Komisja uważa, że obligacje korporacyjne nie powinny raczej służyć jako wskaźniki zastępcze dla stopy zwrotu wolnej od ryzyka, ponieważ nie można ich uznać za wolne od ryzyka. Ponadto Komisja uznaje, że należałoby raczej przyrzeć się danym przypadającym na jednakowy okres 6 i 12 miesięcy zamiast rozpatrywania danych z dwóch lub 20 lat⁽²⁰¹⁾. W związku z tym Komisja szacuje stopę zwrotu wolną od ryzyka, przyjmując średni dochód z 30-letnich obligacji skarbowych Niemiec i strefy euro z oceną AAA w sześciomiesięcznym okresie rozpoczynającym się w lipcu 2023 r. i 12-miesięcznym okresie rozpoczynającym się w styczniu 2023 r. Średnie te wynoszą odpowiednio 2,72 % i 2,55 %⁽²⁰²⁾. Po dodaniu do tych stóp premii z tytułu ryzyka w wysokości 0,6 %⁽²⁰³⁾ Komisja uzyskuje skorygowany przedział stopy zwrotu wolnej od ryzyka wynoszący 3,09 %–3,26 %. Dla zachowania ostrożności Komisja przyjmuje założenie Czech na poziomie 2,3 % w scenariuszu niskich kosztów, założenie 2,72 % w scenariuszu odniesienia oraz 3,26 % w scenariuszu wysokich kosztów. W związku z tym przyjęty przez Komisję przedział stopy zwrotu wolnej od ryzyka wynosi 2,30 %–3,26 % w przeciwieństwie do przedziału przyjętego przez Czechy w wysokości [2–5] %.

(493) W odniesieniu do premii z tytułu ryzyka Czechy zakładają przedział [5–7] % na podstawie danych Damodarana i Fernandez, jak omówiono w sekcji 3.6.5.1. Są to powszechnie uznane bazy danych, wykorzystywane w świecie finansów i biznesu. Komisja uznaje te źródła za wiarygodne i przyjmuje w swoim scenariuszu niskich kosztów średnią danych Damodarana (5,6 %⁽²⁰⁴⁾), a w scenariuszu zakładającym wysokie koszty – umiarkowaną wartość przyjętą przez Czechy wynoszącą 6,3 %⁽²⁰⁵⁾. W swoim scenariuszu odniesienia Komisja stosuje umiarkowaną wartość 6,1 %, stanowiącą średnią arytmetyczną danych Damodarana i Fernandez⁽²⁰⁶⁾.

(494) W odniesieniu do odlewarowanej bety Komisja oceniła metodykę zaproponowaną przez Czechy, która opiera się na średniej ważonej wartości bety podobnych przedsiębiorstw i której wynikiem jest beta w wysokości [...] ⁽²⁰⁷⁾. Komisja uznała tę metodykę za zgodną z powszechnie uznanymi metodami. ⁽²⁰⁸⁾ Komisja uważa, że wartość ta jest założeniem ostrożnym w porównaniu z danymi branżowymi przedstawionymi przez Damodarana, który dla próby przedsiębiorstw energetycznych szacuje średnią odlewarowaną betę na poziomie wynosi 0,54 ⁽²⁰⁹⁾. Komisja zakłada przyjętą przez Czechy betę w wysokości 0,54 w scenariuszu wysokich kosztów. Dla zachowania ostrożności w swoim scenariuszu odniesienia i w scenariuszu zakładającym niskie koszty, w przeciwieństwie do przyjętej przez Czechy wartości [...], Komisja zakłada jednak betę w wysokości 0,51 ⁽²¹⁰⁾. Beta w tej wysokości jest wynikiem

⁽²⁰⁰⁾ Aby uzyskać więcej informacji, zob. sekcja 3.6.5.1.

⁽²⁰¹⁾ Jest to również zgodne z podejściem przyjętym przez Komisję w decyzji w sprawie Paks II.

⁽²⁰²⁾ Jeżeli chodzi o dochód z 30-letnich obligacji skarbowych strefy euro z oceną AAA, dane pochodzą z portalu danych EBC, Stopa natychmiastowa na krzywej rentowności, 30-letni termin zapadalności – obligacja skarbową, wartość nominalna, wszyscy emitenci z oceną AAA – strefa euro (https://data.ecb.europa.eu/data/datasets/YC/YC.B.U2.EUR.4F.G_N_A.SV_C_YM.SR_30Y). Jeżeli chodzi o dochód z 30-letnich obligacji skarbowych Niemiec, dane pochodzą ze strony internetowej Deutsche Bundesbank, Dzienny dochód z bieżących 30-letnich obligacji federalnych, szeregi czasowe BBSSY.D.D.REN.EUR.A640.000000WT3030.A (Dzienny dochód z bieżących federalnych papierów wartościowych | Deutsche Bundesbank).

⁽²⁰³⁾ Aby uzyskać więcej informacji, zob. sekcja 3.6.5.1.

⁽²⁰⁴⁾ Aby uzyskać więcej informacji na temat sposobu oszacowania tej wartości, zob. przypis 65.

⁽²⁰⁵⁾ Wartość ta jest założeniem ostrożnym w porównaniu z najnowszym badaniem Fernandez dotyczącym premii z tytułu ryzyka, opublikowanym w czerwcu 2022 r., w którym wskazano medianę premii z tytułu ryzyka w wysokości 6,7 %. Aby uzyskać więcej informacji, zob. przypis 66.

⁽²⁰⁶⁾ Średnia z wartości 5,6 % przyjętej przez Damodarana i 6,7 % przyjętej przez Fernandez. Podejście to jest zgodne z podejściem przyjętym przez Komisję w decyzji w sprawie Paks II.

⁽²⁰⁷⁾ Aby uzyskać więcej informacji, zob. sekcja 3.6.5.1.

⁽²⁰⁸⁾ Metodyka ta stosowana przez Czechy polega na zastosowaniu połączenia bety regresji w okresie dwóch lat i bety regresji w okresie pięciu lat, gdzie ta pierwsza ma wagę 2/3, a druga – 1/3. $\text{Beta} = (2/3) \text{beta regresji w okresie 2 lat} + (1/3) \text{beta regresji w okresie 5 lat}$. Tę samą metodę stosuje również prof. Damodaran, jak wyjaśniono poniżej: Zmienne zastosowane w zbiorze danych (nyu.edu).

⁽²⁰⁹⁾ Zob. strona internetowa prof. Damodarana, dane za 2023 r., plik „betaEurope”, sektor „power”, gdzie wykazano odlewarowaną betę w wysokości 0,54 skorygowaną o kwotę środków pieniężnych.

⁽²¹⁰⁾ Jest to średnia arytmetyczna tygodniowych bet regresji w okresie 5 lat dla przedsiębiorstw podobnych do EDU II. Beta regresji w okresie pięcioletnim jest najbardziej ostrożnym z dwóch zestawów współczynników beta (drugim jest tygodniowa beta w okresie dwóch lat) wykorzystanych przez Czechy i Damodarana w ocenie bety. Średnia arytmetyczna tygodniowej bety w okresie dwuletnim wynosi 0,55. Komisja zauważa ponadto, że beta przyjęta na poziomie 0,51 odpowiada ostrożnej, nieskorygowanej o środki pieniężne średniej arytmetycznej bety dla trzech sektorów, które można zastosować jako sektory odniesienia dla projektu EDU II: sektor technologii ekologicznych i odnawialnych, sektor energetyczny i sektor usług użyteczności publicznej (źródło: strona internetowa prof. Damodarana, plik „betaEurope”).

ostrożnej oceny dokonanej na podstawie danych przekazanych przez Czechy ⁽²¹¹⁾ ⁽²¹²⁾. Należy zauważyć, że w celu zachowania ostrożności Komisja przyjmuje standardowe podejście Hamady ⁽²¹³⁾ w odniesieniu do oszacowania lewarowanej bety, w przeciwieństwie do metody Harrisa-Pringle'a ⁽²¹⁴⁾, na której opierają się Czechy.

- (495) W odniesieniu do wskaźnika dźwigni Czechy przyjęły wartość wynoszącą [...] % ⁽²¹⁵⁾. Komisja zauważa, że [...] % stanowi docelowy wskaźnik dźwigni projektu ⁽²¹⁶⁾, a także średni wskaźnik dźwigni projektu w całym okresie eksploatacji ⁽²¹⁷⁾. Ponadto Komisja zauważa, że wskaźnik dźwigni wynoszący [...] % odpowiada wskaźnikowi dźwigni przedsiębiorstw podobnych dla projektu w ostatnim dostępnym pełnym roku obrotowym ⁽²¹⁸⁾, a także jest to znacznie bardziej umiarkowany poziom niż wskaźnik w wysokości 98 % na podstawie struktury kapitałowej projektu ⁽²¹⁹⁾. Komisja zauważa ponadto, że wskaźnik dźwigni wynoszący [...] % jest zasadniczo zgodny z danymi branżowymi udostępnionymi przez Damodarana, który w odniesieniu do próby przedsiębiorstw energetycznych szacuje średni wskaźnik dźwigni na poziomie 61,2 % ⁽²²⁰⁾. W związku z tym w swoich trzech scenariuszach Komisja zakłada wskaźnik dźwigni wynoszący [...] %.

8.3.3.5.3.3.1. Wniosek

- (496) Wnioski Komisji dotyczące kosztu kapitału przedstawiono w Tabeli 10 poniżej. W tabeli przedstawiono trzy scenariusze dla kosztu kapitału, wynikające z trzech zbiorów założeń: scenariusz kosztów niskich, scenariusz bazowy i scenariusz kosztów wysokich.

Tabela 10
Wnioski dotyczące kosztu kapitału

Scenariusze	Niskie koszty	Scenariusz bazowy ⁽¹⁾	Wysokie koszty ⁽²⁾
Stopa wolna od ryzyka	2,3 %	2,7 %	3,3 %
Rynkowa premia z tytułu ryzyka związanego z kapitałem własnym	5,6 %	6,1 %	6,3 %
Beta (odlewarowana)	0,51	0,51	0,54
Wskaźnik dźwigni (D/(D+E))	[...] %	[...] %	[...] %
Koszt kapitału	[...] %	[...] %	[...] %
Środkowy punkt przedziału kosztu kapitału	[...] %		

⁽¹⁾ Komisja zauważa, że jeżeli w scenariuszu bazowym 6-miesięczna stopa zwrotu wolnej od ryzyka w wysokości 2,7 % zostanie zastąpiona 12-miesięczną stopą zwrotu wolną od ryzyka w wysokości 2,5 %, nadal pozwala to osiągnąć docelowy zwrot z kapitału własnego w wysokości [9–11] %.

⁽²⁾ Komisja zauważa, że gdyby w scenariuszu wysokich kosztów docelowy wskaźnik dźwigni dla EDU II na poziomie [...] % zastąpić średnim wskaźnikiem dźwigni dla przedsiębiorstw podobnych do EDU II na poziomie 56 % w ostatnim pełnym roku, za który dostępne były dane liczbowe na stronie Bloomberg (tj. w roku 2022), wówczas koszt kapitału wyniesie [...] %. Nadal umożliwia to zatem osiągnięcie docelowego zwrotu z kapitału własnego w wysokości [9–11] %.

Źródło: Analiza Komisji.

⁽²¹¹⁾ Korzystając z tej samej próby, którą zastosowały Czechy, Komisja odlewarowała bety przedsiębiorstw podobnych z uwzględnieniem opodatkowania (zakładając przyjętą przez Damodarana łączną stawkę podatku w wysokości 24,8 % zgodnie z plikiem Damodarana „betaEurope” ze stycznia 2023 r., betaEurope22.xls (live.com)). Jest to zgodne z podejściem Hamady opisanym w przypisie 213, zgodnie z którym przy obliczaniu wartości beta uwzględnia się opodatkowanie. Pozwala to uzyskać odlewarowaną betę w szacowanej wysokości 0,595, zgodnie z podejściem Damodarana wyjaśnionym w przypisach 69 i 208, które polega na przyjęciu średniej ważonej tygodniowych współczynników beta przedsiębiorstw podobnych w okresie dwu- i pięcioletnim. Dla zachowania ostrożności Komisja usunęła przedsiębiorstwo Nuclearelectrica z próby. W takim przypadku ogólna odlewarowana beta wynosi 0,516.

⁽²¹²⁾ Założenie to jest również zgodne z założeniami przyjętymi w decyzji w sprawie Paks II.

⁽²¹³⁾ Podejście to opiera się na wzorze Hamady. Zgodnie z tym podejściem tarcza zabezpieczająca przed podatkiem od odsetek (tj. obniżenie podatku wynikające z zastosowania dopuszczalnego odliczenia od dochodu podlegającego opodatkowaniu) jest wykorzystywane w korektach lewarowania bety, co prowadzi do obniżenia lewarowanej bety, a tym samym do zmniejszenia stopy zwrotu z kapitału własnego. Wzór Hamady jest następujący: $\beta_L = \beta_U + \left[1 + \frac{D}{E}(1 - T)\right]$, gdzie β_L oznacza lewarowaną betę, β_U – odlewarowaną betę, D – zadłużenie, E – kapitał własny, T – stawkę podatkową, a $(1 - T)$ – tarczę podatkową. Założono, że stawka podatkowa wynosi 21 % zgodnie z przyjętym przez Czechy modelem finansowym. Należy zauważyć, że w tym wzorze przyjmuje się zerową wartość bety zadłużenia.

⁽²¹⁴⁾ Aby uzyskać więcej informacji, zob. sekcja 3.6.5.1. oraz przypis 57.

⁽²¹⁵⁾ Jest to średni wskaźnik dźwigni dla projektu w całym okresie obowiązywania umowy. Aby uzyskać więcej informacji, zob. sekcja 3.6.5.1.

⁽²¹⁶⁾ Zob. informacje przekazane przez Czechy w dniu 21 marca 2024 r.

⁽²¹⁷⁾ Model finansowy Czech.

⁽²¹⁸⁾ Wskaźnik dźwigni dla przedsiębiorstw podobnych do EDU II w ostatnim pełnym roku, dla którego dane były dostępne na stronie Bloomberg (tj. roku 2022), waha się od 41,8 % do 75,6 %, przy czym średnia wynosi 56,3 %, a 68,4 % stanowi próg odpowiadający 75. percentylowi. Docelowy wskaźnik dźwigni wynoszący [...] % jest zatem niższy od wartości dla 75. percentyla.

⁽²¹⁹⁾ Wartość [...] % jest również ostrożna w porównaniu z przedziałem 67–78 %, który opiera się na metodzie „efektywnego wskaźnika dźwigni” przedłożonej przez Czechy i opisanej w sekcji 3.6.5.1, przypis 76.

⁽²²⁰⁾ Zob. strona internetowa prof. Damodarana, dane za 2023 r., plik „dbtfundEurope23”, sektor „power”.

- (497) Parametry kosztu kapitału przedstawione w Tabeli 10 pozwalają uzyskać przedział od [...] % do [...] % oraz średnią wartość [...] %, przy czym w scenariuszu odniesienia zakłada się wartość [...] %. Docelowy poziom stopy zwrotu z kapitału wynoszący [9–11] % mieści się w tym przedziale i jest niższy od średniej ze wszystkich trzech scenariuszy. Należy zauważyć, że z przyczyn wyjaśnionych w sekcji 8.3.3.5.3.2.1 podane wartości nie obejmują niezależnej premii z tytułu poważnego ryzyka. Wartości te są porównywalne z przyjętym przez Czechy przedziałem kosztu kapitału wynoszącym od [...] do [...] i średnią wynoszącą [...], bez niezależnej premii z tytułu poważnego ryzyka, jak omówiono w sekcji 3.6.5.1.
- (498) Wskazane wartości kosztu kapitału przyjęto z zachowaniem ostrożności, ponieważ jedynym specyficznym dla sektora parametrem tych obliczeń jest beta, którą uzyskano na podstawie grupy przedsiębiorstw dokonujących inwestycji w energię jądrową, lecz mających różne portfele. Chociaż środki wsparcia ograniczają znaczące ryzyko, indywidualne projekty jądrowe nadal są narażone na istotne ryzyko i w znacznym stopniu nadal ponosi je EDU II. Dotyczy to w szczególności dostępności na poziomie niższym od zakładanego, wzrostu kosztów budowy lub eksploatacji z powodów niż uzasadnione przesłanki, opóźnień budowy poza najpóźniejszy termin realizacji umowy, nieplanowanych przerw w dostawie energii, zwłaszcza w okresach wysokich cen, oraz cen energii elektrycznej po zakończeniu okresu obowiązywania umowy zakupu, które mogą być znacznie niższe od aktualnie zakładanych. Przedsiębiorstwa dysponujące większą liczbą aktywów związanych z wytwarzaniem energii elektrycznej i prowadzące inne rodzaje działalności na rynku energii są w stanie częściowo ograniczyć znaczną część tego ryzyka, a jeżeli występuje ono w ich przypadku, ma wpływ jedynie na część prowadzonej przez nie działalności. EDU II to indywidualny projekt jądrowy, a zatem wiąże się z większym ryzykiem niż w przypadku podobnych przedsiębiorstw o zróżnicowanych portfelach.
- (499) Ponadto do przeprowadzenia analizy porównawczej niezbędnego zwrotu z kapitału Komisja oparła się na bazie danych Damodarana dotyczącej kosztów kapitału na poziomie branżowym⁽²²¹⁾. W tym celu Komisja przyjrzała się średnim kosztom kapitału w sektorach najbardziej zbliżonych do sektora energii jądrowej i uzyskała średni koszt kapitału na poziomie 10,21 %–10,26 %⁽²²²⁾. Wartości kosztu kapitału obliczone dla tych sektorów można przyjąć jako ostrożne szacunki dla elektrowni jądrowych, biorąc pod uwagę, że jedynym parametrem specyficznym dla sektora jest beta, jak wyjaśniono w pkt 498.
- (500) Komisja wykorzystała przedstawiony przez Czechy model finansowy⁽²²³⁾ do oceny, w jaki sposób wewnętrzna stopa zwrotu z kapitału (lub docelowa stopa zwrotu z kapitału) zmieniłaby się w wyniku zmian kosztów budowy i czasu budowy⁽²²⁴⁾.
- Komisja ustaliła, że stosując scenariusz zakładający przekroczenie kosztów o 10 % z nieuzasadnionych przesłanek, wewnętrzna stopa zwrotu z kapitału ulegnie zmniejszeniu do wysokości [...] %. Mając na uwadze ostatnie realizacje w sektorze jądrowym, jest to scenariusz prawdopodobny⁽²²⁵⁾. Gdyby zamiast tego rzeczywiste koszty były o 10 % niższe od zakładanych, wewnętrzna stopa zwrotu z kapitału wzrosłaby do [...] %. Jest to jednak mało prawdopodobny scenariusz w sektorze jądrowym.
 - Ponadto Komisja stwierdziła, że pięcioletnie opóźnienie w budowie skutkowałoby wewnętrzną stopą zwrotu z kapitału w wysokości [...] %, podczas gdy w przypadku ukończenia budowy z pięcioletnim wyprzedzeniem wewnętrzna stopa zwrotu z kapitału wyniosłaby [...] %. Mając na uwadze historię sektora, opóźnienie w budowie jest scenariuszem realistycznym, natomiast skrócenie okresu budowy jest nierealistyczne.
- (501) W związku z tym w oparciu o te wrażliwe wskaźniki Komisja stwierdziła, że wewnętrzna stopa zwrotu z kapitału plasuje się w przedziale od [...] % do [...] %, i średnio wynosi [...] %. Przedział ten w żadnym przypadku nie wykracza poza przedział kosztu kapitału od [...] % do [...] % i średnio jest niższy od wymaganej stopy zwrotu wynoszącej [9–11] %, co zapewnia proporcjonalność środków pomocy państwa.

⁽²²¹⁾ Wartości WACC dla poszczególnych państw aktualne w 2023 r., zob. „Data”, „Archived data”, „Cost of capital by industry”, „Europe”, „1/23” na stronie internetowej <http://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/>. Ta baza danych jest częścią globalnej bazy danych i obejmuje kraje europejskie (oznaczone jako Europa Zachodnia). Kraje te są jednak dalej pogrupowane i Republika Czeska stanowi część podgrupy o nazwie „Developed Europe” (Europa rozwinięta), zob. zakładki „Global alphabetical” i „Europe by industry”, plik <http://www.stern.nyu.edu/~adamodar/pc/datasets/indname.xls>.

⁽²²²⁾ Są to sektory „Green and Renewables” (sektor technologii ekologicznych i odnawialnych), „Power” (sektor energetyczny) oraz „Utilities (General)” (sektor ogólnych usług użyteczności publicznej). W przypadku sektora technologii ekologicznych i odnawialnych koszt kapitału wynosi 10,65 %, w przypadku sektora energetycznego – 9,98 %, a w przypadku sektora ogólnych usług użyteczności publicznej – 10,01 %. Średnia arytmetyczna tych wartości wynosi 10,21 %, natomiast średnia ważona (gdzie wagą jest liczba przedsiębiorstw objętych próbą) wynosi 10,26 %. Zob. Damodaran, styczeń 2023 r., plik „waccEurope”.

⁽²²³⁾ Model finansowy Czech.

⁽²²⁴⁾ Aby przeanalizować te wrażliwości, Komisja nie zmieniła żadnego z pozostałych założeń, w tym ceny wykonania.

⁽²²⁵⁾ Zob. sekcja 8.3.3.3.

8.3.3.5.4. Wybór ČEZ jako promotora projektu

- (502) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyraziła wątpliwości co do tego, czy ČEZ jest najbardziej efektywnym operatorem, i w szczególności zapytała, czy przeprowadzenie otwartej procedury wyboru promotora projektu mogło skutkować zmniejszeniem wysokości wsparcia niezbędnego do realizacji projektu.
- (503) Po pierwsze, w swoich uwagach dotyczących decyzji o wszczęciu postępowania zarówno Czechy, jak i ČEZ stwierdziły, że wybór ČEZ jako promotora projektu umożliwił osiągnięcie znacznych oszczędności pod względem kosztów i czasu realizacji. W szczególności Czechy zwróciły uwagę, że wybór ČEZ pozwala uniknąć dodatkowych kosztów w wysokości około [200–700] mln EUR (zob. motyw 254 powyżej). Podobnie ČEZ zauważył, że jego wybór na promotora projektu mógł zmniejszyć koszty projektu o szacunkową kwotę [200–700] mln EUR w porównaniu z realizacją elektrowni jądrowej na terenie niezagospodarowanym przez innego operatora (zob. motyw 339). Komisja uważa, że przywołane oszczędności kosztów, na które składają się wartość nabytego terenu, koszty koncesji, które przedsiębiorstwo ČEZ już uzyskało, oraz działań rozwojowych, które przedsiębiorstwo ČEZ już przeprowadziło, wydają się wiarygodne i nie są uwzględnione w szacunkach nakładów inwestycyjnych dotyczących projektu, co zmniejsza kwotę pomocy na projekt w porównaniu ze scenariuszami przewidującymi otwartą procedurę wyboru. Na tej podstawie wzór obliczenia wynagrodzenia i mechanizm zapobiegania nadmiernej rekompensacie (zob. sekcje 8.3.3.5.1–8.3.3.5.3) zapewniają ograniczenie pomocy do niezbędnego minimum.
- (504) Po drugie, ogólny projekt inwestycji i podział ryzyka między beneficjentem a państwem oraz struktura zachęt w ramach środków wsparcia powinny zapewniać ograniczenie kosztów budowy i eksploatacji do minimum. Chociaż środki wsparcia ograniczają wiele rodzajów ryzyka, EDU II nadal ponosi ryzyko wzrostu kosztów budowy i eksploatacji z powodów innych niż uzasadnione przesłanki lub ryzyko opóźnień w budowie poza najpóźniejszy termin realizacji umowy, co skłania do minimalizowania kosztów i opóźnień. Na etapie budowy i rozwoju projektu łączny maksymalny warunkowy kapitał własny ČEZ przeznaczony na sfinansowanie wszelkich przekroczeń kosztów ma wynosić 1,95 mld EUR (motyw 197). Ponadto, jak wyjaśniły Czechy, aktualizacja danych wejściowych w modelu finansowym w celu odzwierciedlenia wyników przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych powinna zapewnić, aby rzeczywiste koszty budowy, na podstawie których oblicza się cenę wykonania w umowie zakupu, były konkurencyjne, a tym samym wyeliminować potencjalne nadmierne nieprzewidziane zdarzenia w podstawowych założeniach dotyczących kosztów przyjęte w modelu finansowym (motyw 457). Ponadto mechanizm udziału w zyskach zachęca EDU II do dążenia do dalszego obniżania kosztów i osiągnięcia większych zysków, w których udział będzie miało również państwo.
- (505) W świetle powyższego Komisja stwierdza, że pakiet pomocy dla projektu obejmuje niezbędne zabezpieczenia i zachęty w celu zminimalizowania kosztów, a tym samym kwoty pomocy niezbędnej do realizacji projektu, i uważa, że jest mało prawdopodobne, aby otwarta procedura wyboru promotora projektu doprowadziła do obniżenia kwot wsparcia.

8.3.3.6. Unikanie nadmiernego negatywnego wpływu na konkurencję i handel oraz test bilansujący

- (506) Aby środek można było uznać za zgodny z rynkiem wewnętrznym, negatywne skutki środka w postaci zakłóceń konkurencji i wpływ środka na wymianę handlową pomiędzy państwami członkowskimi muszą być ograniczone i zrównoważone przez pozytywne skutki pomocy.
- (507) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja stwierdziła, że projekt może zakłócać konkurencję na kilka sposobów.
- (508) Po pierwsze, Komisja zakwestionowała podstawy techniczne i ekonomiczne, na które powołano się przy wyborze ČEZ (będącego jedynym właścicielem EDU II) jako beneficjenta środka, z uwagi na brak przetargu lub procedury wyboru. W szczególności na tym etapie nie było jasne, czy istnieli inni, potencjalnie bardziej efektywni operatorzy, którzy byliby skłonni do realizacji projektu przy mniejszej pomocy.
- (509) Po drugie, Komisja wyraziła obawy, że warunki umowy o odbiór między EDU II a spółką celową będą skłaniać EDU II do nieefektywnej eksploatacji elektrowni i doprowadzą do zakłóceń rankingu cenowego na rynku energii elektrycznej poprzez wyparcie tańszych technologii, takich jak odnawialne źródła energii.

- (510) Po trzecie, Komisja odniosła się do silnej pozycji ČEZ na czeskim rynku energii elektrycznej i wyraziła obawy o możliwość wystąpienia zakłóceń struktury rynku w związku z przyznaniem przedmiotowego środka pomocy, na przykład poprzez wyparcie alternatywnych inwestycji.
- (511) Po czwarte, na etapie przyjęcia decyzji o wszczęciu postępowania Komisja nie mogła całkowicie wykluczyć, że ČEZ nie może zakłócić funkcjonowania rynku niższego szczebla, wywierając wpływ na cenę rynkową lub prowadząc inne rodzaje strategicznych działań ułatwionych dzięki dużym ilościom produkcji, takie jak ograniczanie zdolności produkcyjnych.
- (512) Ponadto Komisja nie dysponowała wystarczającymi informacjami, aby ocenić wpływ spółki celowej na rynek.

8.3.3.6.1. Decyzja o wyborze ČEZ jako promotora projektu ⁽²²⁶⁾

- (513) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja zauważyła, że ČEZ został wybrany jako promotor projektu bez przetargu, procedury wyboru lub publicznego zaproszenia do wyrażenia zainteresowania, i zapytała o podstawy techniczne i ekonomiczne wyboru tego podmiotu. W związku z powyższym Komisja wyraziła wątpliwości co do tego, czy wybór ČEZ jako promotora projektu może skutkować potencjalnym zakłóceniem struktury rynku.
- (514) W następstwie decyzji o wszczęciu postępowania władze czeskie wyjaśniły, że w zakresie roli promotora projektu rozważono alternatywne rozwiązania i wybrano ČEZ jako wariant preferowany (zob. motywy 50–59 powyżej).
- (515) Władze czeskie wskazały ponadto, że wybór ČEZ jako promotora projektu jest najwłaściwszy z uwagi na jego zdolność i motywację do realizacji projektu, względy bezpieczeństwa dostaw energii, interesy bezpieczeństwa narodowego i neutralność technologiczną (zob. motyw 247 powyżej).
- (516) Władze czeskie wyjaśniły ponadto, że wybór przedsiębiorstwa ČEZ zapewnia znaczną efektywność, pozwala uniknąć dodatkowych kosztów i nie wymaga rozwoju projektu na oddzielnym terenie. W związku z tym wybór wiąże się z istotnymi korzyściami w zakresie terminów realizacji projektu, których nie można było osiągnąć w przypadku przyjęcia innych rozwiązań (zob. motyw 248 powyżej).
- (517) Władze czeskie wyjaśniły zalety związane z terminami realizacji w związku z pracami przygotowawczymi wykonanymi dotychczas przez ČEZ. Grupa ČEZ jest właścicielem proponowanego terenu, na którym ma powstać elektrownia jądrowa. Proces nabywania gruntów niezbędnych na potrzeby placu budowy rozpoczął się w kwietniu 2008 r. i zakończył się w 2021 r. (zob. motyw 249 powyżej). Przedsiębiorstwo ČEZ przeprowadziło ponadto studia wykonalności, a także działania związane z uzyskaniem koncesji i zagospodarowaniem terenu, które miały na celu skrócenie czasu i ograniczenie kosztów dla Czech związanych z rozwojem projektu. Ponadto na początku 2021 r. ČEZ uzyskał wszystkie kluczowe licencje i pozwolenia niezbędne do realizacji projektu zgodnie z planem projektu (takie jak pozwolenie na lokalizację obiektu jądrowego i OOS (motyw 250 powyżej)). Na zezwolenie na lokalizację obiektu jądrowego zazwyczaj czeka się od 6 do 7 lat, a na OOS – od 3 do 5 lat.
- (518) Ponadto władze czeskie wyjaśniły, że ČEZ jako właściciel i operator elektrowni jądrowych posiada dogłębną wiedzę na temat wymogów regulacyjnych, w tym dotyczących pozwoleń, mających zastosowanie do nowej elektrowni jądrowej, a także na temat czeskiego prawa (motyw 251 powyżej). Ponadto ČEZ i EDU II należą do kilku organizacji międzynarodowych, a w związku z tym mają dostęp do uznanych norm i procesów promowanych przez organy regulacyjne na całym świecie w celu wspierania ciągłego doskonalenia (zob. motyw 251 powyżej).
- (519) Władze czeskie podkreśliły ponadto kluczową rolę projektu dla bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w Czechach w przyszłości, zwłaszcza w świetle likwidacji elektrowni węglowych. Władze czeskie wyjaśniły w szczególności, że krótszy okres rozwoju projektu przyczyni się do wyeliminowania przewidywanej luki w zdolnościach wytwórczych. Realizacja innego projektu w innej lokalizacji i w znacznie dłuższym horyzoncie czasowym nie zaspokoiłaby pilnych potrzeb systemu w zakresie bezpieczeństwa dostaw (zob. motyw 252 powyżej).

⁽²²⁶⁾ Dla jasności, jak omówiono w sekcji 8.3.3.5.4 powyżej, wybór ČEZ jako promotora projektu oceniono w kontekście wpływu na proporcjonalność pomocy. W tej sekcji wybór ČEZ jako promotora projektu oceniono pod kątem ewentualnego nadmiernie negatywnego wpływu na konkurencję i handel.

- (520) Ponadto Czechy wyjaśniły, że gdyby jakikolwiek inny promotor projektu miał pozyskać potencjalnie odpowiednią lokalizację pod budowę elektrowni jądrowej na terytorium Czech, skutkowałoby to znacznymi opóźnieniami w realizacji projektu w porównaniu z ČEZ. W tym konkretnym scenariuszu kontrfaktycznym władze czeskie szacują opóźnienia sięgające nawet 14 lat w porównaniu z harmonogramem projektu. W scenariuszu kontrfaktycznym nie można wykluczyć, że na etapach badań lokalizacyjnych lub planowania, które w przypadku EDU II zakończyły się pomyślnie, mogłyby wystąpić problemy lub opóźnienia, zwiększając tym samym ryzyko i koszty związane z realizacją projektu. W każdym razie władze czeskie twierdzą, że nie ma dowodów na istnienie doświadczonych pod względem technologicznym operatorów w Europie realizujących elektrownie jądrowe poza swoim własnym krajem (zob. motyw 253 powyżej) ⁽²²⁷⁾.
- (521) Czechy wskazują również na dodatkowe koszty, które zostałyby poniesione, gdyby projekt realizował inny promotor projektu niż ČEZ. Czechy szacują, że koszty te wyniosłyby co najmniej [200–700] mln EUR (zob. motyw 254 powyżej). Podobnie ČEZ szacuje oszczędności kosztów w porównaniu z innymi operatorami na około [200–700] mln EUR.
- (522) Władze czeskie wspomniały ponadto, że wybór ČEZ jako promotora projektu jest zgodny z wcześniejszymi sprawami dotyczącymi elektrowni jądrowych ocenionymi przez Komisję, w których nie przeprowadzono otwartych procedur przetargowych w celu wyboru promotorów projektów ze względu na specyfikę tych projektów (zob. motyw 255 powyżej).
- (523) Czechy przedstawiły również dowody potwierdzające osiągnięcia ČEZ pod względem skutecznej realizacji i eksploatacji elektrowni jądrowych (zob. motyw 256 powyżej).
- (524) Ponadto, oprócz kwestii bezpieczeństwa dostaw i bezpieczeństwa narodowego, Czechy podkreślają perspektywę bezpieczeństwa finansowego ze względu na to, że ČEZ czerpie korzyści z wysokiego ratingu kredytowego państwa (zob. motyw 257 powyżej).
- (525) Ponadto Czechy wyjaśniły, że przetarg na wybór promotora projektu, którym mógłby zostać podmiot inny niż ČEZ, wiązałyby się ze znacznymi niedogodnościami. Zasadniczo Czechy utrzymują, że w tym przypadku konkurencja na tym poziomie projektu nie przyniosłaby żadnych rezultatów pozwalających wyłonić najbardziej efektywnego operatora. Powołując się na powody opisane powyżej, Czechy są zdania, że zorganizowanie przetargu lub zwrócenie się do innych stron o zainteresowanie nie przyniosłoby żadnych korzyści wynikających z konkurencji, a zatem wady tego procesu, w szczególności poniesione dodatkowe koszty i koszty, a także kwestie bezpieczeństwa związane z jakimkolwiek innym potencjalnym kandydatem, nie zostałyby zrównoważone. Czechy twierdzą również, że na żadnym etapie planowania projektu żadna osoba trzecia nie złożyła skargi ani zastrzeżeń dotyczących wyznaczenia ČEZ na promotora projektu.
- (526) Ponadto żaden konkurent ani żadna inna osoba trzecia nie zgłosili żadnych obaw w związku z wyborem ČEZ jako promotora projektu. Przeciwnie, niektóre osoby trzecie wyraźnie stwierdziły, że nie podzielają obaw Komisji co do wyboru ČEZ bez przetargu lub konsultacji, i uznały, że powierzenie państwowemu przedsiębiorstwu energetycznemu obowiązków wykonania budowy i eksploatacji nowej elektrowni jądrowej było w pełni uzasadnione (zob. pkt 300–301 powyżej).
- (527) W związku z powyższym Komisja uważa, że argumenty przedstawione przez Czechy i osoby trzecie w trakcie formalnego postępowania wyjaśniającego w wystarczającym stopniu uwzględniają jej wątpliwości wyrażone w decyzji o wszczęciu postępowania dotyczące wyboru ČEZ jako promotora projektu oraz potencjalnego zakłócenia struktury rynku. Komisja zauważa, że pozostaje to bez uszczerbku dla kwestii, czy w przypadku przyszłych projektów jądrowych może być konieczne zastosowanie bardziej otwartej procedury wyboru, aby zapewnić ograniczenie pomocy do niezbędnego minimum.
- (528) Ponadto Komisja uważa, że wybór ČEZ jako promotora projektu prawdopodobnie nie doprowadzi do nadmiernego zakłócenia konkurencji, jak wyjaśniono bardziej szczegółowo w sekcji 8.3.3.6.3. Co więcej, w trakcie formalnego postępowania wyjaśniającego żaden konkurent ani żadna inna osoba trzecia nie wskazali na jakiegokolwiek nadmierne zakłócenia konkurencji wynikające z wyboru ČEZ na promotora projektu.

⁽²²⁷⁾ Komisja zauważa, że chociaż wiele elektrowni jądrowych jest eksploatowanych przez operatorów mających siedzibę w państwie członkowskim inwestycji, nie jest to regułą (np. w przypadku EDF, który został wybrany jako operator w Zjednoczonym Królestwie).

8.3.3.6.2. Umowa zakupu energii elektrycznej

- (529) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyraziła obawy, że warunki umowy zakupu energii elektrycznej między EDU II a spółką celową zasadniczo ograniczą zachęty wynikające z wahań cen energii elektrycznej, skłaniające do wytwarzania energii elektrycznej wtedy, gdy będzie ona najbardziej potrzebna. Komisja zauważyła, że stała cena w umowie zakupu energii elektrycznej mogłaby stanowić zachętę dla EDU II do utrzymywania produkcji na maksymalnym poziomie technicznym również w warunkach rynkowych, w których zmniejszenie produkcji byłoby bardziej efektywne z punktu widzenia funkcjonowania systemu. Ma to szczególne znaczenie w kontekście długiego 60-letniego okresu eksploatacji nowej elektrowni jądrowej, biorąc pod uwagę, że przyszły koszyk energetyczny charakteryzujący się większym udziałem energii ze źródeł odnawialnych, z którymi zwykle wiąże się bardzo niskie koszty krańcowe, mógłby, również w zależności od innych okoliczności, takich jak magazynowanie lub produkcja wodoru, doprowadzić do większej zmienności, w tym okresów niskich lub nawet ujemnych cen⁽²²⁸⁾. Komisja wyraziła wątpliwości, czy tego wpływu na skuteczne sygnały dysponowania energią nie można by zminimalizować przy jednoczesnym osiągnięciu celów środka⁽²²⁹⁾.
- (530) Jeżeli bowiem wytwórca otrzymuje wynagrodzenie stałe za każdą wyprodukowaną MWh, reagowanie na sygnały cenowe na rynku i zwiększanie produkcji w okresach wysokich cen (niedobór) lub zmniejszanie jej w okresach niskich lub ujemnych cen (duża ilość energii), lub utrzymywanie harmonogramu w okresach niskiego popytu (na przykład w miesiącach letnich), nie przynosi mu żadnych korzyści. Przeciwnie, wynagrodzenie stałe za MWh zachęca wytwórcę do produkcji energii z maksymalną wydajnością w okresach ujemnych cen, co jest niekorzystne z punktu widzenia funkcjonowania systemu i może prowadzić do wypierania nawet energii ze źródeł odnawialnych o niskich kosztach krańcowych. Ponadto wynagrodzenie w cenach stałych za wszystkie godziny produkcji zachęca do inwestowania w elektrownie zoptymalizowane pod kątem eksploatacji przy obciążeniu podstawowym, które nie są wystarczająco elastyczne, aby szybko zwiększać i zmniejszać produkcję lub regulować ją w zależności od zmian obciążenia. W szczególności biorąc pod uwagę potrzebę szybszego wdrożenia odnawialnych źródeł energii w celu dekarbonizacji produkcji energii elektrycznej w UE oraz produkcję energii ze zmienną wydajnością w wielu instalacjach wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych, elektrownie niskoemisyjne, które są technicznie zdolne do uelastycznienia systemu i otrzymują zachęty ekonomiczne do korzystania z tej elastyczności, mają szczególnie istotne znaczenie pod względem zapewnienia korzyści systemowi elektroenergetycznemu.
- (531) Komisja uważa, że wzór obliczenia wynagrodzenia z kontraktu różnicowego zawarty w umowie zakupu, jak opisano w motywach 88–91, poza zapewnieniem stabilności dochodów i ograniczeniem nadmiernej rekompensaty (jak omówiono w sekcji 8.3.3.5.1.1), stwarza zachętę do efektywnej eksploatacji elektrowni, a tym samym ogranicza negatywny wpływ na konkurencję i wymianę handlową. Jest to możliwe głównie ze względu na okres ekspozycji rynkowej oraz wybór określonych parametrów w składniku dotyczącym rozliczenia *ex post*.
- (532) Okres ekspozycji rynkowej stanowi zachętę do efektywnej eksploatacji elektrowni, ponieważ elektrownia otrzymuje wynagrodzenie za każdą jednostkę wyprodukowanej energii po rzeczywistej godzinowej cenie na rynku dnia następnego⁽²³⁰⁾. Na podstawie sygnału cenowego z rynku oraz własnych kosztów operacyjnych elektrownia jest zachęcana do efektywnego dysponowania energią poprzez wykorzystanie swojego potencjału pod względem elastyczności technicznej. Elektrownia jest zachęcana do ograniczania produkcji, gdy cena rynkowa jest niższa od ponoszonych przez nią kosztów operacyjnych, oraz do zwiększania produkcji, gdy cena rynkowa jest od tych kosztów wyższa. Chociaż elektrownia podlega ograniczeniom technicznym (np. w zakresie tempa zwiększania

⁽²²⁸⁾ Zob. np. sekcja 6.2.6.4 „Poziom i zmienność cen hurtowych” oceny skutków towarzyszącej pakietowi „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków”, SWD(2016) 410 final z dnia 30 listopada 2016 r., w której to sekcji stwierdzono, że udoskonalona struktura rynku będzie skutkować większą zmiennością średnich cen godzinowych, częściowo ze względu na wprowadzenie sygnałów lokalizacyjnych wskazujących różne wartości energii elektrycznej w poszczególnych węzłach. Zmienność ta będzie jednak dość ograniczona i nie będzie wynikiem ekstremalnych wahań cen między wartością zerową a wartością niedostarczonej energii (VOLL). Zaobserwowane przedziały cenowe będą dość ograniczone, o ile udział energii ze źródeł odnawialnych o zmiennej wydajności utrzyma się w określonych granicach. Niemniej jednak w przypadku gdy udział energii ze źródeł odnawialnych, a w szczególności technologii energii ze źródeł odnawialnych o zmiennej wydajności, przekroczy te przybliżone wartości graniczne, może to znacznie zwiększyć wahania cen, jeśli nie zostaną jeszcze wdrożone inne zasoby, takie jak magazynowanie, które mogłyby w dużej mierze go wchłonąć. Jak widać w poniższej tabeli, w 2050 r. udział energii ze źródeł odnawialnych ma osiągnąć poziom 60 %. W takim przypadku różnica między cenami dla obciążenia podstawowego a cenami dla obciążenia szczytowego znacznie wzrasta, głównie ze względu na niższe ceny dla obciążenia podstawowego w porównaniu z poprzednimi okresami. Średnie ceny na rynku dnia następnego utrzymują się jednak na wysokim poziomie w całym horyzoncie objętym prognozą, ponieważ oczekuje się, że produkcja energii cieplnej będzie nadal marginalna (wyznaczając tym samym wysokość ceny na rynku dnia następnego) przez większość godzin w roku.

⁽²²⁹⁾ Motyw 224 decyzji o wszczęciu postępowania.

⁽²³⁰⁾ Na podstawie umowy zakupu i ogólnej struktury pomocy elektrownia otrzymuje wynagrodzenie na warunkach rynkowych za pośrednictwem spółki celowej. Niemniej jednak, ponieważ elektrownia zachowuje wszystkie prawa dysponowania, a wynagrodzenie jest bezpośrednio związane z rzeczywistymi godzinowymi cenami na rynku dnia następnego, zachęty eksploatacyjne dla elektrowni powinny być takie same, jak w przypadku gdyby elektrownia samodzielnie prowadziła obrót bezpośrednio na rynku.

i zmniejszania produkcji oraz minimalnych wymogów dotyczących obciążenia, aby zapobiec konieczności całkowitego wyłączenia pracy), warunki te zachęcają operatora elektrowni do jak najlepszego wykorzystania technicznie dostępnej elastyczności. Ponadto elektrownia jest zachęcana do skutecznego planowania konserwacji i zaopatrzenia w paliwo do okresów, w których spodziewane są niższe ceny.

(533) Wybór parametrów w składniku dotyczącym rozliczenia *ex post* wspiera zachęty do efektywnej eksploatacji wynikające z ekspozycji na ceny rynkowe.

- 1) Po pierwsze, cenę referencyjną definiuje się jako średnią *ex post* godzinowych cen rynkowych w ciągu roku. W trakcie tego roku nie jest określony składnik dotyczący rozliczenia, co zasadniczo skłania elektrownię do podejmowania nieznieskształconych decyzji w sprawie dysponowania wyłącznie w oparciu o sygnał cenowy na rynku. Ponadto zachęty do nadużyć prowadzących do wzrostu cen rynkowych (takich jak ograniczanie zdolności produkcyjnych, por. sekcja 8.3.3.6.3) są ograniczone, ponieważ wyższe ceny na rynku skutkowałyby wyższą ceną referencyjną, a tym samym niższą płatnością z tytułu składnika dotyczącego rozliczenia.
- 2) Po drugie, okres odniesienia wynoszący jeden rok jest wystarczająco długi, aby zapewnić ekspozycję elektrowni na cenę rynkową w jego trakcie, a tym samym stworzyć więcej zachęt do dysponowania, a także do skutecznego planowania konserwacji i zaopatrzenia w paliwo w porównaniu z krótszym okresem odniesienia. Elektrownia zyskuje zachęty do korzystania z elastyczności, aby zwiększać produkcję w okresach szczególnie wysokich cen rynkowych i zmniejszać ją w okresach, gdy są one szczególnie niskie.
- 3) Po trzecie, składnik dotyczący rozliczenia jest definiowany dla stałej, z góry ustalonej produkcji rocznej (ilości referencyjnej), z zastrzeżeniem korekt omówionych poniżej. W związku z tym, ogólnie rzecz biorąc, decyzje w sprawie dysponowania i wynikająca z tego wielkość produkcji elektrowni nie mają wpływu na składnik dotyczący rozliczenia, co skłania do nieznieskształconej i efektywnej eksploatacji elektrowni wyłącznie na podstawie sygnałów rynkowych. Ilość referencyjną ustala się na podstawie docelowej wielkości produkcji elektrowni w okresie odniesienia.

(534) Korekty składnika dotyczącego rozliczenia *ex post* opisane w motywach 88 i 90 z jednej strony ograniczają wysokość ewentualnego zwrotu należnego od elektrowni, a tym samym chronią przed nadmiernym ryzykiem wynikającym z nieplanowanych przerw w dostawie energii w okresach wysokich cen, a z drugiej strony ograniczają składnik dotyczący rozliczenia, gdy ceny są bardzo niskie, chroniąc przed nadmiernym wynagrodzeniem w okresach ujemnych cen. Strukturę tych korekt skalibrowano w taki sposób, aby w dużej mierze utrzymać zakres zachęt do efektywnej eksploatacji wynikających z poszczególnych elementów wzoru kontraktu różnicowego, które opisano powyżej. Ogólnie rzecz biorąc, zachęty do efektywnej eksploatacji przewidziane we wzorze obliczenia wynagrodzenia z kontraktu różnicowego przyjętym w umowie zakupu gwarantują, aby pomoc nie stwarzała zachęt do nieefektywnego działania elektrowni, gdy ceny rynkowe są niższe od kosztów operacyjnych. Takie nieefektywne działanie doprowadziłoby do zakłóceń rankingu cenowego na rynku energii elektrycznej i groziłoby wyparciem tańszych technologii, takich jak odnawialne źródła energii. Ponadto mogłoby to mieć negatywny wpływ na integrację rynku i rozwój odnawialnych źródeł energii. Ta efektywność wynika również z faktu, że władze czeskie szacują funkcjonowanie elektrowni z zastosowaniem wzoru obliczenia wynagrodzenia z kontraktu różnicowego średnio przy mniejszej mocy produkcyjnej niż w przypadku maksymalizacji produkcji (por. motyw 150), pozostawiając tym samym większą „przestrzeń” dla tańszych technologii, takie jak odnawialne źródła energii.

(535) Komisja zauważa również, że umowa zakupu nie przewiduje bezpośredniej redystrybucji dochodów z umowy na rzecz odbiorców energii elektrycznej. Ponadto nie oczekuje się, że elektrownia jądrowa często będzie ustalać ceny na czeskim rynku. Chociaż zwrotna pomoc finansowa i środki ochrony wynikającej ze zmiany prawa lub polityki zmniejszają ogólne koszty projektu, a tym samym zwiększają potencjalne przychody z umowy zakupu w porównaniu ze przychodami uzyskiwanymi przy uwzględnieniu środka finansowanego wyłącznie za pośrednictwem kontraktu różnicowego, nie skutkuje to zwiększonym podziałem dochodów z kontraktu różnicowego na rzecz odbiorców w porównaniu ze środkiem finansowanym wyłącznie za pośrednictwem kontraktu różnicowego. Połączenie tych trzech środków nie może zatem prowadzić do zakłócenia konkurencji na poziomie odbiorców przy zastosowaniu mechanizmów podziału dochodów.

(536) W związku z powyższym Komisja uważa, że zmiany wprowadzone przez Czechy w trakcie formalnego postępowania wyjaśniającego w wystarczającym stopniu rozwiewają jej wątpliwości wyrażone w decyzji o wszczęciu postępowania w odniesieniu do zachęt wynikających ze wzoru obliczenia wynagrodzenia.

8.3.3.6.3. Wpływ na strukturę rynku, możliwość manipulowania cenami i ograniczanie zdolności produkcyjnych przez ČEZ

- (537) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja wyraziła obawy dotyczące wpływu na strukturę rynku w związku z utworzeniem EDU II, a także jej możliwości manipulowania rynkiem na rzecz ČEZ. W szczególności Komisja odniosła się do silnej pozycji ČEZ na czeskim rynku energii elektrycznej i nie mogła w pełni wykluczyć potencjalnych zakłóceń struktury rynku w związku z przyznaniem przedmiotowego środka pomocy, na przykład poprzez konsolidację władzy rynkowej, wypieranie alternatywnych inwestycji lub zakłócanie przepływów transgranicznych. Ponadto Komisja nie mogła w pełni wykluczyć możliwości wystąpienia zakłóceń na rynku, jeżeli EDU II będzie wpływać na ceny rynkowe lub stosować pewne strategiczne praktyki ułatwione przy dużej wielkości produkcji, na przykład ograniczanie zdolności produkcyjnych. Komisja zapytała na przykład, czy w okresach wysokich cen rynkowych EDU II miałyby zachęty gospodarcze do zmniejszenia produkcji, aby obniżyć ceny rynkowe, tak aby inne jednostki ČEZ mogły sprzedawać więcej energii po wyższych cenach rynkowych.

Wpływ na strukturę rynku

- (538) Komisja zauważa, że czeski rynek wytwarzania energii elektrycznej charakteryzuje się wysoką koncentracją, ponieważ w 2020 r. grupa ČEZ odpowiadała aż za 60,29 % dyspozycyjnych⁽²³¹⁾ mocy wytwórczych, w tym importu netto. Równoważny udział w rynku przy uwzględnieniu całkowitych mocy wytwórczych w 2020 r. wyniósł 64,29 %. Tego rodzaju koncentracja na rynku może mieć szkodliwy wpływ na skuteczną konkurencję na rynku, gdyż może stanowić barierę wejścia na rynek dla nowych uczestników oraz stwarzać ryzyko utraty płynności poprzez ograniczenie liczby dostępnych ofert dostaw.
- (539) Czechy wyjaśniają, że przewiduje się znaczny spadek udziału ČEZ w rynku oraz że moce wytwórcze wspierane przez omawiany pakiet pomocy (projekt) nie wpłyną znacząco na pozycję ČEZ na czeskim rynku energii elektrycznej. W szczególności oczekuje się, że udział ČEZ w rynku dyspozycyjnych mocy wytwórczych (nie licząc EDU II) spadnie do 45,06 % w 2040 r. i 28,40 % w 2050 r., natomiast wzrost wynikający z projektu wyniesie 4,19 punktów procentowych w 2040 r. i 5,23 punktów procentowych w 2050 r. Podobnie oczekuje się, że udział ČEZ w rynku całkowitych mocy wytwórczych spadnie do 45,15 % w 2040 r. i 18,98 % w 2050 r., natomiast projekt zapewni wzrost o 12,83 punktów procentowych w 2040 r. i o 10,27 punktów procentowych w 2050 r.
- (540) Komisja oceniła dane stanowiące podstawę tych szacunków i uznaje je za wiarygodne, ale ostrożne, biorąc pod uwagę, że w międzyczasie władze czeskie zwiększyły poziom ambicji w zakresie planów dekarbonizacji. W szczególności powyższe szacunki dotyczące udziału w rynku, pochodzące ze sprawozdania przedsiębiorstwa Oxera, opierają się na założeniach, że większość elektrowni węglowych zostanie wycofana do 2038 r. (w szczególności Czechy odniosły się do planów ČEZ dotyczących zmniejszenia mocy wytwórczych elektrowni węglowych o niemal połowę do 3 GW do 2025 r. i do 2 GW do 2030 r.) oraz że cztery bloki w elektrowni Dukovany I zostaną zlikwidowane w latach 2045–2047. Komisja rozumie, że założenia te są raczej ostrożne, ponieważ Czechy potwierdziły plany stopniowego wycofywania węgla do 2033 r. W związku z tym udział ČEZ w rynku w nadchodzących latach prawdopodobnie zmniejszy się szybciej w wyniku zamknięcia elektrowni zasilanych lignitem i będzie niższy w przewidywanym okresie rozruchu EDU II od poziomu przyjętego w sprawozdaniu Oxera. Ponadto, aby istniejące aktywa jądrowe w elektrowni Dukovany I mogły być eksploatowane do 2045–2047 r., wymaga to zgody Urzędu Bezpieczeństwa Jądrowego, której nie uzyskano jeszcze w momencie przyjęcia decyzji.
- (541) Komisja uważa, że struktura projektu, zgodnie z którą całą energię elektryczną wytwarzaną przez EDU II w okresie obowiązywania umowy zakupu należy sprzedać spółce celowej, brak możliwości koordynacji obrotu energią elektryczną przez spółkę celową i EDU II/ČEZ oraz zobowiązania handlowe mające zastosowanie do EDU II/ČEZ po wygaśnięciu umowy zakupu w wystarczającym stopniu ograniczają jakikolwiek potencjalny dodatkowy zwiększony wpływ ČEZ na czeski rynek energii elektrycznej wynikający z realizacji projektu.

⁽²³¹⁾ Moce dyspozycyjne obejmują wszystkie elektrociepłownie, elektrownie jądrowe i elektrownie szczytowo-pompowe.

- (542) Komisja zauważa, że wymóg, aby spółka celowa wprowadzała do obrotu energię elektryczną zgodnie ze zobowiązaniami dotyczącymi obrotu energią elektryczną (zob. pkt 3.6.4), przyczyni się do płynności rynków krótkoterminowych w Czechach. Zagwarantowanie stałego oferowania energii elektrycznej na rynku krótkoterminowym na niedyskryminacyjnych warunkach może ułatwić wejście na rynek lub ekspansję dostawców konkurujących z ČEZ na rynku detalicznym. Ma to zastosowanie w szczególności w zakresie, w jakim energia elektryczna wprowadzana do obrotu przez spółkę celową zastąpi inną istniejącą produkcję ČEZ, którą ČEZ może również bezpośrednio wykorzystywać w swojej działalności detalicznej, z pominięciem rynku hurtowego.
- (543) Jeżeli chodzi o potencjalny wpływ środka na wejście nowych uczestników na rynek wytwarzania energii, Komisja przypomina swoją ocenę przedstawioną w motywie 415, z której wynika, że jest mało prawdopodobne, aby projekt wyparł alternatywne inwestycje, z wyjątkiem najwyżej niewielkiego opóźnienia inwestycji związanych z energią wiatrową. Ponadto wzór obliczenia wynagrodzenia zgodnie z umową zakupu zmniejsza wpływ środka na konkurencję w zakresie inwestycji w odnawialne źródła energii oparte na zasadach rynkowych, ponieważ zapewnia zachęty finansowe do efektywnej eksploatacji, a tym samym ogranicza potencjalne zakłócenia rankingu cenowego na rynku energii elektrycznej lub wypieranie tańszych technologii (zob. motyw 534).
- (544) Ponadto Komisja zauważa, że Czechy szacują, iż spodziewane wycofanie z eksploatacji elektrowni zasilanych węglem kamiennym i lignitem doprowadzi do znacznego zmniejszenia mocy produkcyjnych o ok. 6,5 GW, a spodziewane wycofanie istniejących bloków jądrowych w elektrowni Dukovany I w latach 2045–2047 spowoduje dodatkową lukę w wytwarzaniu energii wynoszącą około 2 GW, z czego projekt zapewni jedynie 1,2 GW. Ponadto w ciągu najbliższych piętnastu lat przewiduje się również znaczny wzrost zapotrzebowania na energię elektryczną (zob. motyw 14).
- (545) Komisja przyjmuje również do wiadomości uwagi Czech dotyczące rynku geograficznego, który wykracza poza samo terytorium kraju. Sieć elektroenergetyczna Czech jest bowiem ściśle połączona z sąsiednimi państwami członkowskimi (zob. przypis 134) i produkcja energii elektrycznej w innych państwach członkowskich często wpływa na wysokość cen na czeskim rynku (zob. motywy 262, 551 i 552). Gdyby określić rynek wykraczający poza terytorium Czech, udział ČEZ w rynku byłby znacznie niższy, co jeszcze bardziej ograniczyłoby możliwość wywierania przez ČEZ negatywnego wpływu na konkurencję poprzez wpływanie na praktyki EDU II. Również w ramach węższej możliwej definicji rynku, przyjmując odrębny czeski rynek energii elektrycznej, wzajemne połączenia czeskiego systemu z systemami krajów sąsiadujących znacznie ograniczają wszelkie takie praktyki.
- (546) Komisja uważa zatem, że pomoc nie prowadzi do zwiększenia koncentracji na rynku i ma ograniczony wpływ na inwestycje.

Możliwość manipulowania cenami i ograniczanie zdolności produkcyjnych przez ČEZ

- (547) Według ACER⁽²³²⁾ manipulacyjne ograniczanie zdolności produkcyjnych ma miejsce na przykład wtedy, gdy uczestnik rynku mający względną zdolność wpływania na cenę lub wzajemne oddziaływanie podaży i popytu na produkt energetyczny sprzedawany w obrocie hurtowym postanawia bez uzasadnienia nie oferować dostępnej zdolności produkcyjnej, magazynowej lub przesyłowej lub ograniczyć ją na rynku ze względów ekonomicznych. Ograniczanie zdolności produkcyjnych energii elektrycznej odnosi się w szczególności do praktyki, która polega na uniemożliwianiu oferowania dostępnej energii elektrycznej na konkurencyjnych zasadach na hurtowym rynku energii elektrycznej, mimo że oferowanie jej na konkurencyjnych zasadach prowadziłoby do zawarcia rentownych transakcji po dominujących cenach rynkowych. Należy zatem ocenić, czy uczestnik rynku jest w stanie wpływać na cenę lub wzajemne oddziaływanie podaży i popytu na hurtowym rynku energii elektrycznej za pomocą takich praktyk.
- (548) Czechy stwierdziły, że grupa ČEZ nie będzie miała zachęt gospodarczych ani możliwości zawyżania cen na rynku hurtowym poprzez ograniczanie produkcji EDU II. Po pierwsze, Czechy wskazują, że utraty dochodów po stronie grupy ČEZ w hipotetycznym scenariuszu, w którym EDU II nie wytwarzałyby energii elektrycznej przez cały rok, nie można by odzyskać z dodatkowych dochodów ze sprzedaży nieograniczonej części produkcji w kolejnym roku. Czechy zwracają uwagę, że zmniejszona produkcja EDU II będzie oznaczać utratę przepływów pieniężnych oraz że znaczne zmniejszenie współczynnika obciążenia wyeliminowuje środki pieniężne dostępne na obsługę długu i może skutkować niezdolnością EDU II do obsługi zwrotnej pomocy finansowej, a nawet może doprowadzić do sytuacji, w której przepływy pieniężne nie będą wystarczające do pokrycia kosztów operacyjnych.

⁽²³²⁾ https://acer.europa.eu/sites/default/files/documents/en/remit/Documents/ACER_Guidance_on_REMIT_application_6th_Edition_Final.pdf.

- (549) Jak wyjaśniono w motywie 39, projekt ma kluczowe znaczenie dla grupy ČEZ, zwłaszcza po wycofaniu istniejących aktywów węglowych i potencjalnie aktywów służących do wytwarzania energii jądrowej, które ma nastąpić do 2033 r. w przypadku węgla i w latach 2045–2047 w przypadku energii jądrowej. Projekt ma przyczynić się do wzrostu EBITDA grupy ČEZ o [10–20] %, w związku z czym wszelkie praktyki mogące skutkować zmniejszeniem wyników finansowych projektu miałyby znaczący wpływ na wyniki finansowe grupy ČEZ.
- (550) Po drugie, Komisja zauważa, że wzór obliczenia wynagrodzenia w umowie zakupu zawiera nieodłączne elementy, które znacznie ograniczają korzyści, jakie beneficjent mógłby czerpać z praktyk polegających na ograniczaniu zdolności produkcyjnych. Jak wyjaśniono w motywie 533, nadużycia prowadzące do wzrostu cen rynkowych (takie jak ograniczanie zdolności produkcyjnych) są ograniczone, ponieważ prowadziłyby do wzrostu ceny referencyjnej, a tym samym do zmniejszenia płatności z tytułu składnika dotyczącego rozliczenia *ex post*. Pomimo że wraz z zakończeniem obowiązywania umowy zakupu te zabezpieczenia przed ograniczaniem produkcji wygasną, należy zauważyć, że wciąż pozostanie niewiele zachęt skłaniających do manipulacyjnego ograniczania zdolności. Pomimo braku rozliczenia *ex post* ograniczanie zdolności produkcyjnych nie będzie dla grupy ČEZ rentowne ze względu na znaczne koszty operacyjne i koszty utrzymania takiej elektrowni. Ponadto możliwość nadużyć w przyszłości ograniczają szeroko zakrojone połączenia międzysystemowe z sąsiednimi rynkami, ponieważ oczekuje się, że krajobraz produkcji energii elektrycznej będzie opierał się na bardziej zróżnicowanym i rozwiniętym koszyku źródeł energii, co zmniejszy zdolność do wpływania na ceny poprzez ograniczanie produkcji.
- (551) Po trzecie, Czechy wskazują, że biorąc pod uwagę wysoki stopień połączeń międzysystemowych czeskiego rynku energii elektrycznej z Austrią, Niemcami, Polską i Słowacją, nie oczekuje się, aby projekt miał jakikolwiek wpływ na ustalanie cen w Czechach w latach 2030–2050 lub wpływ ten będzie bardzo ograniczony, ponieważ cena rynkowa dla regionu, który opiera się na połączeniach międzysystemowych, ma być wynikiem ceny energii elektrycznej wytwarzanej poza terytorium Czech przez zdecydowaną większość godzin. Jak wskazano bardziej szczegółowo w przypisie 139, system elektroenergetyczny Czech jest szczególnie dobrze połączony z sąsiednimi systemami elektroenergetycznymi, które w związku z tym są w stanie wywierać znaczny wpływ na kształtowanie cen na rynku czeskim, co odpowiada ustaleniom ze sprawozdania Oxera, w którym oceniono technologię ustalania cen na czeskim rynku energii elektrycznej w latach 2030–2050 i stwierdzono, że projekt będzie przyjmował ceny, ponieważ będą one ustalone przez znaczną większość godzin przez wytwórców zewnętrznych, a w pozostałych godzinach głównie przez czeskie elektrownie zasilane gazem i lignitem. W miarę uruchamiania coraz więcej instalacji wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych oczekuje się, że liczba godzin pracy po zerowych cenach również znacznie wzrośnie i do 2050 r. będzie stanowić około 16 % łącznego czasu.
- (552) Komisja zauważa, że wnioski te są zgodne z ustaleniami analizy⁽²³³⁾ przeprowadzonej przez Wspólne Centrum Badawcze (JRC) Komisji, z której wynika, że w 2022 r. ze względu na położenie geograficzne i wysoki potencjał w zakresie połączeń międzysystemowych ceny na czeskim rynku energii elektrycznej były w przeważającej mierze napędzane dynamiką rynku ich sąsiadów, o czym świadczy fakt, że udział godzin obowiązywania cen ustalonych przez wytwórców zewnętrznych wynosił w Czechach ponad 90 %, co stanowi jeden z najwyższych wskaźników w UE. Istotnym czynnikiem wpływającym na ceny energii elektrycznej w Czechach jest sąsiedni rynek niemiecki, który ze względu na wielkość oraz wzrost produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w coraz większym stopniu wpływa na strukturę cen u swoich partnerów handlowych. Niemcy handlują coraz większą ilością energii elektrycznej ze swoimi sąsiadami, ich ceny energii elektrycznej są zatem w coraz większym stopniu napędzane wahaniami cen w Niemczech⁽²³⁴⁾. W rzeczywistości w latach 2021–2023 godzinowe ceny energii elektrycznej na rynku dnia następnego w Czechach były niemal identyczne (a zatem różniły się o mniej niż 1 %) w 48 % godzin⁽²³⁵⁾. Zgodnie z analizą JRC ta sama tendencja ma utrzymać się do 2030 r., kiedy to oczekuje się, że wytwórcy zewnętrzni będą ustalać ceny w około 80 % godzin cen w Czechach. Oczekuje się, że w 2030 r. technologią wpływającą na wysokość cen na czeskim rynku energii elektrycznej będzie gaz ziemny (w około 50 % czasu), a w dalszej kolejności będą to lignit, ropa naftowa, odnawialne źródła energii i energia jądrowa.

⁽²³³⁾ Ranking cenowy i dynamika ustalania cen na europejskich rynkach energii elektrycznej, dane dostępne pod adresem: <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC134300>.

⁽²³⁴⁾ BloombergNEF: EU Power Weekly: Identifying Europe's 'Macrogrids', 10 lutego 2020 r.

⁽²³⁵⁾ Platforma na rzecz przejrzystości ENTSO-E.

- (553) Po czwarte, Czechy twierdzą, że sytuacja na rynku energii elektrycznej może się znacznie różnić pomiędzy poszczególnymi godzinowymi okresami rozliczeniowymi oraz że ogólne poziomy udziału w rynku wytwarzania energii elektrycznej nie ilustrują w pełni władzy rynkowej. Czechy uważają, że wskaźniki takie jak wskaźnik pokrycia zapotrzebowania na moc szczytową⁽²³⁶⁾ są przydatne do oceny zdolności wytwórcy do działania niezależnie od konkurentów, ponieważ pozwalają zmierzyć, w jakim stopniu wytwórca jest zobowiązany do zaspokojenia zapotrzebowania na moc szczytową. Jak wynika z analizy zawartej w sprawozdaniu Oxera, w latach 2030–2050 kluczowe znaczenie ČEZ w świetle wskaźnika pokrycia zapotrzebowania na moc szczytową ma ulec znacznemu zmniejszeniu. Chociaż oczekuje się, że ČEZ będzie miał kluczowe znaczenie w 2030 r. w niemal wszystkich godzinach, do 2050 r. udział godzin, w których ČEZ będzie odgrywać kluczową rolę, spadnie poniżej 10 %. Co istotne, oddanie projektu do użytku ma jedynie niewielki wpływ na tę tendencję, ponieważ w związku z realizacją projektu kluczowe znaczenie ČEZ wzrasta jedynie o 14 %, a do 2050 r. efekt ten ma zniknąć. Komisja zauważa, że prawdopodobieństwo manipulacji cenami zasadniczo wzrasta w okresie, w którym ČEZ ma pozycję dominującą. Biorąc pod uwagę, że jego udziały w rynku zasadniczo przekraczają 50 % na odnośnym rynku właściwym, można domniemywać, że cieszy się on pozycją dominującą, o której – poza wyjątkowymi okolicznościami – świadczą już same bardzo duże udziały w rynku⁽²³⁷⁾. Jednocześnie, przy ocenie dominacji, udziały w rynku stanowią jedynie punkt wyjścia i należy wziąć pod uwagę inne aspekty⁽²³⁸⁾. Komisja zauważa w tym kontekście, że udział ČEZ w rynku wytwarzania energii elektrycznej z czasem zmniejsza się i ma się znacznie zmniejszyć w szczególności w 2040 r., a w każdym razie poniżej 45 % do 2050 r. Ponadto Komisja nie znalazła żadnych przesłanek wskazujących na to, że zmiany pod względem kluczowej roli ČEZ nie zostały przedstawione w sposób dokładny i wiarygodny. W szczególności w swoich uwagach strony trzecie jedynie w bardzo ograniczonym zakresie podniosły obawy dotyczące ewentualnego zakłócenia na rynku w wyniku realizacji projektu.
- (554) Po piąte, Czechy odniosły się do ustaleń zawartych w sprawozdaniu Oxera, zgodnie z którymi oddanie EDU II do użytku będzie miało niewielki wpływ poprzez obniżenie ceny energii elektrycznej na czeskim rynku o około 2 EUR/MWh w latach 2040–2050.
- (555) Podsumowując, w świetle powyższych argumentów Komisja uważa, że zakłócenia konkurencji w odniesieniu do możliwości ograniczania zdolności produkcyjnych są ograniczone do minimum. Ponadto Komisja uważa, że w świetle obecnej konstrukcji środka możliwe ryzyko utraty płynności na rynku jest niewielkie, a wpływ na ceny, inwestycje i przepływy transgraniczne jest zminimalizowany.

8.3.3.6.4. Rola spółki celowej na rynku

- (556) W decyzji o wszczęciu postępowania Komisja początkowo uznała konstrukcję spółki celowej, ponieważ w tamtym czasie była ona uznawana za zasadniczo odpowiednią, by ograniczyć ewentualne obawy związane z konkurencją. Wpływ tej struktury na rynek, a w szczególności rolę spółki celowej, trudno było jednak ocenić ze względu na ciągłe zmiany wprowadzane w strukturze projektu przez Czechy, a tym samym ze względu na brak wystarczająco ustalonych informacji. Z tego powodu Komisja wyraziła wątpliwości co do wpływu spółki celowej na rynek.
- (557) W następstwie decyzji o wszczęciu postępowania Czechy w kilku pismach szczegółowo opisały rolę spółki celowej w odniesieniu do sytuacji rynkowej w Czechach (zob. pkt 273–278 powyżej).
- (558) Biorąc pod uwagę te oświadczenia, Komisja stwierdza, że Czechy w wystarczającym stopniu wyjaśniły okoliczności faktyczne, które skłoniły Komisję do wyrażenia wątpliwości w decyzji o wszczęciu postępowania, również ze względu na przedstawienie dalszych wyjaśnień. Wynika to z następujących powodów:

⁽²³⁶⁾ Wskaźnik pokrycia zapotrzebowania na moc szczytową oblicza się jako stosunek między całkowitą dostępną zdolnością produkcyjną pomniejszoną o zdolność przedsiębiorstwa do wartości zapotrzebowania na moc szczytową.

⁽²³⁷⁾ Wyrok z dnia 3 lipca 1991 r., AKZO Chemie BV/Komisja Wspólnot Europejskich, C-62/86, ECLI:EU:C:1991:286, pkt 60.

⁽²³⁸⁾ Wyrok z dnia 13 lutego 1979 r., Hoffmann-La Roche/Komisja, 85/76, ECLI:EU:C:1979:36, pkt 39–41.

- (559) Po pierwsze, Komisja wyraziła obawy w związku z autonomią spółki celowej, a w szczególności tym, czy będzie ona działać w wystarczającym stopniu jako podmiot prywatny dążący do maksymalizacji zysku. W tym celu ważne jest, aby spółka celowa i EDU II nie mogły koordynować zarówno eksploatacji elektrowni jądrowej, jak i obrotu wytworzoną energią elektryczną. Chociaż ČEZ jest jedynym udziałowcem EDU II (zob. sekcja 3.2.1 powyżej), udziały w spółce celowej należą wyłącznie do Czech, w związku z czym nie istnieje możliwość jakiegokolwiek koordynacji ze strony ČEZ. Ponieważ jednak Czechy posiadają pakiet kontrolny zarówno w ČEZ (zob. motyw 32), jak i w spółce celowej, można sobie wyobrazić sytuację, w której Czechy same koordynują z jednej strony eksploatację elektrowni jądrowej, a z drugiej strony praktyki handlowe spółki celowej w celu maksymalizacji zysków ČEZ.
- (560) Komisja zauważa, że struktura zarządzania spółki celowej oddziela proces podejmowania decyzji dotyczących strategii handlowej od EDU II, zapewniając tym samym autonomię i minimalizując ryzyko nadmiernego wpływu. Jest to szczególnie ważne, ponieważ w związku z tym jest mało prawdopodobne, aby Czechy z jednej strony wykorzystywały swoje pakiety kontrolne w ČEZ, a tym samym w EDU II, a z drugiej sterowały spółką celową w celu maksymalizacji zysków ČEZ, z których potencjalnie i pośrednio korzysta w postaci wypłat dywidend, poprzez zwiększanie mocy produkcyjnych ČEZ i jednocześnie nowe powiązanie wertykalne z rynkami hurtowymi i detalicznymi za pośrednictwem spółki celowej. Komisja jest zdania, że w ten sposób zapewniono, aby funkcjonowanie i strategia handlowa spółki celowej nie ulegały wpływowi żadnych partykularnych interesów jednego uczestnika rynku (ČEZ) i pozostawały zgodne z szerszymi celami interesu publicznego w zakresie bezpieczeństwa dostaw i przystępnych cen energii.
- (561) Po drugie, obawy budziła możliwość zakłócania sygnałów rynkowych przez strukturę spółki celowej, w szczególności w odniesieniu do dysponowania energią elektrowni. Zgodnie ze zmienioną umową zakupu spółka celowa nie ma jednak wpływu na decyzje o dysponowaniu energią elektrowni, która pozostaje pod całkowitą kontrolą EDU II. Jak stwierdzono w sekcji 8.3.3.5.1.2, wzór obliczenia wynagrodzenia zapewnia wystarczające zachęty dla EDU II do efektywnego działania na rynku energii elektrycznej, ograniczając zakłócenia sygnału cenowego na rynku lub rankingu cenowego.
- (562) Ponadto Komisja zauważa, że w przywołanej przez Czechy analizie Oxera ⁽²³⁹⁾ zasugerowano, że rozruch elektrowni jądrowej nie wpłynie znacząco na hurtowe ceny energii elektrycznej ani na pozycję ČEZ na rynku. Elektrownia jądrowa nie będzie miała znaczącego wpływu na hurtowe ceny energii elektrycznej, co potwierdza, że działalność spółki celowej i rozruch elektrowni nie zakłóci dynamiki rynku ani nie przysporzy nienależnej korzyści konkretnym podmiotom.
- (563) Po trzecie, istotne wątpliwości budziła niepewność co do sposobu sprzedaży energii elektrycznej przez spółkę celową, zwłaszcza na rzecz odbiorców przemysłowych. W odpowiedzi Czechy podjęły zobowiązanie, zgodnie z którym spółka celowa będzie sprzedawać co najmniej 70 % energii elektrycznej wytwarzanej przez EDU II na giełdach (zob. motyw 112 powyżej), a resztę na aukcjach, które podlegają warunkom zapobiegającym zakłóceniom konkurencji na rynku lub rynkach energii elektrycznej (zob. motyw 113 powyżej).
- (564) Czechy wyjaśniły, że przyszłe aukcje energii jądrowej mają opierać się na takich parametrach jak szacunkowe wielkości partii 1–10 MW, okres obowiązywania umów aukcyjnych wynoszący jeden rok, kwartał lub krótszy okres. Aukcje będą organizowane w formule aukcji dyskryminacyjnej (pay-as-bid) ze wstępnie określoną ceną minimalną ogłaszaną nie wcześniej niż od jednego do dwóch dni przed zamknięciem oferty. Ponadto aukcje będą odbywać się co kwartał lub raz w roku i będą podlegać przejrzystym zasadom dotyczącym okresu ogłoszenia wynoszącego 30 dni przed rozpoczęciem aukcji. Ponadto aukcje będą trwały nie dłużej niż siedem dni kalendarzowych, przy czym wyniki będą ogłaszane w kolejnym tygodniu. Powyższe ma zastosowanie zarówno do aukcji w okresie obowiązywania umowy zakupu, jak i po jego zakończeniu. Przewidziane w ten sposób parametry zapewniają wystarczającą jasność pozwalającą uznać, że aukcje będą prowadzone w sposób niedyskryminacyjny, umożliwiając wystarczająco dużej grupie uczestników rynku skuteczne składanie ofert w przejrzysty sposób.

⁽²³⁹⁾ Zob. sprawozdanie Oxera.

- (565) W wyjątkowych okolicznościach EDU II jest uprawnione do bezpośredniej sprzedaży energii elektrycznej na rynku hurtowym. Sytuacja taka ma jednak miejsce tylko wtedy, gdy spółka celowa nie wywiązuje się ze swojego obowiązku odbioru w ramach umowy zakupu. W tych okolicznościach elektrownia nadal działa, a energię elektryczną należy wprowadzić na rynek. Awaryjna możliwość bezpośredniej sprzedaży energii elektrycznej przez EDU II wydaje się zatem rozsądna. Należy jednak unikać sytuacji, w których mogłoby to umożliwić EDU II obchodzenie wszystkich wprowadzonych ograniczeń, których celem jest zapewnienie niedyskryminacyjnej sprzedaży energii elektrycznej. Komisja zauważa, że zgodnie z zobowiązaniem Czech w takim przypadku EDU II sprzedaje całą wyprodukowaną energię elektryczną na rynku kasowym, przyjmując ceny innych przedsiębiorstw. Uniemożliwia to EDU II wybór konkretnego nabywcy (ponieważ sprzedaż odbywa się na anonimowej giełdzie) lub ustalenie ceny lub warunków sprzedaży (ponieważ standardowe produkty są sprzedawane po cenie krańcowej na giełdzie). Pozwala to również na rozwiązanie podstawowego problemu: jeżeli spółka celowa nie odbiera wytworzonej energii elektrycznej, wymaga to szybkiego rozwiązania w celu pozbycia się energii wytworzonej przez elektrownię. Takie szybkie i niezawodne rozwiązanie zapewnia wykorzystanie rynku kasowego z przyjęciem cen innych przedsiębiorstw. W świetle tych zobowiązań Komisja uważa, że rozwiązanie awaryjne polegające na sprzedaży prowadzonej bezpośrednio przez EDU II w wyjątkowych sytuacjach nie wzbudza dodatkowych obaw pod względem konkurencji.
- (566) Nawet w wyjątkowych przypadkach znaczącego spadku płynności odpowiednich giełd te warunki obrotu mają pozostać niezmiennie, a spółka celowa może jedynie tymczasowo zmienić stosunek przydziału wytworzonej energii elektrycznej do platform obrotu. Dokładniej rzecz ujmując, w takich przypadkach 50 % wyprodukowanej energii elektrycznej mogłoby być przedmiotem obrotu na giełdach, a 50 % można by sprzedawać w drodze aukcji (zob. motywy 117–118). Ta przejrzysta operacja zapewnia równy dostęp do produkowanej energii elektrycznej i wzmacnia integralność rynku.
- (567) Po czwarte, Czechy zapewniły, że spółka celowa i ČEZ będą prowadzić działalność w sposób niezależny, utrzymując odrębne struktury sprawowania władzy i zarządzania. Gdyby spółka celowa miała zlecić swoją działalność transakcyjną innemu podmiotowi, odbyłoby się to w drodze niedyskryminacyjnego przetargu publicznego zapewniającego, aby żaden konkretny podmiot nie uzyskał nienależnej korzyści. W odniesieniu do ČEZ spółka celowa nie może jednak zlecić obrotu energią elektryczną grupie ČEZ ani podmiotom wchodzącym w jej skład (zob. motyw 46). To zobowiązanie Czech gwarantuje, że ČEZ nie odzyska faktycznej kontroli nad sprzedażą energii wytwarzanej przez EDU II w drodze przekazania uprawnień, które pozwalałoby na obejście skutków struktury spółek celowych.
- (568) Komisja zauważa, że ČEZ będzie nadzorować działalność EDU II jako sponsor projektu i jedyny udziałowiec EDU II. Bezpośrednie zaangażowanie ČEZ będzie ograniczone do zapewnienia EDU II kapitału oraz ewentualnie do świadczenia wspólnych usług na rzecz EDU II na zasadach rynkowych.
- (569) Komisja zauważa również, że struktura zarządzania ČEZ oddzieli go od beneficjenta pomocy państwa, EDU II (jako wykonawcy, właściciela i operatora elektrowni jądrowej). EDU II będzie odrębnym podmiotem prawnym mającym odrębny zarząd i odrębne kierownictwo z obowiązkiem powierniczym wobec spółki EDU II. EDU II będzie zarządzana w sposób niezależny, zarówno pod względem finansowym, jak i operacyjnym, i będzie podlegać kontroli regulacyjnej. EDU II będzie posiadało określoną strukturę sprawozdawczości utworzoną na potrzeby komunikacji z ČEZ jako spółką dominującą. Struktura zarządzania zapewni niezależność EDU II od ČEZ dzięki skutecznemu ograniczeniu zdolności ČEZ do nieuzasadnionej ingerencji w bieżącą działalność EDU II. EDU II będzie prowadzić działalność w oparciu o zachęty wynikające ze wzoru obliczenia wynagrodzenia zgodnie z własną strategią operacyjną. Komisja stwierdza, że Czechy w wystarczającym stopniu wyjaśniły okoliczności faktyczne, które skłoniły Komisję do wyrażenia wątpliwości w decyzji o wszczęciu postępowania, ze względu na przedstawienie dalszych wyjaśnień dotyczących związku między spółką celową, EDU II i ČEZ.
- (570) Komisja przyznała, że w przypadku zlecenia działalności handlowej spółki celowej innym podmiotom istnieje możliwość wywierania bezprawnego wpływu. Niemniej jednak zobowiązanie Czech do przeprowadzenia otwartego, niedyskryminacyjnego przetargu w każdym takim przypadku zlecenia działalności, z wyłączeniem możliwości zlecenia działalności ČEZ, a także postanowienia umowne dotyczące utrzymania odpowiedzialności za realizowaną strategię handlową po stronie spółki celowej znacznie zmniejszają takie ryzyko.
- (571) W związku z powyższym Komisja stwierdza, że Czechy odpowiednio rozwiały pierwotnie zgłoszone wątpliwości. Opisanie środki i wprowadzone zabezpieczenia zapewniają funkcjonalność i odpowiednią konkurencyjność rynku. W związku z tym Komisja nie ma żadnych wątpliwości co do wpływu proponowanej roli spółki celowej na rynek.

8.3.3.6.5. Wniosek dotyczący nadmiernego negatywnego wpływu na konkurencję i wymianę handlową

- (572) Komisja stwierdza na podstawie rozważań w sekcjach 8.3.3.6.1, 8.3.3.6.2, 8.3.3.6.3 i 8.3.3.6.4 powyżej oraz z uwzględnieniem zobowiązań powziętych przez Czechy, że ogólnie możliwość wystąpienia zakłóceń konkurencji jest ograniczona.

8.3.4. Zestawienie pozytywnych skutków pomocy z negatywnymi skutkami dla konkurencji i wymiany handlowej

- (573) W następstwie starannej oceny przeprowadzonej w sekcji 8.3.2 niniejszej decyzji Komisja uznaje, że pakiet środków ma na celu promowanie inwestycji w energię jądrową, a zatem przyczynia się do rozwoju działalności gospodarczej, tj. wytwarzania energii elektrycznej z jądrowych źródeł energii, a jednocześnie przyczynia się do bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej.
- (574) Komisja przyjmuje również do wiadomości, że działalność ta, biorąc pod uwagę zobowiązanie do wdrożenia technicznych kryteriów kwalifikacji działalności gospodarczej w sektorze energii jądrowej określonych w rozporządzeniu w sprawie systematyki, byłaby w rozumieniu tego rozporządzenia uznawana za zrównoważoną środowiskowo inwestycję.
- (575) Komisja przyznaje, że bez pomocy, w tym wszystkich trzech środków stanowiących pakiet pomocy, nie można by oczekiwać realizacji inwestycji. Pomoc jest zatem niezbędna do rozwoju tej działalności gospodarczej.
- (576) Komisja ustaliła, że umowa zakupu z okresem obowiązywania skróconym do 40 lat w połączeniu ze zwrotną pomocą finansową i mechanizmem ochrony wynikającej ze zmiany prawa, zgodnie ze strukturą zgłoszonych środków, stanowią odpowiednie instrumenty. W ramach formalnego postępowania wyjaśniającego nie przedstawiono dowodów na to, że inne środki byłyby równie skuteczne, a wynikałyby z nich mniejsze zakłócenia.
- (577) Pomoc zostanie przyznana w sposób proporcjonalny, ponieważ beneficjent nie zatrzyma dodatkowych zysków wykraczających poza to, co jest absolutnie niezbędne do zapewnienia ekonomicznej eksploatacji i rentowności elektrowni jądrowej. Skrócony okres obowiązywania umowy na zakup gwarantuje, że po zwrocie kosztu kapitału elektrownia będzie w pełni narażona na ryzyko cenowe.
- (578) W szczególności Komisja zauważa, że również w okresie obowiązywania umowy zakupu przyjęty wzór obliczenia wynagrodzenia stanowi silną zachętę dla EDU II do efektywnej eksploatacji elektrowni przy wykorzystaniu istniejących elastycznych możliwości reagowania na ceny rynkowe.
- (579) Systematyczny przegląd jasno określonego zbioru wartości wejściowych w modelu finansowym, umożliwiający korektę w górę i w dół, gwarantuje, że istniejąca obecnie znaczna niepewność co do wysokości kosztu inwestycji i kosztów operacyjnych nie spowoduje nadmiernej rekompensaty na rzecz beneficjenta. Stosowanie mechanizmu udziału w zyskach gwarantuje ponadto, że EDU II będzie nadal zachęcana do eksploatacji elektrowni w możliwie najbardziej efektywny sposób, a jednocześnie będzie dzielić zwiększony zwrot z kapitału z państwem, co ograniczy możliwość nadmiernej rekompensaty w przypadku korzystniejszych niż zakładane zmian w zakresie kosztów lub przychodów.
- (580) Docelowa stopa zwrotu z kapitału własnego wynosząca [9–11] % jest proporcjonalna, biorąc pod uwagę ryzyko związane z projektem, przy należyтым uwzględnieniu skutków środków pomocy zmniejszających ryzyko.
- (581) Komisja zauważa również, że ČEZ nie będzie sprawować kontroli nad działalnością handlową spółki celowej i będzie podlegać ograniczeniom ograniczającym motywację i możliwości do nadużywania wszelkiej wzmocnionej pozycji rynkowej wynikającej z przyznania środka. Wysoki poziom wzajemnych połączeń czeskiego systemu przyczyni się również do ograniczenia możliwości wykorzystywania władzy rynkowej. Ponadto Komisja zauważa, że zobowiązania handlowe zapewniają stałą sprzedaż energii elektrycznej przez spółkę celową, a następnie przez ČEZ na niedyskryminacyjnych warunkach na rzecz wszystkich uczestników rynku, co może zwiększyć płynność na krótkoterminowym hurtowym rynku energii elektrycznej i przyczynić się do zwiększenia konkurencji na rynkach detalicznych.
- (582) Na podstawie ustaleń przedstawionych w sekcji 8.3.3 powyżej Komisja stwierdza, że możliwość wystąpienia zakłóceń konkurencji jest ogólnie ograniczona, biorąc pod uwagę zobowiązania zaproponowane przez władze czeskie i beneficjenta pomocy.

(583) Po dokładnym rozpatrzeniu i uwzględnieniu zaproponowanych zobowiązań Komisja stwierdziła, że zakłócenia konkurencji wynikające ze środka są utrzymane na minimalnym poziomie oraz że równoważą je pozytywne skutki wprowadzonych środków.

8.3.5. *Wniosek dotyczący zgodności pomocy*

(584) Na podstawie przeprowadzonej oceny i w świetle szczególnych okoliczności sprawy Komisja stwierdza, że pakiet środków zgłoszonych, a następnie zmienionych przez władze czeskie, w tym w ramach podjętych zobowiązań, jest zgodny rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE.

9. WNIOSEK

(585) Zmieniony środek jest zgodny z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE.

(586) Komisja zauważa, że do oceny przedstawiono jej projekt warunków umowy na zakup, umowy z inwestorem i pomocy finansowej podlegającej zwrotowi, uzgodnionych dotychczas przez państwo czeskie, CEZ i EDU II. Władze czeskie oświadczają, że pozostałe warunki oraz ostateczne dokumenty finansowe będą zawierać standardowe klauzule, jakich inwestorzy mogą spodziewać się w tego rodzaju projekcie (zob. motyw 194). Ponieważ Komisja nie miała możliwości zweryfikowania ostatecznych dokumentów, jeżeli zmienią one środek przedstawiony w niniejszej decyzji, władze czeskie będą zobowiązane przedłożyć je Komisji,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Pomoc, którą Czechy planują wdrożyć w celu wsparcia budowy i eksploatacji nowej elektrowni jądrowej w Dukovanach, jest zgodna z rynkiem wewnętrznym.

Artykuł 2

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Czeskiej.

Sporządzono w Brukseli dnia 30 kwietnia 2024 r.

W imieniu Komisji
Margrethe VESTAGER
Wiceprzewodnicząca wykonawcza

ZAŁĄCZNIK

Parametry wejściowe w modelu finansowym podlegające zmianom

Po przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych

Parametry wejściowe	Opis parametru wejściowego	Arkusz	Wiersz	Uzasadnienie zmiany
Czas trwania drugiego etapu procesu rozwoju	Czas trwania drugiego etapu rozwoju projektu	Inp_C	43	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia wyniku przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych. Dokładny termin zostanie potwierdzony na podstawie zwycięskiej oferty w przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych.
Czas trwania budowy	Czas trwania budowy projektu	Inp_C	47	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia wyniku przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych. Dokładny termin zostanie potwierdzony na podstawie zwycięskiej oferty w przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych.
Pełny okres eksploatacji	Czas trwania całego okresu eksploatacji projektu (z wyłączeniem eksploatacji w okresie próbnym)	Inp_C	51	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia wyniku przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych. Dokładny termin zostanie potwierdzony na podstawie zwycięskiej oferty w przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych.
Bazowe nakłady inwestycyjne – drugi etap rozwoju	Koszt drugiego etapu rozwoju projektu	Inp_C	59	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia wyniku przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych. Koszty zostaną potwierdzone na podstawie zwycięskiej oferty w przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych.
Bazowe nakłady inwestycyjne – etap budowy	Koszt etapu budowy projektu	Inp_C	60	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia wyniku przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych. Koszty zostaną potwierdzone na podstawie zwycięskiej oferty w przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych.
Zdolność produkcyjna brutto elektrowni	Zdolność produkcyjna brutto elektrowni (bez jakichkolwiek odliczeń na potrzeby zużycia własnego)	Inp_C	112	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia wyniku przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych. Parametr ten zależy od specyfikacji technicznej elektrowni i zostanie potwierdzony na podstawie zwycięskiej oferty w przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych.
Zużycie własne	Wielkość zużycia potrzebna do eksploatacji elektrowni	Inp_C	113	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia wyniku przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych. Parametr ten zależy od specyfikacji technicznej elektrowni i zostanie potwierdzony na podstawie zwycięskiej oferty w przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych.

Parametry wejściowe	Opis parametru wejściowego	Arkusz	Wiersz	Uzasadnienie zmiany
Dostępność w okresie próbnym	Dostępność elektrowni w okresie próbnym	Inp_C	132	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia wyniku przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych. Parametr ten zależy od specyfikacji technicznej elektrowni i zostanie potwierdzony na podstawie zwycięskiej oferty w przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych.
Dyspozycyjność w okresie po przeprowadzeniu prób	Dostępność elektrowni na etapie pełnej eksploatacji	Inp_C	135, 138	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia wyniku przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych. Parametr ten zależy od specyfikacji technicznej elektrowni i zostanie potwierdzony na podstawie zwycięskiej oferty w przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych.
Etapowanie nakładów inwestycyjnych na drugim etapie rozwoju	Profil wydatków na drugim etapie rozwoju projektu	Inp_V	43-48 (wybierane przy Inp_C 65)	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia wyniku przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych. Koszty i dokładny termin zostaną potwierdzone na podstawie zwycięskiej oferty w przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych.
Etapowanie nakładów inwestycyjnych w trakcie budowy	Profil wydatków w trakcie budowy	Inp_V	53-61 (wybierane przy Inp_C 66)	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia wyniku przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych. Koszty i dokładny termin zostaną potwierdzone na podstawie zwycięskiej oferty w przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych.
Założenia dotyczące dostępności	Roczny profil dostępności elektrowni	Inp_V	70-82 (wybierane przy Inp_C 138)	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia wyniku przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych. Parametry wpływające na założenia dotyczące dostępności zależą od specyfikacji technicznej elektrowni i zostaną potwierdzone na podstawie zwycięskiej oferty w przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych. Zmiana nie może jednak ograniczyć założeń dotyczących dostępności zawartych w modelu finansowym z dnia 15 marca 2024 r., które opierają się na projektach elektrowni zgodnych z minimalnymi europejskimi wymogami użytkowymi dla elektrowni jądrowych wykorzystujących reaktory lekkowodne.
Koszty zmienne	Koszty, które są w dużej mierze uzależnione od produkcji elektrowni (np. koszty paliwa, unieszkodliwiania odpadów niepromieniotwórczych, rezerwy na likwidację)	Inp_V	143-220 (wybierane przy Inp_C 226)	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia wyniku przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych. Koszty zostaną potwierdzone na podstawie zwycięskiej oferty w przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych.
Koszty stałe	Koszty ponoszone niezależnie od produkcji elektrowni (np. koszty wynagrodzenia, materiałów biurowych, ochrony)	Inp_V	237-279 (wybierane przy Inp_C 225)	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia wyniku przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych. Koszty zostaną potwierdzone na podstawie zwycięskiej oferty w przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych.

Parametry wejściowe	Opis parametru wejściowego	Arkusz	Wiersz	Uzasadnienie zmiany
Koszt w cyklu życia	Koszty ponoszone w związku z wymianą i gruntowną renowacją komponentów elektrowni jądrowej	Inp_V	286-295 (wybierane przy Inp_C 227)	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia wyniku przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych. Koszty zostaną potwierdzone na podstawie zwycięskiej oferty w przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych.
Koszty eksploatacji	Profil wartości parametru c we wzorze obliczenia wynagrodzenia.	Inp_V	502-506	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia wyniku przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych. Koszty zostaną potwierdzone na podstawie zwycięskiej oferty w przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych.
Dodatkowe koszty związane z pracą nadążną	Koszty nieuwjęte w innych pozycjach kosztów, które wynikają z działania elektrowni w trybie pracy nadążnej	Inp_V	300 – 304 (wybierane przy Inp_C 228)	Uzasadnione wynikami przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych (koszty zostaną określone na podstawie specyfikacji technicznej oferenta)
Dług pierwotny – stała/zmienna stopa procentowa	Określa, czy stopa procentowa zwrotnej pomocy finansowej jest stopą stałą czy zmienną.	Inp_C	337	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia warunków zwrotnej pomocy finansowej.
Dług pierwotny – oprocentowanie – marża w okresie eksploatacji	Koszt zadłużenia w zakresie zwrotnej pomocy finansowej na etapie eksploatacji	Inp_C	346-356	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia warunków zwrotnej pomocy finansowej.
Dług pierwotny – opłaty	Opłaty związane z zabezpieczeniem zwrotnej pomocy finansowej	Inp_C	359-361	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia warunków zwrotnej pomocy finansowej.
Tryb spłaty zadłużenia z tytułu wsparcia kredytowego	Opcja spłaty kapitału w odniesieniu do wszelkiego długu z tytułu wsparcia kredytowego	Inp_C	376	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia warunków zwrotnej pomocy finansowej.

Parametry wejściowe	Opis parametru wejściowego	Arkusz	Wiersz	Uzasadnienie zmiany
Dług z tytułu wsparcia kredytowego – stała/zmienna stopa procentowa	Określa, czy stopa procentowa dla długu z tytułu wsparcia kredytowego jest stopą stałą, czy zmienną.	Inp_C	380	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia warunków zwrotnej pomocy finansowej.
Dług z tytułu wsparcia kredytowego – stopa procentowa – marża w okresie eksploatacji	Koszt zadłużenia w odniesieniu do długu z tytułu wsparcia kredytowego na etapie budowy	Inp_C	389-399	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia warunków zwrotnej pomocy finansowej.
Dług z tytułu wsparcia kredytowego – opłaty	Opłaty związane z zabezpieczeniem długu z tytułu wsparcia kredytowego	Inp_C	389-399	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia warunków zwrotnej pomocy finansowej.
Amortyzacja kosztów paliwa	Okres amortyzacji kosztów paliwa	Inp_C	230	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia wyniku przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych. Parametr ten zależy od specyfikacji technicznej elektrowni i zostanie potwierdzony na podstawie zwycięskiej oferty w przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych.
Amortyzacja kosztów w cyklu życia	Okres amortyzacji kosztów w cyklu życia	Inp_C	233	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia wyniku przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych. Parametr ten zależy od specyfikacji technicznej elektrowni i zostanie potwierdzony na podstawie zwycięskiej oferty w przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych.
Kapitał obrotowy w dniach	Liczba dni między wytworzeniem energii elektrycznej a płatnością	Inp_C	251-253	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia wyniku wyboru wykonawcy odpowiedzialnego za świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych (warunki płatności z dostawcą usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych i ze spółką celową). Obecne założenia przyjęte w modelu mogą zostać zaktualizowane w celu ich dostosowania do warunków wykorzystania środków i spłaty zwrotnej pomocy finansowej oraz wszelkich postanowień umownych zawartych w umowie o świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych.
Początek okresu aktywnego finansowania długu	Początek wykorzystywania środków ze zwrotnej pomocy finansowej	Inp_C	276	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia wyniku przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych. Dokładny termin jest związany z rozpoczęciem drugiego etapu rozwoju i zostanie potwierdzony na podstawie zwycięskiej oferty w przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych.
Ograniczenie dywidendy przez zyski zatrzymane	Określa, czy dywidendy są ograniczone przez zyski zatrzymane	Inp_C	455	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia wyniku przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych. W przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych określone zostaną koszty budowy, a tym samym kwota zadłużenia i ostateczna struktura finansowania. Ponadto na ten parametr może mieć wpływ forma kapitału własnego.

Parametry wejściowe	Opis parametru wejściowego	Arkusz	Wiersz	Uzasadnienie zmiany
Profil ilości referencyjnej (k)	Profil wartości parametru k we wzorze obliczenia wynagrodzenia	Inp_V	473-485 (wybierane przy Inp_C 185)	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia wyniku przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych. Parametr ten zależy od specyfikacji technicznej elektrowni i zostanie potwierdzony na podstawie zwycięskiej oferty w przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych.
Profil parametru alfa	Profil wartości parametru alfa zastosowanego we wzorze obliczenia wynagrodzenia	Inp_V	489-493 (wybierane przy Inp_C 187)	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia wyniku przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych. Parametr ten zależy od specyfikacji technicznej i kosztów operacyjnych elektrowni i zostanie potwierdzony na podstawie zwycięskiej oferty w przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych.
Założenia dotyczące pracy nadążnej – pobrane z modelu przychodów – % przychodów	Wpływ na przychody, odzwierciedlający korzyść wynikającą z działania w trybie pracy nadążnej (modelowany w modelu przychodów)	Inp_V	523-540 (wybierane przy Inp_C 198)	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia wyniku przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych. Parametry wpływające na założenia dotyczące działania w trybie pracy nadążnej zależą od specyfikacji technicznej elektrowni i zostaną potwierdzone na podstawie zwycięskiej oferty w przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych. Zmiana nie może jednak ograniczyć założeń dotyczących dostępności zawartych w modelu finansowym z dnia 15 marca 2024 r., które opierają się na projektach elektrowni zgodnych z minimalnymi europejskimi wymogami użytkowymi dla elektrowni jądrowych wykorzystujących reaktory lekkowodne.
Założenia dotyczące pracy nadążnej – pobrane z modelu przychodów – % kosztów operacyjnych	Wpływ na koszty, odzwierciedlający korzyść wynikającą z działania w trybie pracy nadążnej (modelowany w modelu przychodów)	Inp_V	536-542 (wybierane przy Inp_C 199)	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia wyniku przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych. Parametry wpływające na założenia dotyczące działania w trybie pracy nadążnej zależą od specyfikacji technicznej elektrowni i zostaną potwierdzone na podstawie zwycięskiej oferty w przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych. Zmiana nie może jednak ograniczyć założeń dotyczących dostępności zawartych w modelu finansowym z dnia 15 marca 2024 r., które opierają się na projektach elektrowni zgodnych z minimalnymi europejskimi wymogami użytkowymi dla elektrowni jądrowych wykorzystujących reaktory lekkowodne.
Docelowy DSCR	Docelowy wskaźnik pokrycia obsługi zadłużenia w odniesieniu do całkowitej obsługi zadłużenia	Inp_C	297, 328–330	Uzasadnione sfinalizowaniem zwrotnej pomocy finansowej i przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych (koszty budowy zostaną potwierdzone w drodze przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych).
Docelowy LLCR	Docelowy wskaźnik pokrycia kosztów w okresie objętym pożyczką w odniesieniu do całkowitej obsługi zadłużenia	Inp_C	301	Uzasadnione sfinalizowaniem zwrotnej pomocy finansowej i przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych (koszty budowy zostaną potwierdzone w drodze przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych).

Parametry wejściowe	Opis parametru wejściowego	Arkusz	Wiersz	Uzasadnienie zmiany
Docelowy PLCR	Docelowy wskaźnik pokrycia kosztów w cyklu życia projektu w odniesieniu do całkowitej obsługi zadłużenia	Inp_C	304	Uzasadnione sfinalizowaniem zwrotnej pomocy finansowej i przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych (koszty budowy zostaną potwierdzone w drodze przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych).
Dług pierwotny – okres zapadalności długu i okres moratorium na spłatę	Całkowity okres objęty zwrotną pomocą finansową	Inp_C	311–312	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia wyników przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych i odzwierciedlenia zwrotnej pomocy finansowej, ponieważ koszty inwestycji i kwota zwrotnej pomocy finansowej zostaną potwierdzone na podstawie zwycięskiej oferty w przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych.
Tryb spłaty długu pierwotnego	Profil spłaty kapitału zwrotnej pomocy finansowej	Inp_C	329	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia wyników przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych i odzwierciedlenia zwrotnej pomocy finansowej, ponieważ koszty inwestycji i kwota zwrotnej pomocy finansowej zostaną potwierdzone na podstawie zwycięskiej oferty w przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych.
Szczegółowe informacje na temat rachunku rezerwy utrzymania	Rachunek wykorzystywany do pokrycia części przewidywanego utrzymania w określonym okresie prognozy	Inp_C	466–472	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia wyników przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych i odzwierciedlenia zwrotnej pomocy finansowej, ponieważ koszty inwestycji i kwota zwrotnej pomocy finansowej zostaną potwierdzone na podstawie zwycięskiej oferty w przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych.
Rachunek rezerwy na obsługę zadłużenia	Rachunek wykorzystywany do pokrycia części przewidywanej obsługi zadłużenia w określonym okresie prognozy	Inp_C	482–502	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia wyników przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych i odzwierciedlenia zwrotnej pomocy finansowej, ponieważ koszty inwestycji i kwota zwrotnej pomocy finansowej zostaną potwierdzone na podstawie zwycięskiej oferty w przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych.
Szczegółowe informacje na temat rachunku rezerwy likwidacyjnej	Rachunek na pokrycie przewidywanych kosztów likwidacji	Inp_C	474–480	Aktualizacja w przypadku wzrostu kosztów objętego uzasadnionymi przesłankami.
Rezerwa na likwidację	Profil dotyczący wymogu zapewnienia finansowania na rezerwę na likwidację	Inp_V	310–315 (wybierane przy Inp_C 477)	Aktualizacja w przypadku wzrostu kosztów objętego uzasadnionymi przesłankami.
Czynnik kształtujący dług pierwotny	Czynnik kształtujący spłatę kapitału zwrotnej pomocy finansowej	Inp_V	354–364 (wybierane przy Inp_C 330)	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia wyników przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych i odzwierciedlenia zwrotnej pomocy finansowej, ponieważ koszty inwestycji i kwota zwrotnej pomocy finansowej zostaną potwierdzone na podstawie zwycięskiej oferty w przetargu na świadczenie usług inżynierskich, przetargowych i budowlanych.

Parametry wejściowe	Opis parametru wejściowego	Arkusz	Wiersz	Uzasadnienie zmiany
Splata długu stałego	Profil spłaty kapitału stałego długu w ujęciu rocznym	Inp_V	378–388 (wybierane przy Inp_C 335)	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia wyników przetargu na świadczenie usług inżynieryjnych, przetargowych i budowlanych i odzwierciedlenia zwrotnej pomocy finansowej, ponieważ koszty inwestycji i kwota zwrotnej pomocy finansowej zostaną potwierdzone na podstawie zwycięskiej oferty w przetargu na świadczenie usług inżynieryjnych, przetargowych i budowlanych.
Zmienna stopa procentowa długu pierwotnego	Profil zmiennej stopy procentowej kosztu zadłużenia zwrotnej pomocy finansowej	Inp_V	390–397 (wybierane przy Inp_C 340)	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia wyników przetargu na świadczenie usług inżynieryjnych, przetargowych i budowlanych i odzwierciedlenia zwrotnej pomocy finansowej, ponieważ koszty inwestycji i kwota zwrotnej pomocy finansowej zostaną potwierdzone na podstawie zwycięskiej oferty w przetargu na świadczenie usług inżynieryjnych, przetargowych i budowlanych.
Założenia inflacji	Założenia makroekonomiczne związane z wybranymi mechanizmami indeksacji	Inp_V	15–24 (wybierane przy Inp_C 245–245)	Aktualizacja w celu obliczenia wartości nominalnej nakładów inwestycyjnych na podstawie danych wejściowych dotyczących nakładów inwestycyjnych w ujęciu jednodniowym otrzymanych w przetargu na świadczenie usług inżynieryjnych, przetargowych i budowlanych.
Stawka VAT	Stawka podatku od wartości dodanej mająca zastosowanie do projektu	Inp_C	548	Aktualizacja w przypadku zmian legislacyjnych w obu kierunkach (zwiększenie lub zmniejszenie w porównaniu z pierwotnymi założeniami).
Zastosowanie VAT	Pozycje przychodów i kosztów, do których stosuje się VAT	Inp_C	544–556	Aktualizacja w przypadku zmian legislacyjnych w obu kierunkach (zwiększenie lub zmniejszenie w porównaniu z pierwotnymi założeniami).
Podatek od działalności gospodarczej – maksymalne dopuszczalne odsetki jako % EBITDA	Maksymalne dopuszczalne koszty z tytułu odsetek wyrażone jako % EBITDA wykorzystywane do obliczania dochodu podlegającego opodatkowaniu	Inp_C	562	Aktualizacja w przypadku zmian legislacyjnych w obu kierunkach (zwiększenie lub zmniejszenie w porównaniu z pierwotnymi założeniami).
Stawka podatku od działalności gospodarczej	Stawka podatku od działalności gospodarczej mająca zastosowanie do projektu	Inp_C	576	Aktualizacja w przypadku zmian legislacyjnych w obu kierunkach (zwiększenie lub zmniejszenie w porównaniu z pierwotnymi założeniami).
Stawka ulgi kapitałowej – pula stawek ogólnych i specjalnych	Stawki ulg kapitałowych	Inp_C	581–583	Aktualizacja w przypadku zmian legislacyjnych w obu kierunkach (zwiększenie lub zmniejszenie w porównaniu z pierwotnymi założeniami).

Parametry wejściowe	Opis parametru wejściowego	Arkusz	Wiersz	Uzasadnienie zmiany
Opodatkowanie kosztów projektu	Określa opodatkowanie ulg kapitałowych związanych z określonymi pozycjami kosztów	Inp_C	587–589	Aktualizacja w przypadku zmian legislacyjnych w obu kierunkach (zwiększenie lub zmniejszenie w porównaniu z pierwotnymi założeniami).
Amortyzacja księgowa	Informacje dotyczące amortyzacji księgowej w odniesieniu do różnych kategorii aktywów	Inp_V	324–336	Aktualizacja w przypadku zmian legislacyjnych w obu kierunkach (zwiększenie lub zmniejszenie w porównaniu z pierwotnymi założeniami).
Amortyzacja podatkowa	Informacje dotyczące amortyzacji podatkowej w odniesieniu do różnych kategorii aktywów	Inp_V	338–350	Aktualizacja w przypadku zmian legislacyjnych w obu kierunkach (zwiększenie lub zmniejszenie w porównaniu z pierwotnymi założeniami).

W okresie obowiązywania umowy zakupu

Parametry wejściowe	Opis parametru wejściowego	Arkusz	Wiersz	Uzasadnienie zmiany
Koszty zmienne	Koszty ustalane na podstawie produkcji elektrowni (np. koszty paliwa, unieszkodliwiania odpadów niepromieniotwórczych, rezerwy na likwidację)	Inp_V	143–220 (wybierane przy Inp_C 226)	Koszty zmienne zostaną zaktualizowane w celu odzwierciedlenia przekroczeń kosztów w przypadku wystąpienia uzasadnionych przesłanek. Koszt zmienny stanowiący „c” będzie okresowo aktualizowany w ramach przeglądu wzoru obliczenia wynagrodzenia.
Koszty stałe	Koszty ponoszone niezależnie od produkcji elektrowni (np. koszty wynagrodzenia, materiałów biurowych, ochrony)	Inp_V	237–279 (wybierane przy Inp_C 225)	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia przekroczeń kosztów w przypadku wystąpienia uzasadnionych przesłanek.

Parametry wejściowe	Opis parametru wejściowego	Arkusz	Wiersz	Uzasadnienie zmiany
Dodatkowe koszty związane z pracą nadążną	Koszty nieujęte w innych pozycjach kosztów, które wynikają z działania elektrowni w trybie pracy nadążnej	Inp_V	297 – 306 (wybierane przy Inp_C 228)	Jeżeli wystąpienie „uzasadnionych przesłanek” doprowadzi do przekroczenia kosztów związanych z działaniem w trybie pracy nadążnej, parametr „Dodatkowe koszty związane z działaniem w trybie pracy nadążnej” zostanie odpowiednio zaktualizowany w modelu finansowym. Dodatkowe koszty związane z działaniem w trybie pracy nadążnej zostaną również ponownie przeanalizowane i zaktualizowane w ramach okresowego przeglądu wzoru obliczenia wynagrodzenia w umowie zakupu.
Przekroczone nakłady inwestycyjne – pierwszy etap rozwoju	Wysokość wszelkich przekroczeń wydatków mających miejsce na pierwszym etapie rozwoju	Inp_C	70	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia przekroczeń kosztów w przypadku wystąpienia uzasadnionych przesłanek.
Przekroczone nakłady inwestycyjne – drugi etap rozwoju	Wysokość wszelkich przekroczeń wydatków mających miejsce na drugim etapie rozwoju	Inp_C	71	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia przekroczeń kosztów w przypadku wystąpienia uzasadnionych przesłanek.
Przekroczone nakłady inwestycyjne – etap budowy	Wysokość wszelkich przekroczeń wydatków w trakcie budowy	Inp_C	72	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia przekroczeń kosztów w przypadku wystąpienia uzasadnionych przesłanek.
Procent przekroczenia wynikającego z uzasadnionych przyczyn	Odsetek przekroczeń, które wynikają z problemów związanych z uzasadnionymi przesłankami	Inp_C	77	Uzasadnione przekroczeniem kosztów w przypadku wystąpienia uzasadnionych przesłanek. Aktualizacja w celu odzwierciedlenia przekroczeń kosztów w przypadku wystąpienia uzasadnionych przesłanek.
Przekroczone nakłady inwestycyjne – pierwszy etap rozwoju	Profil wszelkich przekroczeń wydatków mających miejsce w na pierwszym etapie rozwoju	Inp_V	415–420 (wybierane przy Inp_C 83)	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia przekroczeń kosztów w przypadku wystąpienia uzasadnionych przesłanek.

Parametry wejściowe	Opis parametru wejściowego	Arkusz	Wiersz	Uzasadnienie zmiany
Przekroczone nakłady inwestycyjne – drugi etap rozwoju	Profil wszelkich przekroczeń wydatków mających miejsce na drugim etapie rozwoju	Inp_V	425–430 (wybierane przy Inp_C 84)	Aktualizacja w celu odzwierciedlenia przekroczeń kosztów w przypadku wystąpienia uzasadnionych przesłanek.
Przekroczone nakłady inwestycyjne – etap budowy	Profil wszelkich przekroczeń wydatków w trakcie budowy	Inp_V	435–440 (wybierane przy Inp_C 85)	Uzasadnione przekroczeniem kosztów w przypadku wystąpienia uzasadnionych przesłanek. Aktualizacja w celu odzwierciedlenia przekroczeń kosztów w przypadku wystąpienia uzasadnionych przesłanek.
Założenia inflacji	Założenia makroekonomiczne związane z wybranymi mechanizmami indeksacji	Inp_V	15–24 (wybierane przy Inp_C 245–245)	Aktualizacje w celu odzwierciedlenia zmian wartości odpowiednich wskaźników z biegiem czasu. Aktualizacja wartości będzie nadzorowana przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu.
Stawka VAT	Stawka podatku od wartości dodanej mająca zastosowanie do projektu	Inp_C	548	Aktualizacja w przypadku zmian legislacyjnych w obu kierunkach (zwiększenie lub zmniejszenie w porównaniu z pierwotnymi założeniami).
Zastosowanie VAT	Pozycje przychodów i kosztów, do których stosuje się VAT	Inp_C	544–556	Aktualizacja w przypadku zmian legislacyjnych w obu kierunkach (zwiększenie lub zmniejszenie w porównaniu z pierwotnymi założeniami).
Podatek od działalności gospodarczej – maksymalne dopuszczalne odsetki jako % EBITDA	Maksymalne dopuszczalne koszty z tytułu odsetek wyrażone jako % EBITDA wykorzystywane do obliczania dochodu podlegającego opodatkowaniu	Inp_C	562	Uzasadnione zmianami w prawie podatkowym. Aktualizacja w przypadku zmian legislacyjnych w obu kierunkach (zwiększenie lub zmniejszenie w porównaniu z pierwotnymi założeniami).

Parametry wejściowe	Opis parametru wejściowego	Arkusz	Wiersz	Uzasadnienie zmiany
Stawka podatku od działalności gospodarczej	Stawka podatku od działalności gospodarczej mająca zastosowanie do projektu	Inp_C	576	Aktualizacja w przypadku zmian legislacyjnych w obu kierunkach (zwiększenie lub zmniejszenie w porównaniu z pierwotnymi założeniami).
Opodatkowanie kosztów projektu	Określa opodatkowanie ulg kapitałowych związanych z określonymi pozycjami kosztów	Inp_C	587–589	Aktualizacja w przypadku zmian legislacyjnych w obu kierunkach (zwiększenie lub zmniejszenie w porównaniu z pierwotnymi założeniami).
Profil ilości referencyjnej (k)	Profil wartości parametru k zastosowanego we wzorze obliczenia wynagrodzenia	Inp_V	473–485 (wybierane przy Inp_C 185)	Ilość referencyjna będzie ustalana <i>ex ante</i> co pięć lat. Wartość k będzie ulegać zmianie w okresie obowiązywania umowy zakupu (podczas tych okresowych przeglądów), odzwierciedlając spodziewaną wielkość produkcji elektrowni w każdym roku na podstawie czynności konserwacyjnych, przed uwzględnieniem wpływu wszelkiego działania w trybie pracy nadążnej. Parametr ten będzie również aktualizowany w przypadku wystąpienia uzasadnionych przesłanek.
Profil parametru alfa	Profil wartości parametru alfa zastosowanego we wzorze obliczenia wynagrodzenia	Inp_V	489–493 (wybierane przy Inp_C 187)	Parametr alfa będzie określany <i>ex ante</i> co pięć lat (zgodnie z motywem 97). Parametr alfa określa się na poziomie f/c w każdym roku, a jego wartość podlega aktualizacji stosownie do każdej zmiany c, w okresie obowiązywania umowy zakupu.